

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja
Prezes Rady Ministrów
RM 10-84-12

Druk nr 740 cz. II

Warszawa, 12 września 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowna Pani Marszałek

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przedstawiam Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej projekt ustawy

- o środkach ochrony roślin z projektami aktów wykonawczych.

Projekt ma na celu wykonanie prawa Unii Europejskiej.

W załączeniu przedstawiam także opinię dotyczącą zgodności proponowanych regulacji z prawem Unii Europejskiej.

Ponadto uprzejmie informuję, że do prezentowania stanowiska Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych został upoważniony Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Z poważaniem

(-) Donald Tusk

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie wykazu zastosowań małoobszarowych środków ochrony roślin

Na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zastosowania małoobszarowe środka ochrony roślin, o których mowa w art. 51 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającym dyrektywę 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. L 309 z 24.11.2009, str. 1), obejmują:

- 1) rośliny, które nie są powszechnie uprawiane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub produkty roślinne uzyskane z tych roślin, których wykaz jest określony w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 2) rośliny, które są powszechnie uprawiane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub produkty roślinne uzyskane z tych roślin, oraz organizmy dla nich szkodliwe, które nie występują na nich powszechnie, których wykaz jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

**Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia ..., (poz. ...)**

Załącznik nr 1

Rośliny, które nie są powszechnie uprawiane na terytorium
Rzeczypospolitej Polskiej, lub produkty roślinne uzyskane z tych roślin

Lp.		Gatunek rośliny uprawnej/Crop species		
1	2	3	4	5
		Nazwa polska/polish common name	Nazwa łacińska/latin science name	Nazwa angielska/ english common name
1.		Rośliny warzywne/Vegetables		
	1.	bób	<i>Vicia faba</i> L.	broad bean
	2.	brokuł zwyczajny	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>italica</i> L.	broccoli
	3.	brukiew	<i>Brassica napus</i> L. var. <i>napobrassica</i>	swede
	4.	burak ćwikłowy	<i>Beta vulgaris</i> L.	red beet
	5.	cebula	<i>Allium cepa</i> L.	onion
	6.	cebula siedmiolatka	<i>Allium fistulosum</i> L.	welsh onion
	7.	chrzan pospolity	<i>Armoracia rusticana</i> L.	horse radish
	8.	cykoria sałatowa	<i>Cichorium intybus</i> var. <i>foliosum</i> Hegi L.	salad chicory
	9.	czosnek	<i>Allium sativum</i> L.	garlic
	10.	dynia olbrzymia	<i>Cucurbita maxima</i> Duch	winter squash
	11.	dynia zwyczajna	<i>Cucurbita pepo</i> L.	summer squash
	12.	endywia	<i>Cichorium endivia</i> L.	endive
	13.	fasola zwykła	<i>Phaseolus vulgaris</i> L.	french bean
	14.	fasola wielokwiatowa	<i>Phaseolus coccineus</i> L.	runner bean
	15.	groch siewny cukrowy	<i>Pisum sativum</i> L.	sugar pea
	16.	groch siewny łuskowy	<i>Pisum sativum</i> L.	wrinkled pea
	17.	jarmuż	<i>Brassica oleracea</i> L. subsp. <i>acephala</i> var. <i>sabellica</i>	feathered cabbage
	18.	kalafior	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>botrytis</i> (L.) O. Schwartz.)	cauliflower
	19.	kalarepa	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>gongylodes</i> (L.) Janch.)	turnip kale
	20.	kapusta brukselska	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>botrytis</i> (L.) O. Schwartz.)	brussel sprouts
	21.	kapusta głowiasta biała	<i>Brassica oleracea</i> var. <i>gongylodes</i> (L.) Janch.)	white common cabbage
	22.	kapusta głowiasta czerwona	<i>Brassica oleracea</i> conv. <i>Capitata</i> var. <i>rubra</i>	red common cabbage
	23.	kapusta pekińska	<i>Brassica rapa</i> L. subsp. <i>pekinensis</i> lub <i>brassica</i> <i>pekinensis</i>	shantung cabbage, chinese cabbage
	24.	kapusta włoska	<i>Brassica oleracea</i> subsp. <i>capitata</i> var. <i>sabauda</i>	savoy cabbage

25.	karczoch	<i>Cynara scolymus</i> L.	artichoke
26.	kawon	<i>Citrullus lanatus</i> (Thunb.) Mansf	watermelon
27.	koper ogrodowy	<i>Anethum graveolens</i> L.	garden dill
28.	koper włoski	<i>Foeniculum vulgare</i> Mill.	fennel
29.	kukurydza cukrowa	<i>Zea mays</i> var. <i>Saccharata</i> L.	sweet corn
30.	marchew	<i>Daucus carota</i> L.	carrot
31.	melon	<i>Cucumis melo</i> L.	melon
32.	oberżyna	<i>Solanum melongena</i> L.	aubergine
33.	ogórek	<i>Cucumis sativus</i> L.	cucumber
34.	papryka	<i>Capsicum annuum</i> L.	pepper
35.	pasternak	<i>Pastinaca sativa</i> L.	common parsnip
36.	pietruszka	<i>Petroselinum sativum</i> var. <i>microcarpum</i> (Mill.) Nyman ex A.W. Hill	parsley
37.	pomidor	<i>Solanum lycopersicum</i> L.	tomato
38.	por	<i>Allium porrum</i> L.	leek
39.	rabarbar	<i>Rheum rhabarbarum</i> L.	garden rhubarb
40.	rzepa	<i>Brassica rapa</i> subsp. <i>rapifera</i> L.	turnip
41.	rzodkiewka	<i>Raphanus sativus</i> L. subvar. <i>radicula</i> Pers.	radish
42.	salsefia	<i>Tragopogon porrifolius</i> L.	salsify
43.	sałata	<i>Lactuca sativa</i> L.	lettuce
44.	seler korzeniowy	<i>Apium graveolens</i> var. <i>rapaceum</i> L.	celeriac
45.	seler naciowy	<i>Apium graveolens</i> L. var. <i>dulce</i> (Mill.) Pers.)	celery
46.	skorzenera	<i>Scorzonera hispanica</i> L.	
47.	szczaw	<i>Rumex acetosa</i> L.	sorrel
48.	szczypiorek	<i>Allium schoenoprasum</i> L.	chives
49.	szparagi	<i>Asparagus officinalis</i> L.	asparagus
50.	szpinak	<i>Spinacia oleracea</i> L.	spinach
2	Rośliny sadownicze/Pome, stone and berry fruits		
51.	agrest	<i>Grossularia</i> L.	gooseberry
52.	borówka wysoka	<i>Vaccinium corymbosum</i> L.	blueberry
53.	brzoskwinia	<i>Prunus persica</i> (L.) Borkh	peach
54.	czereśnia	<i>Prunus avium</i> L.	sweet cherry
55.	grusza	<i>Pyrus</i> L.	pear
56.	leszczyna	<i>Corylus avellana</i> L.	hazel
57.	malina	<i>Rubus</i> L.	raspberry
58.	morela	<i>Prunus armeniaca</i> L.	apricot
59.	orzech włoski	<i>Juglans regia</i> L.	walnut
60.	porzeczka biała	<i>Ribes petraeum</i> Wulf.	white current
61.	porzeczka czarna	<i>Ribes nigrum</i> L.	black current
62.	porzeczka czerwona	<i>Ribes rubrum</i> L.	red current
63.	poziomka	<i>Fragaria vesca</i> L.	wild strawberry
64.	truskawka	<i>Fragaria ananasa</i> Duch.	strawberry
65.	śliwa	<i>Prunus</i> L.	plum
66.	winorośl	<i>Vitis vinifera</i> L.	vine grape
67.	wiśnia	<i>Cerasus</i> (Mill.) Focke.	cherry
68.	żurawina	<i>Oxycoccus</i> L.	cranberry
3	Rośliny rolnicze i przemysłowe/Cereals and industrial crops		

69.	bobik	<i>Vicia faba minor</i> L.	horse bean	
70.	brukiew pastewna	<i>Brassica napus</i> L. var. <i>rapifera</i> Metzger	swade	
71.	chmiel	<i>Humulus lupulus</i> L.	hop	
72.	cykoria przemysłowa	<i>Cichorium intybus</i> L.	industrial chicory	
73.	gorczyca biała	<i>Sinapsis alba</i> L.	white mustard	
74.	gorczyca czarna	<i>Brassica nigra</i> L.	black mustard	
75.	gorczyca sarepska	<i>Brassica juncea</i> L.	chinese mustard, indian mustard	
76.	groch siewny	<i>Pisum sativum</i> L.	pea	
77.	gryka zwyczajna	<i>Fagopyrum esculentum</i> Moench	buckwheat	
78.	komonica biała	<i>Lotus corniculatus</i> L.	birdsfoot trefoil	
79.	koniczyna biała	<i>Trifolium repens</i> L.	white clover	
80.	koniczyna czerwona	<i>Trifolium pratense</i> L.	red clover	
81.	koniczyna inkarnatka	<i>Trifolium incarnatum</i> L.	crimson clover	
82.	koniczyna perska	<i>Trifolium resupinatum</i> L.	persian clover	
83.	konopie siewne	<i>Cannabis sativa</i> L.	hemp	
84.	len zwyczajny	<i>Linum usitatissimum</i> L.	flax	
85.	lucerna	<i>Medicago</i> L.	alfalfa	
86.	łubin biały	<i>Lupinus albus</i> L.	white lupine	
87.	łubin żółty	<i>Lupinus luteus</i> L.	yellow lupine	
88.	łubin wąskolistny	<i>Lupinus angustifolius</i> L.	blue lupine	
89.	mak lekarski	<i>Papaver somniferum</i> L.	poppy	
90.	nostrzyk biały	<i>Melilotus albus</i> L.	white melilot	
91.	peluszka	<i>Pisum sativum</i> subsp. <i>arvense</i> (L.) Asch.)	field pea	
92.	proso	<i>Panicum miliaceum</i> L.	millet	
93.	pszenżyto jare	<i>Triticosecale</i> L.	spring triticale	
94.	rzepa	<i>Brassica rapa</i> var. <i>rapifera</i> Metzger	turnip	
95.	rzepak jary	<i>Brassica napus</i> L.	oilseed rape	
96.	rzodkiew oleista	<i>Raphanus sativus</i> var. <i>oleiformis</i> L.	radish	
97.	seradela	<i>Ornithopus dativus</i> L.		
98.	słonecznik	<i>Helianthus annuus</i> L.	sunflower	
99.	soja	<i>Gycine max</i> (L.) Merrill	soya bean	
100.	sparceta siewna	<i>Onobrychis viciifolia</i> Scop		
101.	tytoń	<i>Nicotiana tabacum</i> L.	tobacco	
102.	żyto jare	<i>Secale cereale</i> L.	spring rye	
103.	wierzba	<i>Salix</i> spp. L.	willow	
	104.	wyka kosmata	<i>Vicia villosa</i> Roth.	hairy vetch
	105.	wyka siewna	<i>Vicia sativa</i> L.	common vetch
4	106.	Rośliny zielarskie/Medical plants		
	107.	<i>Angelica archangellica</i> L.	garden angelica	
	108.	<i>Arnica</i> L.	arnica	
	109.	<i>Plantago lanceolata</i> L.	ribwort palntain	
	110.	<i>Plantago psyllium</i> L.	sand plantain	
	111.	<i>Plantago major</i> L.	great palntain	
	112.	<i>Ocimum basilicum</i> L.	sweet basil	
	113.	<i>Sambucus nigra</i> L.	black elder	
	114.	<i>Datura innoxia</i> Mill.	indian thorn-apple	
	115.	<i>Hedera helix</i> L.	common ivy	
	116.	<i>Artemisia abrotanum</i> L.	sothernwood	
	117.	<i>Artemisia dracunculus</i> L.	tarragon	

118.	czarnuszka siewna	<i>Nigella sativa</i> L .	black cumin
119.	cząber ogrodowy	<i>Satureja hortensis</i> L .	summer savory
120.	drapacz lekarski	<i>Cnicus benedictus</i> L .	blessed thistle
121.	dymnica pospolita	<i>Fumaria officinalis</i> L .	common fumitory
122.	dziewanna wielkokwiatowa	<i>Verbascum densiflorum</i> Bertol.	dense-flowered mullein
123.	dziurawiec zwyczajny	<i>Hypericum perforatum</i> L .	st. johns wort
124.	fiolek trójbarwny	<i>Viola tricolor</i> L .	wild pansy
125.	glistnik jaskółcze ziele	<i>Chelidonium majus</i> L.	greater celandine
126.	grindelia nastroszona	<i>Grindelia squarrosa</i> Dunal.	california gum plant
127.	hyzop lekarski	<i>Hyssopus officinalis</i> L.	hyssop
128.	karbieniec pospolity	<i>Lycopus europaeus</i> L.	purple coneflower
129.	kminek zwyczajny	<i>Carum carvi</i> L.	caraway
130.	kocanki piaskowe	<i>Helichrysum arenarium</i> (L.) Moench	dwarf everlast
131.	kolendra siewna	<i>Coriandrum sativum</i> L.	coriander
132.	konwalia majowa	<i>Convallaria majalis</i> L.	lily-of-the valley
133.	Kozieradka pospolita	<i>Trigonella foenum-graecum</i> L.	fenugreek
134.	kozłek lekarski	<i>Valeriana officinalis</i> L.	valerian
135.	krwawnik pospolity	<i>Achillea millefolium</i> L.	common yarrow
136.	lawenda wąskolistna	<i>Lavandula angustifolia</i> L.	lavender
137.	lebiodka pospolita	<i>Origanum vulgare</i> L.	wild marjoram
138.	lubczyk ogrodowy	<i>Levisticum officinale</i> L.	lovage
139.	łopian większy	<i>Arctium lappa</i> L.	great burdock
140.	majeranek ogrodowy	<i>Origanum majorana</i> L.	marjoram
141.	malwa czarna (prawoślaz wysoki)	<i>Althaea rosea</i> (syn. <i>Alcea rosea</i> L.)	hollyhock
142.	marzana barwierska	<i>Rubia tinctorum</i> L.	common madder
143.	melisa lekarska	<i>Melissa officinalis</i> L.	lemon balm
144.	mięta pieprzowa	<i>Mentha xpiperita</i> L.	peppermint
145.	mniszek pospolity	<i>Taraxacum officinale</i> F.H.Wigg.	common dandeloin
146.	mydlnica lekarska	<i>Saponaria officinalis</i> L.	soapwort
147.	nagietek lekarski	<i>Calendula officinalis</i> L.	marigold
148.	naparstnica wełnista	<i>Digitalis lanata</i> Ehrh	woolly foxglove
149.	nawłóć pospolita	<i>Solidago canadensis</i> L.	goldenrod
150.	ogórecznik lekarski	<i>Borago officinalis</i> L.	borage
151.	oman wielki	<i>Inula helenium</i> L.	elecampane
152.	ostropest plamisty	<i>Silybum marianum</i> (L.) Gaertner	milk thistle
153.	pokrzyk wilcza jagoda	<i>Atropa belladonna</i> L.	deadly nightshade
154.	pokrzywa zwyczajna	<i>Urtica dioica</i> L.	nettle
155.	prawoślaz lekarski	<i>Althaea officinalis</i> L.	common marshmallow
156.	rumian rzymski	<i>Anthemis nobilis</i> L.	noble chamomile
157.	rumianek pospolity	<i>Chamomilla recutita</i> (L.)Rauschert.	chamomile
158.	ruta zwyczajna	<i>Ruta graveolens</i> L.	common rue
159.	rutwica lekarska	<i>Galega officinalis</i> L.	goat's rue
160.	rzepik pospolity	<i>Agrimonia eupatoria</i> L.	agrimony
161.	rzewień dłoniasty	<i>Rheum palmatum</i> L.	chinese rhubarb
162.	serdecznik pospolity	<i>Leonurus cardiaca</i> L.	mothwort

	163.	siwiec żółty	<i>Glaucium flavum</i> Crantz.	yellow horn-poppy
	164.	szałwia lekarska	<i>Salvia officinalis</i> L.	sage
	165.	szanta zwyczajna	<i>Marrubium vulgare</i> L.	horehound
	166.	ślaz dziki	<i>Malva sylvestris</i> L.	mallow
	167.	tymianek właściwy	<i>Thymus vulgaris</i> L.	thyme
	168.	wiesiołek dwuletni	<i>Oenothera biennis</i> L.	common evening primrose
	169.	wiesiołek dziwny	<i>Oenothera paradoxa</i> Hudziok	evening-primrose
	170.	złocień maruna	<i>Tanacetum parthenium</i> (L.)Sch.Bip.	feverfew
	171.	żmijowiec zwyczajny	<i>Echium vulgare</i> L.	viper's bugloss
5.	Rośliny szkółkarskie leśne/ forest nurseries plants			
	172.	buk pospolity	<i>Fagus silvatica</i> L.	european beech
	173.	brzoza brodawkowata	<i>Betula pendula</i> Roth	european white birch
	174.	brzoza omszona	<i>Betula pubescens</i> Ehrh	downy birch
	175.	dąb bezszypułkowy	<i>Quercus petraea</i> Mattuschka) Liebl	sessile oak
	176.	dąb szypułkowy	<i>Quercus rober</i> L.	english oak
	177.	jesion wyniosły	<i>Fraxinus excelsior</i> L.	european ash
	178.	jodła pospolita	<i>Abies alba</i> Mill.	silver fir
	179.	klon polny	<i>Acer campestre</i> L.	hedge maple
	180.	klon zwyczajny	<i>Acer platanoides</i> L.	nowary maple
	181.	lipa drobnolistna	<i>Tilia cordata</i> Mill.	littleleaf lindle
	182.	lipa szerokolistna	<i>Tilia platyphyllos</i> L.	bigleaf lindle
	183.	modrzew europejski	<i>Larix decidua</i> Mill.	european larch
	184.	olsza czarna	<i>Alnus glutinosa</i> Gaertn.	common alder
	185.	olsza szara	<i>Alnus incana</i> (L.) Moench	hoary alder
	186.	sosna zwyczajna	<i>Pinus silvestris</i> L.	scott pine
	187.	sosna czarna	<i>Pinus nigra</i> Am.	european black pine
	188.	świerk pospolity	<i>Picea abies</i> (L.) H.Karst	norway spruce
	189.	wiąz polny	<i>Ulmus minor</i> Mill.	small-leaved elm
	190.	wiąz górski	<i>Ulmus glabra</i> Huds.	wych elm

Załącznik nr 2

Rośliny, które są powszechnie uprawiane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub produkty roślinne uzyskane z tych roślin oraz organizmy dla nich szkodliwe, które nie występują na nich powszechnie

Lp.	Gatunek rośliny uprawnej/Crop species			Organizm szkodliwy/Harmful organism		
	1	2	3	4	5	6
	Nazwa polska/ Polish common name	Nazwa łacińska/ Latin science name	Nazwa angielska /English common name	Nazwa polska/ Polish common name	Nazwa łacińska/ Latin science name	Nazwa angielska/ English common name
1	jęczmień jary	<i>Hordeum vulgare</i> L.	spring barley	niezmiarka paskowana	<i>Chlorops pumilionis</i>	Gout fly
2	jęczmień ozimy	<i>Hordeum vulgare</i> L.	winter barley	niezmiarka paskowana	<i>Chlorops pumilionis</i>	Gout fly
				łokaś garbatek	<i>Zabrus tenebroides</i>	Wheat Grodnu beetle
3	kukurydza	<i>Zea mays</i> L.	maize	urazek kukurydziany	<i>Glischrochilus quqdrisignatus</i>	Picnic beetle
4	pszenica jara	<i>Triticum aestivum</i> L.	spring wheat	niezmiarka paskowana	<i>Chlorops pumilionis</i>	Gout fly
				żółwinek zbożowy	<i>Eurygaster maura</i>	Wheat buf
5	pszenica ozima	<i>Triticum aestivum</i> L.	winter wheat	niezmiarka paskowana	<i>Chlorops pumilionis</i>	Gout fly
				żółwinek zbożowy	<i>Eurygaster maura</i>	Wheat bug
				łokaś garbatek	<i>Zabrus tenebroides</i>	Wheat Grodnu beetle
6	pszenżyto jare	<i>xTriticosecale</i> Wittm. ex A.Camus	Spring triticale	rdza żółta	<i>Puccinia striiformis</i>	Strip rust
				żółwinek zbożowy	<i>Eurygaster maura</i>	Wheat bug
7	pszenżyto ozime	<i>xTriticosecale</i> Wittm. ex A.Camus	Winter triticale	rdza żółta	<i>Puccinia striiformis</i>	Strip rust
				żółwinek zbożowy	<i>Eurygaster maura</i>	Wheat bug
				łokaś garbatek	<i>Zabrus tenebroides</i>	Wheat Grodnu

						beetle
8	żyto	<i>Secale cereale</i> L.	rye	łokaś garbatek	<i>Zabrus tenebroides</i>	Wheat Grodnu beetle
				żółwinek zbożowy	<i>Eurygaster maura</i>	Wheat bug

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie jest wydawane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin. Opracowanie wykazu zastosowań małoobszarowych stanowi wykonanie obowiązku państwa członkowskiego Unii Europejskiej w zakresie ustanowienia i regularnego aktualizowania wykazu zastosowań małoobszarowych dla środków ochrony roślin przewidzianego w art. 51 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącym wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającym dyrektywę 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. L 309 z 24.11.2009, str. 1).

Z reguły ze względów ekonomicznych wnioskodawcy ubiegają się o wydanie zezwolenia na wprowadzanie do obrotu środków ochrony roślin z przeznaczeniem do stosowania w roślinach uprawianych na znacznych powierzchniach oraz w celu zwalczania powszechnie występujących organizmów szkodliwych. W związku z tym asortyment dostępnych środków ochrony roślin nie uwzględnia środków, które mogą być stosowane w uprawach małoobszarowych lub do zwalczania organizmów szkodliwych, które nie występują powszechnie na roślinach uprawianych powszechnie. Mając powyższe na względzie przepisy art. 51 rozporządzenia nr 1107/2009 przewidują uproszczoną procedurę rozszerzenia zakresu zezwoleń na zastosowania małoobszarowe środków ochrony roślin.

Ustanawiając wykaz roślin, które nie są powszechnie uprawiane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub produktów roślinnych uzyskanych z tych roślin, wzięto pod uwagę powszechnie obowiązujące w krajach Unii Europejskiej kryterium dotyczące powierzchni, na której uprawiana jest roślina wymagająca ochrony przed agrofagami. W Polsce do roślin małoobszarowych zalicza się rośliny, których powierzchnia uprawy zajmuje mniej niż 1% gruntów ornych w dobrej kulturze rolnej.

Ustanawiając wykaz roślin, które są powszechnie uprawiane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub produktów roślinnych uzyskanych z tych roślin, oraz organizmów dla nich szkodliwych, które nie występują na nich powszechnie uwzględniono asortyment dostępnych w tym zakresie środków ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowane rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na użytkowników stosujących środki ochrony roślin do ochrony roślin uprawianych na małej powierzchni lub stosujących środki ochrony roślin przeciwko organizmom szkodliwym, które nie występują powszechnie.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowana regulacja będzie pozytywnie wpływać na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorstw z uwagi na zwiększenie na rynku asortymentu środków ochrony roślin stosowanych do zwalczania organizmów szkodliwych w roślinach uprawnych oraz wzrostu rentowności produkcji prowadzonej przez ich użytkowników.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

6. Wpływ projektowanego rozporządzenia na zdrowie ludzi, zwierząt oraz na środowisko

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na zdrowie ludzi, zwierząt oraz na środowisko.

7. Konsultacje społeczne

Podmioty, z którymi zostanie skonsultowany projekt rozporządzenia:

- 1) Dyrekcja Generalna Lasów Państwowych,
- 2) Federacja Branżowych Związków Producentów Rolnych,

- 3) Główny Inspektorat Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
- 4) Instytut Badawczy Leśnictwa,
- 5) Instytut Włókien Naturalnych i Roślin Zielarskich,
- 6) Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy,
- 7) Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy,
- 8) Instytut Ogrodnictwa,
- 9) Krajowa Rada Izb Rolniczych,
- 10) Krajowa Sekcja Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP,
- 11) Krajowy Związek Plantatorów Chmielu,
- 12) Krajowy Związek Plantatorów Tytoniu,
- 13) Krajowy Związek Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego,
- 14) Krajowy Związek Zrzeszeń Plantatorów Owoców i Warzyw,
- 15) Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny,
- 16) Polska Izba Nasienna,
- 17) Polski Komitet Zielarski,
- 18) Polski Związek Ogródniczy,
- 19) Polski Związek Plantatorów Chmielu,
- 20) Polski Związek Producentów Tytoniu,
- 21) Polski Związek Plantatorów Wikliny,
- 22) Polski Związek Producentów Chrzanu,
- 23) Polski Związek Zrzeszeń Producentów Chmielu,
- 24) Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin,
- 25) Rada Gospodarki Żywnościowej,
- 26) Stowarzyszenie Producentów Środków Ochrony Roślin,
- 27) Stowarzyszenie Plantatorów Borówki Amerykańskiej,
- 28) Stowarzyszenie Polskich Szkółkarzy,
- 29) Stowarzyszenie Sadowników Polskich,
- 30) Towarzystwo Rozwoju Sadów Karłowych,
- 31) Zrzeszenie Producentów Nasion Ogrodniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów SOGNAS,
- 32) Zrzeszenie Producentów Róż, Materiału Szkółkarskiego Owocowego i Ozdobnego „Końskowola”,

- 33) Związek Sądowników Rzeczypospolitej Polskiej,
- 34) Związek Sądowników Polskich,
- 35) Związek Szkółkarzy Polskich.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie kwalifikacji osób opracowujących ocenę lub uwagi dotyczące
środków ochrony roślin, substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków**

Na podstawie art. 10 ust. 8 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Osoby opracowujące ocenę lub uwagi dotyczące środków ochrony roślin substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków powinny posiadać następujące kwalifikacje:

1) w zakresie wykształcenia:

- a) stopień naukowy lub tytuł naukowy w dziedzinie nauk: biologicznych, chemicznych i ekonomicznych (w zakresie dyscypliny towaroznawstwo), farmaceutycznych i fizycznych (w zakresie dyscyplin: biofizyka i fizyka), leśnych (w zakresie dyscypliny leśnictwo), medycznych, rolniczych, technicznych (w zakresie dyscyplin: biotechnologia, górnictwo i geologia inżynierska, inżynieria chemiczna, inżynieria materiałowa, inżynieria środowiska, technologia chemiczna), weterynaryjnych oraz w dziedzinie nauki o Ziemi (w zakresie dyscypliny geologia) i nauki o zdrowiu lub
- b) ukończone studia wyższe na kierunku analityka medyczna, bezpieczeństwo i higiena pracy, biologia, biotechnologia, chemia, dietetyka, farmacja, fizyka, fizyka techniczna, geologia, górnictwo i geologia, inżynieria biomedyczna, inżynieria chemiczna i procesowa, inżynieria materiałowa, inżynieria środowiska, leśnictwo, ochrona środowiska, ogrodnictwo, rolnictwo, rybactwo, technika rolnicza i leśna, technologia chemiczna, technologia żywności i żywienie człowieka,

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

towaroznawstwo, weterynaria, zootechnika oraz na kierunku lekarskim i lekarsko-dentystycznym, lub

- c) wykształcenie uzyskane w innym państwie na poziomie uznanym w Rzeczypospolitej Polskiej za równoważny z wykształceniem, o którym mowa w lit. a lub lit. b;
- 2) w zakresie doświadczenia zawodowego – co najmniej pięcioletni staż pracy na stanowisku związanym z badaniami lub oceną substancji i mieszanin chemicznych, w szczególności środków ochrony roślin, w zakresie właściwości fizyko-chemicznych, skuteczności działania lub oddziaływania na zdrowie człowieka, zwierząt lub środowisko.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.²⁾

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

²⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 czerwca 2011 r. w sprawie kwalifikacji osób opracowujących oceny i raporty dotyczące środków ochrony roślin oraz wymagań dotyczących treści ocen i raportów (Dz. U. Nr 143, poz. 841), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 108 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie kwalifikacji osób opracowujących ocenę lub uwagi dotyczące środków ochrony roślin, substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków jest wydawane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 10 ust. 8 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Opracowywanie przez podmioty upoważnione na podstawie art. 8 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin podmioty oceny lub uwag dotyczących środków ochrony roślin, substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków jest jednym z elementów procedury wydawania zezwoleń na wprowadzanie środka ochrony roślin do obrotu lub wypełniania przez Rzeczpospolitą Polską obowiązków państwa członkowskiego Unii Europejskiej przy zatwierdzaniu substancji czynnych, sejfnerów, i synergetyków.

W art. 10 ust. 3 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin zostały określone warunki, jakie powinny spełniać podmioty ubiegające się o upoważnienie do opracowywania oceny lub uwag, w tym obowiązek zapewnienia, że osoby, które będą opracowywały ocenę lub uwagi będą posiadały odpowiednie kwalifikacje w zakresie opracowywania oceny lub uwag. Szczegółowe kwalifikacje tych osób, w tym rodzaj wykształcenia i doświadczenia zawodowego zostały przekazane do uregulowania w rozporządzeniu.

Osoba opracowująca oceny lub uwagi powinna posiadać ukończone studia wyższe na jednym z kierunków wskazanych w rozporządzeniu lub też posiadać stopień naukowy (doktor, doktor habilitowany) lub tytuł naukowy (profesor) dziedziny nauki wskazanej w regulacji. Opracowywanie oceny lub uwag dotyczących środków ochrony roślin substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków wymaga wiedzy merytorycznej, znajomości przepisów o ochronie roślin, praktycznych aspektów stosowania środków ochrony roślin oraz wytycznych organizacji międzynarodowych takich jak: Organizacja Narodów Zjednoczonych do spraw Wyżywienia i Rolnictwa (FAO), Europejska-Śródziemnomorska Organizacja Ochrony Roślin (EPPO) i Europejskie Biuro ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) w zakresie prowadzenia oceny ryzyka. Stąd też oprócz wskazanego powyższej rodzaju i poziomu wykształcenia konieczne jest posiadanie doświadczenia zawodowego nie krótszego niż 5 lat na stanowisku związanym z badaniami lub oceną substancji i mieszanin chemicznych, w szczególności środków ochrony roślin, w zakresie właściwości fizyko-chemicznych, skuteczności działania lub oddziaływania na zdrowie człowieka, zwierząt lub środowisko; (przykładowo: specjalista zatrudniony w Biurze

ds. Substancji i Preparatów Chemicznych, w którego zakres obowiązków wchodzi ocena dokumentacji dotyczącej środków ochrony roślin, specjalista zatrudniony w Urzędzie Rejestracji Produktów Leczniczych, Wyrobów Medycznych i Produktów Biobójczych, w którego zakres obowiązków wchodzi ocena dokumentacji dotyczącej produktów biobójczych, specjalista zatrudniony w Zakładzie Badań Ekotoksykologicznych Instytutu Przemysłu Organicznego w Warszawie, w którego zakres obowiązków wchodzi prowadzenie badań dotyczących substancji chemicznych lub pracownik Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego zaangażowany w prowadzenie doświadczeń dotyczących skuteczności działania środków ochrony roślin).

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowane rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie dotyczy podmiotów upoważnionych lub ubiegających się o udzielenie upoważnienia w zakresie opracowywania oceny lub uwag dotyczących środków ochrony roślin, substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

6. Wpływ projektowanego rozporządzenia na zdrowie ludzi, zwierząt oraz na środowisko

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na zdrowie człowieka ludzi, zwierząt oraz na środowisko.

7. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do konsultacji z zainteresowanymi organizacjami społeczno-zawodowymi, między innymi z: Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Izbą Gospodarczą Handlowców, Przetwórców Zbóż i Producentów Pasz, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego, Komisją Krajową NSZZ „Solidarność”, Krajową Radą Spółdzielczą, Krajowym Związkiem Plantatorów Roślin Okopowych, Krajowym Związkiem Rolników, Kótek i Organizacji Rolniczych, Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polskim Stowarzyszeniem Ochrony Roślin, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszeniem Producentów Środków Ochrony Roślin, Polską Izbą Nasienną, Radą Gospodarki Żywnościowej, Stowarzyszeniem Konsumentów Polskich, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Federacją Konsumentów, Polskim Towarzystwem Fitopatologicznym, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni” oraz Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku, Business Centre Club, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacją Pracodawców Polskich oraz Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

**w sprawie opłat za czynności w zakresie zatwierdzania substancji czynnych,
sejfnerów i synergetyków oraz czynności w zakresie zezwoleń na wprowadzanie
środków ochrony roślin do obrotu, pozwoleń na handel równoległy oraz pozwoleń
na prowadzenie badań**

Na podstawie art. 15 ust. 8 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wysokość opłat za czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, jest określona w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Opłaty uiszcza się w formie wpłaty lub przelewu na rachunek bankowy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rolnictwa i podmiotów upoważnionych na podstawie art. 10 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

§ 3. 1. Dowód uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, należy przedstawić wraz z wnioskiem o zatwierdzenie substancji czynnej, sejfnera lub synergetyka lub o wydanie zezwolenia na wprowadzanie środka ochrony roślin do obrotu, pozwolenia na handel równoległy, pozwolenia na prowadzenie badań lub decyzji o zmianie tego zezwolenia lub pozwolenia.

2. Dowód uiszczenia opłaty za czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, należy przedstawić przed rozpoczęciem tych czynności.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

**Załącznik
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia ..., (poz. ...)**

WYSOKOŚĆ OPŁAT ZA CZYNNOŚCI W ZAKRESIE ZATWIERDZANIA SUBSTANCJI CZYNNYCH, SEJFNERÓW I SYNERGETYKÓW ORAZ CZYNNOŚCI W ZAKRESIE ZEZWOLEŃ NA WPROWADZANIE ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN DO OBROTU, POZWOLEŃ NA HANDEL RÓWNOLEGŁY ORAZ POZWOLEŃ NA PROWADZENIE BADAŃ

Lp.	Określenie czynności	Wysokość opłat w zł
1	2	3
I	Złożenie wniosku związanego z:	
	1) zatwierdzeniem substancji czynnej, sejfnera i synergetyka	
	2) wydaniem zezwolenia na wprowadzenie środka ochrony roślin do obrotu, o którym mowa w:	
	a) art. 28 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009)	5000
	b) art. 30 ust. 1 rozporządzenia nr 1107/2009	5000
	c) art. 41 rozporządzenia nr 1107/2009	4000
	d) art. 47 ust. 1 rozporządzenia nr 1107/2009	2500
	e) art. 51 rozporządzenia nr 1107/2009	1000
	f) art. 53 rozporządzenia nr 1107/2009	1000
	3) wydaniem pozwolenia na handel równoległy	5000
	4) wydaniem pozwolenia na prowadzenie badań	500
	5) wydaniem decyzji o zmianie zezwolenia na wprowadzanie środka ochrony roślin do obrotu lub pozwolenia na handel równoległy lub pozwolenia na prowadzenie badań, w zakresie:	

	a) określenia zawartości substancji czynnej w środku ochrony roślin lub składu środka	2000
	b) rodzaju szczególnych zagrożeń dla zdrowia ludzi lub zwierząt, lub środowiska naturalnego w formie standardowych zwrotów lub klasyfikacji środka	2000
	c) rodzaju zastosowań, do których środek ochrony roślin może być wprowadzany do obrotu, terminu lub dawki stosowania	3000
	d) przedłużenia zezwolenia w związku z art. 43 ust.1 rozporządzenia nr 1107/2009	4000
	e) innym niż wymienione w lit. a –d	500
	f) o którym mowa w art. 11 ustawy o środkach ochrony roślin	1000
II	Weryfikacja dokumentacji przedłożonej wraz z wnioskiem o zatwierdzenie substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków lub przedłużanie zatwierdzenia lub w związku z przeglądem zatwierdzenia w zakresie elementów przewidzianych w art. 8 rozporządzenia nr 1107/2009	5000
III	Opracowanie oceny danych dla substancji czynnych określonych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 544/2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. wykonującym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących danych dla substancji czynnych (Dz. Urz. UE L155, str. 1 z 11.06.2011) oraz dla środków ochrony roślin określonych w rozporządzeniu Komisji (UE) nr 545/2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. wykonującym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących danych dla środka ochrony roślin (Dz. Urz. UE L155, str. 67 z 11.06.2011), lub opracowanie uwag do tej oceny:	
	1) Tożsamość substancji czynnej	
	a) Ocena informacji, o których mowa w pkt 1.1. -1.11. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	1250
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 1.1. -1.11. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	375

	c) Ocena sprawozdania z badania laboratoryjnego, o którym mowa w pkt 1.11 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	2500
	d) Ocena substancji czynnej w zakresie jej tożsamości zgodnie z kryteriami zatwierdzania, o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	3750
	2) Tożsamość środka ochrony roślin	
	a) Ocena informacji, których mowa w pkt 1.4 - 1.5 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	375
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 1.4 - 1.5 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	125
	3) Właściwości fizyczne i chemiczne	
	a) Ocena informacji, o których mowa w pkt 2.1.-2.15. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	7500
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 2.1.-2.15. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	2500
	c) Ocena substancji czynnej w zakresie jej właściwości fizycznych i chemicznych zgodnie z kryteriami zatwierdzania o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	25000
	d) Opracowanie uwag do oceny substancji czynnej w zakresie jej właściwości fizycznych i chemicznych zgodnie z kryteriami zatwierdzania o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	8375
	e) Ocena informacji, o których mowa w pkt 2.1.-2.11. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c)	750

	<i>rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011</i>	
	f) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 2.1.-2.11. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art. 8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	250
	g) Ocena sprawozdania z badania laboratoryjnego obejmującego doświadczenia lub testy, o których mowa w pkt. 2.1.1., 2.1.2., 2.1.3., 2.2, 2.3.1., 2.3.2., 2.5.1., 2.5.2., 2.6., 2.8., 2.9.1., 2.9.2., 2.9.3., 2.9.4., 2.10., 2.11.1., 2.11.2., 2.12., 2.13., 2.14., 2.15. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011 lub o których mowa w pkt. 2.2.1., 2.2.2., 2.3., 2.4.1., 2.4.2., 2.5.1., 2.5.2., 2.5.3., 2.6.1., 2.7.1., 2.8.6.1., 2.8.6.2. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	625
	h) Ocena środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.7. „Właściwości fizyczne i chemiczne” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011:	
	- zawierającego 1 substancję czynną	1875
	- zawierającego 2 substancje czynne	2500
	- zawierającego co najmniej 3 substancje czynne	3125
	i) Opracowanie uwag do oceny środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.7. „Właściwości fizyczne i chemiczne” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011:	
	- zawierającego 1 substancję czynną	625
	- zawierającego 2 substancje czynne	875

	- zawierającego co najmniej 3 substancje czynne	1000
	4) Dodatkowe informacje dotyczące substancji czynnej lub środka ochrony roślin	
	a) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	125
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 3.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	50
	c) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.2. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	125
	d) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 3.2. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	50
	e) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.3. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	125
	f) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 3.3. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	50
	g) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.4. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	125
	h) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 3.4. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	50
	i) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.5. załącznika	125

	<i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	
	j) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 3.5. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	50
	k) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.6. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	125
	l) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 3.6. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	50
	m) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.7. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	125
	n) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 3.7. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	50
	o) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.8. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	125
	p) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 3.8. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	50
	q) Ocena informacji, o których mowa w pkt 3.9. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	125
	r) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt 3.9. załącznika <i>„Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b)</i>	50

	<i>rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	
s)	<i>Ocena informacji, o których mowa w pkt 4.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	440
t)	<i>Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt 4.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	125
u)	<i>Ocena informacji, o których mowa w pkt 4.2. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	125
v)	<i>Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt 4.2. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	50
w)	<i>Ocena informacji, o których mowa w pkt 4.3. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	125
x)	<i>Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 4.3. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	50
y)	<i>Ocena informacji, o których mowa w pkt 4.4. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	125
z)	<i>Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt 4.4. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	50
aa)	<i>Ocena informacji, o których mowa w pkt 4.5. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”</i>	125

	bb) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt 4.5. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”	50
	cc) Ocena informacji, o których mowa w pkt 4.6. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”	125
	dd) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt. 4.6. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2009”	50
	5) Metody analityczne	
	a) Ocena informacji, o których mowa w pkt 4.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	125
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt 4.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	50
	c) Ocena informacji o których mowa w pkt 4.2.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	125
	d) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt. 4.2.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	50
	e) Ocena informacji o których mowa w pkt 4.2.2. -4.2.3. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	125
	f) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt. 4.2.2. -4.2.3. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit.	50

	<i>b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	
	<i>g) Ocena informacji, o których mowa w pkt. 4.2.4 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	125
	<i>h) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt. 4.2.4 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	50
	<i>i) Ocena informacji, o których mowa w pkt 4.2.5 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	125
	<i>j) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 4.2.5 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011</i>	50
	<i>k) Ocena informacji, o których mowa w pkt 5.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” ” do rozporządzenia 545/2011</i>	375
	<i>l) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 5.1. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” ” do rozporządzenia 545/2011</i>	125
	<i>m) Ocena środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.6.1 „Metody analityczne do celów analizy postaci użytkowej” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011</i>	750
	<i>n) Opracowanie uwag do oceny środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.6.1 „Metody analityczne do celów analizy postaci użytkowej” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania</i>	250

	zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011	
	o) Ocena środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.6.2 „Metody analityczne do celów analizy pozostałości” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011:	
	-w części dotyczącej pozostałości o znaczeniu toksykologicznym	625
	-w części dotyczącej pozostałości o znaczeniu ekotoksykologicznym	625
	-w części dotyczącej pozostałości o znaczeniu środowiskowym	625
	p) Opracowanie uwag do oceny środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.6.2 „Metody analityczne do celów analizy pozostałości” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011:	
	-w części dotyczącej pozostałości o znaczeniu toksykologicznym	250
	-w części dotyczącej pozostałości o znaczeniu ekotoksykologicznym	250
	-w części dotyczącej pozostałości o znaczeniu środowiskowym	250
	6) Skuteczność	
	a) Ocena informacji, o których mowa w pkt. 3.1 – 3.9 oraz pkt. 6.1.-6.7. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 545/2011:	1250
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt. 3.1 – 3.9 oraz pkt. 6.1.-6.7. załącznika „Wymogi	375

	<i>dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 545/2011</i>	
	c) Ocena sprawozdania z badania obejmującego doświadczenia lub testy, o których mowa w pkt. 6.1., 6.2., 6.4., 6.5., 6.6. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	500
	d) Ocena środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.1. „Skuteczność” oraz 2.2. „Brak niedopuszczalnego wpływu na rośliny lub produkty roślinne” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011 w przypadku:	
	- herbicydu proponowanego do stosowania w następującej liczbie upraw:	
	- jednej	3750
	-dwóch	4500
	-od trzech do pięciu	6750
	-od sześciu do ośmiu	9000
	-od dziewięciu do dziesięciu	10875
	-od jedenastu do piętnastu	13500
	-od szesnastu do dwudziestu	17250
	-od dwudziestu jeden do dwudziestu pięciu	21000
	-co najmniej dwudziestu sześciu	23250
	- środka ochrony roślin innego niż herbicyd, proponowanego do stosowania w następującej liczbie upraw:	
	- jednej	2500
	-dwóch	3125
	-od trzech do pięciu	5000

	-od sześciu do ośmiu	6875
	-od dziewięciu do dziesięciu	8500
	-od jedenastu do piętnastu	10625
	-od szesnastu do dwudziestu	13750
	-od dwudziestu jeden do dwudziestu pięciu	16875
	-co najmniej dwudziestu sześciu	18750
	e) Opracowanie uwag do oceny środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt. 2.1. „Skuteczność” oraz 2.2. „Brak niedopuszczalnego wpływu na rośliny lub produkty roślinne” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011 w przypadku:	
	- herbicydu proponowanego do stosowania w następującej liczbie upraw:	
	- jednej	1250
	-dwóch	1500
	-od trzech do pięciu	2250
	-od sześciu do ośmiu	3000
	-od dziewięciu do dziesięciu	3625
	-od jedenastu do piętnastu	4500
	-od szesnastu do dwudziestu	5750
	-od dwudziestu jeden do dwudziestu pięciu	7000
	-co najmniej dwudziestu sześciu	7750
	- środka ochrony roślin innego niż herbicyd, proponowanego do stosowania w następującej liczbie upraw:	
	- jednej	875
	-dwóch	1000

	-od trzech do pięciu	1625
	-od sześciu do ośmiu	2250
	-od dziewięciu do dziesięciu	2875
	-od jedenastu do piętnastu	3500
	-od szesnastu do dwudziestu	4625
	-od dwudziestu jeden do dwudziestu pięciu	5625
	-co najmniej dwudziestu sześciu	6250
	7) Toksykologia	
	a) Ocena informacji, o których mowa w pkt. 5.1-5.10 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	8750
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt. 5.1-5.10 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	2875
	c) Ocena substancji czynnej w zakresie badań toksykologicznych i badania metabolizmu zgodnie z kryteriami zatwierdzania o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	25000
	d) Opracowanie uwag do oceny substancji czynnej w zakresie badań toksykologicznych i badania metabolizmu zgodnie z kryteriami zatwierdzania o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	8375
	e) Ocena informacji, o których mowa w punkcie 7.1, 7.3. -7.4 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	875
	f) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 7.1, 7.3. -7.4 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	250

	g) Ocena informacji, o których mowa w pkt 7.2. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	1875
	h) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 7.2. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	625
	i) Ocena sprawozdania z badania obejmującego doświadczenia lub testy, o których mowa w pkt 5.1., 5.2.1., 5.2.2., 5.2.3., 5.2.4., 5.2.5., 5.2.6., 5.3.1., 5.3.2., 5.3.3., 5.4.1., 5.4.2., 5.5., 5.6.1., 5.6.2., 5.7., 5.8.1., 5.8.2. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” załącznika do rozporządzenia 544/2011 lub, o którym mowa w pkt. 7.1.1., 7.1.2., 7.1.3., 7.1.4., 7.1.5., 7.1.6., 7.1.7., 7.2.1.2., 7.2.3.2., 7.3., 7.4. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	375
	j) Ocena środka ochrony roślin, zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt. 2.4.1. „Wpływ na zdrowie ludzi lub zwierząt w wyniku stosowania środka ochrony roślin” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011:	
	- zawierającego 1 substancję czynną i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach innych niż polowe	3125
	- zawierającego 1 substancję czynną i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach polowych	3750
	- zawierającego 1 substancję czynną i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach innych niż polowe	1875
	- zawierającego 1 substancję czynną i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach polowych	2500
	- zawierającego 2 substancje czynne i stosowanego przez	4750

	użytkownika profesjonalnego w warunkach innych niż polowe	
	- zawierającego 2 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach polowych	5625
	- zawierającego 2 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach innych niż polowe	2875
	- zawierającego 2 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach polowych	3750
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach innych niż polowe	7125
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach polowych	8500
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach innych niż polowe	4375
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach polowych	5625
	k) Opracowanie uwag do oceny środka ochrony roślin, zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt. 2.4.1. „Wpływ na zdrowie ludzi lub zwierząt w wyniku stosowania środka ochrony roślin” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011:	
	- zawierającego 1 substancję czynną i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach innych niż polowe	1000
	- zawierającego 1 substancję czynną i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach polowych	1250
	- zawierającego 1 substancję czynną i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach innych niż polowe	625
	- zawierającego 1 substancję czynną i stosowanego przez	875

	użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach polowych	
	- zawierającego 2 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach innych niż polowe	1625
	- zawierającego 2 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach polowych	1875
	- zawierającego 2 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach innych niż polowe	1000
	- zawierającego 2 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach polowych	1250
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach innych niż polowe	2375
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika profesjonalnego w warunkach polowych	2875
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach innych niż polowe	1500
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i stosowanego przez użytkownika nieprofesjonalnego w warunkach polowych	1875
	l) Ocena informacji przedłożonych zgodnie z art. 51 rozporządzenia nr 1107/2009	2500
	8) Pozostałości w produktach, żywności i paszach poddanych działaniu środka lub na ich powierzchni	
	a) Ocena informacji, o których mowa w pkt 6.1-6.10 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	4375
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt. 6.1-6.10 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	1500
	c) Ocena substancji czynnej w zakresie pozostałości w	25000

	produktach, żywności i paszach poddanych działaniu środka lub na ich powierzchni zgodnie z kryteriami zatwierdzania o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	
	d) Opracowanie uwag do oceny substancji czynnej w zakresie pozostałości w produktach, żywności i paszach poddanych działaniu środka lub na ich powierzchni zgodnie z kryteriami zatwierdzania o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	8375
	e) Ocena informacji o których mowa w pkt 8.1-8.9 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	875
	f) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt. 8.1-8.9 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	250
	g) Ocena sprawozdania z badania obejmującego doświadczenia lub testy o których mowa w pkt 6.1., 6.2., 6.3., 6.4., 6.5.1., 6.5.2., 6.6. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” załącznika do rozporządzenia 544/2011 lub o których mowa w pkt. 8.1., 8.2., 8.3. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	1000
	h) Ocena środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.4.2. „Wpływ na zdrowie ludzi lub zwierząt w wyniku pozostałości” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011, w przypadku środka:	
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w jednej grupie upraw ⁱ	2500
	- w każdej kolejnej grupie upraw [*]	875
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w jednej grupie upraw [*]	4750

	- w każdej kolejnej grupie upraw*	875
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w jednej grupie upraw*	6875
	- w każdej kolejnej grupie upraw*	875
	i) Opracowanie uwag do oceny środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt. 2.4.2. „Wpływ na zdrowie ludzi lub zwierząt w wyniku pozostałości” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011, w przypadku środka	
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w jednej grupie upraw*	875
	- w każdej kolejnej grupie upraw*	250
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w jednej grupie upraw*	1625
	- w każdej kolejnej grupie upraw*	250
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w jednej grupie upraw*	2250
	- w każdej kolejnej grupie upraw*	250
	j) Ocena informacji przedłożonych zgodnie z art. 51 rozporządzenia nr 1107/2009	2500
	9) Los i zachowanie w środowisku	
	a) Ocena informacji, o których mowa w pkt 7.1.-7.4. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	6250
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 7.1.-7.4. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	2125

	c) Ocena substancji czynnej w zakresie losu i zachowania substancji w środowisku zgodnie z kryteriami zatwierdzania, o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	25000
	d) Opracowanie uwag do oceny substancji czynnej w zakresie losu i zachowania substancji w środowisku zgodnie z kryteriami zatwierdzania, o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	8375
	e) Ocena informacji, o których mowa w pkt 9.1-9.3 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	1250
	f) Opracowanie uwag do oceny informacji, o których mowa w pkt 9.1-9.3 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	375
	g) Ocena sprawozdania z badania obejmującego doświadczenia lub testy, o których mowa w pkt 7.1.1.1.1., 7.1.1.1.2, 7.1.1.2.1., 7.1.1.2.2, 7.1.2., 7.1.3.1., 7.1.3.2., 7.1.3.3., 7.2.1.1., 7.2.1.2, 7.2.1.3.1., 7.2.1.3.2., 7.2.2 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” załącznika do rozporządzenia 544/2011 lub, o których mowa w pkt 9.1.1.1., 9.1.1.2., 9.1.2.1., 9.1.2.2., 9.2.3., 9.3. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	1250
	h) Ocena zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.5.1. „Los i rozprzestrzenianie się w środowisku” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia nr 546/2011 środka ochrony roślin:	
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	5000
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	1875
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do	6250

	stosowania w warunkach polowych	
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	1250
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	7500
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	1250
	i) Opracowanie uwag do oceny środka ochrony roślin zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.5.1. „ <i>Los i rozprzestrzenianie się w środowisku</i> ” części I „ <i>Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin</i> ” załącznika „ <i>Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009</i> ” do rozporządzenia nr 546/2011:	
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	1625
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	625
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	2125
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	375
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	2500
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	375
	j) Ocena informacji przedłożonych zgodnie z art. 51 rozporządzenia nr 1107/2009	2500
	10) Ekotoksykologia	
	a) Ocena informacji o których mowa w pkt 8.1.-8.7. załącznika „ <i>Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust. 1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009</i> ” do rozporządzenia	6250

	544/2011	
	b) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt 8.1.-8.7. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 544/2011	2125
	c) Ocena substancji czynnej w zakresie badań ekotoksykologicznych zgodnie z kryteriami zatwierdzania o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	37500
	d) Opracowanie uwag do oceny substancji czynnej w zakresie badań ekotoksykologicznych zgodnie z kryteriami zatwierdzania o których mowa w załączniku II do rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009	12500
	e) Ocena informacji o których mowa w pkt 10.1-10.8 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009”	1250
	f) Opracowanie uwag do oceny informacji o których mowa w pkt 10.1-10.8 załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009”	375
	g) Ocena sprawozdania z badania obejmującego doświadczenia lub testy o których mowa w pkt 8.1.1., 8.1.2., 8.1.3., 8.2.1., 8.2.2.1., 8.2.2.2., 8.2.2.3., 8.2.3., 8.2.4., 8.2.5., 8.2.6., 8.2.7., 8.2.8., 8.3.1.1., 8.3.1.2., 8.4.1., 8.4.2., 8.5., 8.7. załącznika „Wymogi dotyczące danych dla dla substancji czynnych, o których mowa w art.8 ust.1 lit. b) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” załącznika do rozporządzenia 544/2011 lub o których mowa w pkt. 10.1.1., 10.1.2., 10.1.3., 10.1.4., 10.2.1., 10.2.2., 10.2.3., 10.2.4., 10.3., 10.4.1., 10.4.2., 10.4.3., 10.4.4., 10.4.5., 10.6.1.1., 10.6.1.2., 10.6.1.3. 10.6.2., 10.7.1., 10.7.2., załącznika „Wymogi dotyczące danych dla środków ochrony roślin, o których mowa w art.8 ust.1 lit. c) rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do rozporządzenia 545/2011	1250
	h) Ocena zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt. 2.5.2. „ Wpływ na gatunki niebędące przedmiotem zwalczania” części I „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin” załącznika „Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009” do	

	rozporządzenia nr 546/2011 środka ochrony roślin:	
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	8750
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	1250
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	10000
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	1250
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	11250
	- zawierającego 3 substancje czynne lub więcej niż 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	1250
	i) Opracowanie uwag do oceny zgodnie ze szczegółowymi zasadami, o których mowa w pkt 2.5.2. „ <i>Wpływ na gatunki niebędące przedmiotem zwalczania</i> ” części I „ <i>Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na chemiczne środki ochrony roślin</i> ” załącznika „ <i>Jednolite zasady oceny i udzielania zezwolenia na środki ochrony roślin, o których mowa w art. 29 ust. 6 rozporządzenia (WE) Nr 1107/2009</i> ” do rozporządzenia nr 546/2011 środka ochrony roślin:	
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	2875
	- zawierającego 1 substancję czynną i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	375
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	3375
	- zawierającego 2 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	375
	- zawierającego co najmniej 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach polowych	3750
	- zawierającego co najmniej 3 substancje czynne i proponowanego do stosowania w warunkach innych niż polowe	375
	j) Ocena informacji przedłożonych zgodnie z art. 51	2500

rozporządzenia nr 1107/2009		
IV	Przygotowanie projektu sprawozdania z oceny, o którym mowa w art. 11 rozporządzenia nr 1107/2009:	
	1) dla substancji chemicznej	30000
	- dla substancji chemicznej na bazie ekstraktu roślinnego	25000
	2) dla mikroorganizmów, w tym wirusów	20000
	3) dla substancji innych niż wymienione w pkt 1-2	20000
V	Opracowanie oceny porównawczej środków ochrony roślin zawierających substancje kwalifikujące się do zastąpienia, o której mowa w art. 50 rozporządzenia nr 1107/2009	1000
VI	Przygotowanie oceny równoważności, o której mowa w art. 38 ust. 2 rozporządzenia nr 1107/2009	3000

---

¹ Jeżeli decyzja dotyczy kilku czynności określonych w lp. I pkt 5, uiszcza się jedną opłatę rejestrową za te czynności, w wysokości najwyższej z opłat rejestrowych, określonych w lp. I pkt 5 w kolumnie 3 dla czynności, których wydanie decyzji dotyczy.

*Zgodnie z rozporządzeniem Komisji (WE) Nr 178/2006 z dnia 1 lutego 2006 r. zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 396/2005 Parlamentu Europejskiego i Rady w celu ustanowienia załącznika I ustalającego wykaz produktów spożywczych i paszowych, do których stosuje się najwyższe dopuszczalne poziomy pozostałości pestycydów (Dz. Urz. UE L 29 z 2.2.2006, str. 3).

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie opłat za czynności w zakresie zatwierdzania substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków oraz czynności w zakresie zezwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu, pozwoleń na handel równoległy oraz pozwoleń na prowadzenie badań jest wydawane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 15 ust. 8 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie wprowadza jednolity cennik za czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin. Mając na uwadze wytyczne zawarte w art. 15 ust. 8 tej ustawy, przy ustalaniu wysokości opłat za czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, uwzględniony został nakład pracy i poziom kosztów administracyjnych związanych z rozpatrywaniem wniosków o zatwierdzanie substancji czynnej, sejfnera lub synergetyka, lub o wydanie zezwolenia na wprowadzanie do obrotu środka ochrony roślin, pozwolenia na handel równoległy, pozwolenia na prowadzenie badań oraz decyzji o zmianie tego zezwolenia lub pozwolenia, natomiast w przypadku ustalania wysokości opłat za czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, uwzględniono rzeczywiste koszty tych czynności, a także wysokość odpłatności za te czynności w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Wysokość opłaty nie uwzględnia podatku VAT.

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi w trakcie prac nad projektem rozporządzenia otrzymało od podmiotów upoważnionych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa informację dotyczącą wysokości stawek pobieranych przez te podmioty za godzinę pracy eksperta wykonującego ocenę merytoryczną. Na tej podstawie został ustalony przeciętny koszt jednej godziny pracy przy przygotowywaniu oceny merytorycznej danych.

Należy podkreślić, iż przy ustalaniu czasu pracy niezbędnego do przeprowadzenia oceny danych dla środka ochrony roślin lub substancji czynnej, lub za opracowanie uwag do tej oceny, uwzględniona została specyfika dokumentacji przedkładanej zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 544/2011 z dnia 10 czerwca

2011 r. wykonującym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących danych dla substancji czynnych (Dz. Urz. UE L155 z 11.06.2011, str. 1) oraz zgodnie z rozporządzeniem Komisji (UE) nr 545/2011 z dnia 10 czerwca 2011 r. wykonującym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących danych dla środka ochrony roślin (Dz. Urz. UE L155 z 11.06.2011, str. 67). Z tego też powodu wysokość należności w tym zakresie ujętych w części V załącznika została zróżnicowana.

Opłaty za czynności, o których mowa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, będą uiszczane w formie wpłaty lub przelewu na rachunek bankowy urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rolnictwa i podmiotów upoważnionych na podstawie art. 10 tej ustawy do opracowywania oceny lub uwag w celu zapewnienia sprawnego wnoszenia opłat.

Potwierdzenie uiszczenia opłaty, o której mowa w art. 15 ust. 2 pkt 1 tej ustawy powinno zostać dołączone do wniosku o zatwierdzenie substancji czynnej, sejfnera lub synergetyka lub o wydanie zezwolenia na wprowadzanie do obrotu środka ochrony roślin, pozwolenia na handel równoległy, pozwolenia na prowadzenie badań oraz decyzji o zmianie tego zezwolenia lub pozwolenia, natomiast potwierdzenie uiszczenia opłaty za czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 2, powinno zostać przedłożone ministrowi właściwemu do spraw rolnictwa lub podmiotowi, który ma opracować ocenę lub uwagi, przed rozpoczęciem tych czynności w celu usprawnienia obsługi składanych wniosków.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z tym nie podlega notyfikacji w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowane rozporządzenie

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na podmioty zajmujące się wprowadzaniem środków ochrony roślin do obrotu, na podmioty zajmujące się produkcją środków ochrony roślin, na podmioty zajmujące się produkcją substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków używanych do wytwarzania środków ochrony roślin, na podmioty upoważnione na podstawie art. 10 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin do opracowywania oceny lub uwag dotyczących środków ochrony roślin, na posiadaczy zezwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu, na podmioty, którym wydano pozwolenia na handel równoległy środkami ochrony roślin, na podmioty, którym wydano pozwolenia na przeprowadzanie doświadczeń i testów do celu badań lub rozwoju wiążących się z uwalnianiem do środowiska środka ochrony roślin, a także pośrednio, na użytkowników środków ochrony roślin.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowane rozporządzenie nie powoduje wzrostu wydatków z budżetu państwa, a także nie określa zwolnień, ulg lub obniżek, których skutkiem finansowym może być zmniejszenie dochodów budżetu państwa w stosunku do wielkości wynikających z obowiązujących przepisów.

Projektowane rozporządzenie ustala wysokość opłat za czynności w zakresie zatwierdzania substancji czynnych, sejfnerów i synergetyków oraz czynności w zakresie zezwoleń na wprowadzanie środków ochrony roślin do obrotu, pozwoleń na handel równoległy oraz pozwoleń na prowadzenie doświadczeń i testów do celu badań lub rozwoju wiążących się z uwalnianiem do środowiska środka ochrony roślin.

Opłaty z tytułu czynności administracyjnych, tak jak miało to miejsce dotychczas, wnoszone będą na rachunek urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw

rolnictwa i stanowić będą dochód budżetu państwa.

Do tej pory, ocena merytoryczna danych dla środka ochrony roślin mogła być wykonywana jedynie przez podmioty upoważnione przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do jej wykonywania, w zakresie określonym w tym upoważnieniu, a opłaty z tytułu jej wykonania stanowiły dochód tych podmiotów. Ustawa z dnia ... o środkach ochrony roślin wprowadza dodatkowo możliwość opracowywania przez osoby zatrudnione w urzędzie obsługującym ministra właściwego do spraw rolnictwa oceny merytorycznej danych dla środka ochrony roślin, a także uwag do oceny merytorycznej wykonanej w ramach procedury wzajemnego uznawania zezwoleń, o których mowa w art. 40 rozporządzenia nr 1107/2009, wykonanej przez urzędy właściwe do spraw rejestracji środków ochrony roślin państw członkowskich. W takim przypadku, opłaty za oceny lub uwagi do tych ocen wykonane w resorcie rolnictwa, wnoszone będą na rachunek urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rolnictwa i stanowić będą dochód budżetu państwa.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia może mieć wpływ na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Projektowane rozporządzenie może oddziaływać na szereg podmiotów prowadzących działalność gospodarczą w obszarze związanym ze środkami ochrony roślin z uwagi na konieczność ponoszenia przez nie kosztów czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie może oddziaływać również na podmioty upoważnione na podstawie art. 10 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin do opracowywania ocen dotyczących środków ochrony roślin lub uwag do tych ocen,

z uwagi na fakt, że opłaty z tytułu wykonania przez te podmioty czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 2 tej ustawy, stanowią ich dochód.

W porównaniu do obecnie obowiązujących przepisów, wejście w życie projektowanego rozporządzenia określającego wysokość opłat za ww. czynności, spowoduje ustalenie jednolitego cennika za ich wykonanie. Jest to szczególnie ważne w sytuacji, gdy niektóre czynności, w tym ocena merytoryczna danych dla środka ochrony roślin lub danych dla substancji czynnej oraz uwagi do tych ocen, mogą być wykonywane zarówno przez podmioty upoważnione do ich opracowywania przez ministra właściwego do spraw rolnictwa, jak również w ramach urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Mając na uwadze wytyczne zawarte w art. 15 ust. 8 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin projektowane rozporządzenie ustala jednolity cennik, w którym:

- dla czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, uwzględniony został nakład pracy i poziom kosztów administracyjnych związanych z rozpatrywaniem wniosków o zatwierdzenie substancji czynnej, sejfnera lub synergetyka, lub o wydanie zezwolenia na wprowadzanie do obrotu środka ochrony roślin, pozwolenia na handel równoległy, pozwolenia na prowadzenie badań oraz decyzji o zmianie tego zezwolenia lub pozwolenia,
- dla czynności, o których mowa w art. 15 ust. 2 pkt 2 tej ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, uwzględnione zostały rzeczywiste koszty ich wykonania, a także wysokość odpłatności za te czynności w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na zdrowie ludzi i na środowisko

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na zdrowie ludzi i na środowisko.

6. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

7. Konsultacje społeczne

W ramach konsultacji społecznych projekt rozporządzenia zostanie skierowany do organizacji społeczno-zawodowych, instytutów naukowo-badawczych, a także do podmiotów upoważnionych przez ministra właściwego do spraw rolnictwa do opracowywania ocen i raportów.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

w sprawie wymagań integrowanej ochrony roślin²⁾

Na podstawie art. 35 ust. 6 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wymagania integrowanej ochrony roślin obejmują:

- 1) ochronę roślin przed organizmami szkodliwymi poprzez stosowanie w pierwszej kolejności metod niechemicznych w tym, jeżeli jest to uzasadnione:
  - a) stosowanie płodozmianu lub obsady roślin, w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych lub
  - b) stosowanie agrotechniki w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych, w tym stosowanie mechanicznej ochrony roślin, lub
  - c) wykorzystywanie odmian odpornych lub tolerancyjnych na organizmy szkodliwe oraz materiału siewnego wytworzonego i poddanego ocenie zgodnie z przepisami o nasiennictwie, lub
  - d) nawożenie, nawadnianie i wapnowanie, w sposób ograniczający występowanie organizmów szkodliwych, lub
  - e) czyszczenie i dezynfekcję maszyn, opakowań i innych przedmiotów zapobiegające występowaniu i rozprzestrzenianiu się organizmów szkodliwych, lub
  - f) ochronę oraz stwarzanie warunków sprzyjających występowaniu organizmów pożytecznych, w szczególności naturalnych wrogów organizmów szkodliwych;
- 2) planowanie chemicznych zabiegów ochrony roślin w oparciu o:
  - a) wyniki monitoringu występowania organizmów szkodliwych lub
  - b) progi ekonomicznej szkodliwości organizmów szkodliwych, lub
  - c) wskazania programów wspomaganie decyzji w ochronie roślin, lub
  - d) korzystanie z usług doradczych dotyczących metod ochrony roślin;

- 3) dobór stosowanych środków ochrony roślin w taki sposób, aby minimalizować negatywny wpływ zabiegów ochrony roślin na organizmy niebędące celem zabiegu;
- 4) ograniczenie liczby zabiegów i ilości stosowanych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum;
- 5) przeciwdziałanie powstawaniu odporności organizmów szkodliwych na środki ochrony roślin poprzez właściwy dobór i przemienne stosowanie tych środków;
- 6) monitorowanie skuteczności stosowanych metod ochrony roślin, w szczególności w oparciu o prowadzoną dokumentację, o której mowa w art. 67 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1) oraz monitorowanie występowania organizmów szkodliwych.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 35 ust. 6 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie określa wymagania integrowanej ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71), a mianowicie postanowienia art. 14 tej dyrektywy oraz załącznika III do niej, określające wymagania integrowanej ochrony roślin, które począwszy od 1 stycznia 2014 r. powinny być stosowane przez wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin.

Obowiązek stosowania przez profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin zasad dobrej praktyki ochrony roślin, w szczególności zasad integrowanej ochrony roślin wynika bezpośrednio z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG. Przepisy art. 35 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin nakładają obowiązek dokumentowania powyższych zasad. Projektowane rozporządzenie określa szczegółowe wymagania integrowanej ochrony roślin zgodnie z załącznikiem III do dyrektywy 2009/128/WE.

Projektowane rozporządzenie zapewnia odpowiednią elastyczność przyjmowanych przez profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin rozwiązań, zgodnie z zasadami integrowanej ochrony roślin.

Wymagania integrowanej ochrony roślin nie były do tej pory regulowane przepisami prawa krajowego.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. Termin ten jest zgodny z terminem wejścia w życie przepisów ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, wprowadzających obowiązek stosowania zasad integrowanej ochrony roślin przez profesjonalnych użytkowników tych preparatów.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów i w związku z powyższym nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty objęte projektowanym rozporządzeniem

Projektowane rozporządzenie dotyczy podmiotów stosujących środki ochrony roślin.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia będzie miało wpływ na konkurencyjność gospodarki oraz na przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi hodowców roślin i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Business Centre Club, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Forum Związków Zawodowych, Konfederacją Pracodawców Polskich, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP, Krajowym Związkiem Producentów

Nasion Oгородniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polską Izbą Nasienną, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych, Polskim Związkiem Oгородniczym, Sekcją Krajową Pracowników Administracji Rządowej i Samorządowej NSZZ „Solidarność”, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa RP, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni” oraz Zrzeszeniem Producentów Nasion Oгородniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów „SOGNAS” .

08/21rch

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

w sprawie warunków stosowania środków ochrony roślin²⁾

Na podstawie art. 40 ust. 1 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) minimalne odległości od określonych miejsc lub obiektów, po uwzględnieniu których można stosować środki ochrony roślin;
- 2) warunki atmosferyczne, w jakich można stosować środki ochrony roślin;
- 3) minimalną powierzchnię, na której można stosować środki ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego.

§ 2. 1. Środki ochrony roślin na terenie otwartym stosuje się przy użyciu:

- 1) opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych, jeżeli miejsce stosowania tych środków jest oddalone o co najmniej 3 m od krawędzi jezdni dróg publicznych i o co najmniej 20 m od pasiek;
- 2) opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych, jeżeli miejsce stosowania tych środków jest oddalone o co najmniej:
  - a) 1 m od śródlądowych wód powierzchniowych i rowów w rozumieniu przepisów Prawa wodnego,
  - b) 1 m od terenów nieużytkowanych rolniczo, innych niż wskazane w pkt 1;
- 3) opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych sadowniczych, jeżeli miejsce stosowania środka ochrony roślin jest oddalone o co najmniej:
  - a) 3 m od śródlądowych wód powierzchniowych i rowów w rozumieniu przepisów Prawa wodnego,
  - b) 3 m od terenów nieużytkowanych rolniczo, innych niż wskazane w pkt 1;

- 4) sprzętu agrolotniczego, jeżeli miejsce stosowania tych środków jest oddalone o co najmniej 100 m od miejsc lub obiektów, o których mowa w pkt 1 i 2, przy kierunku wiatru wiejącego w stronę tych obiektów;
- 5) sprzętu agrolotniczego montowanego na samolocie, jeżeli miejsce stosowania tych środków jest oddalone o co najmniej 20 m od miejsc lub obiektów, o których mowa w pkt 1 i 2, przy kierunku wiatru innym niż określony w pkt 4;
- 6) sprzętu agrolotniczego montowanego na śmigłowcu, jeżeli miejsce stosowania tych środków jest oddalone o co najmniej 15 m od miejsc lub obiektów, o których mowa w pkt 1 i 2, przy kierunku wiatru innym niż określony w pkt 4.

2. Odległości od śródlądowych wód powierzchniowych i rowów, o których mowa w ust. 1, są mierzone w linii prostej od górnej krawędzi zbocza doliny naturalnego cieków wodnego, kanału lub rowu lub od górnej krawędzi misy zbiornika wodnego.

§ 3. Środki ochrony roślin na terenie otwartym stosuje się, jeżeli prędkość wiatru nie przekracza 4 m/s.

§ 4. Środki ochrony roślin na terenie otwartym stosuje się przy użyciu sprzętu agrolotniczego, jeżeli wilgotność względna powietrza jest nie mniejsza niż 60%.

§ 5. Środki ochrony roślin na terenie otwartym stosuje się przy użyciu sprzętu agrolotniczego, jeżeli obszar, na którym stosuje się środek ochrony roślin, wynosi co najmniej 3 ha.

§ 6. Środki ochrony roślin, dla których zostało wydane zezwolenie na wprowadzanie do obrotu przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, których etykieta nie określa minimalnej odległości od miejsc lub obiektów, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 2 lub pkt 3, po uwzględnieniu których można stosować te środki, stosuje się na terenie otwartym przy użyciu opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych, jeżeli miejsce stosowania tych środków jest oddalone o co najmniej 20 od tych miejsc lub obiektów.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

w porozumieniu

MINISTER ŚRODOWISKA

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 216, poz. 1599).

²⁾ Rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 40 ust. 1 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie określa:

- 1) minimalne odległości od określonych miejsc lub obiektów, po uwzględnieniu których można stosować środki ochrony roślin,
- 2) warunki atmosferyczne, w jakich można stosować środki ochrony roślin,
- 3) minimalną powierzchnię, na której można stosować środki ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego.

Projektowane rozporządzenie wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71), a mianowicie:

- 1) postanowienia art. 11 ust. 2 lit. c tej dyrektywy, zgodnie z którymi w celu ochrony wód państwa członkowskie powinny wdrożyć „środki łagodzące” obejmujące utworzenie stref ochronnych dla wód podziemnych wykorzystywanych do pobierania wody pitnej, w których to strefach nie wolno stosować środków ochrony roślin,
- 2) postanowienia art. 11 ust. 2 lit. d tej dyrektywy, zgodnie z którymi w celu ochrony wód państwa członkowskie powinny ograniczyć lub całkowite wyeliminować stosowanie środków ochrony roślin w obrębie lub wzdłuż dróg, linii kolejowych, powierzchni łatwo przepuszczalnych lub innej infrastruktury znajdującej się w pobliżu wód powierzchniowych lub podziemnych lub na powierzchniach uszczelnionych, na których występuje duże ryzyko spływu do wód powierzchniowych lub instalacji kanalizacyjnych,
- 3) postanowienia art. 12 lit. b tej dyrektywy, zgodnie z którymi państwa członkowskie zapewniają, aby stosowanie pestycydów zostało ograniczone lub zabronione na określonych obszarach w tym określonych w dyrektywie 2000/60/WE lub innych obszarach wyznaczonych do celów podjęcia koniecznych środków ochronnych zgodnie z przepisami dyrektyw 79/409/EWG i 92/43/EWG.

Powyższe zagadnienia są obecnie regulowane przepisami art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie w porównaniu do obowiązujących regulacji zmienia minimalną odległość od śródlądowych wód powierzchniowych i rowów w jakiej można wykonywać zabiegi ochrony roślin sprzętem naziemnym, z 20 m do 1 m w przypadku opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych oraz z 20 m do 3 m w przypadku opryskiwaczy sadowniczych.

Wynika to z faktu, że takie odległości są przyjmowane jako minimalne odległości wykonywania zabiegów ochrony roślin w ustanowionych na poziomie UE wytycznych (tzw. wytyczne grupy FOCUS) wykorzystywanych w Polsce do oceny stopnia zagrożenia stwarzanego przez zabieg ochrony roślin dla środowiska wodnego. W przypadku, gdy z oceny ryzyka wynikać będzie, że bezpieczeństwo zabiegów wymaga zastosowania szerszej strefy buforowej, wartość ta będzie podawana na etykiecie środka ochrony roślin. Przyjęcie projektowanego rozwiązania nie spowoduje więc wzrostu zagrożenia dla środowiska wodnego.

Zrezygnowano z zakazu stosowania środków ochrony roślin w odległości mniejszej niż 20 m od stanowisk roślin objętych ochroną gatunkową. Zakaz taki w praktyce uniemożliwia całkowicie ochronę lasów. Zrezygnowano także z zakazu stosowania środków ochrony roślin w odległości mniejszej niż 20 m od plantacji roślin zielarskich, rezerwatów przyrody i parków narodowych, a także od granicy wewnętrznego terenu ochrony pośredniej ujęcia wody.

Utrzymany został zakaz stosowania środków ochrony roślin w odległości mniejszej niż 3 m od krawędzi dróg publicznych, a także w odległości mniejszej niż 20 m od pasiek.

Wprowadzony został zakaz stosowania środków ochrony roślin w odległości mniejszej niż 1 m w przypadku opryskiwaczy polowych i mniejszej niż 3 m w przypadku opryskiwaczy sadowniczych, od terenów nieużytkowanych rolniczo, innych niż opisane powyżej. Wynika to z faktu, że takie odległości są przyjmowane jako minimalne odległości wykonywania zabiegów ochrony roślin w ustanowionych na poziomie UE wytycznych wykorzystywanych w Polsce do oceny stopnia zagrożenia stwarzanego przez zabieg ochrony roślin dla roślin lub pożytecznych bezkręgowców nie będących celem zabiegu. W przypadku, gdy z oceny ryzyka

wynikać będzie, że bezpieczeństwo zabiegów wymaga zastosowania szerszej strefy buforowej, wartość ta będzie podawana na etykiecie środka ochrony roślin.

Zmniejszono z 500 m do 100 m odległość w jakiej można stosować środki ochrony roślin sprzętem agrolotniczym przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, od miejsc lub obiektów, tj. krawędź jezdni dróg publicznych, pasieka, śródlądowe wody powierzchniowe i rowy w rozumieniu przepisów – Prawo wodne, przy kierunku wiatru wiejącym w stronę tych obiektów. Przy kierunku wiatru innym niż określony powyżej zmniejszono odległość w jakiej można stosować środki ochrony roślin sprzętem agrolotniczym przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, do 20 m w przypadku sprzętu agrolotniczego, przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, montowanego na samolocie i do 15 m w przypadku sprzętu agrolotniczego, przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, montowanego na śmigłowcu.

Projektowane rozporządzenie w porównaniu do obowiązujących regulacji zmienia wartość maksymalnej prędkości wiatru, przy jakiej można wykonywać zabiegi ochrony roślin z 3 m/s na 4 m/s. Zgodnie z opinią jednostek naukowo-badawczych przy obecnej technice ochrony roślin możliwe jest bowiem bezpieczne wykonywanie zabiegów przy takiej prędkości wiatru.

Utrzymany został zakaz stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym przy wilgotności względnej powietrza mniejszej niż 60%.

Zmniejszono minimalną powierzchnię na jakiej można stosować środki ochrony roślin sprzętem agrolotniczym z 5 ha do 3 ha. Precyzyjne stosowanie środków ochrony roślin dzięki specjalnej aparaturze GPS pozwala na bezpieczne wykonanie zabiegu na mniejszej powierzchni.

Proponuje się zawarcie w § 6 projektowanego rozporządzenia przepisu przejściowego, zgodnie z którym środki ochrony roślin, dla których zostało wydane zezwolenie na wprowadzanie do obrotu przed dniem wejścia w życie projektowanego rozporządzenia i których etykieta nie określa minimalnej odległości od miejsc lub obiektów, wskazanych w § 2 ust. 1 pkt 2 lub pkt 3 projektowanego rozporządzenia, po uwzględnieniu których można stosować te środki, można będzie stosować przy użyciu opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych, jeżeli miejsce stosowania tych środków jest oddalone o co najmniej 20 od tych miejsc lub obiektów. Przepis ten zachowuje dotychczasowe wymagania wynikające z przepisów art. 77 ust. 1 pkt 1 lit. b ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie

roślin, w odniesieniu dla środków ochrony roślin, dla których nie została przeprowadzona ocena uzasadniająca umożliwienie ich stosowania w odległości mniejszej niż 20 m od cieków wodnych i obszarów niewykorzystywanych rolniczo.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2014 r. Z dniem 1 stycznia 2014 r. uchylone zostaną bowiem przepisami ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin przepisy art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, regulujące zagadnienia objęte przepisami projektowanego rozporządzenia.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów i w związku z powyższym jego projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty objęte projektowanym rozporządzeniem

Projektowane rozporządzenie dotyczy podmiotów stosujących środki ochrony roślin.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki, ani na przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi hodowców roślin i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Business Centre Club, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Forum Związków Zawodowych, Konfederacją Pracodawców Polskich, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP, Krajowym Związkiem Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polską Izbą Nasienną, Polską

Konfederacją Pracodawców Prywatnych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Sekcją Krajową Pracowników Administracji Rządowej i Samorządowej NSZZ „Solidarność”, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa RP, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni” oraz Zrzeszeniem Producentów Nasion Ogrodniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów „SOGNAS”.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

**w sprawie rozwiązań technicznych, jakie powinny być zastosowane
podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin
przy użyciu sprzętu agrolotniczego²⁾**

Na podstawie art. 40 ust. 4 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego powinien być stosowany system nawigacji satelitarnej w celu zapewnienia, że zabiegi te są wykonywane ściśle na obszarze przewidzianym do ich wykonania.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 40 ust. 4 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie określa rozwiązania techniczne, jakie powinny zostać zastosowane podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego, mając na względzie ograniczenie ryzyka naniesienia cieczy użytkowej na obszar niebędący celem tego zabiegu.

Projektowane rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71), a mianowicie postanowienia art. 9 ust. 2 lit. f tej dyrektywy, zgodnie z którymi *„od 2013 r. statek powietrzny musi być wyposażony w urządzenia wykorzystujące najlepsze dostępne technologie ograniczające znoszenie cieczy roboczej”*.

W związku z powyższym, w projektowanym rozporządzeniu proponuje się, aby podczas wykonywania zabiegów z zastosowaniem środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu agrolotniczego, w celu zapewnienia, że zabiegi te są wykonywane ściśle na obszarze przewidzianym do ich wykonania, stosowany był system nawigacji satelitarnej. Rozwiązanie taki zapewni precyzyjne wykonanie zabiegu, ograniczające ryzyko naniesienia środka ochrony roślin poza planowany obszar zabiegu.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów i w związku z powyższym projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty objęte projektowanym rozporządzeniem

Projektowane rozporządzenie dotyczy podmiotów stosujących środki ochrony roślin sprzętem agrolotniczym.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało istotnego wpływu na konkurencyjność gospodarki oraz na przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Zgodnie z wynikami konsultacji, przeprowadzonymi z Generalną Dyrekcją Lasów Państwowych, podczas wykonywania agrolotniczych zabiegów ochrony lasów, stosowanie systemu nawigacji satelitarnej jest obecnie standardową procedurą. Mając na uwadze, że w Polsce agrolotnicze zabiegi ochrony roślin wykonywane są obecnie jedynie dla ochrony lasów, wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało negatywnego wpływu na przedsiębiorstwa usługowo wykonujące takie zabiegi.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi hodowców roślin i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Business Centre Club, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Forum Związków Zawodowych, Konfederacją Pracodawców Polskich, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony

Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP, Krajowym Związkiem Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polską Izbą Nasienną, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Sekcją Krajową Pracowników Administracji Rządowej i Samorządowej NSZZ „Solidarność”, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa RP, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni” oraz Zrzeszeniem Producentów Nasion Ogrodniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów „SOGNAS” .

**OBWIESZCZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

**w sprawie ogłoszenia krajowego planu działania na rzecz ograniczenia ryzyka
związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin**

Na podstawie art. 47 ust. 5 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) ogłasza się krajowy plan działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, stanowiący załącznik do obwieszczenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

**KRAJOWY PLAN DZIAŁANIA
na rzecz ograniczenia ryzyka związanego
ze stosowaniem środków ochrony roślin
na lata 2013 – 2017**

Warszawa, 2012 r.

Plan dokumentu

WPROWADZENIE	5
ANALIZA I OCENA BIEŻĄCEGO STANU W OBSZARZE OBROTU I STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN	8
I. WYBRANE INFORMACJE O POLSKIM ROLNICTWIE	9
II. KRAJOWE REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE OGRANICZANIA RYZYKA ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN, PRZYJĘTE PRZED WEJŚCIEM W ŻYCIE PRZEPISÓW IMPLEMENTUJĄCYCH POSTANOWIENIA DYREKTYWY 2009/128/WE.....	13
III. DZIAŁANIA NA RZECZ OGRANICZANIA RYZYKA ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN I ZMNIEJSZANIA ZALEŻNOŚCI OD CHEMICZNEJ OCHRONY, PODJĘTE PRZED WEJŚCIEM W ŻYCIE PRZEPISÓW IMPLEMENTUJĄCYCH POSTANOWIENIA DYREKTYWY 2009/128/WE.....	16
1. DZIAŁANIA REALIZOWANE W OBSZARZE OBROTU ŚRODKAMI OCHRONY ROŚLIN.....	16
Działanie 1. Wprowadzenie zmian w systemie dopuszczania środków ochrony roślin do obrotu.....	16
Działanie 2. Prowadzenie systemu badań skuteczności środków ochrony roślin.....	18
Działanie 3. Organizacja systemu szkoleń dla sprzedawców środków ochrony roślin	18
Działanie 4. Prowadzenie kontroli obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin.....	19
Działanie 5. Prowadzenie systemu odbioru opakowań po środkach ochrony roślin.....	20
2. DZIAŁANIA REALIZOWANE W OBSZARZE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN.....	21
Działanie 1. Upowszechnianie wiedzy z zakresu integrowanej ochrony roślin oraz bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin	21
<i>Zadanie 1. Upowszechnianie wiedzy z zakresu integrowanej ochrony roślin.....</i>	<i>21</i>
<i>Zadanie 2. Opracowanie i udostępnienie metodyk integrowanej ochrony poszczególnych upraw .....</i>	<i>22</i>
<i>Zadanie 3. Prowadzenie systemu sygnalizacji agrofagów .....</i>	<i>22</i>
<i>Zadanie 4. Udostępnienie systemów wspomagania decyzji w ochronie roślin .....</i>	<i>23</i>
<i>Zadanie 5. Rozwój i upowszechnianie ekologicznych metod ochrony roślin .....</i>	<i>24</i>
<i>Zadanie 6. Rozwój i upowszechnienie systemu Integrowanej Produkcji .....</i>	<i>24</i>
<i>Zadanie 7. Prowadzenie doradztwa w ochronie roślin .....</i>	<i>25</i>
<i>Zadanie 8. Prowadzenie kampanii bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin „Nie tylko plony potrzebują ochrony” .....</i>	<i>26</i>
<i>Zadanie 9. Prowadzenie kampanii bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin w ramach projektu TOPPS .....</i>	<i>27</i>
Działanie 2. Organizacja systemu szkoleń dla osób stosujących środki ochrony roślin w rolnictwie i leśnictwie.....	27
Działanie 3. Prowadzenie systemu okresowych badań opryskiwaczy polowych i sadowniczych.....	28
Działanie 4. Prowadzenie kontroli stosowania środków ochrony roślin.....	29
Działanie 5. Organizowanie i wykorzystanie badań naukowych na rzecz integrowanej ochrony roślin oraz ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin	30
Działanie 6. Zapewnienie ochrony uprawom małoobszarowym	31
Działanie 7. Gromadzenie i analiza danych statystycznych związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin	32
<i>Zadanie 1. Prowadzenie badań statystycznych sprzedaży środków ochrony roślin .....</i>	<i>32</i>
<i>Zadanie 2. Prowadzenie badań statystycznych zużycia środków ochrony roślin .....</i>	<i>33</i>
Działanie 8. Gromadzenie i analiza wyników kontroli i monitoringów związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin.....	34
<i>Zadanie 1. Kontrola skażenia żywności pochodzenia roślinnego środkami ochrony roślin .....</i>	<i>35</i>
<i>Zadanie 2. Kontrola skażenia pasz środkami ochrony roślin .....</i>	<i>35</i>
<i>Zadanie 3. Kontrola skażenia żywności pochodzenia zwierzęcego środkami ochrony roślin .....</i>	<i>36</i>
<i>Zadanie 4. Monitoring wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.....</i>	<i>37</i>
<i>Zadanie 5. Monitoring wód powierzchniowych, podziemnych i osadów dennych .....</i>	<i>38</i>

IV. NOWE REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE OGRANICZANIA RYZYKA ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN	41
---	-----------

CELE I DZIAŁANIA NA RZECZ OGRANICZANIA RYZYKA ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN	43
---	-----------

I. GŁÓWNY CEL KRAJOWEGO PLANU DZIAŁANIA	44
--	-----------

II. DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE RYZYKO ZWIĄZANE ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN	45
--	-----------

Działanie 1. Upowszechnianie zasad integrowanej ochrony roślin*	45
<i>Zadanie 1. Upowszechnianie wiedzy z zakresu integrowanej ochrony roślin*</i>	48
<i>Zadanie 2. Opracowanie, aktualizacja i udostępnienie metodyk integrowanej ochrony poszczególnych upraw*</i>	49
<i>Zadanie 3. Modyfikacja systemu sygnalizacji agrofagów*</i>	50
<i>Zadanie 4. Udostępnienie systemów wspomagania decyzji w ochronie roślin*</i>	50
<i>Zadanie 5. Utworzenie platformy internetowej poświęconego integrowanej ochronie roślin**</i>	51
<i>Zadanie 6. Upowszechnianie systemu integrowanej produkcji roślin*</i>	52
<i>Zadanie 7. Rozwój profesjonalnego doradztwa w ochronie roślin*</i>	52
Działanie 2. Modyfikacja systemu szkoleń dla profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin, osób dokonujących sprzedaży tych środków oraz doradców*	53
Działanie 3. Modyfikacja systemu badań stanu technicznego sprzętu do stosowania środków ochrony roślin*	55
Działanie 4. Podnoszenie świadomości społeczeństwa odnośnie środków ochrony roślin**	56
Działanie 5. Zapewnienie ochrony uprawom małopowierzchniowym*	57
Działanie 6. Zapewnienie efektywnego nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin* ..	58
Działanie 7. Utworzenie systemów odbioru i unieszkodliwiania przeterminowanych środków ochrony roślin**	60
Działanie 8. Analiza ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin*	61
<i>Zadanie 1. Zbieranie i analiza danych uzyskanych w trakcie działań kontrolnych, badań statystycznych dotyczących obrotu i stosowania środków ochrony roślin oraz systemów monitorowania zjawisk związanych ze środkami ochrony roślin**</i>	62
<i>Zadanie 2. Opracowanie wskaźników oraz analiza ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin*</i>	62
<i>Zadanie 3. Utworzenie systemu zbierania informacji o zatruciach ludzi środkami ochrony roślin**</i>	63
<i>Zadanie 4. Utworzenie systemu zbierania informacji o zatruciach pszczoł środkami ochrony roślin**</i>	63
<i>Zadanie 5. Nadzór nad środkami ochrony roślin zawierającymi substancje czynne, które powinny być objęte szczególnym monitoringiem*</i>	64
<i>Zadanie 6. Promowanie dobrych praktyk stosowania środków ochrony roślin*</i>	64

PODSUMOWANIE	66
---------------------------	-----------

ZGODNOŚĆ KRAJOWEGO PLANU DZIAŁANIA ZE STRATEGIĄ ROZWOJU KRAJU I CELAMI STRATEGICZNYMI PAŃSTWA	69
--	-----------

WPROWADZENIE

Krajowy plan działania na rzecz ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, zwany dalej „krajowym planem działania”, stanowi realizację upoważnienia dla ministra właściwego do spraw rolnictwa zawartego w art. 47 ust. 1 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...), implementującej do prawa krajowego postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

Dyrektywa 2009/128/WE reguluje na poziomie Unii Europejskiej zasady prowadzenia obrotu oraz stosowania środków ochrony roślin, w celu ograniczenia zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska naturalnego, stwarzanych przez te preparaty.

Do czasu przyjęcia dyrektywy 2009/128/WE przepisy prawa Unii Europejskiej nie obejmowały szczegółowych zasad stosowania środków ochrony roślin, pozostawiając w tym zakresie znaczną swobodę poszczególnym państwom członkowskim Unii Europejskiej. Wspólnotowe regulacje prawne dotyczące środków ochrony roślin koncentrowały się na ich wprowadzaniu do obrotu oraz badaniu żywności pod kątem obecności pozostałości substancji czynnych, stosowanych w tych środkach. Nie mniej jednak w wielu państwach członkowskich Unii Europejskiej, w tym także w Polsce, wprowadzono krajowe rozwiązania prawne, jak również działania pozalegislacyjne, ograniczające ryzyko związane ze stosowaniem środków ochrony roślin – zasady obrotu i stosowania środków ochrony roślin w Polsce zostały uregulowane przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.¹⁾).

Niezależnie od działań podejmowanych przez poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej w celu ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, z uwagi na wagę zagrożeń stwarzanych przez te środki dla zdrowia ludzi oraz dla środowiska naturalnego, a także dostrzegając potrzebę ograniczenia stosowania tych środków, obszar ten został uregulowany przepisami prawa Unii Europejskiej, m.in. postanowieniami dyrektywy 2009/128/WE.

Zgodnie z art. 4 dyrektywy 2009/128/WE poszczególne państwa członkowskie Unii Europejskiej zostały zobligowane do przyjęcia i przekazania Komisji Europejskiej i innym państwom członkowskim Unii Europejskiej w terminie do dnia 26 listopada 2012 r. krajowych planów działania służących ograniczeniu ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. Plany te powinny określać cele ilościowe w zakresie ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, środki służące realizacji tych celów oraz harmonogramy ich realizacji.

W krajowych planach działania państwa członkowskie Unii Europejskiej powinny także opisać, w jaki sposób będą wdrażały postanowienia art. 5–15 dyrektywy 2009/128/WE, dotyczące w szczególności:

- 1) ustanowienia systemu szkoleń dla profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin; dystrybutorów tych preparatów oraz doradców świadczących usługi w zakresie ochrony roślin;
- 2) podnoszenia świadomości ogółu społeczeństwa odnośnie środków ochrony roślin;

- 3) zapewnienia nadzoru nad stanem technicznym sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, będącego w użytkowaniu;
- 4) ochrony środowiska wodnego i wody pitnej przed skażeniem środkami ochrony roślin;
- 5) ograniczenia stosowania środków ochrony roślin lub zagrożeń wynikających z ich stosowania na obszarach dostępnych dla szczególnie wrażliwych grup ludności oraz na obszarach cennych przyrodniczo;
- 6) wdrożenia zasad integrowanej ochrony roślin przez profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin;
- 7) monitorowania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin.

Podstawę prawną dla ustanowienia krajowego planu działania stanowią przepisy art. 47 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin. Zgodnie z przepisami ustawy plan ten powinien określać:

- 1) cele, jakie należy osiągnąć w zakresie ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska, w tym przestrzegania wymagań integrowanej ochrony roślin przez użytkowników profesjonalnych, upowszechniania stosowania metod niechemicznych oraz ograniczania zależności produkcji roślinnej od stosowania chemicznych środków ochrony roślin, a także upowszechniania wiedzy dotyczącej bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin;
- 2) harmonogram osiągnięcia celów, o których mowa w pkt 1;
- 3) działania, jakie powinny być podejmowane w celu osiągnięcia celów, o których mowa w pkt 1;
- 4) podmioty odpowiedzialne za prowadzenie monitorowania osiągnięcia celów, o których mowa w pkt 1, oraz sposób prowadzenia tego monitorowania;
- 5) wskaźniki służące do oceny ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska, w tym dotyczące zużycia środków ochrony roślin, i sposób udostępniania wyników oceny tego ryzyka opinii publicznej.

Określone w niniejszym dokumencie cele i działania zmierzające do zmniejszania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin oraz zależności produkcji rolnej od ich stosowania wynikają ze specyfiki i uwarunkowań polskiego rolnictwa oraz analizy podjętych dotychczas działań w tym obszarze. Krajowy plan działania, a także wszystkie jego zmiany, są przyjmowane w drodze obwieszczenia i publikowane w dzienniku urzędowym „Monitor Polski”. Jednocześnie minister właściwy do spraw rolnictwa, przekazuje krajowy plan działania Komisji Europejskiej i innym państwom członkowskim Unii Europejskiej. Podmiotem odpowiedzialnym za prowadzenie monitorowania osiągnięcia celów krajowego planu działania jest minister właściwy do spraw rolnictwa. W przypadku zagrożenia niezrealizowania założonych celów minister właściwy do spraw rolnictwa dokonuje zmiany krajowego planu działania.

Należy również podkreślić, że począwszy od roku 2011 w ramach systemu wzajemnej zgodności (cross-compliance), uzależniającego uzyskanie płatności bezpośrednich oraz płatności w ramach niektórych działań PROW 2007-2013, od spełnienia określonych norm dotyczących m.in. ochrony środowiska, bezpieczeństwa żywności i dobrostanu zwierząt, kontrolowane jest również prawidłowe stosowanie przez rolnika środków ochrony roślin.

**ANALIZA I OCENA BIEŻĄCEGO STANU
W OBSZARZE OBROTU
I STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY
ROŚLIN**

I. WYBRANE INFORMACJE O POLSKIM ROLNICTWIE

Polska jest krajem w Europie Środkowej o powierzchni 312,7 tys. km² i liczbie ludności 38,1 mln osób.

Od 1 maja 2004 r. Polska jest członkiem Unii Europejskiej, zajmując wśród 27 krajów 6 miejsce pod względem liczby ludności ogółem i pierwsze pod względem liczby ludności rolniczej oraz drugie miejsce (po Rumunii) pod względem liczby gospodarstw rolnych – 2,3 mln. Pracujący w rolnictwie, łowiectwie, leśnictwie oraz rybactwie 2,5 – krotnie przekraczają procentowy udział pracujących w tych sektorach w UE-27 (odpowiednio – 14,7% i 5,8%). Polska zajmuje 7,1% ogólnej powierzchni krajów Unii granicząc z 7 krajami, w tym 4 członkami UE (Niemcy, Czechy, Słowacja i Litwa) i 3 spoza Unii (Rosja, Białoruś, Ukraina).

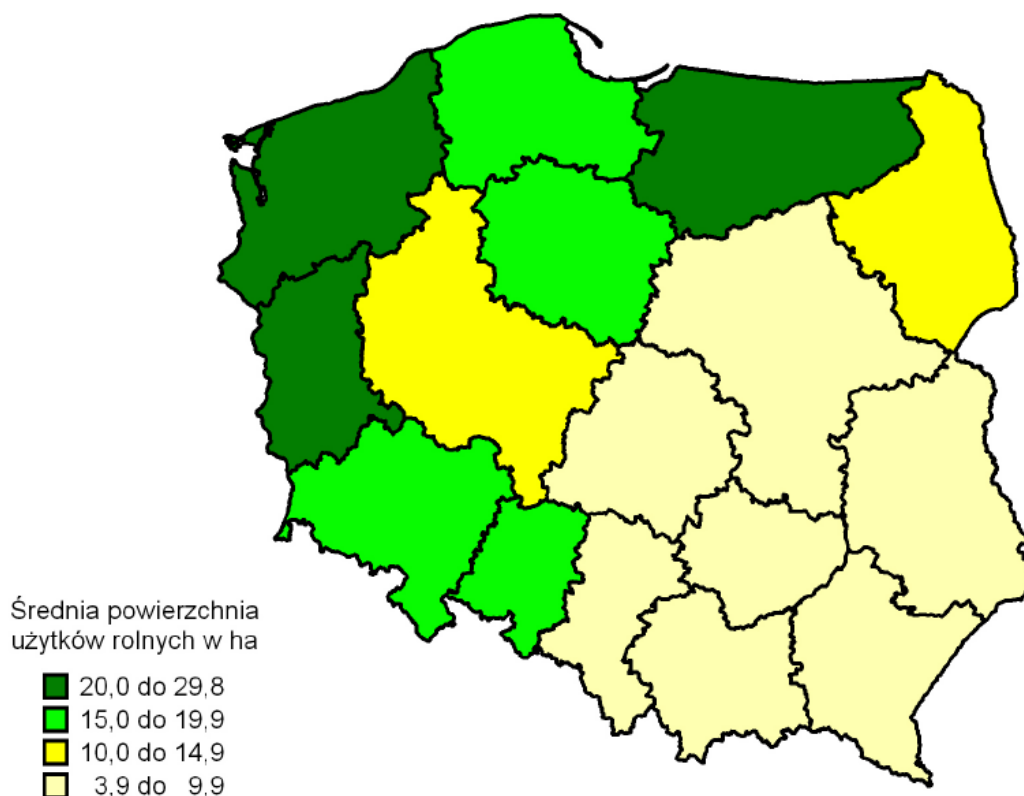
Polska charakteryzuje się dużą różnorodnością przyrodniczo-środowiskową. Szczególną ochroną objęte są parki narodowe zajmujące ponad 314,5 tys. ha, rezerваты przyrody w liczbie 1441 o powierzchni ponad 173 tys. ha, parki krajobrazowe zajmujące powierzchnię blisko 2 602 tys. ha i pomniki przyrody w liczbie 36 tysięcy. Udział gruntów leśnych w ogólnej powierzchni lądowej kraju przekracza 30%.

Ponad 75% terytorium kraju położone jest poniżej 200 m n.p.m., a tylko niespełna 3% powyżej 500 m n.p.m. Klimat w Polsce charakteryzuje się dużymi wahaniami w długości poszczególnych pór roku. W ostatnich 3 latach średnia temperatura powietrza wahała się od 8,6°C do 9,4°C, a suma opadów w przedziale 609 mm do 717 mm. Opady atmosferyczne są głównym źródłem zasobów wodnych i charakteryzują się dużymi wahaniami w latach, miesiącach i regionach. W rezultacie występują obszary suszy i podtopienia, a nawet powodzie.

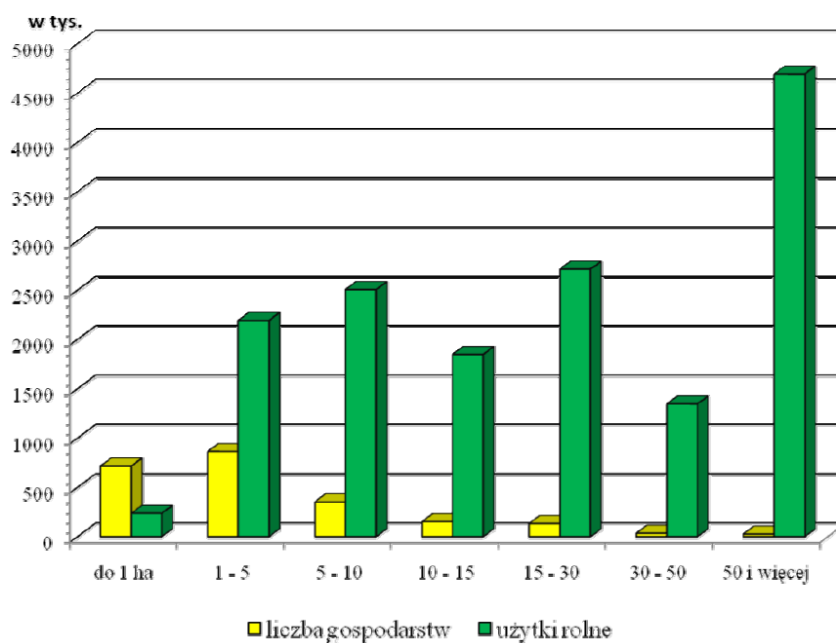
W ogólnej powierzchni Polski wynoszącej 31,3 mln ha, powierzchnia użytków rolnych wynosi 15,5 mln ha, stanowiąc 49,5% ogólnej powierzchni kraju. Powierzchnia użytków rolnych będących w dobrej kulturze wynosiła w roku 2010 14,5 mln ha i stanowiła 93,7% ogólnej powierzchni użytków rolnych.

Jakość użytków w Polsce jest niska, niższa niż średnia w UE. Duży udział gleb słabych i zakwaszonych zmniejsza rolniczą przydatność użytków rolnych. Udział gleb lekkich, charakteryzujących się w Polsce wysoką piaszczystością, jest w Polsce dwukrotnie większy niż średnio w UE; w Polsce wynosi 60,8%, a w UE – 31,8%. Wskaźnik bonitacji gleb będący ilorazem hektarów przeliczeniowych do fizycznych użytków rolnych wynosi w Polsce 0,82. Niekorzystne warunki glebowe i nakładające się gorsze warunki klimatyczne znajdują odzwierciedlenie w niższej produktywności ziemi w porównaniu do średniej z UE.

Rolnictwo polskie charakteryzuje się dużym rozdrobnieniem – według wyników powszechnego spisu rolnego przeprowadzonego przez Główny Urząd Statystyczny (GUS) w 2010 r. średnia wielkość gospodarstwa rolnego wyniosła 6,82 ha użytków rolnych. Utrzymuje się zróżnicowanie regionalne struktury gospodarstw rolnych, gdzie województwa południowo-wschodnie charakteryzują się dużą liczbą drobnych gospodarstw rolnych, podczas gdy w województwach północnych występują gospodarstwa największe obszarowo (Rysunek 1 i Wykres 1).

Rysunek 1. Średnia powierzchnia użytków rolnych w gospodarstwach rolnych prowadzących działalność rolniczą o powierzchni powyżej 1 ha użytków rolnych (GUS 2011).

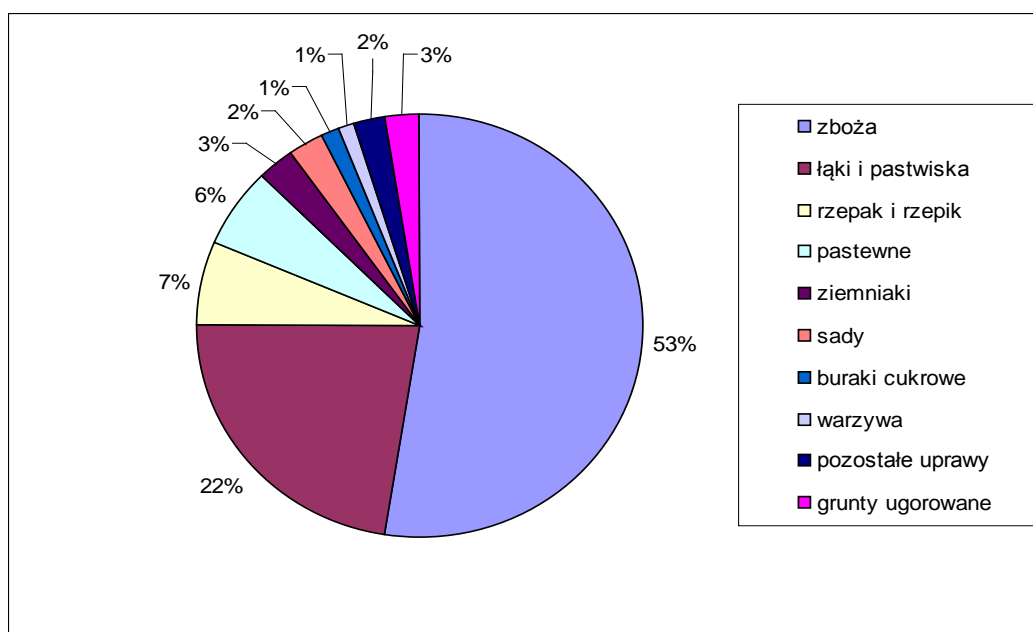

Wykres 1. Liczba gospodarstw rolnych i powierzchnia użytków rolnych według grup obszarowych użytków rolnych (GUS 2011).

Jednocześnie 1,5 mln gospodarstw w 2010 r. prowadziło działalność rolniczą, z czego ponad połowa gospodarstw produkuje wyłącznie lub głównie na własne potrzeby, ograniczając wydatki na zakup żywności i koszty utrzymania rodziny. Wielu użytkowników ogranicza produkcję rolniczą, czy wręcz rezygnuje z jej prowadzenia. Gospodarstwa te o relatywnie niewielkim areale prowadzą produkcję metodami tradycyjnymi, przy niskim nawożeniu mineralnym i zużyciu środków ochrony roślin, a także pasz przemysłowych w żywieniu zwierząt gospodarskich, zwłaszcza bydła. Można tu wskazać na trend prowadzenia produkcji zdrowej żywności o wysokiej jakości z wykorzystaniem tradycyjnych receptur i metod przyjaznych dla środowiska. Działalność rolnicza coraz częściej sprowadza się do utrzymywania gruntów w dobrej kulturze rolnej, a grunty rolne wykorzystane są na cele nierolnicze, w tym rekreacyjne, czy też jako lokata kapitału. Mimo tego, a także faktu występowania przewagi gleb o niskiej przydatności rolniczej, Polska jest znaczącym w świecie i Europie producentem produktów rolnych, ogrodniczych i pochodzenia zwierzęcego.

Dane opublikowane przez GUS z powszechnego spisu rolnego w 2010 r. wskazują na istotne zmiany w strukturze zasiewów (patrz Wykres 2.) w porównaniu do 2002 r., gdzie znacząco zmniejszyła się powierzchnia uprawy zbóż ogółem z 8,3 mln ha do 7,6 mln ha, ziemniaków z 0,8 mln ha do niespełna 0,4 mln ha (o 51,8%), buraków cukrowych z 0,3 mln ha do 0,2 mln ha (o 31,9%). Wzrosła natomiast powierzchnia uprawy rzepaku i rzepiku w porównaniu do powierzchni zasiewów odnotowanej w spisie z 2002 r. z 0,4 mln ha do ponad 0,9 mln ha (o 115,5%) oraz powierzchni upraw pastewnych z 0,6 mln ha do 0,9 mln ha (o 60,1%), a także nastąpił wzrost powierzchni grupy upraw zaliczanych do pozostałych z 0,3 mln ha do ponad 0,4 mln ha (o 37,9%). Ponadto zwiększył się udział powierzchni sadów w ogólnej powierzchni użytków rolnych z 1,6% do 2,3%, tj. o 0,7 punktu procentowego, a także nastąpił wzrost powierzchni specjalistycznych gospodarstw sadowniczych do 363 tys. ha (o 33,9%), w tym wzrost powierzchni sadów w gospodarstwach użytkujących powyżej 1 ha użytków rolnych do 353 tys. ha (o 39,7%).

Wykres 2. Użytkowanie gruntów rolnych w dobrej kulturze w 2010 r. w % [100%=14,5 mln ha]

W 2010 roku globalna produkcja rolnicza w cenach bieżących osiągnęła wartość 85,3 mld zł i była o 6,5% większa niż w 2009 roku. Produkcja roślinna osiągnęła poziom 45,7 mld i była wyższa o 8,5% niż w roku poprzednim, a produkcja zwierzęca w wysokości 39,6 mld zł była wyższa o 4,2%. Porównując dane, opublikowane przez Główny Urząd Statystyczny, dotyczące produkcji rolniczej w Unii Europejskiej w 2010 roku, zaobserwować można duże zróżnicowanie wśród krajów do niej należących. Przyjmując wartość poziomu produkcji roślinnej jak również zwierzęcej wszystkich krajów UE za 100%, można dokonać porównania Polski z wybranymi krajami. Największy udział w produkcji rolniczej UE stanowi Francja - wynosi on 19,9% dla produkcji roślinnej i 16,3% dla produkcji zwierzęcej, najmniejszy zaś Malta, której udział w produkcji UE rolniczej nie przekracza 0,1%. Udział produkcji roślinnej Niemiec kształtuje się na poziomie 11,6%, a zwierzęcej 15,2%. Natomiast udział polskiej produkcji roślinnej w odniesieniu do UE-27 stanowi 5,2%, a produkcji zwierzęcej 6,4%. Z takim poziomem produkcji rolniczej Polska zajmuje 7 miejsce wśród 27 krajów należących do Unii Europejskiej.

Porównując dane Eurostat dotyczące poniesionych nakładów w 2005 roku na nawożenie i ochronę roślin, zauważyć można iż Polska jest jednym z nielicznych krajów należących do Unii Europejskiej, w których nakłady te kształtują się na niskim poziomie. Przykładowo w Belgii na nawożenie przeznaczono 156 €/ha, w Holandii 126 €/ha, we Francji 92 €/ha, a w Niemczech i Włoszech ok. 75 €/ha. Natomiast w Polsce nakłady finansowe na nawożenie wynosiły 40 €/ha. Największe wydatki na ochronę roślin poniosła Holandia (275 €/ha), następnie Belgia ok. 218 €/ha, Francja i Niemcy ok. 135 €/ha, natomiast Włochy 65 €/ha. W Polsce nakłady na ochronę roślin w 2005 roku kształtowały się na poziomie 28 €/ha.

Rozwój produkcji rolnej i gospodarki żywnościowej w Polsce począwszy od lat 50 nieodłącznie związany jest ze stosowaniem środków ochrony roślin. Należy jednak podkreślić, że ich wykorzystanie kształtuje się na dużo niższym poziomie niż w innych państwach Unii Europejskiej o wysoko rozwiniętym rolnictwie. Ponadto w ostatnich dwóch dekadach podjęto szereg działań zmierzających do ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin w szczególności poprzez regulacje prawne.

II. KRAJOWE REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE OGRANICZANIA RYZYKA ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN, PRZYJĘTE PRZED WEJŚCIEM W ŻYCIE PRZEPISÓW IMPLEMENTUJĄCYCH POSTANOWIENIA DYREKTYWY 2009/128/WE

Znaczna część obowiązków nakładanych na Polskę postanowieniami dyrektywy 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71), jest realizowana poprzez działania wynikające z rozwiązań prawnych legislacyjnych ujętych początkowo w ustawie z 1995 r. o ochronie roślin uprawnych (Dz. U. z 2002 r. Nr 171, poz. 1398, z późn. zm.²⁾) a następnie w ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.²⁾). Powyższe akty prawne umożliwiły:

- 1) utworzenie systemu obligatoryjnych, okresowych badań sprawności technicznej opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych i sadowniczych;
- 2) utworzenie systemu obligatoryjnych, okresowych szkoleń dla osób stosujących środki ochrony roślin w rolnictwie i w leśnictwie;
- 3) utworzenie systemu obligatoryjnych, okresowych szkoleń dla osób mających kontakt ze środkami ochrony roślin, w ramach wykonywania obowiązków związanych z obrotem lub konfekcjonowaniem tych środków;
- 4) nałożenie na posiadaczy gruntów lub obiektów magazynowych, w których prowadzone są zabiegi środkami ochrony roślin obowiązku prowadzenia ewidencji zabiegów ochrony roślin;
- 5) określenie minimalnych odległości od określonych miejsc lub obiektów, w których można stosować środki ochrony roślin (w tym od powierzchni nieprzepuszczalnych, stref ochronnych ujęć wody, wód powierzchniowych, pasiek, rezerwatów przyrody);
- 6) określenie warunków atmosferycznych, w jakich można wykonywać zabiegi środkami ochrony roślin, z uwzględnieniem zabiegów wykonywanych przy użyciu agrolotniczego sprzętu do stosowania środków ochrony roślin;
- 7) wprowadzenie obowiązku uzyskania wpisu do rejestru działalności regulowanej przez przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie obrotu lub konfekcjonowania środków ochrony roślin;
- 8) określenie zasad stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym, w tym wprowadzenie zakazu stosowania takim sprzętem środków chwastobójczych, desykantów i środków ochrony roślin szczególnie szkodliwych dla zdrowia;
- 9) utworzenie systemu kontroli obrotu i stosowania środków ochrony roślin, obejmującego m.in. badanie pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych oraz jakości tych środków znajdujących się w obrocie;
- 10) utworzenie systemu monitorowania zużycia środków ochrony roślin.

Rozwiązania prawne, ograniczające ryzyko związane ze stosowaniem środków ochrony roślin, zostały zawarte także w innych aktach prawnych z zakresu ochrony środowiska oraz zdrowia ludzi i zwierząt.

Przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. - Prawo wodne (Dz. U. z 2005 r. Nr 239, poz. 2019, z późn. zm.³⁾):

- 1) umożliwiają wprowadzenie zakazu lub ograniczanie stosowania na terenach ochrony pośredniej ujęć wody nawozów i środków ochrony roślin, które mogą zmniejszyć przydatność ujmowanej wody lub wydajność ujęcia wody;
- 2) nakazują:
  - a) określenie przez ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, wykazu substancji priorytetowych (substancji stanowiących szczególnie zagrożenie dla środowiska wodnego, których eliminacja powinna być priorytetem w polityce ochrony wód), uwzględniając przepisy prawa Unii Europejskiej dotyczące substancji priorytetowych w dziedzinie polityki wodnej,
  - b) oczyszczanie ścieków wprowadzanych do wód lub ziemi w takim stopniu, aby nie zawierały: dwuchloro-dwufenylo-trójchloroetanu (DDT), polichlorowanych bifenyli (PCB), polichlorowanych trifenyli (PCT), aldryny, dieldryny, endryny, izodryny, heksachlorocykloheksanu (HCH);
- 3) zakazują:
  - a) na terenach ochrony bezpośredniej ujęć wód podziemnych i powierzchniowych, użytkowania gruntów do celów niezwiązanych z eksploatacją ujęcia wody,
  - b) pobierania z wód powierzchniowych wody bezpośrednio do opryskiwaczy rolniczych oraz mycia ich w tych wodach.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.⁴⁾) zabrania stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin oraz nawozów na terenach parków narodowych oraz rezerwatów przyrody.

Przepisy ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1399, z późn. zm.⁵⁾) zabraniają prowadzenia działalności rolniczej, w tym stosowania środków ochrony roślin w celach rolniczych, w strefie "A" ochrony uzdrowiskowej.

Ponadto, wydane na podstawie przepisów ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeksu Pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.⁶⁾) rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 czerwca 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu i magazynowaniu środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych i organiczno-mineralnych (Dz. U. z Nr 99, poz. 896, z późn. zm.⁷⁾) określa zasady bezpiecznego stosowania oraz magazynowania środków ochrony roślin, w tym:

- 1) wymagania jakie powinni spełniać pracownicy podejmujący prace związane ze stosowaniem i magazynowaniem środków ochrony roślin;

- 2) wymagania techniczne magazynów, w których środki te są przechowywane;
- 3) sposób postępowania z niezużytymi środkami ochrony roślin i nawozami, cieczami roboczymi oraz z pustymi opakowaniami;
- 4) sposób mycia oraz czyszczenia pojazdów i sprzętu po zakończonej pracy.

W przepisach krajowych, a mianowicie w:

- 1) ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin,
- 2) ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2012 r. Nr 212, poz. 1263, z późn. zm.⁸⁾),
- 3) ustawie z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, z późn. zm.⁹⁾),
- 4) ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150, z późn. zm.¹⁰⁾),
- 5) ustawie z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach (Dz. U. Nr 144, poz. 1045, z późn. zm.¹¹⁾),
- 6) ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz. U. z 2010 r. Nr 136, poz. 914, z późn. zm.¹²⁾),
- 7) ustawie z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2007 r. Nr 44, poz. 287, z późn. zm.¹³⁾)

wskazane zostały także jednostki odpowiedzialne za nadzór nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, bezpieczeństwo żywności w odniesieniu do pozostałości środków ochrony roślin oraz ocenę stanu środowiska pod kątem zanieczyszczenia tymi preparatami w wyniku ich stosowania.

W Polsce przyjęte zostały także przepisy pozwalające na gromadzenie danych obejmujących sprzedaż oraz zużycie środków ochrony roślin. Podstawą prawną, określającą kompetencje organów krajowych w zakresie prowadzenia badań sprzedaży i zużycia środków ochrony roślin, jest corocznie wydawane rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok, na podstawie upoważnienia zawartego w ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.¹⁴⁾). Przepisy te są zbieżne z regulacjami wynikającymi z przyjętego w dniu 25 listopada 2009 r. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1185/2009 w sprawie statystyk dotyczących pestycydów (Dz. Urz. UE L 324 z 10.12.2009, str. 1), regulujących na poziomie Unii Europejskiej zasady prowadzenia i zakres badań statystycznych dotyczących środków ochrony roślin.

III. DZIAŁANIA NA RZECZ OGRANICZANIA RYZYKA ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN I ZMNIEJSZANIA ZALEŻNOŚCI OD CHEMICZNEJ OCHRONY, PODJĘTE PRZED WEJŚCIEM W ŻYCIE PRZEPISÓW IMPLEMENTUJĄCYCH POSTANOWIENIA DYREKTYWY 2009/128/WE

Przed wejściem w życie przepisów implementujących postanowienia dyrektywy 2009/128/WE działania na rzecz ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, a także zmniejszania zależności od chemicznej ochrony, realizowane były w oparciu o regulacje prawne wskazane w rozdziale II. Działania te odnoszą się zasadniczo do dwóch głównych obszarów:

- 1) obrotu środkami ochrony roślin;
- 2) stosowania środków ochrony roślin.

Poniżej przedstawiono zakres działań wynikających z uregulowań prawnych jak i działań pozalegisłacyjnych, których wspólnym celem było ograniczanie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin oraz zależności w produkcji rolnej od ich stosowania z uwzględnieniem równowagi pomiędzy społecznymi, ekonomicznymi i środowiskowymi potrzebami.

1. DZIAŁANIA REALIZOWANE W OBSZARZE OBROTU ŚRODKAMI OCHRONY ROŚLIN

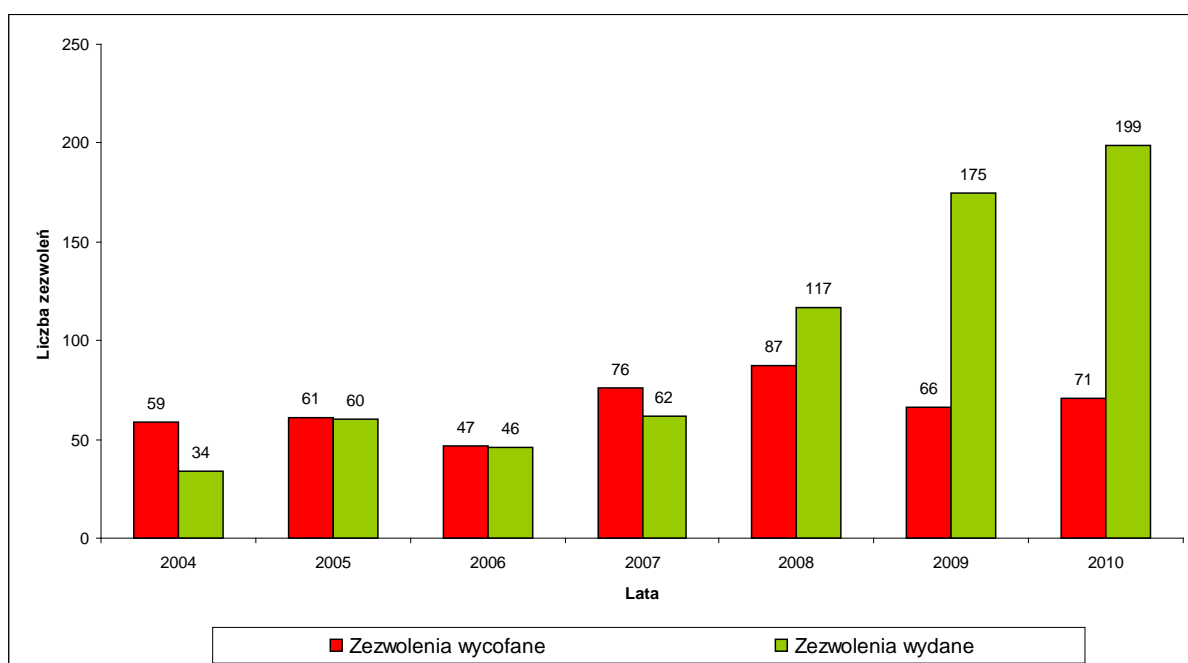
Działanie 1. Wprowadzenie zmian w systemie dopuszczania środków ochrony roślin do obrotu

Zarządzanie ryzykiem związanym ze stosowaniem środków ochrony roślin odbywa się na etapie dopuszczania ich do obrotu – tzw. „procedur rejestracyjnych”. Celem tych działań jest ustalenie warunków bezpiecznego ich stosowania, których przestrzeganie gwarantuje bezpieczeństwo ludzi, zwierząt i środowiska. Zadania w tym obszarze realizowane są w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Zasadniczy wpływ na rynek środków ochrony roślin w Polsce w związku z przystąpieniem do Unii Europejskiej, miało wdrożenie przepisów dyrektywy Rady 91/414/EWG z dnia 15 lipca 1991 r. dotyczącej wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin (Dz. Urz. UE L 230 z 19.08.1991, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 11, str. 332, z późn. zm.), a co za tym idzie dokonanie przeglądu wszystkich dopuszczonych do obrotu przed 2003 r. środków ochrony roślin z uwzględnieniem kryteriów zatwierdzania substancji czynnych. Należy podkreślić, że spośród ponad 1200 substancji czynnych, które podlegały weryfikacji począwszy od 1991 r., dopuszczonych do stosowania w środkach ochrony roślin zostało ponad 400. Spowodowało

to, także w Polsce, wycofanie wielu środków ochrony roślin zawierających substancje czynne niedopuszczone do użycia w tych preparatach. Ponadto dla wielu preparatów nałożone zostały ograniczenia dotyczące zakresu oraz warunków stosowania, zgodnie z kryteriami ich zatwierdzenia. Efektem tych działań było wycofanie od 2004 r. ponad 460 środków ochrony roślin stwarzających zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska lub też z powodu ograniczenia zakresu chronionych gatunków roślin oraz zwalczanych agrofagów, bądź też braku wznowienia rejestracji. Należy przy tym wskazać, że wycofanie z obrotu tak dużej liczby preparatów w krótkim okresie czasu (2004 – 2010), spowodowało negatywnie skutki dla zapewnienia skutecznej ochrony wielu gatunków roślin uprawnych, w tym w szczególności upraw małoobszarowych.

Poniższy wykres przedstawia jak w latach 2004 – 2010 kształtowała się liczba środków ochrony roślin wprowadzonych i wycofanych z obrotu.

Wykres 3. Liczba wydanych i wycofanych zezwoleń na wprowadzenie do obrotu środków ochrony roślin w latach 2004 – 2010

Stosowanie w procesie zatwierdzania substancji czynnych i dopuszczania środków ochrony roślin do obrotu, zharmonizowanych zasad i kryteriów jest najskuteczniejszym mechanizmem wpływającym na ograniczanie ryzyka, które może wzrastać w związku ze stosowaniem tych preparatów. Obowiązujące od 14 czerwca 2011 r. w tym zakresie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady 1107/2009 (WE) z dnia 21 października 2009 r. dotyczące wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylające dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1) wprowadza nowe mechanizmy i kryteria w znaczącym stopniu oddziałujące na obszar związany z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, w tym z realizacją ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin.

Działanie 2. Prowadzenie systemu badań skuteczności środków ochrony roślin

Celem działania jest objęcie nadzorem jednostek prowadzących badania skuteczności działania środków ochrony roślin i zgodności ich działalności z zasadami dobrej praktyki doświadczalnej tak, aby zagwarantować odpowiednią ich jakość oraz bezpieczeństwo związane z uwalnianiem badanych preparatów do środowiska.

W badaniach skuteczności działania środka ochrony roślin prowadzonych przez upoważnione jednostki uwzględniane są w szczególności elementy decydujące o ustaleniu warunków bezpiecznego stosowania tych preparatów, tj.:

- 1) skuteczność działania środka ochrony roślin w zwalczaniu lub zapobieganiu występowania organizmu szkodliwego lub we wpływaniu na procesy życiowe roślin uprawnych w inny sposób, niż jako składnik pokarmowy;
- 2) fitotoksyczność danego środka, z uwzględnieniem różnych odmian rośliny;
- 3) wpływ tego środka ochrony roślin na jakość i wysokość plonu roślin lub produktów roślinnych w badaniach fitotoksyczności, jeżeli takie badania zostały przeprowadzone, lub w badaniach sprawdzających skuteczność jego działania;
- 4) możliwość pojawienia się odporności organizmów szkodliwych na ten środek;
- 5) możliwość wystąpienia niepożądanego lub nieprzewidzianego działania ubocznego środka ochrony roślin na organizmy pożyteczne lub inne organizmy niepodlegające zwalczaniu na rośliny uprawiane następczo i sąsiadujące oraz wpływ na rośliny przeznaczone do produkcji materiału siewnego.

Pozwolenie na przeprowadzenie badań związanych z uwalnianiem środków ochrony roślin do środowiska wydawane jest przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Nadzór nad jednostkami upoważnionymi i prowadzonymi badaniami, zgodnie z art. 80 pkt 6 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, sprawuje Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 r. w rejestrze znajdowało się 37 upoważnionych podmiotów.

Działanie 3. Organizacja systemu szkoleń dla sprzedawców środków ochrony roślin

W celu ograniczenia ryzyka wynikającego z obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin, w szczególności dla osób bezpośrednio wykonujących czynności wymagające kontaktu z tymi środkami, a także nabywców tych środków, wprowadzono, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, obowiązkowe szkolenia dla osób zatrudnionych przez podmioty zajmujące się obrotem lub konfekcjonowaniem środków ochrony roślin. Należy jednocześnie podkreślić, że obowiązek odbycia szkoleń przez osoby wykonujące wymienioną wyżej działalność został wprowadzony do prawa polskiego już przepisami ustawy z dnia 12 lipca 1995 r. o ochronie roślin uprawnych. Szkolenia prowadzone są przez jednostki wpisane do rejestru działalności regulowanej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej, przez właściwego

wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, zgodnie z programami szkoleń określonymi w przepisach wykonawczych do wskazanej wyżej ustawy.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 r. do rejestrów prowadzonych przez wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa zostało wpisanych 168 jednostek prowadzących szkolenia w omawianym zakresie. W 2010 roku pod nadzorem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadzone zostały łącznie 192 szkolenia, które ukończyło 3085 osób.

Wprowadzenie systemu obowiązkowych szkoleń dla osób zatrudnionych przy sprzedaży lub konfekcjonowaniu środków ochrony roślin jest istotne z uwagi na ochronę zdrowia tych pracowników, a także przekazywanie informacji o bezpiecznym stosowaniu tych preparatów przy sprzedaży. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia wydawane jest na okres 5 lat. Po upływie terminu ważności szkolenia osoby zajmujące się sprzedażą lub konfekcjonowaniem środków ochrony roślin zobowiązane są do ponownego odbycia szkolenia w tym zakresie.

Działanie 4. Prowadzenie kontroli obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin

Celem działania realizowanego przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa jest prowadzenie nadzoru nad obrotem i konfekcjonowaniem środków ochrony roślin w odniesieniu do wypełniania przepisów prawa w tym zakresie. Są to zadania, które w zasadniczy sposób wpływają na ograniczenie ryzyka związanego z obrotem, a w dalszej kolejności stosowaniem środków ochrony roślin, a dotyczą w szczególności:

- kontroli obrotu środkami ochrony roślin (zapobiegania wprowadzaniu i eliminowania z obrotu środków niezarejestrowanych i podrobionych, stanowiących nieznane zagrożenie dla ludzi, zwierząt i środowiska),
- badania jakości środków ochrony roślin znajdujących się w obrocie,
- kontroli warunków sprzedaży środków ochrony roślin.

Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadziła w 2010 roku 8 014 kontroli w punktach obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin oraz 279 kontrole sprawdzające wykonanie wydanych wcześniej zaleceń pokontrolnych. Najwięcej kontroli oraz re-kontroli przeprowadzono w punktach sprzedaży detalicznej środków ochrony roślin.

W wyniku przeprowadzonych w 2010 r. kontroli pracownicy Inspekcji stwierdzili 1 168 różnych nieprawidłowości (należy przy tym podkreślić, że dane dotyczą całkowitej liczby nieprawidłowości stwierdzonych w trakcie kontroli, a nie liczby kontroli w trakcie których zostały stwierdzone te nieprawidłowości, co powoduje, że dane te obejmują przypadki stwierdzania więcej niż jednej nieprawidłowości podczas kontroli). Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim: braku aktualizacji etykiet środków ochrony roślin (51% wszystkich nieprawidłowości) oraz obecności w obrocie przeterminowanych środków ochrony roślin (10% wszystkich stwierdzonych nieprawidłowości). Najmniej stwierdzonych nieprawidłowości dotyczyło sprzedaży

niezarejestrowanych środków ochrony roślin oraz braku ewidencji nabywców bardzo toksycznych i toksycznych środków ochrony roślin.

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, iż obrót i konfekcjonowanie środków ochrony roślin w Polsce odbywa się w większości przypadków zgodnie z przepisami prawa. Jednakże wykryte podczas kontroli nieprawidłowości wskazują obszary, w których należy zintensyfikować nadzór w celu zminimalizowania ryzyka związanego z bezpieczeństwem ludzi, zwierząt i środowiska.

Działanie 5. Prowadzenie systemu odbioru opakowań po środkach ochrony roślin

Celem działania jest zmniejszenie zagrożenia dla środowiska oraz wypełnienie obowiązków wynikających z przepisów prawa. Ustawa z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243, z późn. zm.¹⁵⁾), ustawa z dnia 11 maja 2001 r. o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (Dz. U. Nr 63, poz. 638, z późn. zm.¹⁶⁾), oraz ustawa z dnia 25 lutego 2011 r. o substancjach chemicznych i ich mieszaninach (Dz. U. Nr 63, poz. 322), nakładają na sprzedawców, importerów i producentów środków ochrony roślin obowiązek odbioru i unieszkodliwiania jednostkowych opakowań po środkach ochrony roślin.

Znaczące wsparcie w realizacji wymogów prawnych w tym zakresie stanowi System Odbioru i Unieszkodliwiania Opakowań po Środkach Ochrony Roślin zorganizowany przez Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin oraz System zbiórki opakowań kaucjonowanych SZOK zorganizowany przez Zakłady Chemiczne Organika-Azot S.A. Zgodnie z zaleceniem zawartym w etykiecie środka ochrony roślin, rolnik ma obowiązek zwrotu opakowań po wskazanych środkach ochrony roślin, które muszą być wypłukane i opróżnione. Sprzedawca nakłada kaucję za opakowanie przy sprzedaży środka ochrony roślin, odbiera opakowanie i zwraca kaucję. Operator, w imieniu producentów i importerów środków ochrony roślin, odbiera i unieszkodliwia opakowania. Zbierane są opakowania wszystkich producentów środków ochrony roślin. Szacuje się, że w 2010 r. w ramach systemu zebranych i unieszkodliwionych zostało 64% opakowań.

Utylizacja opakowań po środkach ochrony roślin zapobiega przedostawaniu się pozostałości tych preparatów do środowiska i tym samym ogranicza się ich negatywny wpływ na środowisko, jak również na zdrowie ludzi i zwierząt.

2. DZIAŁANIA REALIZOWANE W OBSZARZE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Działanie 1. Upowszechnianie wiedzy z zakresu integrowanej ochrony roślin oraz bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin

Nieprawidłowe, nadmierne stosowanie chemicznych środków ochrony roślin niesie za sobą liczne niebezpieczeństwa m.in. wywiera presję na środowisko naturalne, ogranicza bioróżnorodność agrocenoz, powoduje pojawianie się organizmów szkodliwych dla roślin odpornych na działanie środków ochrony roślin oraz obecność pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ilościach zagrażających zdrowiu konsumentów.

W celu zapewnienia prawidłowej ochrony upraw przed organizmami szkodliwymi dla roślin przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnych skutków stosowania chemicznych środków ochrony roślin oraz zachowaniu bezpieczeństwa zarówno środowiska jak i zdrowia konsumenta opracowano podstawy integrowanej ochrony roślin.

Integrowana ochrona roślin jest sposobem ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi, polegającym na wykorzystaniu wszystkich dostępnych metod ochrony roślin, w szczególności metod niechemicznych, w sposób minimalizujący zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska. Integrowana ochrona roślin wykorzystuje w pełni wiedzę o organizmach szkodliwych dla roślin (w szczególności o ich biologii i szkodliwości) w celu określenia optymalnych terminów dla podejmowania działań zwalczających te organizmy, a także wykorzystuje naturalne występowanie organizmów pożytecznych, w tym drapieżców i pasożytów organizmów szkodliwych dla roślin, a także posługuje się ich introdukcją. Tym samym integrowana ochrona roślin pozwala ograniczyć stosowanie chemicznych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum i w ten sposób ograniczyć presję na środowisko naturalne oraz chroni bioróżnorodność środowiska rolniczego.

Pomimo, iż profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin mają obowiązek od dnia 1 stycznia 2014 r. stosowania ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin (jak wynika z postanowień art. 14 dyrektywy 2009/128/WE oraz art. 55 rozporządzenia nr 1107/2009), zasady te są stale upowszechniane i wdrażane. Poniżej przedstawione zostały zadania, które są prowadzone w celu upowszechniania wiedzy z zakresu integrowanej ochrony roślin oraz bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin.

Zadanie 1. Upowszechnianie wiedzy z zakresu integrowanej ochrony roślin

Instytuty badawcze, jednostki akademickie, służby doradcze, samorząd rolniczy, branżowe organizacje i grupy producentów, prasa branżowa oraz producenci i dystrybutorzy środków ochrony roślin upowszechniają wiedzę z zakresu integrowanej ochrony roślin na szkoleniach, konferencjach, warsztatach oraz w formie materiałów informacyjnych. Jest to zadanie wpisane w działalność

statutową w/w jednostek i jest realizowane w sposób ciągły. Przekazywana wiedza z zakresu integrowanej ochrony roślin obejmuje najnowsze wyniki badań oraz rozwiązań technologicznych.

Między innymi na podstawie programu wieloletniego pod nazwą „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”, poczynwszy od 2011 r. Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu realizuje zadanie „Upowszechnianie i wdrażanie wiedzy o integrowanej ochronie roślin”. W ramach zadania corocznie organizowane są minimum trzy ogólnokrajowe konferencje i szkolenia na tematy poświęcone aktualnym problemom dotyczącym integrowanej ochrony roślin.

Zadanie to stanowi kontynuację realizowanego w latach 2006-2010 przez Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu, programu wieloletniego „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”, zadania „Opracowywanie programów i organizacja systematycznego szkolenia służby ochrony roślin, producentów rolnych i ogrodniczych oraz doradców”. W ramach zadania, w latach 2006-2010 zostało zorganizowanych 12 szkoleń i 2 zajęcia warsztatowe dotyczące takich zagadnień jak: dobra praktyka ochrony roślin, integrowana ochrona roślin, integrowana produkcja roślin, produkcja ekologiczna oraz dobra praktyka eksperymentalna. W szkoleniach i warsztatach wzięło udział ponad 1200 osób.

Zadanie 2. Opracowanie i udostępnienie metodyk integrowanej ochrony poszczególnych upraw

Wdrożenie zasad integrowanej ochrony roślin wymagać będzie dostarczenia producentom rolnym, a także innym użytkownikom środków ochrony roślin narzędzi w postaci metodyk integrowanej ochrony poszczególnych upraw. Podstawę do opracowania metodyk integrowanej ochrony stanowią będą w szczególności metodyki opracowane w ramach systemu integrowanej produkcji roślin.

W roku 2011 Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu rozpoczął realizację zadania: „Aktualizacja i opracowanie metodyk integrowanej ochrony roślin” w ramach w/w programu wieloletniego. Realizacja zadania obejmuje opracowanie szczegółowych metodyk integrowanej ochrony roślin dla poszczególnych upraw rolniczych. Metodyki te będą stanowiły podstawowe narzędzie dla producentów rolnych i doradców we wdrażaniu zasad integrowanej ochrony roślin.

Zadanie 3. Prowadzenie systemu sygnalizacji agrofagów

Celem działania prowadzonego na podstawie przepisów art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin jest przekazywanie przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa, w przypadku stwierdzenia zagrożenia rozprzestrzenienia się organizmu niekwarantannowego lub możliwości wywołania przez niego strat gospodarczych, informacji o sposobach i terminach zwalczania tego organizmu zainteresowanym podmiotom.

Powyższe przepisy stanowią podstawę do prowadzenia przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa sygnalizacji terminów zwalczania organizmów szkodliwych dla roślin.

W oparciu o ustaloną przez poszczególne wojewódzkie inspektoraty ochrony roślin i nasiennictwa strukturę upraw ważnych gospodarczo na danym terenie, na wybranych losowo plantacjach prowadzone są obserwacje występowania organizmów niekwarrantannowych oraz rejestrowany jest poziom uszkodzeń wywoływanych przez choroby, szkodniki i chwasty występujące w tych uprawach. Obserwacje te wykorzystywane są m.in. do sygnalizowania terminów zabiegów ochrony roślin. Dane o przewidywanych terminach wykonania zabiegów są przekazywane:

- 1) poprzez komputerowy system sygnalizacji pojawu agrofagów, który jest powszechnie dostępny na stronie internetowej Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
- 2) drogą elektroniczną do urzędów gmin, punktów obrotu środkami ochrony roślin, punktów zaprawiania nasion, sklepów ogrodnich i innych jednostek, w tym także zainteresowanym producentom;
- 3) poprzez bezpośredni lub telefoniczny kontakt producenta z pracownikiem Inspekcji w siedzibie jednostki lub w terenie.

Prowadzenie niezależnego systemu sygnalizacji agrofagów ma niezwykle istotne znaczenie przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu zabiegów środkami ochrony roślin.

Zadanie 4. Udostępnienie systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin

Prace badawcze i upowszechnieniowe związane z systemami wspomaganie decyzji w ochronie roślin prowadzone są przez instytuty badawcze, jednostki akademickie, służby doradcze, branżowe organizacje i grupy producentów oraz producentów i dystrybutorów środków ochrony roślin.

Między innymi, w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”, poczynszony od 2011 r. Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu realizuje zadanie „Adaptacja do polskich warunków i upowszechnianie systemów wspomagających decyzje w ochronie roślin”. Zadanie to ma celu udostępnienie producentom rolnym i doradcom systemów wspomagających decyzje w uprawach roślin rolniczych (ziemniaka, pszenicy, jęczmienia). Systemy te, lub ich wskazania będą dostępne na stronach internetowych Instytutu. Zadanie to stanowi kontynuację zadania: „Adaptacja do polskich warunków, tworzenie nowych i upowszechnianie systemów wspomagających decyzje w ochronie roślin”, realizowanego przez Instytut w latach 2006-2010. W ramach działania m.in. utworzona została przez Instytut strona internetowa, na której udostępniane są wskazania systemu wspomaganie decyzji w ochronie ziemniaka przed zarazą ziemniaka.

Zadanie 5. Rozwój i upowszechnianie ekologicznych metod ochrony roślin

Najnowsze dane wskazują, że rolnictwo ekologiczne w Polsce stale się rozwija, o czym świadczą coraz częściej pojawiające się liczba gospodarstw ekologicznych. Według stanu na dzień 31 grudnia 2010 r., w Polsce kontrolą jednostek certyfikujących objętych było ponad 20 tys. gospodarstw ekologicznych.

Celem działania jest rozwój i upowszechnianie wykorzystania ekologicznych metod ochrony roślin.

Produkcja prowadzona metodami ekologicznymi to sposób uzyskania produktu, w którym zastosowano w możliwie największym stopniu naturalne metody produkcji, nienaruszające równowagi przyrodniczej. Zasada ta dotyczy wszystkich rodzajów i etapów produkcji – zarówno produkcji roślinnej, chowu i hodowli zwierząt, produktów akwakultury jak i przetwórstwa. Produkcja w ekologicznym gospodarstwie rolnym jest prowadzona zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, uaktywnia biologiczne procesy poprzez stosowanie naturalnych środków produkcji oraz zapewnia trwałą żyzność gleby, zdrowotność roślin i zwierząt. Produkcja ta w szczególności polega na stosowaniu prawidłowego płodozmianu i innych naturalnych metod utrzymywania lub podwyższania biologicznej aktywności i żyzności gleby, doboru gatunków i odmian roślin oraz gatunków i ras zwierząt, uwzględniającego ich naturalną odporność na choroby. Ważnym elementem jest ściśle ograniczenie stosowania środków z syntezy chemicznej do wyjątkowych przypadków, gdy nie istnieją odpowiednie praktyki zarządzania oraz gdy środki pochodzące z produkcji ekologicznej są niedostępne na rynku lub ich stosowanie przyczynia się do wywierania niedopuszczalnego wpływu na środowisko.

Realizacja działania odbywa się w oparciu o opracowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi „Plan Działań dla Żywności i Rolnictwa Ekologicznego w Polsce w latach 2011 – 2014”. Na szczególne podkreślenie, w związku z obowiązkiem wdrożenia integrowanej ochrony oraz ograniczenia uzależnienia od środków ochrony roślin, zasługuje realizacja ujętych w krajowym planie działania zadań związanych ze wsparciem badań na rzecz doskonalenia technologii produkcji metodami ekologicznymi oraz upowszechniania w praktyce najlepszych dostępnych i sprawdzonych rozwiązań niechemicznej ochrony roślin.

Zadanie 6. Rozwój i upowszechnienie systemu Integrowanej Produkcji

Integrowana Produkcja (IP) jest nowoczesnym, krajowym systemem jakości żywności, wykorzystującym w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu, której zasadniczym celem jest szczególna troska o zdrowie ludzi i środowisko. Uczestnictwo w tym systemie jest dobrowolne i pozwala na uzyskanie zdrowych, wysokiej jakości produktów rolnych, które można wprowadzać do obrotu ze znakiem Integrowanej Produkcji.

Podstawy systemu IP zostały opracowane i upowszechnione na początku lat 90-tych przez pracowników naukowych Instytutu Sadownictwa i Kwiaciarstwa w Skierniewicach. Następnie zasady funkcjonowania systemu IP zostały uregulowane przepisami ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r.

o ochronie roślin oraz przepisami wykonawczymi do tej ustawy. W 2007 r. IP została uznana za krajowy system jakości żywności. Nadzór oraz certyfikacja IP został powierzony Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Kluczowym elementem wdrożenia w gospodarstwie systemu IP jest ukończenie specjalistycznego szkolenia (odrębnie w odniesieniu do roślin sadowniczych, warzywniczych i rolniczych) oraz stosowanie specjalnie opracowanych metodyk IP. Każda metodyka zawiera praktyczne informacje na temat sadzenia, pielęgnacji i zbioru danej uprawy. Ponadto w cyklu dwuletnim publikowane są wykazy środków ochrony roślin dopuszczonych do stosowania w integrowanej produkcji, w formie papierowej, w Zaleceniach Ochrony Roślin wydawanych przez Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu. Wykazy środków do integrowanej produkcji znajdują się również w corocznie aktualizowanych programach ochrony roślin opracowywanych lub autoryzowanych przez Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach.

Produkcja w gospodarstwie odbywa się pod stałym nadzorem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa co zapewnia, że w wytworzonych płodach rolnych nie zostały przekroczone dopuszczalne poziomy pozostałości środków ochrony roślin, metali ciężkich, azotanów i innych pierwiastków oraz substancji szkodliwych. Jednocześnie w sposób zrównoważony wykorzystywane są zasoby środowiskowe w gospodarstwie. Urzędowym poświadczeniem, że produkcja odbywała się w oparciu o metodyki IP jest certyfikat.

W 2010 roku do Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa wpłynęły zgłoszenia chęci uczestnictwa w systemie od 1405 producentów rolnych i dotyczyły one 1768 upraw. Uprawy sadownicze i warzywnicze stanowiły odpowiednio 85,58% i 10,75% wszystkich upraw zgłoszonych do systemu, przy czym najliczniejsze były zgłoszenia uprawy jabłoni, stanowiące 60,86% wszystkich zgłoszeń.

W 2010 r. wydano 1068 certyfikatów z czego 747 – dla producentów jabłek (69,9 % wydanych certyfikatów). W 2010 roku nastąpił 27,7 % wzrost liczby wydanych certyfikatów w porównaniu z rokiem ubiegłym. Łącznie dla owoców wydano 911 certyfikatów (85,3 %), a dla warzyw 112 (10,5 %).

Rozwój systemu Integrowanej Produkcji przyczynił się do opracowania i upowszechnienia zasad integrowanej ochrony roślin, w szczególności gatunków wymagających intensywnej ochrony. System IP jest obecnie w pełni zgodny z wymogami określonymi w dyrektywie 2009/128/WE dla integrowanej ochrony roślin.

Zadanie 7. Prowadzenie doradztwa w ochronie roślin

Celem działania realizowanego przez system doradztwa rolniczego jest przede wszystkim upowszechnianie wiedzy i najnowszych informacji związanych z ochroną roślin, co w decydujący sposób przekłada się na późniejsze zachowania użytkowników środków ochrony roślin. Właściwy

sposób postępowania producentów rolnych stosujących środki ochrony roślin w największym stopniu ogranicza ryzyko związane z użyciem tych preparatów.

Służby doradcze w Polsce mają długą tradycję i w różnych okresach aktywnie wspomagały procesy przemian na polskiej wsi oraz stymulowały rozwój rolnictwa. Z dniem 1 stycznia 2005 r. weszła w życie ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego (Dz. U. Nr 251, poz. 2507, z późn. zm.¹⁷⁾), które wprowadziły istotne zmiany w organizacji służb doradczych w Polsce. Na mocy ustawy utworzono Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie wraz z oddziałami w Krakowie, Poznaniu i Radomiu oraz 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego. Centrum Doradztwa Rolniczego oraz wszystkie ośrodki doradztwa rolniczego ściśle współpracują z instytucjami administracji rządowej i samorządowej działającymi m.in. na rzecz ochrony roślin, w szczególności z instytutami badawczymi, uczelniami rolniczymi, Państwową Inspekcją Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz izbami rolniczymi, branżowymi organizacjami rolników i innymi podmiotami gospodarczymi dostarczającymi środki do produkcji rolnej.

Centrum Doradztwa Rolniczego wraz z ośrodkami doradztwa rolniczego są podstawowymi instytucjami, które zajmują się kształceniem ustawicznym rolników i mieszkańców obszarów wiejskich. Należy także podkreślić, iż zadania z zakresu doradztwa w ochronie roślin realizowane są również przez pracowników instytutów badawczych i uczelni rolniczych. Ponadto, z uwagi na brak regulacji prawnych odnoszących się w szczególności do prowadzenia usług doradczych w ochronie roślin, nie jest możliwe precyzyjne odniesienie do udziału podmiotów prywatnych w działalności doradczej. Należy jednak podkreślić, że bardzo często producenci rolni korzystali z usług doradczych w punktach sprzedaży środków ochrony roślin.

Zadanie 8. Prowadzenie kampanii bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin „Nie tylko plony potrzebują ochrony”

Inicjatywa bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin pod hasłem „Nie tylko plony potrzebują ochrony” została zapoczątkowana przez Polskie Stowarzyszenie Ochrony Roślin w 2008 roku. Celem kampanii jest informowanie oraz podnoszenie świadomości na temat bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin wśród wszystkich użytkowników tych produktów. Kampania społeczna, której faza pilotażowa prowadzona jest w regionie warecko-grójeckim, jest realizowana pod patronatem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przy współpracy Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Głównym celem kampanii jest wpływanie na wzrost świadomości polskich rolników i sadowników odnośnie konieczność przestrzegania standardów bezpieczeństwa przy kontakcie ze środkami ochrony roślin, a przede wszystkim stosowanie odpowiednio dostosowanych środków ochrony indywidualnej (odzieży ochronnej, masek, gogli oraz rękawic).

Zadanie 9. Prowadzenie kampanii bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin w ramach projektu TOPPS

Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach prowadzi w ramach projektu TOPPS (Training the Operators to prevent Pollution from Point Sources) działania na rzecz ograniczenia skażeń miejscowych i zanieczyszczenia wód środkami ochrony roślin. Naczelnym zadaniem projektu TOPPS jest opracowanie Kodeksu Dobrej Praktyki Organizacji Ochrony Roślin oraz upowszechnianie jego zasad poprzez służby doradcze, szkolenia i demonstracje, w sposób skoordynowany w skali europejskiej. Działania w ramach projektu TOPPS prowadzone są z udziałem Ośrodków Doradztwa Rolniczego, z wykorzystaniem różnorodnych materiałów szkoleniowych, obejmujących broszury, ulotki, prezentacje multimedialne, film. Obecnie prowadzony projekt TOPPS-PROWADIS rozszerza zakres działalności szkoleniowo-demonstracyjnej także o tematykę związaną z redukcją skażeń rozproszonych (znoszenie i spływ środków ochrony roślin z pól do wód). Działania te są ukierunkowane na podnoszenie świadomości użytkowników środków ochrony roślin na rzecz wdrażania zasad określonych w dyrektywie 2009/128/WE.

Działanie 2. Organizacja systemu szkoleń dla osób stosujących środki ochrony roślin w rolnictwie i leśnictwie

Celem działania jest podnoszenie świadomości osób wykonujących zabiegi ochrony roślin z wykorzystaniem środków ochrony roślin przy zapewnieniu bezpieczeństwa ludzi, zwierząt i środowiska.

W oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin zorganizowany został system obowiązkowych szkoleń dla osób wykonujących zabiegi ochrony roślin w rolnictwie i leśnictwie. Programy szkoleń obejmują następujące bloki tematyczne: zagadnienia prawne, charakterystykę i stosowanie środków ochrony roślin, zagadnienia z zakresu ochrony roślin uprawnych, technikę wykonywania zabiegów w ochronie roślin, zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko oraz bezpieczeństwo i higienę pracy przy ich stosowaniu. Szkolenia prowadzone są zgodnie z programami szkoleń określonymi w przepisach wykonawczych do wskazanej wyżej ustawy, przez jednostki wpisane przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa do rejestru działalności regulowanej w rozumieniu przepisów o swobodzie działalności gospodarczej. Szkolenia powinny być powtarzane w odstępach czasu nie dłuższych niż 5 lat.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 r. do rejestrów prowadzonych przez wojewódzkich inspektorów ochrony roślin i nasiennictwa zostało wpisanych 238 jednostek prowadzących szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem naziemnym, 25 podmiotów prowadzących szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji, a także 5 podmiotów prowadzących szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym. W 2010 roku przeprowadzono 2 008 szkoleń w zakresie ochrony roślin, które ukończyło 55 680 osób.

Prowadzenie systemu obowiązkowych szkoleń pod nadzorem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa dla osób wykonujących zabiegi środkami ochrony roślin jest kluczowym elementem ograniczania ryzyka związanego z ich stosowaniem dla zdrowia ludzi, bezpieczeństwa żywności oraz ochrony środowiska w szczególności w odniesieniu do ochrony organizmów niebędących celem działania i wód.

Działanie 3. Prowadzenie systemu okresowych badań opryskiwaczy polowych i sadowniczych

Działanie ma na celu zmniejszenie ryzyka związanego z używaniem niesprawnego opryskiwacza do wykonywania zabiegów ochrony roślin, a co za tym idzie zmniejszenie zagrożenia nieprawidłowej aplikacji środków ochrony roślin. Korzystanie z niesprawnego technicznie opryskiwacza może mieć nieodwracalne, negatywne skutki zarówno dla zdrowia człowieka, zwierząt jak i stanu środowiska.

Na podstawie art. 76 pkt 5 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, wojewódzki inspektor właściwy ze względu na siedzibę jednostki organizacyjnej upoważnia tę jednostkę do prowadzenia badań sprawności technicznej opryskiwaczy. Jednostka organizacyjna upoważniona do przeprowadzania badań opryskiwaczy i potwierdzania wymaganej sprawności technicznej tych urządzeń zapewnia przeprowadzanie badań opryskiwaczy przez osoby, które ukończyły szkolenie w zakresie badań opryskiwaczy.

Zgodnie ze stanem na dzień 31 grudnia 2010 roku na terenie całego kraju, upoważnionych do przeprowadzania badań opryskiwaczy było 361 jednostek. Wśród nich 223 jednostki były upoważnione do prowadzenia badania opryskiwaczy polowych, 16 – badania opryskiwaczy sadowniczych i 122 jednostki, które mogły wykonywać badania zarówno opryskiwaczy polowych, jak i sadowniczych.

Ustawowy obowiązek badania sprawności technicznej opryskiwaczy wprowadzono w 1999 roku. W ciągu jedenastu lat, do 31 grudnia 2010 roku wykonano ogółem 465 320 badań sprawności technicznej opryskiwaczy. W tym czasie 98,6% badań sprawności technicznej zakończono wynikiem pozytywnym, a 1,4% – wynikiem negatywnym (w trakcie badania przeprowadzana jest często kalibracja lub modernizacja opryskiwacza). W 2010 roku przebadano ogółem 49 853 opryskiwaczy polowych i sadowniczych, z czego pozytywnie badania przeszło 49 850 opryskiwaczy (99,99 %).

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego w 2010 roku gospodarstwa rolne były wyposażone w 496 tys. opryskiwaczy polowych (o 4,8% więcej niż w 2002 r.) oraz 52 tys. opryskiwaczy sadowniczych (o 13,5% więcej niż w roku 2002).

Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa na dzień 31 grudnia 2010 r. w eksploatacji znajdowało się 328 888 przebadanych opryskiwaczy, w tym 306 777 polowych i 22 111 sadowniczych, przy czym aktualne zaświadczenie potwierdzające właściwy stan techniczny posiadało 148 047 opryskiwaczy polowych i 9 525 opryskiwaczy sadowniczych.

Różnice w danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa i Głównego Urzędu Statystycznego w części wynikają z wprowadzenia do eksploatacji nowych opryskiwaczy. W ich przypadku pierwsze badanie sprawności technicznej powinno zostać przeprowadzone po 3 latach od daty zakupu. Ponadto ogólna liczba opryskiwaczy wskazana przez GUS obejmuje także maszyny stosowane nie tylko w ochronie roślin, ale również do nawożenia, nawadniania i innych celów gospodarczych.

Działanie 4. Prowadzenie kontroli stosowania środków ochrony roślin

Celem tego działania jest kontrolowanie prawidłowości stosowania środków ochrony roślin. Dzięki uzyskanym wynikom możliwe jest określenie, czy osoba wykonująca zabieg ochrony roślin wykonała go poprawnie (zgodnie z zasadami bezpiecznego stosowania), a także czy przy uprawie roślin przestrzegano okresów prewencji a zbiór plodów rolnych nastąpił z uwzględnieniem okresu karencji.

Urzędowe kontrole stosowania środków ochrony roślin są prowadzone przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa od roku 1996. Podstawą prawną dla prowadzenia kontroli jest art. 80 pkt 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin. Inspekcja przeprowadza kontrole w gospodarstwach rolnych m.in. w zakresie ewentualnego użycia środków ochrony roślin niedopuszczonych do obrotu oraz niezgodnie z etykietą, jak również sprawdza warunki bezpiecznego przechowywania i stosowania tych środków. Kontrolą objęta jest także osoba wykonująca zabieg – sprawdzane jest czy posiada ona zaświadczenie o ukończeniu szkolenia, jak również kontrolowane jest posiadanie przez posiadacza gruntów lub powierzchni magazynowych, w których stosowane są środki ochrony roślin, ewidencji wykonywanych zabiegów.

W ramach nadzoru sprawowanego nad prawidłowością stosowania środków ochrony roślin w 2010 roku inspektorzy Inspekcji przeprowadzili 19 719 kontroli, w tym 936 re-kontroli. Kontrole stosowania środków ochrony roślin przeprowadzono w gospodarstwach konwencjonalnych z produkcją roślinną oraz w gospodarstwach uczestniczących w systemie integrowanej produkcji, w miejscach zaprawiania materiału siewnego, wykonywania zabiegów metodą fumigacji, w magazynach plodów rolnych, w miejscach gdzie stosowanie środków ochrony roślin może podlegać ograniczeniom lub być zabronione, a także w innych miejscach stosowania środków ochrony roślin.

W wyniku przeprowadzonych kontroli w 2010 roku stwierdzono 4 239 nieprawidłowości. Wykryte nieprawidłowości dotyczyły przede wszystkim uchylania się od obowiązku poddawania sprzętu do stosowania środków ochrony roślin badaniom stanu technicznego (na 16 926 kontroli, stwierdzono 1 887 nieprawidłowości, co stanowi 11%), uchylania się od obowiązku ukończenia szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin (na 17 240 kontroli, stwierdzono 1 155 nieprawidłowości, co stanowi 7%) oraz braku lub niepoprawnego prowadzenia ewidencji zabiegów wykonywanych środkami ochrony roślin (na 16 997 kontroli, stwierdzono 871 nieprawidłowości, co stanowi 5%). Natomiast stosowanie środków ochrony roślin niedopuszczonych do obrotu lub niezgodnie z etykietą stanowi niewielki procent stwierdzanych nieprawidłowości – odpowiednio 1% i 0,4% wszystkich nieprawidłowości (zastosowanie środka ochrony roślin niedopuszczonego do obrotu

stwierdzono w 57 przypadkach na 15 630 kontroli, co stanowi 0,4%, natomiast zastosowanie środka ochrony roślin niezgodnie z etykietą w 184 przypadkach na 16 035 kontroli, co stanowi 1%).

W ramach urzędowych kontroli stosowania środków ochrony roślin wykonuje się również w uzasadnionych przypadkach badanie pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych. Próby do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin pobierane są w ramach kontroli planowych, monitoringowych oraz kontroli interwencyjnych, w przypadku podejrzenia niewłaściwego zastosowania środka ochrony roślin. Plany kontroli sporządza Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa. W ramach kontroli rocznie pobieranych jest około 2 500 prób.

Analizując dane z urzędowej kontroli stosowania środków ochrony roślin prowadzonej przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, a w szczególności badania pozostałości środków ochrony roślin w produktach roślinnych należy zauważyć, że w 2010 roku udział próbek z przekroczeniami najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin (NDP) jest niewielki (1,4%). Ponadto udział próbek zawierających pozostałości środków ochrony roślin, bez przekroczeń NDP kształtuje się na poziomie 32%.

Przyczyny występowania przypadków użycia środków ochrony roślin niedopuszczonych w danej uprawie wynikają najczęściej:

- 1) ze stosowania środków ochrony roślin wycofanych z obrotu, których zasoby znajdują się jeszcze w posiadaniu producentów rolnych;
- 2) z braku dostępności środków ochrony roślin zarejestrowanych do ochrony w danych uprawach, co prowadzi do stosowania przez producentów rolnych środków niedopuszczonych w tej uprawie (problem ten dotyczy w szczególności upraw małoobszarowych).

W wyniku kontroli stosowania środków ochrony roślin przeprowadzonych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa w 2010 r. stwierdzić można, że w Polsce liczba stwierdzonych nieprawidłowości dotyczących ww. naruszeń ulega systematycznemu zmniejszeniu w odniesieniu do lat poprzednich. Większość stwierdzanych naruszeń prawa nie stwarza bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia człowieka, zwierząt lub dla środowiska.

Działanie 5. Organizowanie i wykorzystanie badań naukowych na rzecz integrowanej ochrony roślin oraz ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin

Celem działania jest stymulowanie i wspieranie kierunków badań naukowych służących praktycznemu wykorzystaniu ich wyników dla realizacji wszystkich wskazanych powyżej działań związanych z obszarem środków ochrony roślin. Nie sposób scharakteryzować w sposób ogólny zakresu prowadzonych prac przez instytuty badawcze oraz jednostki akademickie. Nie mniej jednak szczególnie cenne w związku z opracowaniem i realizacją krajowego planu działania były wykonane dotychczas i wdrożone do praktyki badania dotyczące metod ekologicznej i integrowanej produkcji

i innych alternatywnych technik ochrony roślin charakteryzujących się niskim zużyciem chemicznych środków ochrony roślin oraz ograniczania ryzyka związanego z ich stosowaniem.

Prace badawcze realizowane są w znacznym stopniu w ramach działalności statutowej jednostek, i finansowane w dużej mierze ze środków publicznych, w tym m.in. następujących tematycznych programów wieloletnich:

- 1) Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska, realizowanego przez Instytut Ochrony Roślin - Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu;
- 2) Rozwój zrównoważonych metod produkcji ogrodniczej w celu zapewnienia wysokiej jakości biologicznej i odżywczej produktów ogrodniczych oraz zachowania bioróżnorodności środowiska i ochrony jego zasobów, realizowanego przez Instytut Ogrodnictwa;
- 3) Wspieranie działań w zakresie kształtowania środowiska rolniczego oraz zrównoważonego rozwoju produkcji rolniczej w Polsce, realizowanego przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy.

Działanie 6. Zapewnienie ochrony uprawom małoobszarowym

W roku 2011 Instytut Ochrony Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Poznaniu rozpoczął realizację zadania: „Analiza możliwości kompleksowej ochrony wybranych upraw małoobszarowych”, w ramach programu wieloletniego pod nazwą „Ochrona roślin uprawnych z uwzględnieniem bezpieczeństwa żywności oraz ograniczenia strat w plonach i zagrożeń dla zdrowia ludzi, zwierząt domowych i środowiska”.

Celem zadania jest stworzenie kompleksowych programów ochrony wybranych rolniczych upraw małoobszarowych, w tym roślin energetycznych, dla których brak jest obecnie w Polsce skutecznych metod ochrony. Opracowanie takich programów ograniczy ryzyko stosowania środków ochrony roślin w uprawach roślin małoobszarowych, niezgodnie z etykietą lub niedopuszczonych do stosowania w tych uprawach.

Ponadto w prace badawcze związane z zapewnieniem ochrony uprawom małoobszarowym zaangażowane są instytuty badawcze, jednostki akademickie oraz producenci środków ochrony roślin. Jednocześnie z wnioskami o rozszerzenie zakresu stosowania środków ochrony roślin o uprawy małoobszarowe występują instytuty badawcze, branżowe organizacje i grupy producentów oraz producenci środków ochrony roślin.

Działanie 7. Gromadzenie i analiza danych statystycznych związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin

Celem działania jest gromadzenie i analiza danych niezbędnych do prawidłowej oceny ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, a także kształtowania się poziomu wiedzy oraz zachowań użytkowników tych środków.

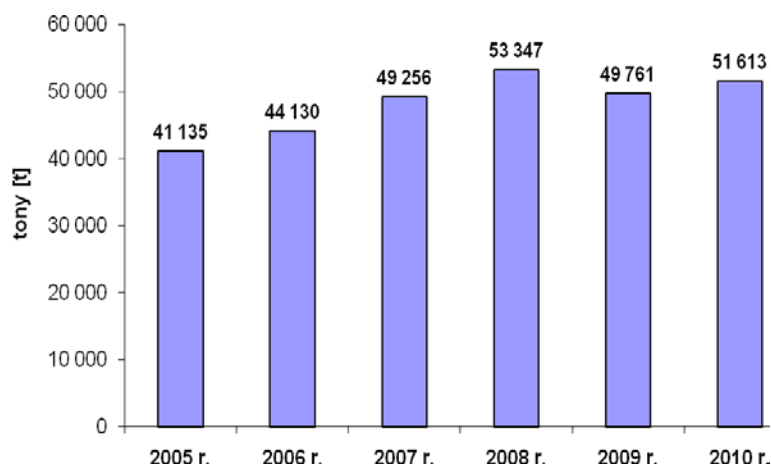
W Polsce podstawą prawną, określającą kompetencje organów krajowych w zakresie prowadzenia badań statystycznych dotyczących sprzedaży i zużycia środków ochrony roślin, jest corocznie wydawane rozporządzenie Rady Ministrów w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na dany rok.

Poniżej przedstawiono zadania realizowane w ramach przedmiotowego działania, których wyniki stanowią podstawę do zarządzania ryzykiem i planowania działań w odniesieniu do stosowania środków ochrony roślin.

Zadanie 1. Prowadzenie badań statystycznych sprzedaży środków ochrony roślin

Badania statystyczne dotyczące sprzedaży środków ochrony roślin prowadzone są przez Główny Urząd Statystyczny we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Instytutem Ochrony Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym od 2005 roku. Wyniki tych badań służą przede wszystkim do planowania urzędowych kontroli w zakresie obrotu jak i stosowania środków ochrony roślin. Ponadto zostały wykorzystane przy określaniu celów i działań ujętych w dalszej części krajowego planu działania.

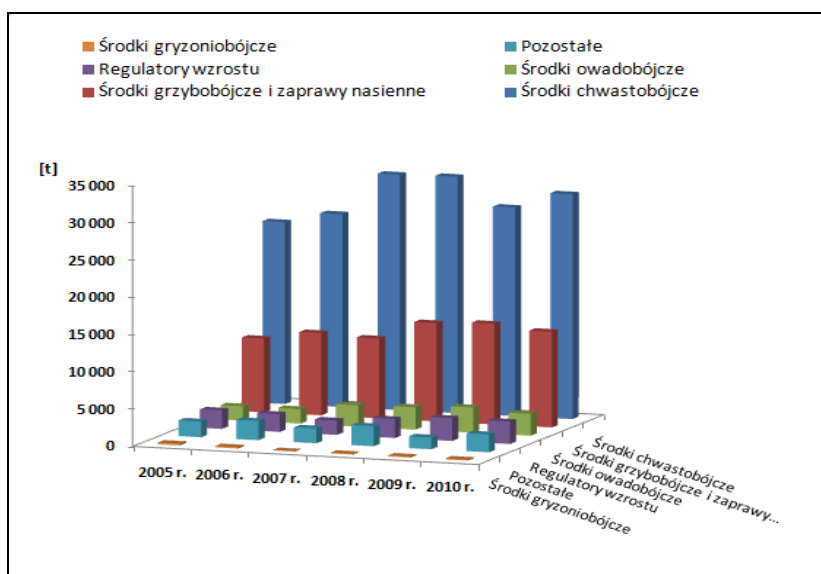
Dane dotyczące sprzedanych środków ochrony roślin przekazywane są obligatoryjnie przez producentów i importerów tych preparatów do Głównego Urzędu Statystycznego w formie elektronicznej (w przypadku podmiotów zatrudniających do 5 osób dopuszcza się formę papierową przekazywanych danych).

Wykres 4. Sprzedaż środków ochrony roślin w latach 2005 – 2010

Porównując dane dotyczące sprzedaży środków ochrony roślin w latach 2005 – 2010 zaobserwować można po latach wzrostu poziomu sprzedaży tych środków, niewielki spadek sprzedaży w 2009 r. (Wykres 4.). Najwięcej środków ochrony roślin sprzedano w 2008 r., ponad 53 tys. ton, natomiast najmniej w roku 2005 – około 41 tys. ton. W analizowanym okresie sprzedano średnio rocznie 48 tys. ton środków ochrony roślin.

Wielkość sprzedaży środków ochrony roślin za lata 2005 – 2010 w rozbiciu na poszczególne rodzaje środków ochrony roślin obrazuje Wykres 5.

Wykres 5. Wielkość sprzedaży środków ochrony roślin za lata 2005 – 2010 w rozbiciu na poszczególne rodzaje środków ochrony roślin

Największy udział w sprzedaży środków ochrony roślin stanowią środki chwastobójcze, średnio blisko 30 tys. ton, co stanowi 60% sprzedaży wszystkich środków ochrony roślin. Udział środków grzybobójczych i zapraw nasiennych wynosi 25%, natomiast udział pozostałych środków ochrony roślin jest niewielki i nie przekracza 10%.

Zebrane dotychczas wyniki wskazują na dużo niższy poziom sprzedaży środków ochrony roślin w porównaniu z innymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej o wysoko nakładowym rolnictwie.

Zadanie 2. Prowadzenie badań statystycznych zużycia środków ochrony roślin

Celem przedmiotowego badania statystycznego jest określenie przeciętnego zużycia substancji czynnej wyrażonej w kg/ha powierzchni dla poszczególnych gatunków roślin uprawnych. Badanie prowadzone jest z uwzględnieniem struktury upraw i wielkości produkcji oraz danych dotyczących sprzedaży środków ochrony roślin.

Na podstawie danych z lat 2002 – 2005 średnie zużycie środków ochrony roślin w Polsce wynosiło 1,86 kg s.cz./ha (kg substancji czynnej / ha).

Począwszy od 2007 roku zadanie jest realizowane w ramach badań statystycznych zgodnie z metodologią określoną w przepisach rozporządzenia (WE) Nr 1185/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie statystyk dotyczących pestycydów (Dz. Urz. UE L 324 z 10.12.2010, str. 1), przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Głównym Urzędem Statystycznym oraz Instytutem Ochrony Roślin – Państwowym Instytutem Badawczym.

Dane dotyczące zużycia środków ochrony roślin są zbierane przez inspektorów Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w trakcie wizyt bezpośrednich w gospodarstwach rolnych, a ich pozyskiwanie bazuje na prowadzonej przez rolnika ewidencji wykonywanych zabiegów ochrony roślin. Badania te prowadzone są w cyklach 5-letnich.

W roku 2010 rozpoczęto nowy 5 letni cykl badania zużycia środków ochrony roślin. Zgodnie z opracowanym harmonogramem w 2010 r., badaniem objęto następujące uprawy: cebula 4,33 kg s.cz./ha, grusza – 4,48 kg s.cz./ha, kapusta pekińska – 0,64 kg s.cz./ha, kukurydza – 1,18 kg s.cz./ha i pszenżyto 0,74 kg s.cz./ha. W kolejnych latach badaniem objęte zostaną gatunki roślin uprawnych o największym udziale powierzchni w strukturze upraw.

Zebrane dotychczas wyniki wskazują na duże zróżnicowanie zużycia środków ochrony roślin dla poszczególnych gatunków, gdzie najwyższe zużycie notowane jest w uprawach sadowniczych i warzywnych. Nie mniej jednak na podstawie prowadzonych badań można stwierdzić, że średnie zużycie środków ochrony roślin w Polsce jest dużo niższe niż w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej o wysoko nakładowym rolnictwie.

Działanie 8. Gromadzenie i analiza wyników kontroli i monitoringów związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin

Celem działania jest gromadzenie i analiza danych niezbędnych do prawidłowej oceny ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, a także kształtowania się poziomu wiedzy oraz zachowań użytkowników tych środków.

W Polsce działania kontrolne są prowadzone przez wyznaczone organy urzędowe w oparciu o obowiązujące przepisy prawa. Realizowane są także badania monitoringowe, które odnoszą się do zjawisk związanych ze środkami ochrony roślin, w szczególności z ich stosowaniem. Możemy tu wyróżnić obszary bezpieczeństwa ludzi (w tym bezpieczeństwa żywności), zwierząt i środowiska. Najczęściej są to badania poziomu pozostałości środków ochrony roślin lub ich metabolitów i niejednokrotnie są jednymi z wielu wykonywanych na pobranej próbie badanego materiału.

Poniżej przedstawiono zadania realizowane w ramach przedmiotowego działania, których wyniki stanowią podstawę do zarządzania ryzykiem i planowania działań w odniesieniu do stosowania środków ochrony roślin. Należy podkreślić, iż pomimo że Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa jest organem, który sprawuje nadzór nad prawidłowością stosowania środków ochrony roślin, to badania monitoringowe i kontrolne dotyczące zagrożeń stwarzanych przez środki ochrony

roślin są wykonywane także przez inne jednostki, szczególnie w odniesieniu do badania pozostałości środków ochrony roślin.

Zadanie 1. Kontrola skażenia żywności pochodzenia roślinnego środkami ochrony roślin

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej prowadzą urzędowe kontrole żywności pochodzenia niezwierzęcego produkowanej i wprowadzanej do obrotu – zgodnie z kompetencjami określonymi w ustawie z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia oraz w ustawie z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej.

Kontrole przeprowadzane są w ramach zintegrowanego wieloletniego krajowego planu kontroli, który został opracowany przez Głównego Inspektora Sanitarnego, zgodnie z art. 41 – 43 rozporządzenia (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt (Dz. Urz. UE L 191, z 30.24.2004 r., str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 3, t. 45, str. 200, z późn. zm.).

W realizacji kontroli bierze udział 16 wojewódzkich stacji sanitarno – epidemiologicznych. Próbkę pobierane są zgodnie z zasadami opisanymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 października 2007 r. w sprawie pobierania próbek żywności w celu oznaczania pozostałości pestycydów (Dz. U. Nr 207, poz. 1502).

W Polsce w ramach badań monitorowanych i urzędowej kontroli żywności pochodzenia roślinnego pod kątem pozostałości pestycydów, pobiera i bada się około 1800 prób rocznie, głównie z miejsc obrotu żywnością pochodzenia roślinnego. Spośród wszystkich przebadanych próbek najliczniejszą grupę (ok. 70%) stanowią owoce i warzywa. Ponadto pobierane są do badań próby zbóż, żywności przetworzonej oraz żywności przeznaczonej dla niemowląt i małych dzieci.

W wyniku badań przeprowadzonych w 2009 roku stwierdzono, że udział próbek żywności pochodzenia roślinnego ze stwierdzonymi pozostałościami pestycydów wynosił 19%, natomiast udział próbek, w których wykryto przekroczenia najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin nie przekraczał 0,5%.

Na podstawie prowadzonych badań można stwierdzić, że przekroczenia pozostałości pestycydów występują sporadycznie w żywności pochodzenia roślinnego i nie stanowią zagrożenia dla zdrowia ludzi i zwierząt.

Zadanie 2. Kontrola skażenia pasz środkami ochrony roślin

Inspekcja Weterynaryjna w ramach realizacji Planu Urzędowej Kontroli Pasz prowadzi monitoring pasz w zakresie obecności pozostałości pestycydów chloroorganicznych i fosfoorganicznych. System nadzoru nad paszami, kompetencje i odpowiedzialność właściwych organów określa ustawa

z dnia 22 lipca 2006 r. o paszach. Organem kontrolnym sprawującym nadzór nad całym sektorem paszowym jest powiatowy lekarz weterynarii z wyłączeniem wytwarzania i obrotu paszami leczniczymi, gdzie nadzór sprawuje wojewódzki lekarz weterynarii. Próbkę pobierane są z materiału paszowego pochodzenia roślinnego oraz mieszanek paszowych dla zwierząt. Weterynaryjna kontrola graniczna produktów pochodzenia roślinnego stosowanych w żywieniu zwierząt jest przeprowadzana przez granicznego lekarza weterynarii.

W ramach ww. kontroli pasz, średnio do analiz pobiera się ok. 450 próbek rocznie. W roku 2010 stwierdzono przekroczenie wartości limitowanych pozostałości pestycydów w materiałach paszowych pochodzenia roślinnego oraz mieszankach paszowych dla zwierząt w 1 próbce, co stanowi 0,2% wszystkich badanych próbek w tym roku.

Na podstawie prowadzonego programu monitoringu można stwierdzić, że przekroczenia pozostałości pestycydów nie stanowią poważnego problemu i występują sporadycznie w paszach przeznaczonych dla zwierząt.

Zadanie 3. Kontrola skażenia żywności pochodzenia zwierzęcego środkami ochrony roślin

W Polsce zadanie z zakresu kontroli pozostałości środków ochrony roślin w żywności pochodzenia zwierzęcego, w tym pestycydów chloroorganicznych i polichlorowanych bifenyli oraz pestycydów fosforoorganicznych, leży w kompetencjach Inspekcji Weterynaryjnej. Podstawą prawną kontroli jest rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 lipca 2006 r. w sprawie postępowania z substancjami niedozwolonymi, pozostałościami chemicznymi, biologicznymi, produktami leczniczymi i skażeniami promieniotwórczymi u zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego (Dz. U. Nr 147, poz. 1067 i Nr 155, poz. 1067), zgodne z Dyrektywą Rady 96/23/WE z dnia 29 kwietnia 1996 r. w sprawie środków monitorowania niektórych substancji i ich pozostałości u żywych zwierząt i w produktach pochodzenia zwierzęcego oraz uchylającą dyrektywy 85/358/EWG i 86/469/EWG oraz decyzje 89/187/EWG i 91/664/EWG (Dz. Urz. WE L 125 z 23. 05. 1996, str. 10, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne; rozdz. 3, t. 4, str. 71, z późn. zm.). Za realizację programu badań pozostałości odpowiada Inspekcja Weterynaryjna. Założenia programu badań pozostałości, jego plan, jak i wyniki tych badań, opracowywane są przez Państwowy Instytut Weterynaryjny – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, zatwierdzone do realizacji przez Głównego Lekarza Weterynarii, a następnie akceptowane przez Komisję Europejską.

W ramach krajowego programu badań kontrolnych w kierunku pozostałości pestycydów od 2004 roku, corocznie badanych jest ok. 1500 próbek. Próbkę pobierane są od świń, bydła, koni, owiec, drobiu (kury, kurczęta, indyki, kaczki, gęsi), ryb, królików, zwierząt łownych oraz mleka krowiego, jaj i miodu.

Ocena wyników badań dotycząca zanieczyszczeń środowiskowych w latach 2006 – 2010, w tym m.in. pestycydów i polichlorowanych bifenyli (PCB), wskazuje na występowanie niskich stężeń tych związków, często na poziomie wykrywalności stosowanych metod analitycznych. Mimo powszechnego stwierdzenia obecności pestycydów chloroorganicznych (> 70%) i PCB (> 50%) ich

stężenia były najczęściej na poziomie setnych i tysięcznych części mg/kg, co stanowi zaledwie kilka procent wartości limitowanych dla tych związków.

W roku 2010 nie wystąpiły niezgodności dotyczące pestycydów fosforoorganicznych. Natomiast w odniesieniu do pestycydów chloroorganicznych i PCB najwięcej wyników niezgodnych stwierdzono u zwierząt łownych. Pojedyncze niezgodności wystąpiły w próbkach pobieranych od bydła, świń, ryb jak również w próbce jaj. Udział próbek ze stwierdzonymi przekroczeniami wartości limitowanych pestycydów w roku 2010 wynosił zaledwie 0,06% wszystkich przebadanych próbek.

W wyniku przeprowadzonych badań można stwierdzić, że przekroczenia wartości limitowanych pestycydów występują sporadycznie w produktach pochodzenia zwierzęcego i nie stanowią poważnego zagrożenia dla zdrowia ludzi.

Zadanie 4. Monitoring wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi

Monitoring wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi jest wykonywany przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Zasady prowadzenia tego monitoringu określają przepisy ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, z późn. zm.⁹⁾), rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 27 listopada 2002 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać wody powierzchniowe wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia (Dz. U. Nr 204, poz. 1728) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 29 marca 2007 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. Nr 61, poz. 417 oraz z 2010 r. Nr 72, poz. 466).

Próbki pobierane są zgodnie z harmonogramem na dany rok z określoną częstotliwością. Minimalna częstotliwość pobierania próbek do badań zależy od objętości rozprowadzanej lub produkowanej wody w danej strefie zaopatrzenia. Średnia liczba próbek pobieranych rocznie przez stacje sanitarno-epidemiologiczne wynosi około 90 tys.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej wykonują badania środków ochrony roślin w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi jedynie na obszarach, gdzie ich występowanie jest wysoce prawdopodobne. Oznaczana jest obecność środków ochrony roślin, których występowania w wodzie można oczekiwać. Zakres prowadzenia badań jakości wody ustala właściwy państwowy powiatowy lub graniczny inspektor sanitarny po uwzględnieniu różnych czynników jak np. jakość i rodzaj ujmowanej wody, stosowanie metody uzdatniania wody, materiały użyte do budowy sieci wodociągowej oraz zanieczyszczenia występujące w środowisku.

W roku 2010 organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nie wydały żadnego odstępstwa w odniesieniu do pestycydów w wodzie przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Zadanie 5. Monitoring wód powierzchniowych, podziemnych i osadów dennych

Państwowy Monitoring Środowiska to system utworzony na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska. Według art. 25 ust. 2 ustawy, Państwowy Monitoring Środowiska stanowi system pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Gromadzone informacje służą wspomaganie działań na rzecz ochrony środowiska poprzez systematyczne informowanie organów administracji i społeczeństwa o:

- 1) jakości elementów przyrodniczych, dotrzymany standardów jakości środowiska lub innych poziomów określonych przepisami oraz obszarach występowania przekroczeń tych standardów lub innych wymagań;
- 2) występujących zmian jakości elementów przyrodniczych, przyczynach tych zmian, w tym powiązaniach przyczynowo-skutkowych występujących pomiędzy emisjami i stanem elementów przyrodniczych.

Państwowy Monitoring Środowiska, zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska, jest realizowany przez Inspekcję Ochrony Środowiska.

W ramach tego systemu prowadzony jest monitoring wód powierzchniowych i podziemnych. Regulacje dotyczące badań monitoringowych są zawarte w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 13 maja 2009 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych, natomiast szczegółowe regulacje odnośnie oceny stanu wód podziemnych zawarte są w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896).

Monitoring jakości wód prowadzony jest z uwzględnieniem wymagań określonych dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2000/60/WE z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającą ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm., Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 15, t. 5, str. 275, z późn. zm.) oraz w przypadku wód podziemnych dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/118/WE z dnia 12 grudnia 2006 r. w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz. Urz. UE L 372 z 27.12.2006, str. 19).

Monitoring wód powierzchniowych płynących jest prowadzony od 2007 roku, zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne.

Program monitoringu wód powierzchniowych i podziemnych realizowany jest w ramach:

- 1) monitoringu diagnostycznego, którym objęte są wszystkie jednolite części wód;
- 2) monitoringu operacyjnego, którym objęte są jednolite części wód o statusie zagrożonych nieosiągnięciem dobrego stanu;
- 3) monitoringu badawczego, którego zakres i częstotliwość jest ustalana każdorazowo w zależności od potrzeb.

W ramach poszczególnych rodzajów monitoringu prowadzone są badania wskaźników biologicznych, fizykochemicznych i chemicznych wykonywane przez wojewódzkie inspektoraty ochrony środowiska oraz hydromorfologicznych prowadzone przez służbę hydrologiczno – meteorologiczną.

Badania osadów wodnych rzek i jezior wykonywane są w ramach monitoringu wód powierzchniowych i są regulowane tymi samymi przepisami prawnymi. Badania są wykonywane przez Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy od 1990 roku. Bezpośredni nadzór nad realizacją programu badań sprawuje Inspekcja Ochrony Środowiska.

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzone są badania substancji priorytetowych, wśród których jest 15 substancji występujących w środkach ochrony roślin.

System badań na lata 2010 – 2012 w przypadku wód powierzchniowych i osadów dennych obejmuje 550 punktów pomiarowych (ok. 150 dla rzek – badanych corocznie i 400 dla jezior – badanych w cyklu pięcioletnim). Dodatkowo w cyklu dwuletnim badane będą 22 jeziora reperowe. Natomiast w przypadku wód podziemnych badania stanu chemicznego są prowadzone w 161 jednolitych częściach wód podziemnych, które obejmują ok. 800 punktów pomiarowych w pierwszym roku badań (w ramach monitoringu diagnostycznego) oraz w kolejnych latach ok. 300 punktów pomiarowych (w ramach monitoringu operacyjnego).

Środki ochrony roślin zostały wskazane jako czynnik wpływający na jakość wód powierzchniowych w dorzeczu rzeki Wisły. Zarówno w częściach wód objętych monitoringiem diagnostycznym jak i operacyjnym na negatywny wynik oceny najczęściej wpływ miały, obok wysokich stężeń kadmu, ołowiu i rtęci także wysokie stężenia endosulfanu. Stężenia endosulfanu przekraczające dopuszczalne wartości graniczne stwierdzono w roku 2009 także w 3 trzech stałych wieloletnich punktach pomiarowych zamykających zlewnie rzek przymorza. Zarówno w stałych wieloletnich punktach pomiarowych zamykających zlewnie rzek przymorza (10 punktów pomiarowo – kontrolnych), jak i dorzecza rzeki Wisły i Odry (10 punktów pomiarowo – kontrolnych) nie stwierdzono w latach 2007 – 2009 przekroczeń dopuszczalnych wartości granicznych alachloru, atrazyny, chlorfenwinfosu, chlorpyrifosu, 1,2-dichloroetanu (EDC), endosulfanu, heksachlorocykloheksanu (HCH), izoproturonu, symazyny, trifluraliny, aldryny, dieldryny, endryny, izodryny oraz całkowitego DDT.

Dla jakości wód podziemnych środki ochrony roślin nie są wymieniane jako skażenia mające znaczenie. W ramach prowadzonych badań nie stwierdzono przekroczeń stężeń I klasy jakości wód podziemnych.

Badania osadów rzecznych w 2009 roku przeprowadzono w 301 punktach obserwacyjnych. Obecność w osadach rzecznych, przynajmniej jednego z izomerów HCH stwierdzono w 22 próbkach osadów. Najczęściej wykrywanymi pestycydami chloroorganicznymi w osadach rzecznych były związki z grupy DDTs. Aldrynę, endryny, endosulfan I, endosulfan II, α -chlordanu, p,p'-metoksychlor, dieldryny wykrywano jedynie w nielicznych próbkach. W żadnej ze zbadanych próbek osadów pobranych z rzek nie stwierdzono obecności heptachloru, epoksydu heptachloru γ -chlordanu, siarczianu endosulfanu, aldehydu eldryny oraz ketonu eldryny.

W roku 2009 pobrano i zbadano 150 próbek jeziornych osadów dennych. Spośród pestycydów, które wykryto w osadach dennych wyróżnić można pestycydy chloroorganiczne. Obecność przynajmniej jednego z izomerów HCH stwierdzono w osadach 66 jezior. Obecność p,p'- DDT stwierdzono w 54 próbkach (36% zbadanych próbek). Metabolity p,p'-DDE i p,p'-DDD obecne były prawie we wszystkich zbadanych osadach.

IV. NOWE REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE OGRANICZANIA RYZYKA ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Znaczna część obowiązków nakładanych na państwa członkowskie Unii Europejskiej postanowieniami dyrektywy 2009/128/WE, jak wskazano powyżej, jest w Polsce realizowana w oparciu o przyjęte wcześniej przepisy krajowe. Nie mniej jednak, w celu zapewnienia pełnej zgodności prawa krajowego z postanowieniami tej dyrektywy, niezbędne jest uzupełnienie obecnych ram prawnych o nowe regulacje, w celu dalszego ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. Rozwiązania ujęte w ustawie z dnia ... o środkach ochrony roślin, dotyczyć będą:

- 1) ustanowienia systemu obowiązkowych szkoleń dla doradców świadczących usługi w zakresie ochrony roślin;
- 2) ograniczenia sprzedaży środków ochrony roślin przeznaczonych dla użytkowników profesjonalnych do osób posiadających stosowne przeszkolenie lub odpowiednie kwalifikacje;
- 3) rozszerzenia zakresu sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, podlegającego obowiązkowym badaniom sprawności technicznej, w szczególności o sprzęt montowany na pojazdach szynowych lub statkach powietrznych;
- 4) zasad wykonywania zabiegów ochrony roślin sprzętem agrolotniczym;
- 5) określania minimalnych odległości od określonych miejsc, obiektów lub obszarów, w jakich można stosować środki ochrony roślin (przepisy te będą miały szczególne znaczenie dla ochrony środowiska wodnego) – szczegółowe regulacje w tym zakresie zostaną zawarte w aktach wykonawczych do ustawy;
- 6) zakazu stosowania środków ochrony roślin, które stwarzają szczególne zagrożenie dla zdrowia człowieka na terenach placów zabaw, żłobków, przedszkoli, terenów szkolnych, szpitali oraz stref ochronnych „A” wydzielonych na obszarach uzdrowisk lub obszarach ochrony uzdrowiskowej;
- 7) określania zasad postępowania przy wykonywaniu zabiegów ochrony roślin, w celu ograniczenia ryzyka powstania zagrożeń podczas tych czynności, w szczególności podczas wykonywania takich czynności jak:
  - a) przechowywanie środków ochrony roślin,
  - b) sporządzanie cieczy użytkowej,
  - c) postępowanie i unieszkodliwianie opakowań i pozostałości środków ochrony roślin,
  - d) unieszkodliwianie pozostałości cieczy użytkowej,
  - e) czyszczenie sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin- szczegółowe regulacje w tym zakresie zostaną zawarte w aktach wykonawczych do ustawy;
- 8) zakazu stosowania przez użytkowników nieprofesjonalnych środków ochrony roślin szczególnie szkodliwych dla zdrowia;
- 9) ustanowienia obowiązku stosowania przez profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin;

10) wymagań dla obiektów przeznaczonych do magazynowania środków ochrony roślin
- szczegółowe regulacje w tym zakresie zostaną zawarte w aktach wykonawczych do ustawy.

Regulacje te pozwolą w istotny sposób ograniczyć ryzyko związane z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin.

Pełna realizacja postanowień dyrektywy 2009/128/WE, a także osiągnięcie głównych celów ustanowionych w krajowym planie działania wymagać będzie jednak wsparcia działań legislacyjnych poprzez działania pozalegislacyjne, w szczególności edukacyjne.

W związku z powyższym, dla osiągnięcia głównych celów krajowego planu działania przewiduje się realizację działań opisanych w dalszej części krajowego planu działania. Dla poszczególnych działań przedstawione zostały harmonogramy ich realizacji, cele szczegółowe i mierniki służące ocenie ich realizacji.

**CELE I DZIAŁANIA NA RZECZ
OGRANICZANIA RYZYKA
ZWIĄZANEGO ZE STOSOWANIEM
ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN**

I. GŁÓWNY CEL KRAJOWEGO PLANU DZIAŁANIA

Głównym celem krajowego planu działania jest ograniczenie ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. Dla monitorowania stopnia osiągnięcia tego celu zostaną wykorzystane następujące mierniki:

- 1. Utrzymanie w okresie realizacji krajowego planu działania procentowego udziału przekroczeń najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin w żywności pochodzenia roślinnego poniżej 1,5%**
- 2. Utrzymanie w okresie realizacji krajowego planu działania procentowego udziału przekroczeń najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin w paszach i żywności pochodzenia zwierzęcego poniżej 1%**

Postanowienia dyrektywy 2009/128/WE dają możliwość państwom członkowskim Unii Europejskiej określenia kwestii priorytetowych, takich jak substancje czynne, uprawy, regiony lub praktyki, które wymagają szczególnej uwagi, lub dobre praktyki, które można stawiać za wzór do naśladowania, aby osiągnąć cele dyrektywy 2009/128/WE.

W związku z powyższym dla osiągnięcia głównego celu krajowego planu działania będą kontynuowane dotychczas prowadzone działania ograniczające zagrożenia związane ze stosowaniem środków ochrony roślin, przy czym część tych działań zostanie odpowiednio zmodyfikowana.

Podjęte zostaną również nowe działania, których zakres przedstawiono w dalszej części krajowego planu działania. Dla wszystkich działań zostały określone odrębne, harmonogramy realizacji, cele oraz mierniki służące monitorowaniu ich realizacji.

II. DZIAŁANIA OGRANICZAJĄCE RYZYKO ZWIĄZANE ZE STOSOWANIEM ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN

Działanie 1. Upowszechnianie zasad integrowanej ochrony roślin*

Wprowadzenie do powszechnego użycia chemicznych środków ochrony roślin stworzyło wrażenie łatwego zwalczania organizmów szkodliwych dla roślin i ochrony plonów. Nadmierne, nie zawsze uzasadnione, stosowanie środków ochrony roślin niesie za sobą jednak liczne niebezpieczeństwa, takie jak:

- 1) presja na środowisko naturalne i ograniczanie bioróżnorodności agrocenoz;
- 2) pojawianie się organizmów szkodliwych dla roślin odpornych na działanie środków ochrony roślin;
- 3) obecność pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych w ilościach zagrażających zdrowiu konsumentów.

Potrzeba poszukiwania rozwiązań, które pozwoliłyby zapewnić ochronę upraw przed organizmami szkodliwymi dla roślin na odpowiednim poziomie, pozwalającym na zachowanie opłacalności ekonomicznej produkcji rolniczej, przy jednoczesnym ograniczeniu opisanych powyżej skutków negatywnych, doprowadziła do opracowania podstaw integrowanej ochrony roślin.

Integrowana ochrona roślin jest sposobem ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi, polegającym na wykorzystaniu wszystkich dostępnych metod ochrony roślin, w szczególności metod niechemicznych, w sposób minimalizujący zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska. Integrowana ochrona roślin wykorzystuje w pełni wiedzę o organizmach szkodliwych dla roślin (w szczególności o ich biologii i szkodliwości) w celu określenia optymalnych terminów dla podejmowania działań zwalczających te organizmy, a także wykorzystuje naturalne występowanie organizmów pożytecznych, w tym drapieżców i pasożytów organizmów szkodliwych dla roślin, a także posługuje się ich introdukcją. Tym samym integrowana ochrona roślin pozwala ograniczyć stosowanie chemicznych środków ochrony roślin do niezbędnego minimum i w ten sposób ograniczyć presję na środowisko naturalne oraz chroni bioróżnorodność środowiska rolniczego.

Ważnymi narzędziami, wykorzystywanymi w integrowanej ochronie roślin są:

- 1) metodyki integrowanej ochrony roślin poszczególnych upraw,
- 2) progi ekonomicznej szkodliwości patogenów – progi te określają, kiedy stosowanie chemicznej ochrony roślin staje się ekonomicznie opłacalne, tzn. przy jakiej liczebności organizmu szkodliwego dla roślin straty, jakie może on spowodować, przewyższają koszty jego chemicznego zwalczania,
- 3) systemy wspomaganie decyzji w ochronie roślin – systemy te, bazujące na znajomości biologii organizmów szkodliwych, wskazują optymalny termin wykonania chemicznych zabiegów ochrony roślin.

Obowiązek stosowania zasad integrowanej ochrony roślin przez wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin począwszy od dnia 1 stycznia 2014 r. wynika z postanowień art. 14 dyrektywy 2009/128/WE oraz rozporządzenia nr 1107/2009. Artykuł 55 rozporządzenia

nr 1107/2009/WE stanowi, że środki ochrony roślin muszą być stosowane właściwie. Właściwe stosowanie środków ochrony roślin obejmuje przy tym m.in. zgodność z postanowieniami dyrektywy 2009/128/WE, a od dnia 1 stycznia 2014 r. zgodność z ogólnymi zasadami integrowanej ochrony roślin, o których mowa w art. 14 oraz załączniku III do tej dyrektywy.

Stosownie do postanowień art. 14 ust. 4 dyrektywy 2009/128/WE, państwa członkowskie Unii Europejskiej powinny opisać w krajowych planach działania, w jaki sposób zapewniają, by ogólne zasady integrowanej ochrony roślin zostały wdrożone przez wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin do dnia 1 stycznia 2014 r. Ponadto, stosownie do art. 14 ust. 3 tej dyrektywy, państwa członkowskie Unii Europejskiej powinny złożyć Komisji Europejskiej, do dnia 30 czerwca 2013 r., sprawozdanie dotyczące stworzenia profesjonalnym użytkownikom środków ochrony roślin warunków niezbędnych do wdrożenia zasad integrowanej ochrony roślin.

Zgodnie z ogólnymi zasadami integrowanej ochrony roślin określonymi w załączniku III do dyrektywy 2009/128/WE:

- 1) nad chemiczne metody zwalczania organizmów szkodliwych przedkładać należy metody biologiczne, fizyczne i inne metody niechemiczne, jeżeli zapewniają one ochronę przed organizmami szkodliwymi;
- 2) zapobieganie występowaniu organizmów szkodliwych powinno być osiągnięte m.in. przez:
  - a) stosowanie płodozmianu,
  - b) stosowanie właściwej agrotechniki,
  - c) stosowanie odmian odpornych lub tolerancyjnych oraz materiału siewnego i nasadzeniowego poddanego ocenie zgodnie z przepisami o nasiennictwie,
  - d) stosowanie zrównoważonego nawożenia, wapnowania, nawadniania i melioracji,
  - e) stosowanie środków zapobiegających introdukcji organizmów szkodliwych,
  - f) ochronę i stwarzanie warunków sprzyjających występowaniu organizmów pożytecznych,
  - g) stosowanie środków higieny fitosanitarnej (takich jak regularne czyszczenie maszyn i sprzętu wykorzystywanego w uprawie roślin), aby zapobiec rozprzestrzenianiu się organizmów szkodliwych,
  - h) stosowanie w środków ochrony roślin w sposób ograniczający ryzyko powstania odporności u organizmów szkodliwych.

Decyzje o wykonaniu zabiegów ochrony roślin powinny być podejmowane w oparciu o monitoring występowania organizmów szkodliwych, z uwzględnieniem progów ekonomicznej szkodliwości. Dokonując wyboru środków ochrony roślin należy brać pod uwagę ich selektywność. Ponadto, stosowanie środków ochrony roślin powinno być ograniczone do niezbędnego minimum, w szczególności poprzez zredukowanie dawek lub ograniczenie ilości wykonywanych zabiegów.

Wdrożenie integrowanej ochrony roślin będzie obejmować zarówno działania legislacyjne, jak i pozalegisłacyjne. Będzie to praca edukacyjno-upowszechnieniowa, a także udostępnienie rolnikom

odpowiednich narzędzi, takich jak metodyki obejmujące monitorowanie występowania organizmów szkodliwych, progi ich ekonomicznej szkodliwości i w szczególności programy wspomaganie decyzji.

W odniesieniu do działań legislacyjnych należy podkreślić, że obowiązek przestrzegania ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin wynika bezpośrednio z przepisów art. 55 rozporządzenia nr 1107/2009/WE. Obowiązek stosowania przez profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin ogólnych wymagań integrowanej ochrony roślin został także zawarty w art. 35 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia .... o środkach ochrony roślin. Zgodnie z art. 35 ust. 3 pkt 2 tej ustawy profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin zostali także zobowiązani do prowadzenia dokumentacji, w której powinni wskazać sposób realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin, co najmniej podając przyczyny wykonania zabiegu środkiem ochrony roślin. Wypełnianie tych wymagań będzie podlegało kontroli Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa, ich nieprzestrzeganie będzie skutkowało nałożeniem sankcji karnych w postaci grzywny orzekanej w drodze przepisów o wykroczeniach.

Kontroli będzie podlegała w szczególności dokumentacja dotycząca stosowania zasad integrowanej ochrony roślin – do prowadzenia takiej dokumentacji obligują profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin przepisy art. 35 ust. 3 pkt 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (obowiązek dokumentowania dotyczy przede wszystkim przyczyny wykonania zabiegu z zastosowaniem środka ochrony roślin).

Zachętą do wdrażania przez rolników zasad integrowanej ochrony roślin są także systemy jakości żywności bazujące na tych zasadach, umożliwiające uzyskanie korzyści marketingowych. Jednym z takich systemów jest dobrowolny system Integrowanej Produkcji.

W celu rozwoju integrowanej ochrony roślin konieczne są także działania upowszechniające ten system, w szczególności poprzez organizację szkoleń, konferencji tematycznych, wydawanie ulotek i artykułów sponsorowanych w prasie branżowej oraz poprzez rozwój niezależnego doradztwa.

SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁANIA 1 ORAZ OCENY JEGO EFEKTÓW

Wdrożenie integrowanej ochrony roślin będzie realizowane poprzez dostarczenie użytkownikom środków ochrony roślin odpowiednich narzędzi oraz upowszechnianie wiedzy. W szczególności będą to następujące zadania (w nawiasach podany został termin realizacji zadania):

- 1) upowszechnianie wiedzy z zakresu integrowanej ochrony roślin (2013-2017 r.);
- 2) opracowanie i udostępnienie metodyk integrowanej ochrony poszczególnych upraw (2013-2015 r.);
- 3) modyfikacja systemu sygnalizacji agrofagów (2013-2017 r.);
- 4) udostępnienie systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin (2013-2017 r.);
- 5) utworzenie i utrzymanie platformy internetowej poświęconej integrowanej ochronie roślin (2013-2017 r.);
- 6) upowszechnianie systemu integrowanej produkcji roślin (2013-2017 r.);

7) rozwój profesjonalnego doradztwa w ochronie roślin (2013-2017 r.).

Efektywność działania będzie oceniana na podstawie sposobu podejmowania przez profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin decyzji w ochronie roślin (dane zbierane będą w ramach badania – Polska wieś i rolnictwo oraz pozyskiwane w wyniku kontroli prowadzonych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa). Pożądanym jest wzrost odsetka rolników korzystających w sposób bezpośredni lub pośredni (za pośrednictwem doradztwa) z systemów wspomagania decyzji w ochronie roślin oraz monitorujących występowanie organizmów szkodliwych. Ewaluacji działania służyć będzie także ocena powszechności stosowania przez producentów rolnych systemów jakości żywności (pożądanym jest wzrost liczby producentów rolnych, którzy wdrożyli takie systemy) oraz zmniejszenie nieprawidłowości w zakresie stosowania zasad integrowanej ochrony roślin stwierdzanych w trakcie kontroli przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Zadanie 1. Upowszechnianie wiedzy z zakresu integrowanej ochrony roślin*

Jako priorytetowe zadanie na rzecz wdrożenia integrowanej ochrony roślin przyjęto upowszechnienie wiedzy na temat tego sposobu ochrony roślin przed organizmami szkodliwymi. Zagadnienia związane z integrowaną ochroną roślin zostaną ujęte w obowiązkowych szkoleniach dla profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin, osób dokonujących sprzedaży tych środków oraz doradców świadczących usługi w zakresie ochrony roślin. Niezależnie od powyższego, dla osiągnięcia oczekiwanego efektu, konieczne będą dodatkowe działania, takie jak prowadzenie rozszerzonych szkoleń z zakresu integrowanej ochrony roślin (w tym dotyczących korzystania z systemów wspomagania decyzji), kierowanych głównie do osób zajmujących się doradztwem – osoby te będą następnie przekazywały zdobytą wiedzę profesjonalnym użytkownikom środków ochrony roślin (głównie rolnikom).

Powyższe założenia będą możliwe do osiągnięcia m.in. poprzez:

- 1) prowadzenie specjalistycznych szkoleń, pokazów, seminariów i konferencji, pokazów najlepszych praktyk i doświadczeń polowych oraz innych przedsięwzięć w zakresie ochrony roślin;
- 2) przygotowywanie i upowszechnianie wyników badań naukowych, materiałów informacyjnych, szkoleniowych oraz publikacja informacji z zakresu ochrony roślin w prasie branżowej;
- 3) budowę informatycznej platformy internetowej poświęconej tematyce integrowanej ochrony roślin, na której zostaną udostępnione metodyki, systemy wspomagania decyzji oraz opracowania naukowe dotyczące ochrony roślin;
- 4) upowszechnianie dobrowolnego systemu jakości żywności Integrowana Produkcja.

Zadanie 2. Opracowanie, aktualizacja i udostępnienie metodyk integrowanej ochrony poszczególnych upraw*

Jednym z podstawowych działań pozalegisłacyjnych, służących wdrożeniu ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin, będzie udostępnienie profesjonalnym użytkownikom środków ochrony roślin metodyk integrowanej ochrony roślin. Metodyki te będą zawierały zalecenia dotyczące metod ochrony roślin dla poszczególnych upraw, obejmujące metody agrotechniczne, biologiczne i chemiczne, ze szczególnym uwzględnieniem wspomaganie naturalnych procesów samoregulacji zachodzących w agrocenozach. Większe znaczenie niż w tradycyjnych systemach ochrony roślin przed agrofagami odgrywać będą metody niechemiczne, czyli agrotechniczna i biologiczna. Jednym z elementów wykorzystywanych w integrowanej ochronie roślin jest stosowanie prawidłowego płodozmianu. Istotna jest też uprawa odmian odpornych i tolerancyjnych oraz wprowadzanie do praktyki rolniczej alternatywnych form uprawy, takich jak siew mieszanek odmian i gatunków, pozwalających na lepsze wykorzystanie zasobów środowiska rolniczego, bez zakłócania jego równowagi biologicznej. Metodyki te powinny także wskazywać najefektywniejsze i bezpieczne techniki aplikacji środków ochrony roślin.

Metodyki integrowanej ochrony roślin będą także zawierać wskazówki dotyczące doboru i stosowania środków ochrony roślin w taki sposób, aby minimalizować ryzyko powstawania zagrożeń dla zdrowia ludzi oraz dla środowiska naturalnego.

Metodyki te będą także uwzględniały następujące obowiązki nakładane na państwa członkowskie Unii Europejskiej przez dyrektywę 2009/128/WE, a mianowicie postanowienia:

- 1) art. 11 ust. 2 lit. a tej dyrektywy, które obligują państwa członkowskie Unii Europejskiej do przyznawania pierwszeństwa pestycydom, które nie zostały zaklasyfikowane jako niebezpieczne dla środowiska wodnego (zgodnie z dyrektywą 1999/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 maja 1999 r. w sprawie zbliżenia przepisów ustawowych, wykonawczych i administracyjnych Państw Członkowskich odnoszących się do klasyfikacji, pakowania i etykietowania preparatów niebezpiecznych (Dz. Urz. WE L 200 z 30.7.1999, str. 1, z późn. zm.; Polskie wydanie specjalne, rozdz. 13, t. 24, str. 109, z późn. zm.), ani nie zawierają priorytetowych substancji niebezpiecznych określonych w art. 16 ust. 3 dyrektywy 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. WE L 327 z 22.12.2000, str. 1, z późn. zm.; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne; rozdz. 15, t. 5, str. 275, z późn. zm.);
- 2) art. 11 ust. 2 lit. b tej dyrektywy, które obligują państwa członkowskie Unii Europejskiej do przyznawania pierwszeństwa najefektywniejszym technikom stosowania środków ochrony roślin, takim jak użycie urządzeń antyznoszeniowych;
- 3) art. 10 tej dyrektywy, zgodnie z którym państwa członkowskie Unii Europejskiej mogą włączyć do krajowych planów działania przepisy dotyczące informowania o planowanych zabiegach ochrony roślin osób, które mogłyby zostać narażone na kontakt ze środkami ochrony roślin w wyniku zniesienia cieczy użytkowej poza obszar zabiegu.

Metodyki te będą miały charakter dobrowolnych wytycznych, których wykonanie zapewni profesjonalnym użytkownikom środków ochrony roślin, że postępują oni zgodnie z obowiązującymi przepisami. Metodyki będą podlegały przeglądowi i uzupełnieniu wraz z udostępnianiem nowych wyników badań naukowych.

W ramach tego działania, zgodnie z listą sporządzoną przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, opracowanych zostanie ok. 100 metodyk integrowanej ochrony roślin, które następnie zostaną udostępnione drogą elektroniczną. Podstawę opracowania wytycznych dla 25 gatunków roślin uprawnych stanowić będą metodyki wykorzystywane obecnie w systemie Integrowanej Produkcji.

Zadanie 3. Modyfikacja systemu sygnalizacji agrofagów*

Jednym z istotnych elementów integrowanej ochrony roślin jest ograniczenie wykonywania zabiegów ochrony roślin do przypadków, gdy jest to uzasadnione występowaniem tych organizmów w natężeniu stwarzającym zagrożenie dla upraw oraz wybór optymalnego terminu wykonania zabiegu ochrony roślin. Pozwala to, poprzez podniesienie efektywności zabiegów ochrony roślin, na ograniczenie ilości stosowanych środków ochrony roślin czy też dobór najbardziej efektywnych preparatów.

W celu spełnienia postanowień dyrektywy 2009/128/WE, należy utworzyć dostępny dla ogółu rolników system doradztwa i wspomaganie decyzji w ochronie roślin. Z ekonomicznego punktu widzenia cel ten można osiągnąć przy najmniejszych kosztach finansowych poprzez adaptację prowadzonego przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa internetowego systemu sygnalizacji zagrożenia przez agrofagi.

Zadania realizowane dotychczas przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa powinny być przejmowane stopniowo przez jednostki doradcze – zarówno jednostki doradztwa rolniczego, jak i jednostki komercyjne, czy też branżowe organizacje rolnicze lub grupy producentów.

W ramach działania przewiduje się przeprowadzenie specjalistycznych, dobrowolnych, szkoleń dla doradców prowadzących obserwacje organizmów szkodliwych, a w dalszej kolejności dla profesjonalnych użytkowników. Szkolenia będą obejmowały także dostarczenie najnowszych materiałów tj. kluczy oznaczania agrofagów, programów wspomaganie decyzji przy określaniu zagrożenia rozprzestrzenienia się organizmów niekwartantowych, możliwości wywołania strat gospodarczych, czy też sposobów i terminów zwalczania tych organizmów. Niezbędne będzie także nawiązanie ścisłej współpracy przy rozbudowie systemu sygnalizacji agrofagów z instytutami badawczymi, uczelniami rolniczymi oraz ośrodkami doradztwa rolniczego.

Zadanie 4. Udostępnienie systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin*

Istotnym elementem monitorowania występowania organizmów szkodliwych i sygnalizacji ich występowania jest także wykorzystanie zaawansowanych systemów wspomaganie decyzji w ochronie

roślin. Wymaga to jednak znacznej wiedzy (w szczególności znajomości biologii organizmów szkodliwych dla roślin i optymalnych terminów wykonywania lustracji ich występowania) oraz dostępności systemów wspomaganie decyzji i umiejętności ich wykorzystania. Systemy takie umożliwiają ograniczenie liczby zabiegów przy jednoczesnym zabezpieczeniu skutecznej ochrony roślin uprawnych, co przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa konsumentów produktów rolnych oraz środowiska naturalnego, a także ograniczenia kosztów produkcji.

Zgodnie z art. 14 ust. 2 dyrektywy 2009/128/WE państwa członkowskie Unii Europejskiej ustanawiają lub wspierają ustanowienie wszelkich warunków niezbędnych do wdrożenia integrowanej ochrony roślin. W szczególności zapewniają one, aby użytkownicy profesjonalni mieli do dyspozycji informacje i narzędzia do monitorowania organizmów szkodliwych i podejmowania odpowiednich decyzji.

Istotnym wsparciem dla wdrożenia zasad integrowanej ochrony roślin będzie, poza systemem sygnalizacji agrofagów, udostępnienie wybranych systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin profesjonalnym użytkownikom środków ochrony roślin, ich aktualizacja i rozbudowa o kolejne elementy i funkcje, a także udostępnienie opracowań naukowych z tego zakresu.

W ramach tego zadania zostaną zidentyfikowane obszary wymagające uruchomienia systemów wspomaganie decyzji. Jednocześnie wybrane systemy zostaną poszerzone o nowe funkcje oraz udostępnione drogą elektroniczną.

Działania te mają na celu podniesienie poziomu wiedzy z zakresu ochrony roślin wśród profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin oraz udostępnienie im programów wspomagających decyzje w ochronie roślin. Należy jednak wziąć pod uwagę, że proces ten będzie długotrwały, jak również proces rozwoju doradztwa w zakresie ochrony roślin. Powoduje to konieczność wsparcia rolników w tym zakresie przez służby publiczne.

Zadanie 5. Utworzenie platformy internetowej poświęconego integrowanej ochronie roślin**

Utworzenie platformy internetowej poświęconej integrowanej ochronie roślin stanowić będzie płaszczyznę i narzędzie wymiany doświadczeń oraz transferu wiedzy pomiędzy nauką a praktyką przy wdrażaniu integrowanej ochrony roślin.

Celem utworzenia platformy jest wspieranie konkurencyjności gospodarstw rolnych, o której w dzisiejszych warunkach gospodarowania decyduje szybkość i dostęp do precyzyjnych informacji. Biorąc pod uwagę szybki rozwój dostępu do internetu bezprzewodowego w Polsce, a w szczególności jego rozwój na obszarach wiejskich, należy zwrócić szczególną uwagę na rozwój elektronicznej formy przekazu informacji, w tym umożliwienie mieszkańcom obszarów wiejskich dostępu do nowoczesnych technologii teleinformatycznych.

Ponadto istotną będzie możliwość wykorzystania informatycznej platformy, jako obiektywnego narzędzia w doradztwie oraz do prowadzenia szkoleń dla rolników lub zajęć dydaktycznych w szkołach i uczelniach rolniczych. Bieżące i kompleksowe przekazywanie informacji oraz wytycznych niezbędnych do stosowania integrowanej ochrony roślin dla poszczególnych upraw i sektorów

niewątpliwie wpłynie na realizację celów dyrektywy 2009/128/WE w odniesieniu do zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin, a tym samym do poprawy bezpieczeństwa ludzi, zwierząt i środowiska. Jednocześnie, za pośrednictwem platformy internetowej poświęconej integrowanej ochronie roślin możliwe będzie zrealizowanie jeszcze jednego ważnego zadania, a mianowicie informowania ogółu społeczeństwa o środkach ochrony roślin i zasadach ich stosowania.

Zadanie 6. Upowszechnianie systemu integrowanej produkcji roślin*

Na podstawie obowiązujących przepisów art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin utworzony został dobrowolny system jakości żywności – Integrowana Produkcja nadzorowany przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Należy podkreślić zgodność systemu Integrowanej Produkcji (IP) z zasadami integrowanej ochrony roślin, które będą obowiązywały od 2014 r. Wdrożenie IP w chwili obecnej gwarantuje wypełnienie obligatoryjnego wymogu wprowadzenia w produkcji roślinnej ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin od 2014 r. Dlatego też producenci, którzy obawiają się czy sprostają nowym wymogom dotyczącym integrowanej ochrony, mogą wdrożyć w swoich gospodarstwach krajowy system IP gwarantujący wypełnienie tych norm.

Ponadto wdrożenie systemu IP pozwala na refundację części poniesionych kosztów związanych z uczestnictwem w systemie oraz promocją produktów w ramach działań PROW 2007-2013. Zastosowanie zasad IP pozwala na spełnienie wymogów stawianych przez system wzajemnej zgodności – cross compliance w ramach płatności bezpośrednich, które w zakresie ochrony roślin i bezpieczeństwa żywności obowiązują od 1 stycznia 2011 r.

Biorąc pod uwagę powyższe, podejmowane będą dalsze działania informacyjne i upowszechniające ten system jakości żywności.

Po 2014 r. konieczna będzie zmiana sposobu funkcjonowania systemu Integrowanej Produkcji, która zostanie wprowadzona przepisami ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin. Od 2014 roku obowiązki związane z nadzorem nad gospodarstwami uczestniczącymi w systemie Integrowanej Produkcji i wydawaniem certyfikatów poświadczających jej stosowanie, realizowane obecnie przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zostaną powierzone jednostkom certyfikującym, wzorem rozwiązań stosowanych w rolnictwie ekologicznym. Większą uwagę przykładac się będzie także do przestrzegania zasad higieny w gospodarstwie rolnym. Konieczna będzie także aktualizacja obowiązujących obecnie metodyk IP.

Zadanie 7. Rozwój profesjonalnego doradztwa w ochronie roślin*

Ważnym elementem wdrażania i prawidłowego stosowania ogólnych zasad integrowanej ochrony jest profesjonalne i niezależne doradztwo. Ustawą z dnia ... o środkach ochrony roślin po raz pierwszy objęto szczegółowymi regulacjami wymogi związane ze świadczeniem usług doradczych dotyczących metod ochrony roślin w zakresie realizacji wymagań integrowanej ochrony roślin oraz stosowania środków ochrony roślin, w tym wykonywanych w ramach działalności marketingowej,

Rozwój profesjonalnego doradztwa w ochronie roślin wspierany będzie przede wszystkim poprzez specjalistyczne szkolenia dla doradców. Zadanie to będzie realizowane przez Centrum Doradztwa Rolniczego wraz z instytutami badawczymi i uczelniami rolniczymi. Przewiduje się w szczególności realizację następujących działań:

- 1) utworzenie systemu cyklicznych specjalistycznych szkoleń dla doradców oraz zorganizowanie cyklu seminariów, konferencji, pokazów najlepszych praktyk i doświadczeń polowych w zakresie ochrony roślin;
- 2) przygotowywanie i przekazywanie doradcom wyników badań naukowych, materiałów informacyjnych i szkoleniowych;
- 3) tworzenie i prowadzenie systemów wspomaganie decyzji, sygnalizacji agrofagów i baz danych na potrzeby doradztwa w ochronie roślin.

Działanie 2. Modyfikacja systemu szkoleń dla profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin, osób dokonujących sprzedaży tych środków oraz doradców*

Bezpieczne stosowanie środków ochrony roślin wymaga od stosującego odpowiedniej wiedzy. Osoba taka powinna umieć prawidłowo ocenić potrzebę wykonania zabiegu, dobrać środki ochrony roślin tak, aby stwarzały one jak najmniejsze zagrożenie dla środowiska naturalnego (a w szczególności środowiska wodnego), prawidłowo wykonać zabieg, zadbać o stan techniczny sprzętu, którym stosuje środki ochrony roślin, a także umieć prawidłowo reagować w przypadku zdarzeń stwarzających zagrożenie dla zdrowia człowieka, zwierząt lub dla środowiska.

Z tego powodu, zgodnie z art. 41 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin osoby wykonujące profesjonalnie zabiegi środkami ochrony roślin, powinny zostać właściwie przygotowane, poprzez szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin. Obowiązkowymi szkoleniami objęci zostali zarówno profesjonalni użytkownicy środków ochrony roślin w rolnictwie i leśnictwie, jak również z poza tych obszarów (zakłady zajmujące się zielenią miejską, firmy świadczące usługi ogrodnicze oraz podmioty wykonujące zabiegi środkami ochrony roślin na obiektach sportowych, w kolejnictwie i drogownictwie).

Ponadto, jak wynika z art. 42 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, obowiązkowymi szkoleniami zostaną objęci również doradcy profesjonalnie zajmujący się udzielaniem wskazówek dotyczących ochrony roślin. Utrzymany zostanie także wynikający z przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin obowiązek, aby szkolenie takie ukończyły osoby dokonujące sprzedaży środków ochrony roślin. Przedsiębiorca wykonujący działalność gospodarczą w zakresie wprowadzania środków ochrony roślin do obrotu powinien zapewnić, że osoby takie ukończyły stosowane szkolenie oraz będą udzielały nabywcy środków ochrony roślin, na jego żądanie, informacji dotyczących zagrożeń związanych ze stosowaniem nabywanych środków ochrony roślin oraz dotyczących prawidłowego i bezpiecznego ich stosowania. Osoby te mają bezpośredni wpływ na

zachowania użytkowników środków ochrony roślin, a przekazywana przez nich wiedza powinna efektywnie przyczyniać się do ograniczania zagrożeń powstających w trakcie transportu, przechowywania i stosowania środków ochrony roślin.

W Polsce system obowiązkowych szkoleń dla użytkowników środków ochrony roślin w rolnictwie i w leśnictwie oraz dla osób mających kontakt ze środkami ochrony roślin w ramach prac związanych z obrotem lub konfekcjonowaniem tych środków, obejmujący sieć jednostek szkoleniowych, nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa utworzony został przed wejściem w życie postanowień dyrektywy 2009/128/WE i implementującej jej postanowienia do prawa krajowego ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Organizacja systemu szkoleń w zakresie środków ochrony roślin została opisana w rozdziale 7 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin. W systemie szkoleń wyróżnione zostały szkolenia podstawowe i szkolenia uzupełniające, dla osób, które ukończyły wcześniej szkolenie podstawowe. Szkolenia powinny być powtarzane w odstępach czasu nie dłuższych niż 5 lat. Szkolenia są prowadzone przez podmioty upoważnione i wpisane do rejestru przez wojewódzkiego inspektora ochrony roślin i nasiennictwa. Zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie środków ochrony roślin jest wydawane przez podmiot prowadzący takie szkolenie, po zdaniu przez uczestnika szkolenia egzaminu, mającego na celu sprawdzenie znajomości zagadnień objętych programem szkolenia.

SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁANIA 2 ORAZ OCENY JEGO EFEKTÓW

Modyfikacja systemu szkoleń w związku z realizacją obowiązku objęcia szkoleniami wszystkich profesjonalnych użytkowników środków ochrony roślin, osób dokonujących sprzedaży tych środków oraz doradców będzie wymagała (w nawiasach podany został termin realizacji zadania):

- 1) opracowania jednolitych materiałów szkoleniowych, odpowiadających aktualnym zagrożeniom związanym ze stosowaniem środków ochrony roślin oraz przygotowania jednostek prowadzących szkolenia do objęcia szkoleniami nowych grup zawodowych (2013-2014 r.);
- 2) przeprowadzenia kampanii informacyjnej wśród nowych grup zawodowych, objętych obowiązkiem odbycia szkolenia (2013-2015 r.);
- 3) objęcia obowiązkowymi szkoleniami nowych grup zawodowych (2013-2015 r.);
- 4) przeprowadzenia działań kontrolnych, wśród nowych grup zawodowych, objętych obowiązkiem odbycia szkolenia (2015-2017 r.).

Efektywność działań będzie oceniana na podstawie odsetka osób objętych obowiązkiem odbycia szkolenia do liczby osób, które obowiązek ten zrealizowały. Pożądane jest osiągnięcie wyniku na poziomie bliskim 100%.

Ponadto, w celu oceny efektywności szkoleń w ograniczaniu zachowań wśród użytkowników środków ochrony roślin skutkujących powstawaniem zagrożeń, w ramach badań statystycznych obserwowane będą takie zachowania użytkowników środków ochrony roślin jak:

- 1) właściwe postępowanie podczas czyszczenia sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin;
- 2) stosowanie odzieży ochronnej podczas wykonywania zabiegów ochrony roślin;
- 3) zapobieganie skażeniu źródeł wody podczas napełniania zbiornika opryskiwacza;
- 4) postępowanie z opakowaniami po środkach ochrony roślin;
- 5) znajomość zakresu etykiety środka ochrony roślin;
- 6) informowanie o planowanym zabiegu ochrony roślin osób, które mogą zostać narażone na kontakt ze środkiem ochrony roślin;
- 7) częstotliwość przeprowadzania kalibracji sprzętu do stosowania środków ochrony roślin;
- 8) wdrażanie dobrowolnych systemów jakości żywności.

W ramach działań kontrolnych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadzana będzie ocena wiedzy ogólnej z zakresu objętego programem szkolenia oraz potrzeb wykonania zabiegów chemicznej ochrony roślin.

Pożądaną jest wzrost świadomości oraz zachowań użytkowników środków ochrony roślin, ograniczających ryzyko związane ze stosowaniem tych preparatów.

Działanie 3. Modyfikacja systemu badań stanu technicznego sprzętu do stosowania środków ochrony roślin*

Kluczowym elementem warunkującym prawidłowość wykonania zabiegu środkami ochrony roślin oraz bezpieczeństwo takiego zabiegu jest stan techniczny sprzętu do stosowania środków ochrony roślin. Nierównomierna dystrybucja środków ochrony roślin na opryskiwanej powierzchni niesie ze sobą ryzyko, że na obszarze na którym ilość użytych preparatów jest mniejsza od zamierzonej ograniczona zostanie efektywność zabiegu, powodując w konsekwencji konieczność wykonania większej liczby oprysków. Jednocześnie w miejscach, w których ilość zastosowanego środka ochrony roślin jest nadmierna, powstaje zagrożenie nagromadzenia się jego pozostałości w środowisku naturalnym oraz w płodach rolnych. Stosowanie środków ochrony roślin przy wykorzystaniu opryskiwacza o nieszczelnym układzie cieczowym lub opryskiwacza, którego elementy konstrukcyjne ulegną zanieczyszczeniu środkami ochrony roślin w trakcie eksploatacji, zwiększa z kolei ryzyko utraty zdrowia przez operatora takiego sprzętu lub skażeń punktowych.

Powyższe zagrożenia powodują, że dbałość o środowisko naturalne, a także zdrowie producentów i konsumentów płodów rolnych wymaga objęcia nadzorem urzędowym sprzętu wykorzystywanego do stosowania środków ochrony roślin.

W Polsce, przed wejściem w życie postanowień dyrektywy 2009/128/WE i implementującej jej postanowienia do prawa krajowego ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, ustanowiony został system obowiązkowych, okresowych badań stanu technicznego opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych, obejmujący sieć jednostek diagnostycznych, nadzorowanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, obowiązkowym badaniom poddawane będą także inne

rodzaje sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, takie jak sprzęt montowany na statkach powietrznych i pojazdach szynowych. W tym przypadku konieczne będzie opracowanie wymagań technicznych dla tego sprzętu, metodyk kontroli oraz materiałów szkoleniowych dla diagnostów. Rodzaje sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, który poddaje się badaniom sprawności technicznej, a także wymagania dotyczące sprawności technicznej tego sprzętu, określone będą w rozporządzeniu ministra właściwego do spraw rolnictwa.

Niezbędne jest także przeprowadzenie kampanii informacyjnej o nowych obowiązkach dla posiadaczy sprzętu do stosowania środków ochrony roślin oraz rozszerzenie zakresu kontroli wykonywanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁANIA 3 ORAZ OCENY JEGO EFEKTÓW

Realizacja obowiązku objęcia badaniami technicznymi będącego w użyciu sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, będzie wymagała (w nawiasach podany został termin realizacji zadania):

- 1) opracowania jednolitych metodyk prowadzenia badań takiego sprzętu, w tym dla nowych rodzajów sprzętu do stosowania środków ochrony roślin (2013-2014 r.);
- 2) przeprowadzenia kampanii informacyjnej wśród użytkowników sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, który do tej pory badaniom takim nie podlegał (2013-2016 r.);
- 3) przeprowadzenia specjalistycznych szkoleń i warsztatów dla diagnostów (2013-2016 r.);
- 4) objęcia badaniami sprzęt do stosowania środków ochrony roślin, który do tej pory nie podlegał obowiązkowi takich badań (2013-2016 r.);
- 5) przeprowadzenia działań kontrolnych, w szczególności wśród podmiotów objętych nowymi wymaganiami (2016-2017 r.).

Efektywność działania będzie oceniana na podstawie odsetka znajdującego się w użyciu sprzętu do stosowania środków ochrony roślin, który jest poddawany regularnie obowiązkowym badaniom. Pożądane jest osiągnięcie wyniku na poziomie bliskim 100% w roku 2016, w odniesieniu do sprzętu podlegającego obowiązkowi takich badań.

Działanie 4. Podnoszenie świadomości społeczeństwa odnośnie środków ochrony roślin**

Dyrektywa 2009/128/WE podkreśla konieczność podnoszenia wiedzy ogółu społeczeństwa odnośnie środków ochrony roślin, ich roli w nowoczesnym rolnictwie oraz zagrożeń, jakie mogą wiązać się z ich stosowaniem. Zgodnie z art. 7 dyrektywy państwa członkowskie Unii Europejskiej powinny zapewniać dostęp ogółu społeczeństwa do dokładnych i wyważonych informacji o środkach ochrony roślin.

Wdrożenie krajowego planu działania wymaga zatem przeprowadzenia kampanii informacyjnej, której celem będzie podniesienie świadomości wybranych grup społecznych odnośnie środków ochrony roślin. Kampania ta będzie obejmować organizację konferencji przybliżających zakres krajowego planu działania, a także publikację informacji w prasie i dystrybucję ulotek.

Ogólne zasady integrowanej ochrony roślin, w tym obowiązki nakładane na użytkowników środków ochrony roślin przepisami ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, zostaną uwzględnione w programach nauczania szkół i wyższych uczelni rolniczych.

Ponadto, zgodnie z przepisami art. 74 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin informacje dotyczące ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska zostaną udostępnione na stronie internetowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rolnictwa.

SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁANIA 4 ORAZ OCENY JEGO EFEKTÓW

Podniesienie świadomości społeczeństwa odnośnie środków ochrony roślin zostanie osiągnięte poprzez (w nawiasach podany został termin realizacji zadania):

- 1) prowadzenie kampanii informacyjnej dotyczącej środków ochrony roślin, z wykorzystaniem różnicowanych narzędzi (2013-2017 r.);
- 2) zmianę programów nauczania średnich i wyższych uczelni rolniczych, a także innych uczelni, które kształcą na kierunkach obejmujących zagadnienia ochrony roślin (2013-2014 r.).

Ze względu na charakter działania, mającego na celu zwiększenie efektywności innych działań ujętych w krajowym planie działania, nie zostały wyodrębnione dla niego indywidualne mierniki.

Działanie 5. Zapewnienie ochrony uprawom małoobszarowym*

Problemy w ochronie upraw małoobszarowych, wynikające niejednokrotnie z braku środków ochrony roślin dopuszczonych do zwalczania agrofagów, których ograniczanie występowania nie jest możliwe metodami niechemicznymi, wpływają na ekonomikę produkcji lub wręcz zaniechanie uprawy takich gatunków roślin uprawnych. Jednocześnie nieautoryzowane stosowanie środków ochrony roślin w uprawach małoobszarowych stwarza poważne zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska. Uwzględniając problemy pojawiające się w ochronie upraw małoobszarowych podjęte zostaną działania zmierzające do uzupełnienia programów ochrony tych roślin.

Nowe możliwości w tym zakresie dają przede wszystkim przepisy rozporządzenia nr 1107/2009/WE, gdzie w procedurach dopuszczania środków ochrony roślin do obrotu będzie możliwe wykorzystanie takich mechanizmów jak rejestracja strefowa, wzajemne uznawanie zezwoleń (w tym także na zastosowania małoobszarowe), czy też rozszerzenie zakresu zezwoleń na

zastosowania małoobszarowe. Jednakże oprócz usprawnienia samych procedur rejestracyjnych w tym zakresie, dla efektywnej realizacji celu tego zadania konieczne jest nawiązanie stałej współpracy pomiędzy przedstawicielami branżowych organizacji rolniczych, grup producentów, naukowców i producentów środków ochrony roślin. Cel ten zostanie zrealizowany poprzez cykliczną organizację spotkań roboczych i konferencji tematycznych oraz wsparcie obszaru naukowo – badawczego.

Kompleksowe podejście do problematyki ochrony upraw małoobszarowych, w szczególności z uwzględnieniem zasad integrowanej ochrony roślin, w istotny sposób wpłynie na zmniejszenie zagrożeń dla bezpieczeństwa żywności i środowiska związanego z nieautoryzowanym użyciem środków ochrony roślin w tych uprawach.

SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁANIA 5 ORAZ OCENY JEGO EFEKTÓW

Rozwiązanie problemów w ochronie upraw małoobszarowych będzie wymagało realizacji następujących zadań (w nawiasach podany został termin realizacji zadania):

- 1) koordynacji badań i analiz w zakresie ochrony upraw małoobszarowych (2013-2017 r.);
- 2) organizacji konsultacji z przedstawicielami branżowych organizacji rolniczych, grup producentów, nauki, doradztwa oraz producentów środków ochrony roślin (2013-2017 r.).

Pożądanym będzie zmniejszenie nieprawidłowości w zakresie niedopuszczonych zastosowań środków ochrony roślin w uprawach małoobszarowych stwierdzanych w trakcie kontroli przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Działanie 6. Zapewnienie efektywnego nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin*

Ograniczaniu zagrożeń związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin służy nie tylko działalność legislacyjna i pozalegisacyjna, polegająca na wyposażeniu profesjonalnych użytkowników tych środków w odpowiednią wiedzę i narzędzia pozwalające na ograniczenie stosowania tych preparatów do niezbędnego minimum. Konieczne w tym zakresie są także działania kontrolne służb państwowych, mające na celu eliminację stwierdzanych nieprawidłowości. Działania te, w celu zapewnienia odpowiedniej efektywności, powinny bazować na analizie ryzyka pozwalającej na ukierunkowanie kontroli na obszary o największym prawdopodobieństwie występowania nieprawidłowości. Pozwoli to na skuteczne eliminowanie nieprawidłowości i efektywne gospodarowanie środkami finansowymi przeznaczonymi na działanie służb odpowiedzialnych za kontrole w obszarze obrotu i stosowania środków ochrony roślin.

W celu zapewnienia odpowiedniej efektywności działań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w zakresie kontroli stosowania i obrotu środkami ochrony roślin opracowane zostaną podstawy statystyczne dla takich kontroli. Opracowane podstawy statystyczne pozwolą na ustalenie optymalnej liczby kontroli przeprowadzanych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz zidentyfikowanie obszarów szczególnego ryzyka, na których powinny zostać skoncentrowane działania kontrolne.

Opracowane podstawy statystyczne obejmą główne zadania Inspekcji w zakresie obrotu i stosowania środków ochrony roślin, a mianowicie:

- 1) prowadzenie kontroli jakości środków ochrony roślin w odniesieniu do rodzaju i liczby pobranych próbek. Podstawowym założeniem jest takie określenie liczby pobranych próbek, z wyjątkiem kontroli interwencyjnej, aby zapewnić wysoką wykrywalność odstępstw od wymagań jakościowych określonych w zezwoleniu na dopuszczenie środka ochrony roślin do obrotu. Analizie matematycznej muszą być poddane różnorodne czynniki takie jak rodzaj parametru jakościowego, rodzaj formy użytkowej, intensywność sieci dystrybucyjnej środków ochrony roślin, sprzedaż środków ochrony roślin oraz dotychczasowe wyniki wieloletnich działań kontrolnych;
- 2) prowadzenie kontroli pozostałości środków ochrony roślin w materiale roślinnym. Celem głównym jest określenie prawidłowości przestrzegania obowiązujących przepisów prawnych w zakresie stosowania środków ochrony roślin, a najważniejszym parametrem odniesienia jest najwyższy dopuszczalny poziom pozostałości środków ochrony roślin w produktach pochodzenia roślinnego. Kontrola pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych wiąże się bezpośrednio z bezpieczeństwem żywności. Analizie matematycznej, wykonanej osobno dla upraw polowych i upraw pod osłonami poddany będzie zestaw czynników takich jak: rodzaj uprawy, regiony z uwzględnieniem specyfiki uprawowej, rodzaj substancji aktywnych czy sposób aplikacji. Założenie kontrolne opiera się na intencji osiągnięcia wysokiej wykrywalności nieprawidłowości w postaci przekroczeń najwyższych dopuszczalnych pozostałości środków ochrony roślin lub nieautoryzowanego stosowania określonych substancji w określonych uprawach;
- 3) prowadzenie kontroli stosowania środków ochrony roślin w gospodarstwach i przedsiębiorstwach stosujących środki ochrony roślin w produkcji towarowej. Analiza statystyczna uwzględniać będzie szereg parametrów, takich jak rodzaj upraw, rodzaj środków ochrony roślin stosowanych w danym regionie, region, rodzaj gospodarstwa, wielkości: obszaru uprawy, powierzchni stosowania i inne.

Pomimo że Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa jest organem, który sprawuje nadzór nad prawidłowością stosowania środków ochrony roślin, to badania monitoringowe i kontrolne dotyczące zagrożeń stwarzanych przez środki ochrony roślin są wykonywane także przez inne jednostki. Nadzór nad bezpieczeństwem żywności pochodzenia roślinnego, znajdującej się w obrocie, w tym w odniesieniu do pozostałości środków ochrony roślin, sprawuje Państwowa Inspekcja Sanitarna. Niezależnie od powyższego, przepisy art. 46 ustawy z dnia .... o środkach ochrony roślin rozszerzają kompetencje Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w tym zakresie. W przypadku gdy wojewódzki inspektor stwierdzi, na podstawie wyników badań laboratoryjnych próbek płodów rolnych, że te płody rolne zawierają pozostałości środków ochrony roślin w ilości

stwarzającej zagrożenie dla zdrowia konsumenta tych produktów rolnych, może zakazać przeznaczania tych produktów rolnych do spożycia przez ludzi i ich wprowadzania do obrotu, w tym do państw trzecich. Natomiast, jeżeli te produkty rolne zostały wprowadzone do obrotu, inspektor stosuje procedurę powiadamiania zgodnie z systemem wczesnego ostrzegania o niebezpiecznej żywności i paszach w rozumieniu przepisów o bezpieczeństwie żywności i żywienia.

Dla zapewnienia efektywności działania konieczne jest także zapewnienie odpowiedniej współpracy krajowych organów administracji odpowiedzialnych za nadzór nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, z organami pozostałych państw członkowskich Unii Europejskiej.

SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁANIA 6 ORAZ OCENY JEGO EFEKTÓW

Zapewnienie efektywnego nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin będzie wymagało opracowania podstaw statystycznych dla planów kontroli (w nawiasach podany został termin realizacji zadania):

- 1) jakości środków ochrony roślin (2013-2015 r.);
- 2) pozostałości środków ochrony roślin w produktach rolnych (2013-2015 r.);
- 3) stosowania środków ochrony roślin (2013-2015 r.);
- 4) pozostałości środków ochrony roślin w wodach powierzchniowych i podziemnych (2013-2015 r.).

Ze względu na charakter działania, mającego na celu zwiększenie efektywności innych działań ujętych w krajowym planie działania, nie zostały wyodrębnione do oceny jego realizacji indywidualne mierniki.

Działanie 7. Utworzenie systemów odbioru i unieszkodliwiania przeterminowanych środków ochrony roślin**

Środki ochrony roślin, które utraciły ważność, nie mogą być stosowane i stają się odpadami. Wyniki działań kontrolnych prowadzonych przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa w punktach obrotu środkami ochrony roślin, jak i w gospodarstwach rolnych wskazują na problem zagospodarowania takich odpadów. Celem działania jest zmniejszenie zagrożenia dla środowiska oraz wypełnienie obowiązków wynikających z przepisów prawa. Planowane jest wsparcie tworzenia i upowszechnienie wśród rolników informacji o systemach odbioru przeterminowanych środków ochrony roślin.

Utylizacja przeterminowanych środków ochrony roślin będzie zapobiegać ich gromadzeniu w niedozwolony sposób, przedostawaniu się pozostałości tych preparatów do środowiska i tym samym ograniczeniu ich negatywnego wpływu na środowisko, jak również na zdrowie człowieka i zwierząt.

SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁANIA 7 ORAZ OCENY JEGO EFEKTÓW

Zapewnienie efektywnego odbioru i unieszkodliwiania przeterminowanych środków ochrony roślin będzie wymagało (w nawiasach podany został termin realizacji zadania):

- 1) przygotowania materiałów informacyjnych o rozwiązaniach systemowych w tym zakresie (2013-2015 r.);
- 2) przeprowadzenia kampanii informacyjnej wśród użytkowników profesjonalnych (2013-2017 r.);
- 3) przeprowadzenia działań kontrolnych (2013-2017 r.);
- 4) monitorowania pozostałości środków ochrony roślin w wodach powierzchniowych i podziemnych (2013-2015 r.).

Pożądanym będzie zmniejszenie nieprawidłowości w zakresie przechowywania środków ochrony roślin stwierdzanych w trakcie kontroli przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Działanie 8. Analiza ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin*

Kształtowanie polityki państwa w odniesieniu do środków ochrony roślin, w szczególności przyjmowanie rozwiązań prawnych dotyczących ich obrotu i stosowania, wymaga wiedzy o zagrożeniach pojawiających się w tym obszarze. W tym celu konieczna jest regularna, okresowa analiza danych z badań statystycznych oraz monitoringów dotyczących środków ochrony roślin, przeprowadzana w jednostce koordynującej sprawy związane z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin.

Na potrzeby realizacji krajowego planu działania wykorzystywane będą dane pochodzące z realizowanych w oparciu o dotychczasowe przepisy badań statystycznych oraz systemów monitoringu, a także utworzone zostaną dodatkowe systemy gromadzenia danych.

Dane uzyskiwane w trakcie działań kontrolnych, badań statystycznych oraz systemów monitoringu będą przekazywane do urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw rolnictwa i podawane analizie. Dane dotyczące środków ochrony roślin pochodzące z działań monitoringowych oraz badań statystycznych i kontrolnych, będą podawane do publicznej wiadomości na stronach Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

SPOSÓB REALIZACJI DZIAŁANIA 8 ORAZ OCENY JEGO EFEKTÓW

Na potrzeby analizy ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin zostaną zrealizowane następujące zadania (w nawiasach podany został termin realizacji zadania):

- 1) zbieranie i analiza danych uzyskanych w trakcie działań kontrolnych, badań statystycznych dotyczących obrotu i stosowania środków ochrony roślin oraz systemów monitorowania zjawisk związanych ze środkami ochrony roślin (2013-2017 r.);
- 2) opracowanie wskaźników oraz analiza ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin (2013-2015 r.);
- 3) utworzenie systemu zbierania informacji o zatruciach ludzi środkami ochrony roślin (2013 r.);
- 4) utworzenie systemu zbierania informacji o zatruciach pszczoł środkami ochrony roślin (2013-2014 r.);
- 5) nadzór nad środkami ochrony roślin zawierającymi substancje czynne, które powinny być objęte szczególnym monitoringiem (2013-2017 r.);
- 6) promowanie dobrych praktyk stosowania środków ochrony roślin (2013 - 2017r.).

Ze względu na charakter działania, mającego na celu zwiększenie efektywności innych działań ujętych w krajowym planie działania, nie zostały wyodrębnione do jego oceny indywidualne mierniki.

Zadanie 1. Zbieranie i analiza danych uzyskanych w trakcie działań kontrolnych, badań statystycznych dotyczących obrotu i stosowania środków ochrony roślin oraz systemów monitorowania zjawisk związanych ze środkami ochrony roślin**

Istotnym jest, aby dane te były przekazywane do jednego urzędu, koordynującego działania związane z realizacją krajowego planu działania – Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, gdzie poddawane będą analizie. Wyniki analiz będą stanowiły podstawę do oceny stopnia realizacji celów niniejszego planu. Ponadto raporty, które powstaną w oparciu o przeprowadzone analizy będą stanowiły podstawę do zmiany zakresu urzędowych kontroli, zakresu działań wskazanych w krajowym planie działania, zmiany przepisów prawa lub zarządzania ryzykiem związanym z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin.

Jednocześnie państwa członkowskie Unii Europejskiej zostały zobligowane do przekazywania Komisji Europejskiej i pozostałym państwom członkowskim Unii Europejskiej wyników przeprowadzonych ocen dotyczących ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin i udostępniania tych informacji opinii publicznej.

Zadanie 2. Opracowanie wskaźników oraz analiza ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin*

Na podstawie załącznika IV dyrektywy 2009/128/WE mają zostać ustalone zharmonizowane wskaźniki ryzyka. Do obecnej chwili wskaźniki te nie zostały ustanowione. W takiej sytuacji państwa członkowskie Unii Europejskiej powinny stosować wskaźniki krajowe.

W oparciu o dane uzyskane w trakcie działań kontrolnych, badań statystycznych dotyczących obrotu i stosowania środków ochrony roślin oraz systemów monitorowania zjawisk związanych ze

środkami ochrony roślin, opracowane zostaną krajowe wskaźniki ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin, a także odpowiednie bazy danych. Wskaźniki te pozwolą na analizę zagrożeń związanych ze stosowaniem środków ochrony roślin, stanowiąc podstawę do zarządzania ryzykiem i kształtowania polityki państwa w odniesieniu do środków ochrony roślin, w tym działań legislacyjnych.

Zadanie 3. Utworzenie systemu zbierania informacji o zatruciach ludzi środkami ochrony roślin**

Obowiązek ustanowienia przez Polskę systemu rejestracji zatruc środkami ochrony roślin wynika z art. 7 ust. 2 dyrektywy 2009/128/WE. Przepis ten stanowi, że „państwa członkowskie ustanawiają systemy gromadzenia informacji o przypadkach ostrych zatruc pestycydami oraz, w stosownych przypadkach, o przewlekłych objawach zatruc wśród osób, które mogą być narażone na regularny kontakt z pestycydami, takich jak operatorzy stosujący pestycydy, pracownicy rolni lub osoby mieszkające w pobliżu obszarów, na których są stosowane pestycydy”.

Jest to nowe działanie, gdyż obecnie w Polsce nie jest prowadzony system zbierania informacji o zatruciach ludzi środkami ochrony roślin. Według danych przekazanych przez ośrodki toksykologiczne, po utworzeniu systemu, należy spodziewać się około 1000 odnotowanych zatruc rocznie.

Zadanie 4. Utworzenie systemu zbierania informacji o zatruciach pszczół środkami ochrony roślin**

Pszczoły są organizmami pożytecznymi szczególnie zagrożonymi negatywnymi skutkami niewłaściwego stosowania środków ochrony roślin. Informacje o zatruciach pszczół mogą stanowić istotny wskaźnik kształtowania się ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. W skrajnych przypadkach zatrucia powodowane przez stosowanie tych preparatów w nieodpowiedniej porze (czas oblotu pszczół) lub w obecności kwitnących roślin może powodować upadki tych owadów.

Aby prawidłowo oceniać ryzyko dla pszczół stwarzane przez środki ochrony roślin utworzony zostanie system zbierania i analizy danych o potwierdzonych zatruciach tych owadów.

Jest to nowe działanie, gdyż obecnie w Polsce nie ma systemu gromadzenia danych o zatruciach pszczół środkami ochrony roślin.

Brak systemu zbierania informacji o zatruciach pszczół środkami ochrony roślin na terenie Polski powoduje, że brak jest pełnego obrazu tego zjawiska. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa informowała, że w latach 2007 – 2009 potwierdzonych zostało 17 przypadków zatruc tych owadów środkami ochrony roślin. W kolejnych 6 przypadkach, w których podejrzewano zatrucie owadów środkami ochrony roślin, nie było możliwe określenie przyczyny ich upadku. Ponadto Stacja Terenowa w Białymstoku Instytutu Ochrony Roślin - Państwowego Instytutu Badawczego w Poznaniu

informowała o 23 potwierdzonych przypadkach zatruc pszczoł środkami ochrony roślin w latach 2009 – 2010. Należy jednak podkreślić, że powyższe dane należy traktować jako dane cząstkowe.

Utworzenie systemu zbierania informacji o zatruciach pszczoł pozwoli na pełne poznanie skali tego zjawiska oraz podjęcie działań zmierzających do jego ograniczenia.

Zadanie 5. Nadzór nad środkami ochrony roślin zawierającymi substancje czynne, które powinny być objęte szczególnym monitoringiem*

Zgodnie z art. 1 rozporządzenia wykonawczego Komisji (UE) nr 540/2011 z dnia 25 maja 2011 r. w sprawie wykonania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 w odniesieniu do wykazu zatwierdzonych substancji czynnych (Dz. Urz. UE L 153 z 11.06.2011), substancje czynne wymienione w załączniku do tego rozporządzenia zostają zatwierdzone. Załącznik ten zawiera substancje czynne zatwierdzone do stosowania w środkach ochrony roślin. W niniejszym dokumencie przedstawione zostały również szczególne wymagania dotyczące danej substancji czynnej. Określone jest między innymi czy dana substancja czynna powinna zostać objęta szczególnym programem monitorowania oraz w jakim obszarze dana substancja czynna może powodować większe ryzyko związane ze stosowaniem środków ochrony roślin.

Na podstawie tego dokumentu prowadzony będzie nadzór nad środkami ochrony roślin dopuszczonymi do obrotu, zawierającymi substancje czynne, które powinny zostać objęte szczególnym programem monitorowania.

Zadanie 6. Promowanie dobrych praktyk stosowania środków ochrony roślin*

Czynności związane z przygotowywaniem zabiegów ochrony roślin wykonywane są w gospodarstwie i niosą za sobą duże ryzyko powstawania zagrożeń m.in. dla zdrowia ludzi oraz skażeń miejscowych. Należy jednak zaznaczyć, że prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin, obejmujące również przygotowanie sprzętu, cieczy użytkowej nie stanowi zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt jak i stanu środowiska. Celem zadania będzie rozszerzenie dotychczasowych działań prowadzonych w kierunku zachowania bezpieczeństwa przy stosowaniu środków ochrony roślin. Promowane będą działania związane z promowaniem systemów bioremediacji substancji chemicznych, które służą neutralizacji środków ochrony roślin w gospodarstwach. Jednym z elementów systemów jest stanowisko BIOBED, które przeznaczone jest do napełniania i postoju opryskiwacza, a przy spełnieniu określonych wymagań także jego mycia zewnętrznego i zagospodarowania pozostałości cieczy użytkowej. System ten zalecany jest przez Kodeks Dobrej Praktyki Organizacji Ochrony Roślin (DPOOR), który powstał w ramach projektu TOPPS.

Ważne jest także właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin, mając na uwadze ich magazynowanie i przechowywanie w miejscach niedostępnych dla dzieci, zachowanie zasad bezpieczeństwa przy sporządzaniu cieczy użytkowej, jej transportu, jak również unieszkodliwiania i utylizacji pozostałości.

Ponadto szczególną uwagę należy poświęcić ochronie owadów zapylających w tym w szczególności pszczoł miodnych, ze względu na ważną rolę jaką pełnią w zwiększaniu plonów i jakości wielu roślin uprawnych. W ramach zadania planowane jest także prowadzenie kampanii informacyjnej skierowanej do użytkowników profesjonalnych środków ochrony roślin obejmującej ochronę owadów zapylających. Niezbędna będzie w tym zakresie współpraca z branżowymi organizacjami pszczelarskimi.

Zadanie to realizowane będzie w ramach prowadzonych już kampanii mających na celu prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin.

---

* Działanie lub zadanie stanowi kontynuację działania lub zadania realizowanego przed przyjęciem krajowego planu działania i zostało odpowiednio zmienione.

** Działanie lub zadanie nie było realizowane przed przyjęciem krajowego planu działania.

PODSUMOWANIE

W krajowym planie działania przedstawiono wyniki analizy podjętych dotychczas działań na rzecz ograniczania ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin. Na uwagę zasługuje, że w Polsce przed wejściem w życie dyrektywy 2009/128/WE zostały przyjęte przepisy krajowe służące ograniczaniu ryzyka związanego z obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, obejmujące wszystkie obszary regulowane postanowieniami tej dyrektywy. Wykorzystywane były w tym celu wyniki badań naukowych oraz rozwiązania wdrażane w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej. W szczególności podkreślić należy fakt funkcjonowania w Polsce systemów badań sprawności technicznej sprzętu do stosowania środków ochrony roślin i szkoleń z zakresu ochrony roślin oraz opracowanie i wdrożenie systemu integrowanej produkcji, która obecnie w całości obejmuje nowe zasady integrowanej ochrony. Powoduje to, że wdrożenie postanowień dyrektywy wymaga jedynie modyfikacji krajowych rozwiązań prawnych. Należy podkreślić także liczne inicjatywy pozalegislacyjne odnoszące się do kwestii związanych ze zrównoważonym stosowaniem środków ochrony roślin.

Także wyniki uzyskiwane z badań statystycznych dotyczących środków ochrony roślin oraz systemów monitorowania zjawisk związanych ze środkami ochrony roślin wskazują, że w Polsce ryzyko związane z tymi preparatami kształtuje się na niskim poziomie.

W celu pełniejszego zobrazowania problemu konieczne jest jednak umiejscowienie wartości poszczególnych wskaźników osiągniętych w Polsce na tle innych krajów Unii Europejskiej. Porównując dane dotyczące sprzedaży środków ochrony roślin publikowane przez Eurostat¹ w latach 2003 – 2008 zaobserwować można, iż sprzedaż środków ochrony roślin w państwach członkowskich Unii Europejskiej była na wyższym poziomie niż w Polsce i wynosiła średnio 15 tys. ton substancji czynnych, natomiast w Polsce w analizowanym okresie sprzedano średnio 13 tys. ton substancji czynnych. Zarówno w państwach członkowskich Unii Europejskiej jak i w Polsce sprzedaż środków ochrony roślin ciągle wzrasta.

Analizując te same dane dotyczące sprzedaży środków ochrony roślin w latach 2003 – 2008 w państwach takich jak Francja, Niemcy, Wielka Brytania zauważyć można duże zróżnicowanie. We Francji średnio rocznie zostaje sprzedane 76 tys. ton substancji czynnych, w Niemczech i Wielkiej Brytanii odpowiednio 31 tys. ton substancji czynnych i 23 tys. ton substancji czynnych, natomiast w Polsce sprzedaż środków ochrony roślin kształtuje się na poziomie 13 tys. ton substancji czynnych.

Ponadto z opublikowanego przez EFSA Roczego Raportu w sprawie pozostałości pestycydów za rok 2008 wynika, że odsetek próbek żywności i pasz, w których pestycydy przekraczają maksymalne limity ustawowe, ulega zmniejszeniu. W 2006 roku w 5% próbek wykryto pozostałości środków ochrony roślin, które przekraczają najwyższe dopuszczalne poziomy, natomiast w 2008 roku – w 3,5% badanych próbek. W Polsce w latach 2006 – 2009, zarówno w żywności pochodzenia roślinnego oraz zwierzęcego, jak i w paszach procent próbek z przekroczeniami najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości środków ochrony roślin kształtował się na bardzo niskim poziomie. Dla żywności pochodzenia roślinnego odsetek ten, wahał się w przedziale od 4% w roku

---

¹ Eurostat, Sales of plant protection products [food_in_apest1], http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=aei_fm_salpest&lang=en [28.06.2011].

2006 do 0,5% w 2009 (dane Państwowej Inspekcji Sanitarnej), natomiast w przypadku żywności pochodzenia zwierzęcego procent ten w analizowanym okresie nie przekraczał 0,2% badanych próbek. W wyniku analiz pasz, stwierdzono, że w przedmiotowym okresie zaledwie 0,1% badanych próbek zawierało pozostałości środków ochrony roślin.

Mając na uwadze powyższe zauważyć można, że w analizowanym okresie w Polsce osiągnięto niski poziom przekroczeń pozostałości środków ochrony roślin w porównaniu do innych krajów Unii Europejskiej. Przekroczenia pozostałości środków ochrony roślin nie stanowią zatem poważnego problemu i występują sporadycznie, w szczególności w produktach pochodzenia zwierzęcego. Dalsze działania poszerzające wiedzę na temat ograniczenia ryzyka związanego ze stosowaniem środków ochrony roślin są jednak niezbędne w celu minimalizowania wskaźników dotyczących przekroczeń najwyższych dopuszczalnych poziomów pozostałości tych środków.

Postanowienia dyrektywy 2009/128/WE, dają podstawę do kompleksowego ujęcia obszaru związanego z dopuszczaniem do obrotu i stosowaniem środków ochrony roślin w ramy prawne i działania pozalegisłacyjne, w celu dalszego zmniejszania ryzyka związanego z ich użyciem dla zdrowia ludzi, zwierząt i środowiska. Krajowy plan działania wypełnia to zadanie, m.in. poprzez wskazanie celów w tym zakresie, mierników określających postęp w realizacji przyjętych celów, a przede wszystkim odpowiednich działań. Obejmuje w pierwszej kolejności analizę obszaru i rozpoczęcie kompleksowej analizy wyników prowadzonych badań statystycznych i monitoringowych, a w efekcie modyfikację prowadzonych obecnie działań. Krajowy planu działania na rzecz zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin będzie realizowany z uwzględnieniem równowagi potrzeb społecznych, środowiskowych i konkurencyjności polskiego rolnictwa.

**ZGODNOŚĆ KRAJOWEGO PLANU
DZIAŁANIA ZE STRATEGIĄ ROZWOJU
KRAJU I CELAMI STRATEGICZNYMI
PAŃSTWA**

Zrównoważone stosowanie środków ochrony roślin stało się jednym z priorytetów polityki ekologicznej na poziomie kraju jak i europejskim. Procesy restrukturyzacji i unowocześniania gospodarki przyczyniły się do obniżenia poziomu presji na środowisko. Przedmiotowy plan wychodzi naprzeciw polityce ekologicznej w obszarze upraw rolniczych. Zachowanie organizmów pożytecznych w obszarze upraw polowych jest jednym z ważniejszych elementów ochrony biologicznej, która stanowi priorytet w poszukiwaniu metod niechemicznych w ochronie roślin.

Krajowy plan działania jest zgodny ze Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015 i realizuje cele zawarte w tej Strategii. Zgodnie z Priorytetem 1 Strategii „Wzrost konkurencyjności i innowacyjności gospodarki”, należy dążyć do wzrostu eksportu i eliminowania barier jego rozwoju. Jedną z podstawowych barier pozataryfowych, która może ograniczać eksport produktów pochodzenia roślinnego produkowanych w Polsce, są wymagania państwa docelowego w zakresie bezpieczeństwa żywności. Bariery w tym zakresie pojawiają się w relacjach handlowych Polski z państwami trzecimi. Przedmiotowy plan, mający na celu wsparcie działań administracji państwowej podejmowanych w zakresie zapewnienia bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin, przyczyni się między innymi do ograniczenia ryzyka powstawania barier pozataryfowych, ograniczających polski eksport towarów pochodzenia roślinnego.

Ponadto, zgodnie z Priorytetem 1 Strategii, zrównoważony rozwój wymaga eko-innowacji. W ramach krajowego planu działania planowane jest analizowanie zagrożeń wynikających ze stosowania środków ochrony roślin, a w dalszej perspektywie stopniowe eliminowanie substancji niebezpiecznych. Należy również dążyć do zwiększenia bioróżnorodności biologicznej. Działania w tym zakresie wspierać będzie ww. plan przez tworzenie narzędzi umożliwiających wdrożenie do praktyki ogólnych zasad integrowanej ochrony roślin, które są ukierunkowane na zmniejszenie zużycia środków ochrony roślin. Jednymi z ważniejszych postulatów integrowanej ochrony jest także stosowanie w pierwszej kolejności środków ochrony roślin bezpiecznych dla środowiska oraz ochrona fauny pożytecznej.

Przetwarzanie informacji, jej jakość i szybkość przekazywania są w społeczeństwie informacyjnym kluczowymi czynnikami wzrostu i konkurencyjności przemysłu oraz usług. Dlatego też, utworzenie informatycznej platformy internetowej poświęconej tematyce integrowanej ochrony roślin oraz udostępnienie drogą elektroniczną opracowań naukowych dotyczących integrowanej ochrony roślin i integrowanej produkcji roślin, pozwoli na realizację działania Priorytetu 1 Strategii, jakim jest upowszechnianie umiejętności posługiwania się i korzystania z teleinformatyki, w ramach rozwoju społeczeństwa informacyjnego. Tworzenie i wdrażanie systemów wspomaganie decyzji w ochronie roślin również prowadzi do rozwoju społeczeństwa informacyjnego, które tworzy warunki dla poprawy efektywności gospodarowania przedsiębiorstw. Systemy wspomaganie decyzji zaprojektowane dla rolnictwa, gromadzą oraz generują informacje i zalecenia w oparciu o dane pogodowe i obserwacje polowe. Mają one pomóc rolnikowi lub doradcy w podjęciu decyzji na przykład czy zabieg ochrony roślin w danej sytuacji jest konieczny. Korzystanie z takich systemów prowadzi do przyspieszenia przepływu informacji i komunikacji, jak również ma swoje pozytywne oddziaływanie na środowisko naturalne.

Wsparcie przez krajowy plan działania integrowanej ochrony roślin wpisuje się także w realizację zadań na rzecz wzrostu konkurencyjności gospodarstw rolnych, o których mowa w Priorytecie 5 Strategii „Rozwój obszarów wiejskich”. Wdrożenie integrowanej ochrony roślin, poprzez racjonalizację stosowania środków ochrony roślin, podniesie poziom efektywności rolnictwa. Ponadto jest ono warunkiem zachowania konkurencyjności polskiego rolnictwa na rynku Unii Europejskiej.

Krajowy plan działania wpisuje się również w główne cele strategii Europa 2020 jakimi są innowacje, przeciwdziałanie zmianom klimatycznym i edukacja. Działania przewidziane do realizacji w ww. planie są zgodne z trzema wzajemnie powiązаныmi priorytetami strategii:

- rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji,
- rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywnej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Zgodnie z tymi priorytetami krajowy plan działania przewiduje poszerzenie świadomości producentów, przedsiębiorców i konsumentów z zakresu ryzyka jakie niesie ze sobą stosowanie środków ochrony roślin poprzez organizację konferencji, seminariów i wykładów poświęconych tematyce integrowanej ochrony i zrównoważonemu stosowaniu środków ochrony roślin oraz opracowaniu metodyk i materiałów szkoleniowych z tego zakresu. W realizację tych priorytetów wpisuje się również opracowanie innowacyjnych programów integrowanej ochrony roślin, opartych na nowoczesnym podejściu do ochrony roślin, które proponują wykorzystanie metod bezpiecznych dla środowiska i ograniczających stosowanie chemicznych środków ochrony roślin.

Działania przewidziane do realizacji w krajowym planie działania łączą się z polityką spójności Strategii Europa 2020 poprzez inwestycje w inteligentny i zrównoważony rozwój.

Opracowanie podstaw integrowanej ochrony roślin rolniczych, na bazie systemów wspomaganie decyzji, progów szkodliwości i biologicznych metod ochrony roślin oraz badania pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych gwarantuje zrównoważony rozwój rolnictwa, a także produkcję bezpiecznej żywności wolnej od pozostałości chemicznych środków ochrony roślin oraz ochronę środowiska.

Naczelnym celem Odnowionej Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE jest określenie i rozwój działań, dzięki którym Unia Europejska będzie mogła zapewnić pokoleniom obecnym i przyszłym stały wzrost jakości życia przez tworzenie społeczności opartych na zasadach trwałego rozwoju – społeczności wydajnie gospodarujących zasobami i z nich korzystających, czerpiących z potencjału gospodarki w zakresie innowacji ekologicznych oraz społecznych i przez to zapewniających dobrobyt, ochronę środowiska naturalnego i spójność społeczną. Krajowy plan działania jest powiązany z głównymi celami strategii poprzez realizację zadań na rzecz ochrony środowiska naturalnego. Zadania przedmiotowego planu dotyczą m.in. przeciwdziałania zanieczyszczeniom środowiska chemicznymi środkami ochrony roślin i propagowania zrównoważonego stosowania środków ochrony roślin oraz bezpiecznej żywności wolnej od pozostałości chemicznych środków ochrony roślin.

-
- 1) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 20, poz. 106, Nr 31, poz. 206 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 oraz z 2011 r. Nr 54, poz. 278, Nr 63, poz. 322, Nr 106, poz. 622 i Nr 171, poz. 1016.
  - 2) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 238, poz. 2019 oraz z 2003 r. Nr 130, poz. 1188, Nr 137, poz. 1299 i Nr 208, poz. 2020.
  - 3) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 267, poz. 2255, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 21, poz. 125, Nr 64, poz. 427, Nr 75, poz. 493, Nr 88, poz. 587, Nr 147, poz. 1033, Nr 176, poz. 1238, Nr 181, poz. 1286 i Nr 231, poz. 1704, z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 168, poz. 1323 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 44, poz. 253, Nr 96, poz. 620 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 32, poz. 159 i Nr 204, poz. 1195.
  - 4) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489 i Nr 119, poz. 804 oraz z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241 i Nr 224, poz. 1337.
  - 5) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 167, poz. 1399, z 2007 r. Nr 133, poz. 921, z 2009 r. Nr 62, poz. 504 oraz z 2011 r. Nr 73, poz. 390.
  - 6) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704, z 2010 r. Nr 105, poz. 655, Nr 135, poz. 912, Nr 182, poz. 1228, Nr 224, poz. 1459, Nr 249, poz. 1655 i Nr 254, poz. 1700 oraz z 2011 r. Nr 36, poz. 181, Nr 63, poz. 322, Nr 80, poz. 432, Nr 144, poz. 855, Nr 149, poz. 887 i Nr 232, poz. 1378.
  - 7) Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 99, poz. 896 oraz z 2005 r. Nr 88, poz. 752.
  - 8) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2012 r. poz. 460.
  - 9) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 123, poz. 858, z 2007 r. Nr 147, poz. 1033, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 238, poz. 1578.
  - 10) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 111, poz. 708, Nr 138, poz. 865, Nr 154, poz. 958, Nr 171, poz. 1056, Nr 199, poz. 1227, Nr 223, poz. 1464 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100, Nr 20, poz. 106, Nr 79, poz. 666, Nr 130, poz. 1070 i Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 21, poz. 104, Nr 28, poz. 145, Nr 40, poz. 227, Nr 76, poz. 489, Nr 119, poz. 804, Nr 152, poz. 1018 i 1019, Nr 182, poz. 1228, Nr 229, poz. 1498 i Nr 249, poz. 1657, z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 63, poz. 322, Nr 94, poz. 551, Nr 99, poz. 569, Nr 122, poz. 695, Nr 152, poz. 897, Nr 178, poz. 1060 i Nr 224, poz. 1341 oraz z 2012 r. poz. 460.
  - 11) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 144, poz. 899, z 2009 r. Nr 18, poz. 97 oraz z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 60, poz. 372, Nr 230, poz. 1511 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622.
  - 12) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 230, poz. 1511 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 122, poz. 696 i Nr 171, poz. 1016.
  - 13) Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 75, poz. 493, Nr 88, poz. 587 i Nr 124, poz. 859, z 2008 r. Nr 138, poz. 865, Nr 199, poz. 1227 i Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 31, poz. 206, Nr 79, poz. 666 i Nr 130,

- poz. 1070, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 239, poz. 1592 oraz z 2011 r. Nr 63, poz. 322, Nr 122, poz. 695 i Nr 152, poz. 897.
- ¹⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 121, poz. 769, z 1998 r. Nr 99, poz. 632 i Nr 106, poz. 668, z 2001 r. Nr 100, poz. 1080, z 2003 r. Nr 217, poz. 2125, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 i Nr 76, poz. 489 oraz z 2011 r. Nr 131, poz. 764, Nr 139, poz. 814, Nr 171, poz. 1016 i Nr 204, poz. 1195.
- ¹⁵⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 185, poz. 1243 i Nr 203, poz. 1351 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 117, poz. 678, Nr 138, poz. 809, Nr 152, poz. 897 i Nr 171, poz. 678 .
- ¹⁶⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 7, poz. 78, z 2004 r. Nr 11, poz. 97 i Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 175, poz. 1458 oraz z 2011 r. Nr 63, poz. 322.
- ¹⁷⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1832, z 2007 r. Nr 64, poz. 427 i Nr 123, poz. 847, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 oraz z 2010 r. Nr 257, poz. 1726.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

**w sprawie badań w celu potwierdzenia sprawności technicznej sprzętu
przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin²⁾**

Na podstawie art. 48 ust. 5 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) rodzaje sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, który poddaje się badaniom w celu potwierdzenia sprawności technicznej;
- 2) wymagania dotyczące sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, który poddaje się badaniom w celu potwierdzenia sprawności technicznej;
- 3) odstępy czasu w jakich przeprowadza się badania w celu potwierdzenia sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin oraz termin pierwszego badania tego sprzętu.

§ 2. Przepisy rozporządzenia stosuje się do sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin będącego w użytkowaniu.

§ 3. Rodzajami sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, który poddaje się badaniom w celu potwierdzenia sprawności technicznej, są:

- 1) sprzęt agrolotniczy;
- 2) sprzęt naziemny, do którego zalicza się:
  - a) opryskiwacze ciągnikowe i samobieżne polowe lub sadownicze,

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Rozporządzenie wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 12 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

b) opryskiwacze montowane na pojazdach kolejowych.

§ 4. Osłony wirujących elementów sprzętu naziemnego, zwanego dalej „opryskiwaczami”, powinny być:

- 1) kompletne;
- 2) nieuszkodzone;
- 3) prawidłowo zamocowane.

§ 5. 1. Zbiornik i układ cieczowy opryskiwacza powinien uniemożliwiać wyciek mieszaniny środków ochrony roślin i wody, zwanej dalej „cieczą użytkową”, z zastrzeżeniem ust. 3.

2. Zainstalowane na opryskiwaczu zawory przeciwkroplowe po wyłączeniu zasilania opryskiwacza powinny zamykać jednocześnie dopływ cieczy użytkowej do rozpylaczy.

3. W ciągu 5 minut liczonych od momentu wyłączenia zasilania opryskiwacza dopuszczalny jest wyciek cieczy użytkowej z poszczególnych rozpylaczy nie większy niż 2 ml (30 kropli).

§ 6. 1. Pompa opryskiwacza:

- 1) powinna być szczelna;
- 2) nie powinna powodować pulsacji cieczy użytkowej.

2. W przypadku gdy tłumienie pulsacji jest realizowane z zastosowaniem powietrznika, to ciśnienie powietrza w powietrzniku pompy opryskiwacza powinno wynosić nie mniej niż $\frac{1}{3}$, a nie więcej niż $\frac{2}{3}$ wartości ciśnienia roboczego.

3. Poziom oleju w układzie smarowania pompy opryskiwacza powinien być zgodny z poziomem określonym w instrukcji do tego opryskiwacza lub – w przypadku wymiany pompy – zgodny z zaleceniami producenta pompy.

§ 7. 1. W ciśnieniowych systemach rozpylania cieczy użytkowej pompa opryskiwacza, przy nominalnych obrotach wałka odbioru mocy, przy włączonych wszystkich rozpylaczach oraz włączonym mieszadle hydraulicznym, powinna umożliwiać jednocześnie:

- 1) uzyskanie najwyższego dopuszczalnego ciśnienia roboczego dla rozpylaczy największego rozmiaru zainstalowanych na opryskiwaczu;
- 2) mieszanie cieczy użytkowej w zbiorniku opryskiwacza.

2. W systemach rozpylania cieczy użytkowej innych niż ciśnieniowe pompa opryskiwacza powinna umożliwiać uzyskanie najwyższego dopuszczalnego ciśnienia roboczego dla danego systemu przy włączonych wszystkich rozpylaczach oraz włączonym mieszadłem.

§ 8. 1. Pokrywa otworu wlewowego zbiornika opryskiwacza powinna być:

1) nieuszkodzona;

2) prawidłowo zamocowana.

2. Sito wlewowe zbiornika opryskiwacza lub inny niż sito wlewowe system wstępnego filtrowania powinny być nieuszkodzone.

3. System mieszania cieczy użytkowej w zbiorniku opryskiwacza powinien mieszać ciecz przy nominalnych obrotach wałka odbioru mocy, włączonych wszystkich rozpylaczach i najniższej wartości ciśnienia roboczego dla rozpylaczy zainstalowanych na opryskiwaczu, w sposób widoczny w zbiorniku opryskiwacza napełnionym do połowy.

4. System uniemożliwiający powstawanie nadciśnienia albo podciśnienia w zbiorniku opryskiwacza powinien funkcjonować prawidłowo.

5. Zawór spustowy zbiornika opryskiwacza powinien:

1) funkcjonować prawidłowo;

2) umożliwiać opróżnienie zbiornika.

6. Wskaźnik poziomu cieczy użytkowej w zbiorniku opryskiwacza powinien:

1) funkcjonować prawidłowo;

2) umożliwiać odczyt tego poziomu.

§ 9. 1. Średnica obudowy manometru analogowego opryskiwacza powinna wynosić co najmniej:

1) 63 mm – w przypadku manometrów analogowych opryskiwacza połączonych z zaworem sterującym lub umieszczonych w kabinie ciągnika opryskiwacza ciągnikowego polowego lub sadowniczego;

2) 100 mm – w przypadku manometrów analogowych opryskiwacza połączonych lub umieszczonych w inny sposób, niż określony w pkt 1.

2. Działka elementarna manometru analogowego opryskiwacza powinna wynosić nie więcej niż:

1) 0,2 bar – w zakresie wskazań manometru do 5 bar;

- 2) 1 bar – w zakresie wskazań manometru powyżej 5 bar do 20 bar;
  - 3) 2 bar – w zakresie wskazań manometru powyżej 20 bar.
3. W przypadku manometru analogowego i cyfrowego opryskiwacza zakres pomiarowy wskazań, o którym mowa w ust. 2, powinien być dostosowany do zakresu ciśnień roboczych rozpylaczy instalowanych na opryskiwaczu.

§ 10. 1. Manometr analogowy lub cyfrowy opryskiwacza powinien wskazywać wartość ciśnienia roboczego w całym zakresie stosowanego w opryskiwaczu ciśnienia roboczego.

2. W przypadku manometru analogowego opryskiwacza niedopuszczalne są drgania wskazówki uniemożliwiające odczyt stosowanego w tym opryskiwaczu ciśnienia roboczego.

§ 11. Błąd pomiaru ciśnienia roboczego przez manometr analogowy lub cyfrowy opryskiwacza powinien wynosić nie więcej niż:

- 1) $\pm 0,2$ bar – w zakresie ciśnienia roboczego do 2 bar;
- 2) 10% wartości rzeczywistego ciśnienia roboczego – w zakresie ciśnienia roboczego powyżej 2 bar.

§ 12. 1. Urządzenia sterujące powinny utrzymywać stałą wartość ciśnienia roboczego mierzonego przy stałych obrotach wałka odbioru mocy.

2. Dopuszcza się odchylenie wartości ciśnienia roboczego, o którym mowa w ust. 1, o nie więcej niż 10%.

3. Wyłączenie i włączenie głównego zaworu odcinającego dopływ cieczy roboczej do zespołu opryskowego nie może spowodować różnicy ciśnienia większej niż 10%.

§ 13. W przypadku opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego dodatkowo:

- 1) jeżeli opryskiwacz został wyposażony w zawory stałociśnieniowe – odcięcie dopływu cieczy użytkowej do poszczególnych sekcji belki polowej opryskiwacza nie powinno powodować zmiany wartości ciśnienia roboczego o więcej niż 10%;
- 2) spadek wartości ciśnienia roboczego między punktem pomiaru tego ciśnienia położonym przy zaworze sterującym opryskiwacza a końcem każdej sekcji belki polowej opryskiwacza nie powinien przekraczać 10% wartości ciśnienia wskazywanego przez manometr opryskiwacza.

§ 14. Układ cieczowy opryskiwacza powinien być zamocowany w sposób uniemożliwiający:

- 1) niekontrolowane obracanie lub przesuwanie się elementów układu cieczowego opryskiwacza;
- 2) opryskiwanie cieczą użytkową elementów konstrukcyjnych opryskiwacza.

§ 15. 1. Filtry systemu filtracji opryskiwacza powinny być:

- 1) kompletne;
- 2) nieuszkodzone.

2. Wielkość oczek filtra po stronie tłocznej pompy opryskiwacza powinna być mniejsza od otworów dysz rozpylaczy najmniejszego rozmiaru instalowanych na opryskiwaczu.

§ 16. 1. Belka polowa opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego powinna być:

- 1) stabilna;
- 2) nieuszkodzona.

2. Niedopuszczalne są wygięcia belki polowej.

3. W czasie postoju opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego na poziomej powierzchni, odległości między dolnymi krawędziami rozpylaczy zainstalowanych na belce polowej tego opryskiwacza a tą powierzchnią, nie powinny różnić się o więcej niż 0,1 m lub 0,5% całości szerokości belki polowej opryskiwacza.

4. Odległości między rozpylaczami zainstalowanymi na belce polowej opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego powinny być takie same.

5. Kierunek ustawienia rozpylaczy zainstalowanych na belce polowej opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego powinien być taki sam.

6. Przepisy ust. 3 i 4 nie dotyczą rozpylaczy zainstalowanych w opryskiwaczach ciągnikowych i samobieżnych polowych dozujących ciecz użytkową w pasach lub rzędach.

7. Blokada belki polowej opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego w położeniu transportowym powinna:

- 1) być nieuszkodzona;
- 2) prawidłowo zabezpieczać belkę polową przed niekontrolowanym rozłożeniem.

8. Mechanizm regulacji wysokości belki polowej powinien:

- 1) być nieuszkodzony;
- 2) funkcjonować prawidłowo.

9. Mechanizm umożliwiający odchylenie belki polowej opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego w przypadku kolizji z przeszkodą, jeżeli belka ta została wyposażona w taki mechanizm, powinien:

- 1) być nieuszkodzony;
- 2) funkcjonować prawidłowo.

§ 17. 1. W opryskiwaczu ciągnikowym i samobieżnym polowym rozpylacze zainstalowane na całej szerokości belki polowej opryskiwacza powinny być takie same co do typu i rozmiaru oraz wykonane z takiego samego materiału.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy rozpylaczy asymetrycznych zainstalowanych na końcach belki polowej opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego.

§ 18. W czasie przeprowadzania zabiegu środkami ochrony roślin w opryskiwaczu ciągnikowym i samobieżnym polowym niedopuszczalne jest zderzanie się strumieni cieczy użytkowej.

§ 19. W opryskiwaczu ciągnikowym i samobieżnym polowym filtry rozpylaczy powinny być takie same co do typu i rozmiaru.

§ 20. 1. W przypadku opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego sadowniczego rozpylacze:

- 1) instaluje się z zachowaniem symetrii pionowej sekcji opryskowych;
- 2) zainstalowane symetrycznie na takiej samej wysokości powinny być takie same co do typu i rozmiaru oraz wykonane z takiego samego materiału.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy rozpylaczy wykorzystywanych do:

- 1) zabiegu środkami ochrony roślin, przy wyłączonym zasilaniu sekcji opryskowych zainstalowanych z jednej strony opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego sadowniczego lub
- 2) kompensacji asymetrii strumienia powietrza wytwarzanego przez wentylator tego opryskiwacza.

§ 21. 1. W opryskiwaczu ciągnikowym i samobieźnym polowym natężenie wypływu cieczy użytkowej z rozpylaczy zainstalowanych na opryskiwaczu nie powinno odbiegać od nominalnej wartości wypływu tej cieczy dla rozpylacza, o więcej niż:

- 1) 10% – w przypadku opryskiwacza ciągnikowego i samobieźnego polowego;
- 2) 15% – w przypadku opryskiwacza ciągnikowego i samobieźnego sadowniczego.

2. W przypadku opryskiwacza ciągnikowego i samobieźnego sadowniczego natężenie wypływu cieczy użytkowej z rozpylaczy zainstalowanych na sekcjach opryskowych z lewej i z prawej strony tego opryskiwacza nie powinno różnić się o więcej niż 10%.

§ 22. 1. W przypadku opryskiwacza ciągnikowego i samobieźnego polowego, przy pomiarze nierównomierności poprzecznej wypływu cieczy na stole rowkowym z odczytem automatycznym, współczynnik zmienności powinien wynosić nie więcej niż 10%. Przy pomiarze na stole rowkowym z odczytem optycznym różnice odczytów wartości dla poszczególnych rowków nie powinny być większe niż 15%, przy czym dopuszcza się, aby nie więcej niż 10% odczytów wykraczało poza ten zakres.

2. Pomiaru, o którym mowa w ust. 1, nie wykonuje się dla opryskiwacza ciągnikowego i samobieźnego polowego, dozującego ciecz użytkową w pasach lub rzędach.

§ 23. W opryskiwaczu ciągnikowym i samobieźnym sadowniczym system mieszania cieczy użytkowej w zbiorniku opryskiwacza powinien być nieuszkodzony i pracować zarówno przy włączonym, jak i przy wyłączonym wentylatorze opryskiwacza.

§ 24. W opryskiwaczu ciągnikowym i samobieźnym sadowniczym wentylator opryskiwacza powinien:

- 1) być nieuszkodzony;
- 2) funkcjonować prawidłowo.

§ 25. Jeżeli opryskiwacz jest wyposażony w:

- 1) zawór bezpieczeństwa,
- 2) instalację do przepłukiwania zbiornika opryskiwacza,
- 3) rozwadniacz,
- 4) urządzenie myjące opakowania po środkach ochrony roślin

– to elementy te powinny być nieuszkodzone i funkcjonować prawidłowo.

§ 26. Zbiornik i układ cieczowy sprzętu agrolotniczego powinien uniemożliwiać wyciek cieczy użytkowej.

§ 27. Urządzenie do napełniania zbiornika sprzętu agrolotniczego powinno funkcjonować prawidłowo.

§ 28. Zawory sterujące i odcinające dopływ cieczy użytkowej do poszczególnych elementów dozujących sprzętu agrolotniczego powinny funkcjonować prawidłowo.

§ 29. Urządzenia sterujące sprzętu agrolotniczego powinny utrzymywać stałą wartość ciśnienia roboczego.

§ 30. System mieszania cieczy użytkowej w zbiorniku sprzętu agrolotniczego powinien powodować efekt mieszania tej cieczy.

§ 31. 1. Zamontowane rozpylacze ciśnieniowe lub atomizery sprzętu agrolotniczego powinny być takie same co do typu i rozmiaru oraz wykonane z takiego samego materiału.

2. Niedopuszczalne jest w czasie przeprowadzania zabiegu środkami ochrony roślin zderzanie się strumieni cieczy użytkowej dozowanej rozpylaczami ciśnieniowymi.

§ 32. Urządzenia sprzętu agrolotniczego, rejestrujące parametry zabiegu, powinny funkcjonować prawidłowo.

§ 33. Odstępy czasu, w jakich przeprowadza się badania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin wynoszą:

- 1) 5 lat – dla sprzętu agrolotniczego lub montowanego na pojazdach kolejowych;
- 2) 3 lata – dla opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych – przy czym pierwsze badanie sprawności technicznej opryskiwacza powinno być przeprowadzone przed upływem 5 lat od dnia jego zakupu.

§ 34. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r., z wyjątkiem § 3 pkt 1 i pkt 2 lit. b, które wchodzi w życie z dniem 26 listopada 2016 r.³⁾

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ... w sprawie wymagań technicznych dla opryskiwaczy (Dz. U. poz. ....), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 108 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 48 ust. 5 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

Stosownie do art. 8 ust. 1 dyrektywy 2009/128/WE „państwa członkowskie zapewniają regularną kontrolę profesjonalnie używanego sprzętu do aplikacji pestycydów”.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 2 tej dyrektywy „do dnia 14 grudnia 2016 r. państwa członkowskie zapewniają przeprowadzenie kontroli sprzętu do aplikacji pestycydów przynajmniej raz. Po tej dacie w użyciu profesjonalnym znajduje się wyłącznie sprzęt do aplikacji pestycydów, którego kontrola zakończyła się wynikiem pozytywnym”. Okresy pomiędzy kolejnymi kontrolami sprzętu znajdującego się w eksploatacji do 2020 roku, nie mogą one przekraczać 5 lat, a po tym terminie 3 lat, czyli okresu obowiązującego obecnie w Polsce. Ponadto państwa członkowskie zapewnią przeprowadzenie kontroli sprzętu do aplikacji pestycydów przynajmniej raz w okresie siedmiu lat od daty wejścia niniejszej dyrektywy. Po tej dacie w zastosowaniu profesjonalnym znajdzie się wyłącznie taki sprzęt do aplikacji pestycydów, którego kontrola zakończyła się wynikiem pozytywnym. W związku z powyższym odstępy czasu, w jakich przeprowadza się badania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin wynoszą 5 lat – dla sprzętu agrolotniczego lub montowanego na pojazdach kolejowych oraz 3 lata – dla opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych.

Stosownie do art. 8 ust. 3 lit. b tej dyrektywy, państwa członkowskie mogą, w drodze odstępstwa, po przeprowadzeniu oceny ryzyka dla zdrowia ludzi i dla środowiska, wyłączyć z obowiązku kontroli ręczny sprzęt do aplikacji pestycydów lub opryskiwacze plecakowe. W ekspertyzie wykonanej dla Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi wykazano w tym zakresie brak zagrożenia operatora,

uzasadniającego objęcie takiego sprzętu badaniami. W związku z tym kontrolą został objęty sprzęt agrolotniczy oraz sprzęt naziemny, do którego zalicza się opryskiwacze ciągnikowe i samobieżne polowe lub sadownicze, a także opryskiwacze montowane na pojazdach kolejowych.

Wymagania, jakie powinien spełniać będący w użytkowaniu sprzęt do stosowania środków ochrony roślin określa załącznik II do dyrektywy.

W związku z powyższym, projekt rozporządzenia określa wymagania techniczne dla opryskiwaczy będących w użytkowaniu, z uwzględnieniem ich poszczególnych urządzeń, takich jak: pompa opryskiwacza, zbiornik opryskiwacza, urządzenia pomiarowo-sterujące, układ cieczowy (rury, węże), system filtracji, belka polowa opryskiwacza i rozpylacze.

Ponieważ dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2006/42/WE z dnia 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn, zmieniająca dyrektywę 95/16/WE (Dz. Urz. UE L 157 z 09.06.2006, str. 24, z późn. zm.) określa wymagania techniczne, jakie powinny spełniać maszyny przeznaczone do stosowania środków ochrony roślin wprowadzane do obrotu, przedmiotowe rozporządzenie stawia jedynie wymagania odnoszące się do opryskiwaczy będących w użytkowaniu. Przedstawione wymagania nie przewyższają wymagań stawianych tym urządzeniom w momencie ich wprowadzania do obrotu oraz nie odnoszą się do poprawnego zaprojektowania i wykonania maszyny lub wyposażenia opryskiwacza. Celem przedmiotowych przepisów jest bowiem sprawdzenie czy w procesie eksploatacji stan techniczny opryskiwaczy nie uległ pogorszeniu w sposób stwarzający zagrożenie dla zdrowia ludzi i środowiska (pierwsze badanie sprawności technicznej opryskiwacza powinno być przeprowadzone przed upływem 3 lat od dnia jego zakupu).

Mając na uwadze powyższe wprowadzone projektowanym rozporządzeniem, nowe wymagania podnoszące bezpieczeństwo pracy operatora opryskiwacza oraz poprawiające efektywność wykonywanych zabiegów ochrony roślin nie stanowią dodatkowych obciążeń.

Środki ochrony roślin oddziałując biologicznie na organizmy szkodliwe i rośliny uprawne nie pozostają obojętne wobec ludzi oraz wszystkich innych gatunków fauny i flory, wchodzących w skład ekosystemu. Gleba oraz wody podziemne i powierzchniowe to środowiska najbardziej narażone na skażenia będące wynikiem chemicznej ochrony roślin.

W związku z tym cel regulacji prawnej ma na względzie zapewnienie bezpieczeństwa operatora i jego otoczenia. W pierwszej części przepisów określono wymagania techniczne dotyczące między innymi funkcji opryskiwacza i bezpieczeństwa operatora, tj:

- kompletności i zamocowania osłon wirujących elementów,
- napełniania i opróżniania opryskiwacza,
- właściwego podawania wymaganej ilości cieczy użytkowej oraz jej odpowiedniego mieszania,
- ograniczania powstania wycieków,

W dalszej części zostały zamieszczone wymagania odnoszące się między innymi do:

- wyposażenia umożliwiające precyzyjną i wiarygodną regulację dawki cieczy użytkowej,
- odpowiedniego kierunku dozowania cieczy użytkowej,
- równomiernego nanoszenia cieczy użytkowej na powierzchnię opryskiwanych obiektów w sposób minimalizujący straty i jej znoszenie na inne objekty.

Powyższe wymagania służą realizacji celów dyrektywy 2009/128/WE, w tym załącznika II pt. „Wymogi dotyczące zdrowia, bezpieczeństwa i środowiska w zakresie kontroli sprzętu do aplikacji pestycydów” odnoszących się m. in. do zapewnienia skuteczności zabiegów przez dokładne dozowanie i rozprowadzanie pestycydów. Ponadto, zgodnie z postanowieniami dyrektywy wdrażanymi przedmiotowym projektem rozporządzenia sprzęt musi być w stanie pozwalającym na jego bezpieczne, łatwe i całkowite napełnianie i opróżnianie oraz uniemożliwiającym wyciek pestycydów. Musi on także pozwalać na łatwe i gruntowne czyszczenie. Stan sprzętu musi także zapewniać bezpieczeństwo operacji i pozwalać na kontrolę i niezwłoczne wyłączenie sprzętu bez opuszczania fotela operatora. Jeśli niezbędne jest regulowanie działania, powinno ono być nieskomplikowane, dokładne i możliwe do powtórzenia.

Przepis art. 48 ust. 1 projektu ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin stanowi, że do zabiegu z zastosowaniem środków ochrony roślin używa się sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, który:

- 1) użyty zgodnie z przeznaczeniem nie stwarza zagrożenia dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska,
- 2) jest sprawny technicznie i skalibrowany, tak aby zapewnić prawidłowe stosowanie środków ochrony roślin.

Jednocześnie sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin, będący w użytkowaniu przez użytkowników profesjonalnych, który w przypadku braku sprawności technicznej może stwarzać szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub dla środowiska, poddaje się okresowym badaniom w celu potwierdzenia tej sprawności.

W związku z powyższym, projekt rozporządzenia określa wymagania techniczne dla opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych oraz opryskiwaczy montowanych na pojazdach kolejowych, z uwzględnieniem ich poszczególnych urządzeń, takich jak: pompa opryskiwacza, zbiornik opryskiwacza, urządzenia pomiarowo-sterujące, układ cieczowy, system filtracji, belka polowa opryskiwacza i rozpylacze. Wprowadza też nowe przepisy odnoszące się do wymagań dla sprzętu agrolotniczego oraz montowanego na pojazdach kolejowych.

Opracowując projektowane rozporządzenie oparto się na wytycznych zawartych w normach: PN-EN 13790-1 Maszyny rolnicze. Opryskiwacze. Badania kontrolne opryskiwaczy w eksploatacji. Część 1: Opryskiwacze polowe oraz PN-EN 13790-2 Maszyny rolnicze. Opryskiwacze. Badania kontrolne opryskiwaczy w eksploatacji. Część 2: Opryskiwacze sadownicze. Przepisy projektowanego rozporządzenia uwzględniają również wytyczne zawarte w ekspertyzach wykonanych na rzecz Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (1. „Wymagania techniczne dla sprzętu montowanego na statkach powietrznych służącego do stosowania środków ochrony roślin oraz zasady jego kontroli”; 2. „Wymagania techniczne dla sprzętu montowanego na pojazdach szynowych służącego do stosowania środków ochrony roślin oraz zasady jego kontroli”).

Dyrektywa 2006/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 17 maja 2006 r. w sprawie maszyn, zmieniająca dyrektywę 95/16/WE (przekształcenie); (Dz. Urz. UE L 157 z 09.06.2006, str. 24) określa wymagania techniczne, jakie powinny spełniać maszyny przeznaczone do stosowania środków ochrony roślin, wprowadzane do obrotu. Ponieważ wymagania dla opryskiwaczy będących w użytkowaniu nie powinny przewyższać wymagań stawianych tym urządzeniom w momencie ich wprowadzania do obrotu.

Projektowane rozporządzenie nie zmienia w sposób istotny dotychczas obowiązujących wymagań technicznych dla opryskiwaczy określonych w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia .... w sprawie wymagań technicznych dla opryskiwaczy (Dz. U. poz. ...). Projekt rozporządzenia został skierowany do notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów

z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597). Ponadto, mając na uwadze, że projektowane rozporządzenie określać będzie wymagania dla sprzętu będącego w eksploatacji, podczas gdy wymagania dla sprzętu wprowadzanego do obrotu będą regulowały przepisy odrębne, w projektowanym rozporządzeniu określone zostały jedynie wymagania dotyczące jego sprawności technicznej. Pominięte zostały natomiast wymagania odnoszące się do konstrukcji opryskiwaczy.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie w dniu 1 stycznia 2014 r. (a więc jednocześnie z przepisami rozdziału 5 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin dotyczącymi potwierdzania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin), za wyjątkiem przepisów nakładających obowiązek poddawania badaniom stanu technicznego sprzęt agrolotniczego i opryskiwaczy montowanych na pojazdach kolejowych (proponuje się aby przepisy te weszły w życie z dniem 26 listopada 2016 r.). Sprzęt agrolotniczy oraz opryskiwacze montowane na pojazdach kolejowych nie były objęte do tej pory obowiązkiem badania sprawności technicznej. Okres przejściowy, proponowany w projektowanym rozporządzeniu, uwzględnia czas potrzebny przedsiębiorcom i innym podmiotom dla rozpoczęcia prowadzenia działalności w zakresie potwierdzania sprawności technicznej tego rodzaju sprzętu oraz przeprowadzenie badań sprzętu agrolotniczego i opryskiwaczy montowanych na pojazdach kolejowych, będących obecnie w eksploatacji. Termin ten jest zgodny z terminem wskazanym w dyrektywie 2009/128/WE, w jakim państwa członkowskie powinny zapewnić, że będący w użytkowaniu sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin został poddany badaniom sprawności technicznej przynajmniej raz.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów i w związku z powyższym jego projekt nie podlega notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt

rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zgodnie z art. 6 tej ustawy w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostaną udostępnione także wszelkie dokumenty dotyczące prac nad projektem tego rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowana regulacja

Projektowane rozporządzenie będzie oddziaływać na podmioty zajmujące się stosowaniem środków ochrony roślin oraz na podmioty prowadzące badania sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin. Projektowane rozporządzenie nie zmienia w sposób istotny dotychczas obowiązujących wymagań technicznych dla opryskiwaczy. Wprowadza ono jednak nowe przepisy odnoszące się do wymagań dla sprzętu agrolotniczego oraz sprzętu montowanego na pojazdach kolejowych. Stosowanie opryskiwaczy, spełniających wymogi techniczne określone w projektowanym rozporządzeniu, przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa operatora opryskiwacza oraz osób trzecich, mogących mieć kontakt z opryskiwaczem. Będzie także miało korzystny wpływ na stan środowiska naturalnego. Prawidłowe nanoszenie na rośliny lub glebę cieczy użytkowej umożliwia uzyskanie wysokiej efektywności zabiegów ochronnych, co w konsekwencji pozwala zredukować zużycie środków ochrony roślin. Ma to istotne znaczenie dla czystości wód i gleby oraz dzięki zmniejszeniu poziomu pozostałości środków ochrony roślin w płodach rolnych, także dla zdrowia człowieka.

2. Wpływ projektowanej regulacji sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane rozporządzenie nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanej regulacji na rynek pracy

Projektowana regulacja nie wpływa na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanej regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Projektowane rozporządzenie określa wymagania techniczne dla opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych oraz opryskiwaczy montowanych na pojazdach szynowych. Spełnienie powyższych wymagań przez sprzęt do stosowania środków ochrony roślin zapewnia prawidłowe dozowanie tych środków oraz zapobiega niekontrolowanemu przedostawaniu się cieczy użytkowej do środowiska. Ma to istotne znaczenie dla zapewnienia bezpieczeństwa konsumentów żywności pochodzenia roślinnego. Przy właściwym stosowaniu środków ochrony

roślin, pozostałości substancji czynnych nie powinny bowiem przekraczać ich dopuszczalnego poziomu w płodach rolnych. Brak regulacji w tym zakresie może spowodować postrzeganie żywności produkowanej w naszym kraju jako niespełniającej standardów dotyczących jakości oraz negatywnie wpływać na jej konkurencyjność.

5. Wpływ projektowanej regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Wpływ projektowanej regulacji na zdrowie ludzi i na środowisko

Wraz z innymi przepisami projektowanej ustawy o środkach ochrony roślin, projektowane rozporządzenie będzie miało dodatni wpływ na zdrowie człowieka oraz na środowisko naturalne. Stosowanie środków ochrony roślin sprzętem sprawnym technicznie umożliwi uzyskanie wysokiej skuteczności zabiegów, przy jak najmniejszym zużyciu środków ochrony roślin. Ograniczy to negatywny wpływ zabiegów chemicznych na środowisko naturalne, w tym na organizmy pożyteczne oraz zmniejszy poziom pozostałości substancji aktywnych w płodach rolnych. Spełnienie wymogów, określonych w projekcie rozporządzenia, zapewni także bezpieczeństwo operatora w czasie pracy oraz transportu opryskiwacza.

7. Konsultacje

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Federacją Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Krajowym Niezależnym Samorządnym Związkiem Producentów Ziemniaków i Nasion Rolniczych, Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego, Krajowym Związkiem Plantatorów Chmielu, Krajowym Związkiem Plantatorów Tytoniu, Krajowym Związkiem Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Związkiem Sadowników Polskich, Związkiem Szkółkarzy Polskich, Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Krajową Radą Izb

Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP, Radą Krajową Sekretariatu Rolnictwa NSZZ „Solidarność”, Stowarzyszeniem Polskich Producentów Środków Ochrony Roślin, Polskim Związkiem Producentów Chmielu, Polskim Związkiem Plantatorów Tytoniu, Niezależnym Samorządnym Związkiem Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, a także uczelniami rolniczymi i instytutami naukowymi.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

**w sprawie warunków prowadzenia działalności w zakresie potwierdzania
sprawności technicznej sprzętu przeznaczanego do stosowania środków
ochrony roślin²⁾**

Na podstawie art. 54 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki organizacyjno-techniczne prowadzenia badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczanego do stosowania środków ochrony roślin w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej;
- 2) metodykę badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczanego do stosowania środków ochrony roślin, prowadzonych w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej;
- 3) zakres i sposób dokumentowania badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczanego do stosowania środków ochrony roślin, prowadzonych w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej, oraz zakres informacji, jakie powinien zawierać dokument potwierdzający przeprowadzenie badań sprawności technicznej tego sprzętu;
- 4) zakres informacji o sprzęcie przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, poddanym badaniom sprawności technicznej w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej, przekazywanych wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa oraz termin przekazywania tych informacji;
- 5) wymagania, jakie powinien spełniać znak kontrolny umieszczany na sprzęcie przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, którego sprawność

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Rozporządzenie wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 12 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

techniczna została potwierdzona badaniami sprawności technicznej oraz wzór tego znaku.

§ 2. 1. Do przeprowadzania badań sprzętu naziemnego, do którego zalicza się opryskiwacze ciągnikowe i samobieżne polowe lub sadownicze oraz opryskiwacze montowane na pojazdach kolejowych, zwanego dalej „opryskiwaczami”, podmiot przeprowadzający badania zapewnia:

- 1) stanowisko kontrolne do sprawdzania manometru opryskiwacza, w skład którego wchodzi:
  - a) manometr wzorcowy spełniający wymagania techniczne określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia,
  - b) prasa manometryczna lub inne urządzenie do wytwarzania ciśnienia;
- 2) przymiar wstępowy, stoper, kalkulator;
- 3) przyrząd do nanoszenia numerów na ramę opryskiwacza;
- 4) w przypadku opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych – dodatkowo:
  - a) sprzęt diagnostyczny do sprawdzania dystrybucji cieczy, w postaci:
    - ręcznego lub elektronicznego stołu rowkowego do sprawdzania rozkładu poprzecznego cieczy, spełniającego wymagania techniczne określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia lub
    - urządzenia do pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy, spełniające wymagania techniczne określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia, oraz co najmniej dwóch manometrów do pomiaru ciśnienia roboczego w sekcjach belki polowej opryskiwacza, spełniających wymagania techniczne dla manometru wzorcowego, określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia,
  - b) zbiornik do zbierania cieczy wykorzystanej do badania,
  - c) pięć cylindrów miarowych o pojemności wynoszącej co najmniej 2000 ml, działce elementarnej wynoszącej nie więcej niż 20 ml i dopuszczalnym błędzie granicznym pomiaru wynoszącym ± 20 ml;
- 5) w przypadku opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych sadowniczych – dodatkowo urządzenie umożliwiające jednoczesny pomiar natężenia wypływu cieczy co najmniej z:
  - a) 20 rozpylaczy zainstalowanych na sekcji opryskowej opryskiwaczy używanych do zabiegów środkami ochrony roślin w uprawie chmielu albo
  - b) 12 rozpylaczy zainstalowanych na sekcji opryskowej opryskiwaczy używanych do zabiegów środkami ochrony roślin w uprawach sadowniczych innych niż uprawa chmielu.

2. Manometr wzorcowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a, oraz cylindry miarowe, o których mowa w ust. 1 pkt 4 lit. c, podlegają wzorcowaniu zgodnie z przepisami o miarach.

3. Wzorcowanie manometru wzorcowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a tiret drugie, przeprowadza się w odstępach czasu nie dłuższych niż dwa lata.

§ 3. 1. Podmiot przeprowadzający badania opryskiwaczy powinien dysponować pomieszczeniami, w których jest możliwe zastosowanie do badań opryskiwaczy wyposażenia technicznego oraz sprzętu diagnostycznego, o którym mowa w § 2 ust. 1.

2. Dopuszcza się przeprowadzanie badań:

- 1) opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych oraz opryskiwaczy montowanych na pojazdach kolejowych – w miejscach osłoniętych od wiatru, przy dodatniej temperaturze powietrza, oraz – w przypadku miejsc niezadaszonych – przy braku opadów atmosferycznych;
- 2) opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych sadowniczych – na otwartej przestrzeni, przy dodatniej temperaturze powietrza;
- 3) opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych oraz opryskiwaczy montowanych na pojazdach kolejowych – u posiadacza opryskiwacza, przy zachowaniu warunków, o których mowa odpowiednio w pkt 1 lub 2.

§ 4. Do przeprowadzania badań sprzętu agrolotniczego, podmiot przeprowadzający badania zapewnia:

- 1) przymiar wstępowy, stoper, kalkulator;
- 2) sprzęt diagnostyczny do sprawdzania dystrybucji cieczy, w postaci urządzenia do pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy, spełniającego wymagania techniczne określone w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 3) co najmniej dwa manometry do pomiaru ciśnienia roboczego, spełniające wymagania techniczne dla manometru wzorcowego, określone w załączniku nr 1 do rozporządzenia;
- 4) zbiornik do zbierania cieczy wykorzystanej do badania;
- 5) pięć cylindrów miarowych o pojemności wynoszącej co najmniej 2000 ml, działce elementarnej wynoszącej nie więcej niż 20 ml i dopuszczalnym błędzie granicznym pomiaru wynoszącym ± 20 ml.

2. Manometr wzorcowy, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, oraz cylindry miarowe, o których mowa w ust. 1 pkt 5, podlegają wzorcowaniu zgodnie z przepisami o miarach.

3. Wzorcowanie manometru wzorcowego, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, przeprowadza się w odstępach czasu nie dłuższych niż dwa lata.

§ 5. 1. Badanie sprzętu agrolotniczego przeprowadza się w miejscach osłoniętych od wiatru, przy dodatniej temperaturze powietrza, oraz – w przypadku miejsc niezadaszonych – przy braku opadów atmosferycznych.

2. Dopuszcza się badanie sprzętu agrolotniczego u posiadacza tego sprzętu.

§ 6. Sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin jest dostarczany do badania przez jego posiadacza. Dostarczony do badania sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin powinien być umyty z zewnątrz i wewnątrz, a jego zbiornik wypełniony czystą wodą:

- 1) do połowy – w przypadku opryskiwaczy;
- 2) w 1/3 w przypadku sprzętu agrolotniczego.

§ 7. 1. Badanie sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, obejmujące badanie ogólne i badanie stanu technicznego poszczególnych części i urządzeń tego sprzętu, polega na ocenie jego sprawności technicznej.

2. Jeżeli wynik badania ogólnego sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin jest negatywny, podmiot przeprowadzający badania tego sprzętu może nie przeprowadzać badania stanu technicznego poszczególnych jego części i urządzeń.

3. Szczegółowy sposób przeprowadzania badania opryskiwacza, z uwzględnieniem poszczególnych etapów badania ogólnego i etapów badania stanu technicznego poszczególnych części i urządzeń opryskiwacza, jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia.

4. Szczegółowy sposób przeprowadzania badania sprzętu agrolotniczego, z uwzględnieniem poszczególnych etapów badania ogólnego i etapów badania stanu technicznego poszczególnych części i urządzeń opryskiwacza, jest określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia.

§ 8. 1. Badanie sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin dokumentuje się w protokole badania technicznego tego sprzętu, który zawiera:

- 1) numer protokołu badania technicznego tego sprzętu;
- 2) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres podmiotu przeprowadzającego badanie tego sprzętu;

- 3) numer upoważnienia do przeprowadzania badań sprawności technicznej tego sprzętu;
- 4) imię, nazwisko, miejsce zamieszkania i adres albo nazwę, siedzibę i adres posiadacza tego sprzętu;
- 5) numer PESEL posiadacza tego sprzętu albo nazwę i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość – w przypadku posiadacza tego sprzętu nieposiadającego obywatelstwa polskiego;
- 6) określenie typu, rodzaju i nazwy tego sprzętu;
- 7) wskazanie szerokości belki polowej opryskiwacza – w przypadku opryskiwacza ciągnikowego i samobieżnego polowego;
- 8) numer seryjny lub ewidencyjny tego sprzętu;
- 9) nazwę producenta tego sprzętu;
- 10) rok produkcji tego sprzętu;
- 11) datę przeprowadzenia badania tego sprzętu;
- 12) wyszczególnienie części i urządzeń tego sprzętu objętych badaniem;
- 13) wynik badania tego sprzętu; jeżeli wynik badania jest pozytywny – numer, o którym mowa w § 9 ust. 1 pkt 2, oraz termin ważności przeprowadzonego badania sprawności technicznej tego sprzętu;
- 14) podpis osoby przeprowadzającej badanie tego sprzętu i pieczęć podmiotu przeprowadzającego badanie tego sprzętu.

2. Protokół badania technicznego sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin jest dokumentem potwierdzającym przeprowadzenie badania tego sprzętu i jest sporządzany w dwóch egzemplarzach, z których jeden wydaje się posiadaczowi tego sprzętu.

§ 9. Podmiot przeprowadzający badania sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin prowadzi rejestr przebadanego sprzętu, który zawiera dane określone w § 8 ust. 1 pkt 1 – 13, oraz podpis osoby dokonującej wpisu w rejestrze.

§ 10. 1. Zakres informacji o sprzęcie przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, poddanym badaniom sprawności technicznej w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej, przekazywanych wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa, obejmuje dane określone w § 8 ust. 1 pkt 1 – 13.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczące sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, poddanego badaniom sprawności technicznej w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej w okresie:

- 1) od dnia 1 stycznia do dnia 31 marca danego roku, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa do dnia 31 maja tego roku;
- 2) od dnia 1 kwietnia do dnia 30 czerwca danego roku, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa do dnia 31 sierpnia tego roku;
- 3) od dnia 1 lipca do dnia 30 września danego roku, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa do dnia 30 listopada tego roku;
- 4) od dnia 1 października do dnia 31 grudnia danego roku, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa do dnia 31 marca kolejnego roku.

§ 11. Wymagania dla znaku kontrolnego, umieszczanego na sprzęcie przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, którego sprawność techniczna została potwierdzona oraz wzór tego znaku, określa załącznik nr 5 do rozporządzenia.

§ 12. Do dnia 31 grudnia 2020 r. do sprawdzania rozkładu poprzecznego cieczy mogą być stosowane ręczne lub elektroniczne stoły rowkowe niespełniające wymagań określonych w załączniku nr 3 do rozporządzenia, z tym że w przypadku:

- 1) ręcznych stołów rowkowych:
  - a) ich szerokość powinna wynosić 3000 mm,
  - b) długość profili probierczych powinna wynosić co najmniej 500 mm,
  - c) szerokość profili probierczych powinna wynosić 50 mm,
  - d) na naczyniach zbierających ciecz z poszczególnych profili probierczych wyznacza się linie wskazujące:
    - średnią objętość cieczy zbieranej podczas pomiaru,
    - odchylenia objętości cieczy od wartości średniej wynoszące 20%;
- 2) elektronicznych stołów rowkowych:
  - a) długość profili probierczych powinna wynosić co najmniej 500 mm,
  - b) szerokość profili probierczych powinna wynosić 50 mm.

§ 13. Po dniu 31 grudnia 2020 r. w opryskiwaczu ciągnikowym lub samobieźnym polowym, innym niż dozującym ciecz użytkową w pasach lub rzędach, nie przeprowadza się sprawdzenia dystrybucji cieczy przez dokonanie jednoczesnego pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy zainstalowanych na belce polowej opryskiwacza albo – po ich demontażu – z belki polowej opryskiwacza.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.³⁾

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ... w sprawie przeprowadzania badań opryskiwaczy (Dz. U. poz. ...), które traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 108 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia ..., (poz. ...)

Załącznik nr 1

WYMAGANIA TECHNICZNE DLA MANOMETRU WZORCOWEGO
WCHODZĄCEGO W SKŁAD STANOWISKA KONTROLNEGO
DO SPRAWDZANIA MANOMETRU OPRYSKIWACZA

Zakres mierzonego ciśnienia p (w bar)	Wartość działki elementarnej (w bar)	Błąd graniczny dopuszczalny (w bar)	Klasa dokładności	Górna granica zakresu wskazań (w bar)
$0 < p \leq 6$	0,1	0,1	1,6	6
			1,0	10
			0,6	16
$6 < p \leq 16$	0,2	0,25	1,6	16
			1,0	25

**WYMAGANIA TECHNICZNE DLA RĘCZNYCH LUB ELEKTRONICZNYCH
STOŁÓW ROWKOWYCH DO SPRAWDZANIA ROZKŁADU POPRZECZNEGO
CIECZY, LUB URZĄDZEŃ DO POMIARU NATĘŻENIA WYPŁYWU CIECZY Z
ROZPYLACZY**

Lp.	Wymagania techniczne	Ręczny stół rowkowy	Elektroniczny stół rowkowy	Urządzenie do pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy
1	Szerokość profilu probierczego (w mm)	100	100	-
2	Tolerancja szerokości profilu probierczego (w mm)	± 2,5	± 1	-
3	Głębokość profilu probierczego (w mm)	≥ 80	≥ 80	-
4	Długość profilu probierczego (w mm)	≥ 1500	≥ 1500	-
5	Szerokość ręcznego stołu rowkowego lub wózka pomiarowego elektronicznego stołu rowkowego (w mm)	≥ 3000	≥ 800	-
6	Dokładność pozycjonowania wózka pomiarowego (w mm)	-	±20	-
7	Działka elementarna cylindrów miarowych urządzenia do pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy, w przypadku pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy zainstalowanych na belce polowej opryskiwacza, lub cylindrów miarowych stołu rowkowego (w ml)	≤ 10	≤ 10	≤ 20
8	Pojemność cylindrów miarowych urządzenia do pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy, w przypadku pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy zainstalowanych na belce polowej opryskiwacza (w ml)	-	-	≥ 2000
9	Linie pomocnicze na cylindrach miarowych ręcznego stołu rowkowego	linie wskazujące średnią objętość cieczy zbieranej podczas pomiaru oraz odchylenie objętości	-	-

		cieczy od wartości średniej wynoszące ±20%		
--	--	--	--	--

Załącznik nr 3

METODYKA PRZEPROWADZANIA BADAŃ BADAŃ SPRAWNOŚCI TECHNICZNEJ OPRYSKIWACZA

Lp.	Etap badania opryskiwacza	Sposób przeprowadzania badania opryskiwacza
1	Badanie ogólne opryskiwacza	
1.1	Sprawdzenie kompletności, stanu technicznego i zamocowania osłon wirujących elementów opryskiwacza	ogłędziny
1.2	Sprawdzenie zamocowania opryskiwacza na układzie zawieszenia ciągnika lub połączenia opryskiwacza z ciągnikiem, w tym sworzni, zaczepów, dyszla	ogłędziny
1.3	Sprawdzenie stanu technicznego części i urządzeń opryskiwacza wpływających na jakość wykonywanych zabiegów lub na bezpieczeństwo operatora i środowiska, w tym węży cieczowych, węży hydraulicznych, zbiornika opryskiwacza, połączeń mechanicznych, zaworów, korpusów rozpylaczy, układu jezdnego	ogłędziny
1.4	Sprawdzenie szczelności zbiornika opryskiwacza	ogłędziny
1.5	Sprawdzenie czystości opryskiwacza	ogłędziny
2	Badanie stanu technicznego poszczególnych części i urządzeń opryskiwacza	
2.1	Pompa opryskiwacza	
2.1.1	Sprawdzenie szczelności pompy opryskiwacza	ogłędziny
2.1.2	Sprawdzenie układu smarowania pompy opryskiwacza	ogłędziny
2.1.3	Sprawdzenie działania systemu tłumienia pulsacji cieczy użytkowej	badanie funkcjonalne ¹⁾ i ogłędziny
2.1.4	Sprawdzenie wydajności pompy opryskiwacza	badanie funkcjonalne ¹⁾
2.1.5	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego zaworu bezpieczeństwa w przypadku opryskiwaczy wyposażonych w taki zawór	badanie funkcjonalne ¹⁾ i ogłędziny
2.2	Zbiornik opryskiwacza	
2.2.1	Sprawdzenie stanu technicznego i zamocowania pokrywy otworu wlewowego zbiornika opryskiwacza	ogłędziny
2.2.2	Sprawdzenie systemu uniemożliwiającego powstanie nadciśnienia albo podciśnienia w zbiorniku opryskiwacza	ogłędziny
2.2.3	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego systemu powodującego efekt mieszania cieczy użytkowej w zbiorniku opryskiwacza	badanie funkcjonalne ¹⁾ i ogłędziny
2.2.4	Sprawdzenie stanu technicznego systemu wstępnego filtrowania cieczy użytkowej, w tym stanu technicznego sita wlewowego	ogłędziny
2.2.5	Sprawdzenie działania i czytelności wskaźnika poziomu cieczy	ogłędziny

	użytkowej	
2.2.6	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego zaworu spustowego zbiornika opryskiwacza	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.2.7	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego instalacji do przepłukiwania zbiornika opryskiwacza – w przypadku opryskiwaczy wyposażonych w taką instalację	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.2.8	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego rozwadniacza – w przypadku opryskiwaczy wyposażonych w taki rozwadniacz	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.2.9	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego urządzenia myjącego opakowania po środkach ochrony roślin – w przypadku opryskiwaczy wyposażonych w takie urządzenie	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.3	Urządzenia pomiarowo-sterujące	
2.3.1	Pomiar średnicy obudowy manometru opryskiwacza	przy użyciu przymiaru wstęgowego
2.3.2	Sprawdzenie zakresu wskazań oraz działki elementarnej manometru opryskiwacza	oględziny
2.3.3	Sprawdzenie stabilności wskazówki manometru opryskiwacza	badanie funkcjonalne ¹⁾
2.3.4	Pomiar błędu pomiaru ciśnienia roboczego przez manometr opryskiwacza przy ciśnieniu roboczym wynoszącym: 1, 3 i 5 bar – w przypadku opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych –albo 5, 10 i 15 bar – w przypadku opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych sadowniczych	przy użyciu stanowiska kontrolnego do sprawdzania manometru opryskiwacza
2.3.5	Sprawdzenie stabilności i powtarzalności ciśnienia cieczy użytkowej	badanie funkcjonalne ¹⁾
2.3.6	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego zaworów	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.4	Układ cieczowy	
2.4.1	Sprawdzenie szczelności, zamocowania oraz stanu technicznego elementów układu cieczowego	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.4.2	Sprawdzenie zabezpieczenia elementów konstrukcyjnych opryskiwacza przed opryskaniem cieczą użytkową	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.5	System filtracji	
2.5.1	Sprawdzenie kompletności i stanu technicznego filtrów, w tym wielkości oczek filtra po stronie tłocznej pompy opryskiwacza	oględziny
2.6	Belka polowa opryskiwacza	
2.6.1	Sprawdzenie stanu technicznego i stabilności belki polowej opryskiwacza	oględziny
2.6.2	Sprawdzenie stanu technicznego mechanizmu składania belki polowej opryskiwacza, w tym przegubów, siłowników, linek, bloczków i dźwigni	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.6.3	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego blokady belki polowej opryskiwacza	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.6.4	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego mechanizmu regulacji wysokości belki polowej opryskiwacza	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.6.5	Pomiar położenia belki polowej opryskiwacza względem opryskiwanej powierzchni	przy użyciu przymiaru wstęgowego
2.6.6	Sprawdzenie ustawienia rozpylaczy	oględziny i pomiar przy użyciu przymiaru wstęgowego
2.6.7	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego mechanizmu	badanie funkcjonalne ¹⁾

	umożliwiającego odchylenie oraz powrót do położenia pierwotnego belki polowej opryskiwacza w razie kolizji z przeszkodą	i oględziny
2.6.8	Sprawdzenie działania oraz stanu technicznego mechanizmu tłumienia wahań belki polowej opryskiwacza - w przypadku opryskiwaczy wyposażonych w taki mechanizm	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.6.9	Sprawdzenie typu, działania oraz stanu technicznego zaworów przeciwkroplowych	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.7	Sekcje opryskowe opryskiwacza ciągnikowego lub samobieźnego sadowniczego	
2.7.1	Sprawdzenie ustawienia rozpylaczy	oględziny
2.7.2	Sprawdzenie typu, działania oraz stanu technicznego zaworów przeciwkroplowych	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
2.8	Rozpylacze zainstalowane na opryskiwaczu ciągnikowym i samobieźnym polowym	
2.8.1	Sprawdzenie stanu technicznego, typu, rozmiaru, kąta rozpylania oraz materiału, z jakiego są wykonane rozpylacze	oględziny
2.8.2	Sprawdzenie stanu technicznego, typu oraz rozmiaru filtrów rozpylaczy	oględziny
2.8.3	Sprawdzenie dystrybucji cieczy jedną z metod określonych w pkt 2.8.3.1, 2.8.3.2 albo 2.8.3.3	
2.8.3.1	Pomiar nierównomierności rozkładu poprzecznego cieczy przy ciśnieniu roboczym wynoszącym: 3 bar – w przypadku rozpylaczy płaskostrumieniowych – albo 4,5 bar - w przypadku rozpylaczy eżektorowych - albo w przypadku innych typów rozpylaczy – przy optymalnej wartości ciśnienia roboczego dla danego typu rozpylacza	przy użyciu ręcznego stołu rowkowego; błąd pomiaru nie powinien przekraczać 2%
2.8.3.2	Pomiar współczynnika nierównomierności rozkładu poprzecznego cieczy przy ciśnieniu roboczym wynoszącym: 3 bar - w przypadku rozpylaczy płaskostrumieniowych – albo 4,5 bar – w przypadku rozpylaczy eżektorowych – albo w przypadku innych typów rozpylaczy – przy optymalnej wartości ciśnienia roboczego dla danego typu rozpylacza	przy użyciu elektronicznego stołu rowkowego; błąd pomiaru przy natężeniu przepływu cieczy wynoszącym 300 ml/min nie powinien przekraczać 4%.
2.8.3.3	Jednoczesny pomiar natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy zainstalowanych na belce polowej opryskiwacza – albo zdemontowanych z belki polowej opryskiwacza przy ciśnieniu roboczym wynoszącym: 3 bar – w przypadku rozpylaczy płaskostrumieniowych – albo 4,5 bar – w przypadku rozpylaczy eżektorowych – albo w przypadku innych typów rozpylaczy – przy optymalnej wartości ciśnienia roboczego dla danego typu rozpylacza	przy użyciu urządzenia do pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy; błąd pomiaru nie powinien przekraczać 2,5%
2.8.4	Pomiar spadku wartości ciśnienia roboczego między punktem pomiaru tego ciśnienia położonym przy zaworze sterującym opryskiwacza a końcem każdej sekcji belki polowej opryskiwacza; pomiaru nie przeprowadza się, jeżeli został przeprowadzony pomiar nierównomierności rozkładu poprzecznego cieczy na ręcznym stole rowkowym albo pomiar współczynnika nierównomierności rozkładu poprzecznego cieczy na elektronicznym stole rowkowym	przy użyciu manometrów do pomiaru ciśnienia roboczego w sekcjach belki polowej opryskiwacza
2.9	Rozpylacze zainstalowane na opryskiwaczu ciągnikowym i samobieźnym sadowniczym	
2.9.1	Sprawdzenie stanu technicznego, typu, rozmiaru oraz materiału, z jakiego są wykonane rozpylacze	oględziny
2.9.2	Jednoczesny pomiar natężenia wypływu cieczy co najmniej z 20 rozpylaczy zainstalowanych na sekcji opryskowej opryskiwacza używanego do zabiegów środkami ochrony roślin w uprawie chmielu –	przy użyciu urządzenia do pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy

	albo co najmniej z 12 rozpylaczy zainstalowanych na sekcji opryskowej opryskiwacza używanego do zabiegów środkami ochrony roślin w uprawach sadowniczych innych niż uprawa chmielu	
2.10	Wentylator opryskiwacza	
2.10.1	Sprawdzenie stanu technicznego wentylatora i urządzeń sterujących wentylatorem – w przypadku opryskiwaczy wyposażonych w to urządzenie	ogłędziny

¹⁾ Sprawdzenie działania badanego urządzenia opryskiwacza w czasie jego normalnej pracy, bez użycia sprzętu diagnostycznego.

METODYKA PRZEPROWADZANIA BADAŃ SPRAWNOŚCI TECHNICZNEJ SPRZĘTU AGROLOTNICZEGO

W przypadku aparatury do stosowania środków ochrony roślin w postaci sypkiej zakres badań kontrolnych

obejmuje:

Lp.	Etap badania	Sposób przeprowadzania badania opryskiwacza
1.	Badanie ogólne	
1.1	ocenę stanu zbiorników, w tym: szczelność, stan korozji i prawidłowość zawieszenia;	oględziny
1.2	stan i ocenę działania kłapy dozującej i układu regulacji natężenia wysypu;	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
1.3	stan i działanie tarcz rozsiewaczy aerodynamicznych, w tym możliwość niezależnego sterowania nimi.	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny

¹⁾sprawdzenie działania badanego urządzenia opryskiwacza w czasie jego normalnej pracy, bez użycia sprzętu diagnostycznego.

W przypadku aparatury do stosowania środków ochrony roślin w postaci ciekłej zakres badań kontrolnych

obejmuje:

Lp.	Etap badania	Sposób przeprowadzania badania opryskiwacza
1.	Badanie ogólne	
1.1	zbiorniki cieczy: występowanie pęknięć, śladów korozji, stanu pokrywy i odpowietrzenia, stanu grodzi przelewowych, występowanie rury wyrównującej ciśnienie i wskaźnika poziomym, działanie układu szybkiego zrzutu;	oględziny
1.2	stan połączeń rurowych i elementów niemetalowych	oględziny
1.3	stan pompy (pomp);	oględziny
1.4	stan filtra (filtrów);	oględziny
1.5	układ przelewowy w przypadku dwóch zbiorników;	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
1.6	stan rozpylaczy ciśnieniowych lub atomizerów: ich zgodność z danymi zawartymi w dokumentacji aparatury, stopień zużycia, stan filtrów siatkowych i łopatek atomizerów z napędem mechanicznym oraz podłączenie przewodów przekazujących informację o ich prędkości obrotowej	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
1.7	ergonomia i czytelność wskazań urządzeń kontrolno-pomiarowych oraz możliwość niezamierzonych włączeń;	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny
1.8	wyposażenie w urządzenia rejestrujące parametry zabiegów (dawkę, obroty, natężenie przepływu) oraz określenia rodzaju systemu GPS Agro;	oględziny
1.9	stan urządzenia do napełniania zbiornika (-ów) cieczą roboczą, a w szczególności stanu filtra (-ów);	badanie funkcjonalne ¹⁾ i oględziny

2. Badanie stanu technicznego poszczególnych części i urządzeń opryskiwacza		
2.1	urządzenia do napełniania zbiornika (-ów)	badanie funkcjonalne ^{1) 2)} i oględziny
2.2	wykluczenie występowania pęknięć i innych nieszczelności powodujących wyciek cieczy roboczej z układu cieczonego przy maksymalnym stosowanym ciśnieniu - jakikolwiek wyciek cieczy roboczej jest niedopuszczalny	badanie funkcjonalne ^{1) 2)} i oględziny
2.3	działanie zaworów sterujących i odcinających	badanie funkcjonalne ^{1) 2)} i oględziny
2.4	sprawdzenie poprawności działania układu przelewowego w przypadku występowania dwóch zbiorników	badanie funkcjonalne ^{1) 2)} i oględziny
2.4	działanie urządzeń kontrolno-pomiarowych, w zależności od wyposażenia: wskaźnika poziomu chemikaliów, wskaźnika pomiaru ciśnienia wytwarzanego przez pompę, przepływomierza;	badanie funkcjonalne ^{1) 2)} i oględziny
2.5	działanie systemu mieszania, płukania i opróżniania;	badanie funkcjonalne ^{1) 2)} i oględziny

¹⁾sprawdzenie działania badanego urządzenia bez użycia sprzętu diagnostycznego.

²⁾ naziemna próba stacjonarna z wykorzystaniem cieczy wypełniającej zbiornik (zbiorniki) w co najmniej 1/3 objętości.

WZÓR ZNAKU KONTROLNEGO

1. Opis

1. Znak kontrolny, umieszczany na sprzęcie przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, którego sprawność techniczna została potwierdzona, zawiera:

- 1) rok przeprowadzenia badania;
- 2) numer składający się z ośmiu cyfr, z których:
  - a) pierwsze cztery cyfry stanowią identyfikator terytorialny województwa, na którego obszarze znajduje się siedziba podmiotu przeprowadzającego badania tego sprzętu, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 49 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2012 r. poz. 591),
  - b) cztery kolejne cyfry stanowią niepowtarzalny numer identyfikacyjny znaku kontrolnego;
- 3) znak Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa;
- 4) nazwę „Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa” oraz napis „Opryskiwacz dopuszczony do użytku”.

2. Znak wykonany jest ze specjalnej samoprzylepnej wielowarstwowej folii, która przy próbie oderwania ulega odkształceniu, a podłoże tła znaku ulega zniszczeniu.

3. Barwa tła jest czerwona, z efektem hologramu, w którym przy zmianie kąta obserwacji pojawiają się zmiennie kolorowe wzory, mikrotekst oraz stylizowane znaki.
4. Liczby umieszczone na nalepce oznaczają cyfry roku kolejnych lat. Liczby te służą do określania daty ważności znaku.
5. Przyklejony do sprzętu znak powinien być odporny na działanie światła oraz spełniać wymagania określone w punkcie 2.
6. Znak kontrolny umieszcza się na zbiorniku sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin lub w innym widocznym miejscu.

2. Wymiary i kształt znaku

Wymiary, kształt i właściwości graficzne znaku powinny być zgodne z danymi zawartymi w tabeli nr 1. Maksymalne odchyłki wymiarów głównych (długości i szerokości) powinny być zgodne z normą PN-S-73200.

Tabela nr 1

Wyszczególnienie	Wymagania
Wysokość (mm)	90
Szerokość (mm)	69
Kolorystyka	czerwony – PANTONE 485, czarny – PANTONE Process Black C, żółty – PANTONE Process Yellow C
Czcionka	czcionka pogrubiona: Arial, wielkość 9,83 oraz 15,33 - dla Nr,
Technika druku	sitodruk

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie warunków prowadzenia działalności w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 54 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Zgodnie z przepisem art. 48 ust. 2 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin przez użytkowników profesjonalnych, który w przypadku braku sprawności technicznej może stwarzać szczególne zagrożenie dla zdrowia ludzi, zwierząt lub dla środowiska, poddaje się okresowym badaniom w celu potwierdzenia tej sprawności.

W związku z powyższym, w projektowanym rozporządzeniu określono:

- 1) warunki organizacyjno-techniczne prowadzenia badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej,
- 2) metodykę badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, prowadzonych w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej,
- 3) zakres i sposób dokumentowania badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, prowadzonych w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej, oraz zakres informacji, jakie powinien zawierać dokument potwierdzający przeprowadzenie badań sprawności technicznej tego sprzętu,
- 4) zakres informacji o sprzęcie przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, poddanym badaniom sprawności technicznej w celu potwierdzenia jego sprawności technicznej, przekazywanych wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa oraz termin przekazywania tych informacji,
- 5) wymagania, jakie powinien spełniać znak kontrolny umieszczany na sprzęcie przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin, którego sprawność techniczna została potwierdzona oraz wzór tego znaku

– mając na względzie rodzaj sprzętu do stosowania środków ochrony roślin oraz zapewnienie prawidłowego przebiegu badań sprawności technicznej tego sprzętu.

Powyższe zagadnienia były dotychczas regulowane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia ... w sprawie przeprowadzania badań opryskiwaczy (Dz. U. poz. ...). Projekt rozporządzenia został skierowany do notyfikacji zgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie

sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597). Zmiany w projektowanym rozporządzeniu mają charakter dostosowujący przepisy do aktualnego stanu rozwoju technologicznego. Wprowadza się też nowe przepisy odnoszące się do sprzętu agrolotniczego oraz sprzętu montowanego na pojazdach kolejowych oraz przekazywania informacji o przeprowadzonym badaniu.

Projektowane rozporządzenie implementuje postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71). Stosownie do art. 8 ust. 1 dyrektywy 2009/128/WE „państwa członkowskie zapewniają regularną kontrolę profesjonalnie używanego sprzętu do aplikacji pestycydów”. Wymagania dotyczące sprawności technicznej, jakie powinien spełniać będący w użytkowaniu sprzęt do stosowania środków ochrony roślin określa załącznik II do dyrektywy.

W celu wdrożenia postanowień dyrektywy 2009/128/WE, system badań opryskiwaczy w Polsce został rozszerzony o badania sprzętu do stosowania tych środków, montowanego na statkach powietrznych oraz pojazdach szynowych.

Projektowane rozporządzenie określa sprzęt diagnostyczny i wyposażenie techniczne, które zapewnia podmiot przeprowadzający badania sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin. W celu zapewnienia wiarygodności i powtarzalności wyników badań wszystkich rodzajów takiego sprzętu, w załącznikach nr 1 i 2 do projektowanego rozporządzenia określono także wymagania techniczne dla sprzętu diagnostycznego. Koszty związane z wyposażeniem podmiotów wykonujących badania sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin w sprzęt diagnostyczny oraz wyposażenie techniczne, określone w projektowanym rozporządzeniu, poniosą zainteresowane podmioty.

Podmiot przeprowadzający badania sprzętu naziemnego powinien dysponować pomieszczeniami, w których możliwe jest wykorzystanie do badań odpowiedniego sprzętu diagnostycznego oraz wyposażenia technicznego, określonego w projektowanym rozporządzeniu. Dopuszcza się również przeprowadzenie takiego badania u posiadacza tego sprzętu. W takim przypadku muszą być zachowane warunki zapewniające prawidłowy przebieg badania oraz między innymi eliminujące ewentualny wpływ czynników atmosferycznych na jego wynik. Regulacja ta ma na celu ułatwienie posiadaczowi sprzętu naziemnego poddanie opryskiwacza badaniu oraz potwierdzenie jego wymaganej sprawności technicznej.

Badanie sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin polega na ocenie jego sprawności technicznej, obejmującej badanie ogólne i badanie stanu technicznego poszczególnych urządzeń. Zgodnie z projektowanym rozporządzeniem, w przypadku negatywnego wyniku badania ogólnego, obejmującego między innymi ocenę jego czystości, badania stanu technicznego poszczególnych urządzeń opryskiwacza nie przeprowadza się. Zwiększy to bezpieczeństwo diagnostów (w szczególności z uwagi na zmniejszenie ryzyka kontaktu ze środkami ochrony roślin lub z nieosłoniętymi, wirującymi elementami opryskiwacza), a także pozwoli obniżyć koszt całego badania, w przypadku negatywnego wyniku badania ogólnego (dzięki odstępniemu od czasochłonnych i pracochłonnych badań urządzeń opryskiwacza).

W przypadku sprzętu montowanego na statkach powietrznych badanie będzie polegało na naziemnej stacjonarnej próbie z wykorzystaniem wody wypełniającej zbiornik (zbiorniki) w co najmniej 1/3 objętości, której celem jest:

- sprawdzenie działania urządzenia do napełniania zbiornika (-ów),
- wykluczenie występowania pęknięć i innych nieszczelności powodujących wyciek cieczy roboczej przy maksymalnym stosowanym ciśnieniu – jakkolwiek wyciek cieczy roboczej jest niedopuszczalny,
- potwierdzenie działania zaworów sterujących i odcinających,
- sprawdzenie poprawności działania układu przelewowego w przypadku występowania dwóch zbiorników,
- wizualna ocena poprawności działania rozpylaczy ciśnieniowych lub atomizerów,
- potwierdzenie działania urządzeń kontrolno-pomiarowych, w zależności od wyposażenia: wskaźnika poziomu cieczy użytkowej, wskaźnika pomiaru ciśnienia wytwarzanego przez pompę, przepływomierza,
- sprawdzenie działania systemu mieszania, płukania i opróżniania,
- sprawdzenie działania urządzeń rejestrujących parametry zabiegu i systemu GPS Agro.

Opracowując projektowane rozporządzenie oparto się na wytycznych zawartych w normach: PN-EN 13790-1 Maszyny rolnicze. Opryskiwacze. Badania kontrolne opryskiwaczy w eksploatacji. Część 1: Opryskiwacze polowe oraz PN-EN 13790-2 Maszyny rolnicze. Opryskiwacze. Badania kontrolne opryskiwaczy w eksploatacji. Część 2: Opryskiwacze sadownicze. Przepisy projektowanego rozporządzenia uwzględniają również wytyczne zawarte w ekspertyzach wykonanych na rzecz

Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi (1. „Wymagania techniczne dla sprzętu montowanego na statkach powietrznych służącego do stosowania środków ochrony roślin oraz zasady jego kontroli”; 2. „Wymagania techniczne dla sprzętu montowanego na pojazdach szynowych służącego do stosowania środków ochrony roślin oraz zasady jego kontroli”).

Wynik badania sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin dokumentuje się w protokole z badania technicznego tego sprzętu, zawierającym elementy określone w projektowanym rozporządzeniu, którego oryginał wydaje się posiadaczowi tego sprzętu jako dokument potwierdzający przeprowadzenie badania.

W celu ułatwienia sprawowania nadzoru nad stanem technicznym sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, sprzęt sprawny technicznie oznacza się znakiem kontrolnym, którego wzór został określony w załączniku nr 5 do projektowanego rozporządzenia. Ponadto podmiot przeprowadzający badania sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin powinien prowadzić rejestr przebadanego sprzętu. Informacje, jakie powinien zawierać taki rejestr, wskazano w projektowanym rozporządzeniu. Informacje zawarte w rejestrze, powinny być przekazywane wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa w odstępach kwartalnych w ciągu 2 miesięcy po zakończeniu danego kwartału. Rozwiązanie takie ułatwi Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa sprawowanie nadzoru nad stanem technicznym sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie w dniu 1 stycznia 2014 r. (a więc jednocześnie z przepisami rozdziału 5 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, dotyczącymi potwierdzania sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin).

Projektowane rozporządzenie nie zmienia dotychczas obowiązujących wymagań w zakresie oceny stanu technicznego opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych lub sadowniczych. Mając na uwadze zalecenia zawarte w wykonanej, na zlecenie Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, ekspertyzie dotyczącej sposobu oceny dystrybucji cieczy dla opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych, ograniczono możliwość sprawdzania pomiaru metodą natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy zainstalowanych na opryskiwaczu ciągnikowym i samobieżnym polowym do dnia 31 grudnia 2020 r. Wybór jednej metody zapewni między innymi porównywalność uzyskiwanych wyników badań. W czasie pomiaru natężenia wypływu z pojedynczych rozpylaczy nie uzyskuje się pełnej informacji dotyczącej

zachodzących niepożądanych współdziałań np.: czy ustawienie względem siebie strumieni cieczy użytkowej jest właściwe.

Projekt rozporządzenia jest zgodny z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów i w związku z powyższym jego projekt nie podlega notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Zgodnie z art. 6 tej ustawy w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi zostaną udostępnione także wszelkie dokumenty dotyczące prac nad projektem tego rozporządzenia.

Projekt rozporządzenia zostanie ujęty w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowana regulacja

Projektowana regulacja będzie oddziaływać na podmioty zajmujące się stosowaniem środków ochrony roślin, podmioty przeprowadzające badania sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin oraz podmioty prowadzące szkolenia w zakresie prowadzenia badań sprawności technicznej tego sprzętu.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanej regulacji nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanej regulacji nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Obecnie do przeprowadzania badań opryskiwaczy upoważnionych jest ponad 360 podmiotów, z czego 223 zostało upoważnionych do przeprowadzania badań opryskiwaczy ciągnikowych i samobieżnych polowych. Projektowane rozporządzenie nie nakłada na te podmioty nowych wymagań, które mogłyby wiązać się z poniesieniem nakładów finansowych.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Wpływ projektu rozporządzenia na zdrowie ludzi i na środowisko

Wraz z innymi przepisami projektowanej ustawy o środkach ochrony roślin, projekt niniejszego rozporządzenia będzie miał dodatni wpływ na zdrowie człowieka oraz na środowisko naturalne. Stosowanie środków ochrony roślin sprzętem sprawnym technicznie zmniejszy ryzyko utraty zdrowia przez operatora opryskiwacza oraz konsumentów płodów rolnych. Ograniczy także przedostawanie się substancji czynnych do wód oraz gleby i zmniejszy ich negatywne oddziaływanie na organizmy

pożyteczne. Określenie wymogów dotyczących czystości i ogólnego stanu technicznego opryskiwaczy poddawanych badaniom kontrolnym, a także umożliwienie odstąpienia od badania urządzeń opryskiwacza w wyniku negatywnej oceny jego ogólnego stanu technicznego, ma na celu zapewnienie bezpieczeństwa osób przeprowadzających takie badania (czystość opryskiwacza dostarczonego do badania ma szczególnie duże znaczenie dla bezpieczeństwa diagnosty w przypadku przeprowadzania pomiaru na stole rowkowym)

7. Konsultacje

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Federacją Związków Pracodawców – Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Krajowym Niezależnym Samorządnym Związkiem Producentów Ziemniaków i Nasion Rolniczych, Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego, Krajowym Związkiem Plantatorów Chmielu, Krajowym Związkiem Plantatorów Tytoniu, Krajowym Związkiem Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Związkiem Sadowników Polskich, Związkiem Szkółkarzy Polskich, Związkiem Zawodowym Rolnictwa i Obszarów Wiejskich „Regiony”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP, Radą Krajową Sekretariatu Rolnictwa NSZZ „Solidarność”, Stowarzyszeniem Polskich Producentów Środków Ochrony Roślin, Polskim Związkiem Producentów Chmielu, Polskim Związkiem Plantatorów Tytoniu, Niezależnym Samorządnym Związkiem Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, a także uczelniami rolniczymi i instytutami naukowymi.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

w sprawie dokumentowania działań związanych z integrowaną produkcją roślin²⁾

Na podstawie art. 57 ust. 9 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Działania związane z integrowaną produkcją roślin dokumentuje się w Notatniku Integrowanej Produkcji Roślin.

2. Notatnik Integrowanej Produkcji Roślin prowadzi się w formie papierowej lub elektronicznej.

3. Wzór Notatnika Integrowanej Produkcji Roślin jest określony w załączniku do rozporządzenia.

§ 2. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

numer w ewidencji: IP/□□/□□/□□□□□□

NOTATNIK

INTEGROWANEJ PRODUKCJI ROŚLIN

UPRAWY ROLNICZE

.....
(gatunek rośliny)

.....
(rok)

Imię.....

Nazwisko.....

albo

Nazwa.....

Adres.....

Telefon.....

e-mail.....

.....
miejsowość, data

.....
podpis

Logo integrowanej produkcji roślin

SPIS PÓL W SYSTEMIE INTEGROWANEJ PRODUKCJI ROŚLIN

Lp.	Odmiana	Nazwa pola	Kod pola*	Pow. (ha)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
Razem:				

* - nie wypełniać, jeśli nie ma podziału

PLAN PÓL

↑ Północ
Południe

The plan area is a large empty rectangle. In the top-left corner, there is a vertical arrow pointing upwards, labeled 'Północ' (North) at the tip and 'Południe' (South) at the base.

Uwaga: - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól

INFORMACJE OGÓLNE

Rok rozpoczęcia prowadzenia upraw zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin

Data ukończenia szkolenia w zakresie integrowanej produkcji roślin lub informacja o posiadaniu innych kwalifikacji do prowadzenia integrowanej produkcji roślin	.....
Ogólna powierzchnia gospodarstwa	.....
Gleba (lekka ☐ , średnia ☐ , ciężka ☐), klasa bonitacyjna	.....
Instalacja nawodnieniowa	☐
Wydzielone pomieszczenie do przechowywania środków ochrony roślin	☐
Wydzielone pomieszczenie do przechowywania nawozów	☐
Przechowalnia (objętość)	☐ Objętość .....m ³
Termometr	☐
Deszczomierz	☐
Prenumerata prasy fachowej	Tytuł/y: ....

Ciągniki, maszyny i narzędzia rolnicze

Lp.	Nazwa	Lp.	Nazwa
1.		7.	
2.		8.	
3.		9.	
4.		10.	
5.		11.	
6.		12.	

Opryskiwacze

Lp.	Nazwa	Typ	Badanie aktualne ?/Data	Kalibracja
1.			☐ data badania	data.....
2.			☐ data badania	data.....
3.			☐ data badania	data.....
4.			☐ data badania	data.....
5.			☐ data badania	data.....

Operator / rzy opryskiwacza

Lp.	Imię i nazwisko	Data ukończenia szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin lub informacja o posiadaniu innych kwalifikacji do stosowania środków ochrony roślin
1.		☐ data szkolenia .....
2.		☐ data szkolenia .....
3.		☐ data szkolenia .....
4.		☐ data szkolenia .....

PŁODOZMIAN

Rok	Uprawa	Międzyplon*	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Kod pola										
rok		☐	ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE										
rok		☐											
rok		☐											
rok		☐											
rok		☐											

* - podać gatunek lub skład gatunkowy

MATERIAŁ SIEWNY/SADZENIAKOWY

Lp.	Data zakupu	Odmiana	Stopień kwalifikacji	Nr partii	Miejsce zakupu	Dostawca
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						

6.						
----	--	--	--	--	--	--

AGROTECHNICZNE ZABIEGI UPRAWOWE

(Przedwegetacyjne i w sezonie uprawowym)

Lp.	Data	Zabieg agrotechniczny
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		

SIEW/SADZENIE

Lp.	Data siewu	Odmiana	Norma siewu/sadzenia w kg/ha
1.			
2.			
3.			
4.			

ANALIZA I NAWOŻENIE

a) analizy

Analiza:	Aktualna/Data
gleby	☐ data analizy: .....
roślin	☐ data analizy: .....

b) nawożenie organiczne

Lp.	Data	Rodzaj nawozu	Dawka t/ha	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				Kod pola*										
1.				ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE **										
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														
9.														
10.														

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól

** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

c) nawożenie doglebowe mineralne i wapnowanie

Lp.	Data	Rodzaj nawozu	Dawka kg/ha	Zastosowana dawka w kg na 1 ha					Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				N	P ₂ O ₅	K ₂ O	CaO	MgO											
1.																			
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			

ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE **

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól

** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

c) obserwacje zaburzeń fizjologicznych i nawożenie dolistne

Lp.	Data	Faza rozwojowa roślin	Zaburzenie fizjologiczne	Rodzaj nawozu	Dawka l(kg)/ha	Ilość wody l/ha	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
							Kod pola*											
1.							ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE **											
2.																		
3.																		
4.																		
5.																		
6.																		
7.																		
8.																		
9.																		
10.																		

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól

** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

OBSERWACJE KONTROLNE I REJESTR ZABIEGÓW BIOLOGICZNEJ I CHEMICZNEJ OCHRONY ROŚLIN

a) obserwacje kontrolne i zastosowane środki ochrony roślin przeciwko chorobom i szkodnikom

Data	Wszystkie prowadzone obserwacje zdrowotności roślin				Rejestr zabiegów biologicznej i chemicznej ochrony roślin													
	Lp	Faza rozwojowa roślin	Nazwa choroby, szkodnik	Nasilenie występowania wg metodyki	Zastosowany: środek ochrony roślin biologiczny lub chemiczny			Lp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
					Nazwa	Dawka l(kg)/ha lub szt./m ²	Ilość cieczy użytkowej l/ha	Kod pola										
	1.																	
	2.																	
	3.																	
	4.																	
	5.																	
	6.																	
	7.																	
	8.																	
	9.																	
	10.																	

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

b) zastosowane środki ochrony roślin przeciwko chwastom

Lp.	Data	Faza rozwojowa rośliny	Dominujące gatunki chwastów i ich faza rozwojowa	Zastosowany środek ochrony roślin			Lp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
				Nazwa	Dawka l(kg)/ha	Ilość cieczy użytej l/ha													
1.							ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE **												
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól

** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

c) inne zastosowane zabiegi chemiczne, w tym: defolianty, desykanty itp.

lp.	Data	Zastosowany środek			Uwagi	Lp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
		Nazwa	Dawka l(kg)/ha	Ilość ciecży użytkowej l/ha		Kod pola*											
1.						ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE**											
2.																	
3.																	
4.																	
5.																	
6.																	
7.																	
8.																	
9.																	
10.																	

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól

** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

NIECHEMICZNE METODY ZAPOBIEGANIA I ZWALCZANIA CHWASTÓW

Lp.	Data	Zastosowana metoda	Uwagi
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			

ZBIÓR

Lp.	Data zbioru	Odmiana	Plon	Kod pola*
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				

*Zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól, jeśli nie wystąpił podział na pola nie wypełniać

SPIS KWATER/PÓL W SYSTEMIE INTEGROWANEJ PRODUKCJI ROŚLIN

Lp.	Odmiana	Rozstawa w m	Rok założenia kwatery	Nazwa kwatery/pola	Kod kwatery/pola	Pow. (ha)
1.						
2.						
3.						
4.						
5.						
6.						
7.						
8.						
9.						
10.						
Razem:						

PLAN KWATER/PÓL

↑ Północ

↓ Południe

Uwaga: - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól

INFORMACJE OGÓLNE

Rok rozpoczęcia prowadzenia upraw zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin.....

Data ukończenia szkolenia w zakresie integrowanej produkcji roślin lub informacja o posiadaniu innych kwalifikacji do prowadzenia integrowanej produkcji roślin	.....
Ogólna powierzchnia gospodarstwa	.....
Gleba (lekka ☐ , średnia ☐ , ciężka ☐) , klasa bonitacyjna	.....
Instalacja nawodnieniowa	☐
Wydzielone pomieszczenie do przechowywania środków ochrony roślin	☐
Wydzielone pomieszczenie do przechowywania nawozów	☐
Chłodnia lub przechowalnia (pojemność)	☐ pojemność .....t
Termometr	☐
Deszczomierz	☐
Sygnalizatory	☐ .....
Binokular	☐
Lupa	☐
Płachta entomologiczna	☐
Pułapki feromonowe	☐
Barwne pułapki lepowe	☐
Budki lęgowe dla ptaków	☐
Wprowadzony drapieżca do sadu/plantacji:	☐ ....

Ciągniki, maszyny i narzędzia rolnicze

Lp.	Nazwa	Lp.	Nazwa
1.		7.	
2.		8.	
3.		9.	
4.		10.	
5.		11.	

6.		12.	
----	--	-----	--

Opryskiwacze

Lp.	Nazwa	Typ	Badanie aktualne / Data
1.			☐ data badania .....
2.			☐ data badania .....
3.			☐ data badania .....
4.			☐ data badania .....
5.			☐ data badania .....

Operator/rzy opryskiwacza

Lp.	Imię i nazwisko	Data ukończenia szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin lub informacja o posiadaniu innych kwalifikacji do stosowania środków ochrony roślin
1.		☐ data szkolenia .....
2.		☐ data szkolenia .....
3.		☐ data szkolenia .....
4.		☐ data szkolenia .....
5.		☐ data szkolenia .....

PŁODOZMIAN*

Rok	Uprawa	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Kod kwatery/pola **										
rok		ZAKRES WŁAŚCIWA KWATERE/PO LE***										
rok												

rok																			
-----------	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

- * - uzupełnić, gdy ma zastosowanie
- ** - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól
- *** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

MATERIAŁ SZKÓLKARSKI

Lp.	Data zakupu	Odmiana/podkładka	Stopień kwalifikacji/ status zdrowotności	Miejsce zakupu	Dostawca
1.					
2.					
3.					
4.					
5.					
6.					

AGROTECHNICZNE ZABIEGI UPRAWOWE

Lp.	Data	Zabieg agrotechniczny	Lp.													
				1	2	3	4	5	6	7	8	9	10			
1.			Kod kwatery/ pola* ZAKREŚL WŁAŚCIWĄ KWATERĘ/POLE **													
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																

9.													
10.													

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

ANALIZY GLEBY I LIŚCI

a) analiza gleby

Lp.	Aktualna?/Data	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Kod kwater/pola*									
1.	☐ Data/y analizy:	ZAKREŚL WŁAŚCIWA KWATERE/POLE**										
2.	☐ Data/y analizy:											
3.	☐ Data/y analizy:											
4.	☐ Data/y analizy:											
5.	☐ Data/y analizy:											
6.	☐ Data/y analizy:											
7.	☐ Data/y analizy:											
8.	☐ Data/y analizy:											
9.	☐ Data/y analizy:											
10.	☐ Data/y analizy:											

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól.
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

b) analiza liści

Lp.	Data	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
			Kod kwater/pol a*									
1.		ZAKREŚL WŁAŚCIWA KWATERE/POLE**										
2.												
3.												
4.												
5.												
6.												

7.														
8.														
9.														
10.														

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól.
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

NAWOŻENIE

a) nawożenie organiczne przed założeniem sadu/plantacji oraz ściółkowanie materiałem organicznym

Lp.	Data	Rodzaj nawozu*/ściółki organicznej	Dawka t/ha	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
				Kod kwatery/pola **											
1.				ZAKREŚL WŁAŚCIWĄ KWATERĘ/POLE ***											
2.															
3.															
4.															
5.															
6.															
7.															
8.															

* - w przypadku stosowania nawozów zielonych podać gatunek lub skład gatunkowy mieszanki

** - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól

*** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

b) nawożenie dogłębne mineralne i wapnowanie

Lp.	Data	Rodzaj nawozu	Dawka kg/ha	Zastosowana dawka w kg na 1 ha					Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				N	P ₂ O ₅	K ₂ O	CaO	MgO											
1.																			
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

c) obserwacje zaburzeń fizjologicznych i nawożenie dolistne

Lp.	Data	Faza rozwojowa roślin	Choroba fizjologiczna lub zaburzenie fizjologiczne	Rodzaj nawozu	Dawka l(kg)/ha	Ilość wody l/ha	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
							Kod kwatery/pola*												
1.							ZAKREŚL WŁAŚCIWĄ KWATERĘ/POLE **												
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

OBSERWACJE KONTROLNE I REJESTR ZABIEGÓW BIOLOGICZNEJ I CHEMICZNEJ OCHRONY ROŚLIN

a) obserwacje kontrolne i zastosowane środki ochrony roślin przeciwko chorobom i szkodnikom

Data	Wszystkie prowadzone obserwacje zdrowotności roślin				Rejestr zabiegów biologicznej i chemicznej ochrony roślin														
	Lp.	Faza rozwojowa roślin	Nazwa choroby, szkodnik	Nasilenie występowania wg metodyki	Zastosowany: środek ochrony roślin biologiczny lub chemiczny			Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
					Nazwa	Dawka l(kg)/ha lub szt./m ²	Ilość cieczy użytkowe j l/ha	Kod kwatery/pola*											
	1.																		
	2.																		
	3.																		
	4.																		
	5.																		
	6.																		
	7.																		
	8.																		
	9.																		
	10.																		

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

b)zastosowane środki ochrony roślin przeciwko chwastom

Lp.	Data	Dominujące gatunki chwastów i ich faza rozwojowa	Zastosowany środek ochrony roślin			Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
			Nazwa	Dawka l(kg)/ha	Ilość cieczy użytkowej l/ha	Kod kwatery/pola*											
1.						ZAKREŚL WŁAŚCIWĄ KWATERĘ/POLE**											
2.																	
3.																	
4.																	
5.																	
6.																	

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól

** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

c) inne zastosowane zabiegi chemiczne w tym przerzedzanie zawiązków itp.

Lp.	Data	Zastosowany środek			Uwagi	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
		Nazwa	Dawka l(kg)/ha	Ilość cieczy użytkowej l/ha		Kod kwatery/pola*												
1.						ZAKREŚL WŁAŚCIWĄ KWATERĘ/POLE**												
2.																		
3.																		
4.																		
5.																		
6.																		
7.																		
8.																		
9.																		
10.																		

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

NIECHEMICZNE METODY ZWALCZANIA CHWASTÓW

Lp.	Data	Zastosowana metoda	Uwagi	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				Kod kwatery/pola*										
1.				ZAKREŚL WŁAŚCIWĄ KWATERĘ/POLE **										
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

ZASTOSOWANE PUŁAPKI FEROMONOWE I BARWNE TABLICE LEPOWE

a) pułapki feromonowe

L.p.	Data	Liczba wylapanych osobników (owadów dorosłych) w pułapkach								
		Gatunek odławianego szkodnika:			Gatunek odławianego szkodnika:			Gatunek odławianego szkodnika:		
		Pułapka 1 Kwatera*	Pułapka 2 Kwatera*	Pułapka 3 Kwatera*	Pułapka 1 Kwatera*	Pułapka 2 Kwatera*	Pułapka 3 Kwatera*	Pułapka 1 Kwatera*	Pułapka 2 Kwatera*	Pułapka 3 Kwatera* .....
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
11.										
12.										
13.										
14.										
15.										
16.										
17.										
18.										
19.										
20.										

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól

b) barwne tablice lepowe

Lp.	Data	Liczba wyłapanych osobników (owadów dorosłych) w pułapkach								
		Gatunek odławianego szkodnika:			Gatunek odławianego szkodnika:			Gatunek odławianego szkodnika:		
		Tablica 1 Kwatera*	Tablica 2 Kwatera*	Tablica 3 Kwatera*	Tablica 1 Kwatera*	Tablica 2 Kwatera*	Tablica 3 Kwatera*	Tablica 1 Kwatera*	Tablica 2 Kwatera*	Tablica 3 Kwatera*
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										
11.										
12.										
13.										
14.										
15.										
16.										
17.										
18.										
19.										
20.										

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól

ZASTOSOWANE FEROMONY

Lp.	Data	Gatunek zwalczanego szkodnika	Nazwa handlowa feromonu	Uwagi
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				

**INNE STOSOWANE ZABIEGI W TYM CIĘCIA, FORMOWANIE, STOSOWANIE SYNTETYCZNYCH ŚCIÓLEK, RĘCZNE PRZERZEDZANIE
ZAWIĄZKÓW**

Lp.	Data	Rodzaj wykonywanego zabiegu	Uwagi	lp	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				Kod kwatery/pola*										
1.				ZAKREŚL WŁAŚCIWĄ KWATERĘ/POLE**										
2.														
3.														
4.														
5.														
6.														
7.														
8.														

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól

** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

ZBIÓR

Lp.	Data zbioru	Odmiana	Plon	Kod kwatery/pola*
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie kwater/pól, jeśli nie wystąpił podział nie wypełniać

SPIS PÓL/SZKLARNI/TUNELI W SYSTEMIE INTEGROWANEJ PRODUKCJI ROŚLIN

Lp.	Odmiana	Nazwa pola	Kod pola/ Nr szklarni/tunelu*	Pow. (ha lub m ²)
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
Razem:				

* - Nie wypełniać, jeśli nie ma podziału

PLAN PÓL/SZKLARNI/TUNELI

↑
 ↓

Północ

 Południe

Uwaga: - Zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól/szklarni/tuneli

INFORMACJE OGÓLNE *

Rok rozpoczęcia prowadzenia upraw zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin.....

Data ukończenia szkolenia w zakresie integrowanej produkcji roślin lub informacja o posiadaniu innych kwalifikacji do prowadzenia integrowanej produkcji roślin	
Ogólna powierzchnia gospodarstwa	
Gleba (lekka ☐ , średnia ☐ , ciężka ☐) , klasa bonitacyjna**	
Instalacja nawodnieniowa	☐
Wydzielone pomieszczenie do przechowywania środków ochrony roślin	☐
Wydzielone pomieszczenie do przechowywania nawozów	☐
Chłodnia lub przechowalnia (pojemność)	☐ pojemność .....t
Termometr	☐
Deszczomierz	☐
Prenumerata prasy fachowej	☐ tytuł/y: ....

* - poszczególne rubryki wypełnić, jeśli jest wymagane w metodyce

** - uzupełnić, gdy ma zastosowanie

Ciągniki, maszyny i narzędzia rolnicze

Lp.	Nazwa	Lp.	Nazwa
1.		7.	
2.		8.	
3.		9.	
4.		10.	
5.		11.	
6.		12.	

Opryskiwacze

Lp.	Nazwa	Typ	Badanie aktualne / Data	Kalibracja
1.			☐ data badania	data.....
2.			☐ data badania	data.....
3.			☐ data badania	data.....
4.			☐ data badania	data.....

5.		☐ data badania	data.....
----	--	---	-----------

Operator/rzy opryskiwacza

Lp.	Imię i nazwisko	Data ukończenia szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin lub informacja o posiadaniu innych kwalifikacji do stosowania środków ochrony roślin
1.		☐ data szkolenia .....
2.		☐ data szkolenia .....
3.		☐ data szkolenia .....
4.		☐ data szkolenia .....
5.		☐ data szkolenia .....

PŁODOZMIAN*

Rok	Uprawa	Międzyplon**	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
				Kod pola***										
rok		☐	ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE****											
rok		☐												
rok		☐												
rok		☐												
rok		☐												

* - poszczególne rubryki wypełnić, jeśli jest wymagane w metodyce

** - uzupełnić, gdy ma zastosowanie

NASIONA/ROZSADA

Lp.	Data zakupu	Odmiana	Stopień kwalifikacji	Nr partii	Miejsce zakupu	Dostawca
1.						
2.						
3.						
4.						

5.						
6.						

AGROTECHNICZNE ZABIEGI UPRAWOWE
(Przedwegetacyjne i w sezonie uprawowym)

Lp.	Data	Zabieg agrotechniczny
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		

SIEW/SADZENIE

Lp.	Data siewu/sadzenia	Odmiana	Norma wysiewu w kg/ha lub sadzenia w szt./ha
1.			
2.			
3.			
4.			

ANALIZA I NAWOŻENIE

a) analizy

Analiza:	Aktualna/Data
-----------------	---------------

gleby	☐ data analízy: .....
rošlin	☐ data analízy: .....

b) nawożenie organiczne

Lp.	Data	Rodzaj nawozu	Dawka t/ha	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
					Kod pola/ nr szklarni/tuneli**										
1.				ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE/ NR SZKLARNI/TUNELI***											
2.															
3.															
4.															
5.															
6.															
7.															
8.															

* - w przypadku stosowania nawozów zielonych podać gatunek lub skład

** - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól/szklarni/tuneli

*** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

c) nawożenie doglebowe mineralne i wapnowanie

Lp.	Data	Rodzaj nawozu	Dawka kg/ha	Zastosowana dawka w kg na 1 ha lub w przypadku fertygacji w kg/1000 l					Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
				N	P ₂ O ₅	K ₂ O	CaO	MgO											
1.																			
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			

**ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE/
NR SZKLARNI/TUNELI****

Przy fertygacji podać wartość pH ..... i EC roztworu .....

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól/szklarni/tuneli

** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

d) obserwacje zaburzeń fizjologicznych i nawożenie dolistne

Lp.	Data	Faza rozwojowa roślin	Choroba fizjologiczna lub zaburzenie fizjologiczne	Rodzaj nawozu	Dawka l(kg)/ha	Ilość wody l/ha	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
							Kod pola/ nr szklarni/tuneli*												
1.							ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE/ NR SZKLARNI/TUNELI**												
2.																			
3.																			
4.																			
5.																			
6.																			
7.																			
8.																			
9.																			
10.																			

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól/szklarni/tuneli
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

OBSERWACJE KONTROLNE I REJESTR ZABIEGÓW BIOLOGICZNEJ I CHEMICZNEJ OCHRONY ROŚLIN

a) obserwacje kontrolne i zastosowane środki ochrony roślin przeciwko chorobom i szkodnikom

Data	Wszystkie prowadzone obserwacje zdrowotności roślin				Rejestr zabiegów biologicznej i chemicznej ochrony roślin														
	Lp.	Faza rozwojowa roślin	Nazwa choroby, szkodnik	Nasilenie występowania wg metodyki	Zastosowany środek ochrony roślin biologiczny lub chemiczny			Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
					Nazwa	Dawka l(kg)/ha lub szt/m ²	Ilość cieczy użytkowej l/ha	Kod pola/ nr szklarni/tuneli*											
	1.																		
	2.																		
	3.																		
	4.																		
	5.																		
	6.																		
	7.																		
	8.																		
	9.																		
	10.																		

**ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE/
NR SZKLARNI/TUNELI****

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól/szklarni/tuneli
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

b)zastosowane środki ochrony roślin przeciwko chwastom

Lp.	Data	Faza rozwojowa rośliny	Dominujące gatunki chwastów i ich faza rozwojowa	Zastosowany środek ochrony roślin			Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
				Nazwa	Dawka l(kg)/ha	Ilość cieczy użytkowej l/ha												
1.																		
2.																		
3.																		
4.																		
5.																		
6.																		

ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE/
NR SZKLARNI/TUNELI**

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól/szklarni/tuneli
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

c) inne zabiegi chemiczne

Lp.	Data	Zastosowany środek			Uwagi	Lp.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
		Nazwa	Dawka l(kg)/ha	Ilość cieczy użytkowej l/ha												
1.																
2.																
3.																
4.																
5.																
6.																
7.																
8.																
9.																
10.																

**ZAKREŚL WŁAŚCIWE POLE/
NR SZKLARNI/TUNELI****

* - zachować oznaczenie stosowane przy spisie pól/szklarni/tuneli
 ** - jeśli nie występuje podział nie wypełniać

NIECHEMICZNE METODY ZAPOBIEGANIA I ZWALCZANIA CHWASTÓW

Lp.	Data	Zastosowana metoda	Uwagi
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			

INNE STOSOWANE ZABIEGI W TYM USZCZYKIWANIA PĘDÓW, ŚCIÓŁKOWANIE

Lp.	Data	Rodzaj wykonywanego zabiegu	Uwagi
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			

ZBIÓR

Lp.	Data zbioru	Odmiana	Plon	Kod pola /nr szklarni*
1.				
2.				
3.				
4.				
5.				
6.				
7.				
8.				
9.				
10.				
11.				
12.				
13.				
14.				
15.				
16.				
17.				
18.				
19.				
20.				
21.				
22.				
23.				

* Zachować oznaczenie stosowane przy polach/szklarniach/tunelach, jeśli nie wystąpił podział nie wypełniać.

UZASADNIENIE

Projekt rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie dokumentowania działań związanych z integrowaną produkcją roślin stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 57 ust. 9 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Integrowana produkcja roślin jest nowoczesnym system jakości żywności, wykorzystującym w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu oraz zwracającym szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi.

Zasady prowadzenia produkcji roślin w ramach systemu integrowanej produkcji reguluje obecnie art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie roślin, nadzór nad producentami roślin prowadzącymi uprawę roślin w ramach systemu integrowanej produkcji oraz wydawanie certyfikatów poświadczających stosowanie zasad integrowanej produkcji, należy do zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Ustawa z dnia ... o środkach ochrony roślin wprowadzi istotne zmiany w systemie integrowanej produkcji. Przewiduje się, że do 2014 r. obowiązki związane z nadzorem nad gospodarstwami uczestniczącymi w tym systemie i wydawaniem certyfikatów poświadczających stosowanie zasad integrowanej produkcji roślin, realizowane obecnie przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zostaną powierzone jednostkom certyfikującym, wzorem rozwiązań stosowanych w rolnictwie ekologicznym.

Art. 57 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin stanowi, że certyfikat poświadczający stosowanie integrowanej produkcji roślin wydaje się, jeżeli producent roślin dokumentuje prawidłowo prowadzenie działań związanych z integrowaną produkcją roślin.

W związku z powyższym, aby ułatwić osobom stosującym integrowaną produkcję roślin dokumentowanie działań związanych z integrowaną produkcją roślin, a jednostkom certyfikującym, prowadzenie czynności kontrolnych, w projektowanym rozporządzeniu określono sposób i dokumentowania tych działań oraz wzór prowadzonej dokumentacji.

Powyższe zagadnienia są obecnie regulowane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie integrowanej produkcji (Dz. U. Nr 256, poz. 1722). Projektowane rozporządzenie nie zmienia dotychczasowych metod dokumentowania działań związanych z integrowaną produkcją roślin.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2014 r., a więc jednocześnie z przepisami ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin regulującymi sprawy związane z integrowaną produkcją roślin.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z powyższym jego projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty objęte projektowanym rozporządzeniem

Projektowane rozporządzenie dotyczy podmiotów prowadzących integrowaną produkcję roślin oraz podmiotów certyfikujących w integrowanej produkcji roślin.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia umożliwi przedsiębiorcom prowadzącym integrowaną produkcję łatwe i przejrzyste dokumentowanie działań. Osoby zatrudnione przez jednostki certyfikujące, prowadzące czynności kontrolne przestrzegania zasad integrowanej produkcji roślin, dzięki ujednocionej formie dokumentacji będą mogły sprawniej przeprowadzać czynności kontrolne oszczędzając w ten sposób czas własny oraz producentów roślin.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi hodowców roślin i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Business Centre Club, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Forum Związków Zawodowych, Konfederacją Pracodawców

Polskich, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP, Krajowym Związkiem Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polską Izbą Nasienną, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Sekcją Krajową Pracowników Administracji Rządowej i Samorządowej NSZZ „Solidarność”, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa RP, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni” oraz Zrzeszeniem Producentów Nasion Ogrodniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów „SOGNAS” .

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

**w sprawie kwalifikacji osób prowadzących czynności kontrolne
przestrzegania wymagań integrowanej produkcji roślin oraz wzoru certyfikatu
poświadczającego stosowanie integrowanej produkcji roślin²⁾**

Na podstawie art. 63 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Osoby prowadzące czynności kontrolne przestrzegania wymagań integrowanej produkcji roślin powinny posiadać:

- 1) wykształcenie średnie lub wyższe rolnicze, ogrodnicze, leśne lub pokrewne lub kwalifikacje wymagane dla osób prowadzących szkolenia w zakresie integrowanej produkcji roślin;
- 2) co najmniej roczny staż pracy na stanowisku związanym z ochroną roślin.

§ 2. Wzór certyfikatu poświadczającego stosowanie integrowanej produkcji roślin określa załącznik do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2014 r.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

Wzór
certyfikatu poświadczającego stosowanie integrowanej produkcji roślin

CERTYFIKAT INTEGROWANEJ PRODUKCJI ROŚLIN

INTEGRATED PLANT PRODUCTION CERTIFICATE

.....-.....t	.....-.....t
.....-.....t	.....-.....t
.....-.....t	.....-.....t
.....-.....t	.....-.....t
.....-.....t	.....-.....t

Zaświadcza się, że wymienione rośliny wyprodukowane zostały zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin.

It is to certify that the above-mentioned plants have been produced according to the rules of integrated plant production.

Niniejszy certyfikat jest ważny do dnia: The certificate is valid until:

Jednostka Certyfikująca Certifying Unit.

(*miejsowość, data*)

(*pieczęć Jednostki Certyfikującej*)

Certyfikat integrowanej produkcji roślin został wydany na podstawie art. 50 ust. 1 ustawy z dnia ..... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ....).

Integrated plant production certificate has been issued on the basis of the law on plant protection products of..... (O.J from ..... pos. ....)

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 63 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Integrowana produkcja roślin jest nowoczesnym systemem jakości żywności, wykorzystującym w sposób zrównoważony postęp techniczny i biologiczny w uprawie, ochronie roślin i nawożeniu oraz zwracającym szczególną uwagę na ochronę środowiska i zdrowie ludzi.

Zasady prowadzenia produkcji w ramach systemu integrowanej produkcji roślin reguluje obecnie art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.).

Zgodnie z przepisami tej ustawy, nadzór nad producentami roślin prowadzącymi uprawę roślin w ramach systemu integrowanej produkcji roślin oraz wydawanie certyfikatów poświadczających stosowanie wymagań integrowanej produkcji, należy do zadań Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

Ustawa z dnia ... o środkach ochrony roślin wprowadzi istotne zmiany w systemie integrowanej produkcji. Przewiduje się, że do 2014 r. obowiązki związane z nadzorem nad gospodarstwami uczestniczącymi w tym systemie i wydawaniem certyfikatów poświadczających stosowanie zasad integrowanej produkcji roślin, realizowane obecnie przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, zostaną powierzone jednostkom certyfikującym, wzorem rozwiązań stosowanych w rolnictwie ekologicznym.

W związku z powyższym osoby zatrudnione przez jednostki certyfikujące, prowadzące czynności kontrolne przestrzegania wymagań integrowanej produkcji roślin, powinny posiadać określone w projektowanym rozporządzeniu kwalifikacje zapewniające prawidłową realizację tych obowiązków.

Projektowane rozporządzenie określa także wzór certyfikatu poświadczającego stosowanie integrowanej produkcji roślin, w celu ujednoczenia dokumentów wydawanych przez różne jednostki certyfikujące.

Proponuje się, aby projektowane rozporządzenie weszło w życie z dniem 1 stycznia 2014 r., a więc jednocześnie z przepisami ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin, regulującymi sprawy związane z integrowaną produkcją roślin.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie nie zawiera przepisów technicznych i w związku z powyższym jego projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingskiej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty objęte projektowanym rozporządzeniem

Projektowane rozporządzenie dotyczy podmiotów certyfikujących w integrowanej produkcji roślin oraz producentów roślin stosujących integrowaną produkcję roślin.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi hodowców roślin i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Business Centre Club, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Forum Związków Zawodowych, Konfederacją Pracodawców Polskich, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP, Krajowym Związkiem Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polską Izbą Nasienną, Polską

Konfederacją Pracodawców Prywatnych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Sekcją Krajową Pracowników Administracji Rządowej i Samorządowej NSZZ „Solidarność”, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa RP, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni” oraz Zrzeszeniem Producentów Nasion Ogrodniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów „SOGNAS” .

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie szkoleń w zakresie środków ochrony roślin²⁾

Na podstawie art. 72 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin (Dz. U. poz. ...) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) warunki organizacyjno-techniczne prowadzenia szkoleń w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, w zakresie stosowania środków ochrony roślin, w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin i w zakresie integrowanej produkcji roślin, zwanych dalej „szkoleniami w zakresie środków ochrony roślin”;
- 2) kwalifikacje wymagane dla osób prowadzących poszczególne rodzaje szkoleń w zakresie środków ochrony roślin, z uwzględnieniem programu szkolenia dla osób prowadzących szkolenia w zakresie integrowanej produkcji roślin;
- 3) programy poszczególnych rodzajów szkoleń podstawowych i uzupełniających w zakresie środków ochrony roślin, uwzględniające, w przypadku szkoleń w zakresie:
  - a) stosowania środków ochrony roślin – sposób stosowania tych środków,
  - b) badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin – rodzaje tego sprzętu;
- 4) maksymalną liczbę osób w grupie, dla jakiej prowadzi się szkolenia w zakresie środków ochrony roślin;
- 5) zakres i sposób dokumentowania prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin;

- 6) zakres danych przekazywanych wojewódzkiemu inspektorowi oraz termin przekazywania tych informacji;
- 7) wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie środków ochrony roślin.

§ 2. Podmiot prowadzący szkolenia w zakresie środków ochrony roślin:

- 1) zapewnia pomieszczenia umożliwiające prowadzenie zajęć, w tym wykorzystywanie w ich trakcie pomocy audiowizualnych;
- 2) udostępnia uczestnikom szkoleń w szczególności:
  - a) pomoce audiowizualne, w tym prezentacje multimedialne, filmy szkoleniowe, zestawy foliogramów, przezrocza,
  - b) materiały szkoleniowe.

§ 3. Podmiot prowadzący szkolenia w zakresie stosowania środków ochrony roślin, niezależnie od spełnienia warunków, o których mowa w § 2:

- 1) zapewnia miejsce do prowadzenia zajęć praktycznych z wykorzystaniem sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin;
- 2) udostępnia uczestnikom szkolenia:
  - a) modelowy zestaw odzieży ochronnej stosowanej przy wykonywaniu zabiegów środkami ochrony roślin w uprawach polowych, sadowniczych i pod osłonami, w tym w szklarniach, inspektach, namiotach foliowych i magazynach,
  - b) sprzęt przeznaczony do stosowania środków ochrony roślin,
  - c) części do modernizacji sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin,
  - d) przyrządy do regulacji sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, w tym stoper, taśmę mierniczą, kalkulator, suwaki do określania parametrów pracy, cylindry miarowe,
  - e) wiatromierze.

§ 4. Podmiot prowadzący szkolenia w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, niezależnie od spełnienia warunków, o których mowa w § 2, w przypadku prowadzenia szkoleń w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu naziemnego, do którego zalicza się

opryskiwacze ciągnikowe i samobieżne polowe lub sadownicze oraz opryskiwacze montowane na pojazdach kolejowych:

- 1) zapewnia miejsce do prowadzenia zajęć praktycznych z wykorzystaniem wyposażenia technicznego oraz sprzętu diagnostycznego niezbędnego do prowadzenia takich badań;
- 2) udostępnia uczestnikom szkolenia opryskiwacz polowy i sadowniczy oraz wyposażenie techniczne i sprzęt diagnostyczny niezbędny do prowadzenia badań sprawności technicznej sprzętu naziemnego, w tym:
  - a) stanowisko kontrolne do sprawdzania manometru opryskiwacza, w skład którego wchodzi:
    - manometr wzorcowy,
    - prasa manometryczna lub inne urządzenie do wytwarzania ciśnienia,
  - b) przymiar wstępowy, stoper, kalkulator,
  - c) sprzęt diagnostyczny do sprawdzania dystrybucji cieczy w opryskiwaczach ciągnikowych i samobieżnych polowych, w postaci co najmniej ręcznego lub elektronicznego stołu rowkowego do sprawdzania rozkładu poprzecznego cieczy,
  - d) pięć cylindrów miarowych o pojemności wynoszącej co najmniej 2000 ml, działce elementarnej wynoszącej nie więcej niż 20 ml i dopuszczalnym błędzie granicznym pomiaru wynoszącym ± 20 ml,
  - e) urządzenie umożliwiające jednoczesny pomiar natężenia wypływu cieczy co najmniej z 12 rozpylaczy zainstalowanych na sekcji opryskowej opryskiwaczy używanych do zabiegów środkami ochrony roślin w uprawach sadowniczych.

§ 5. Podmiot prowadzący szkolenia w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin, niezależnie od spełnienia warunków, o których mowa w § 2, w przypadku prowadzenia szkoleń w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu agrolotniczego:

- 1) zapewnia miejsce do prowadzenia zajęć praktycznych z wykorzystaniem wyposażenia technicznego oraz sprzętu diagnostycznego niezbędnego do prowadzenia takich badań;
- 2) udostępnia uczestnikom szkolenia sprzęt agrolotniczy oraz wyposażenie

techniczne i sprzęt diagnostyczny niezbędny do prowadzenia badań sprawności technicznej sprzętu agrolotniczego, w tym:

- a) przymiar wstęgowy, stoper, kalkulator,
- b) sprzęt diagnostyczny do sprawdzania dystrybucji cieczy, w postaci urządzenia do pomiaru natężenia wypływu cieczy z rozpylaczy,
- c) co najmniej dwa manometry do pomiaru ciśnienia roboczego,
- d) pięć cylindrów miarowych o pojemności wynoszącej co najmniej 2000 ml, działce elementarnej wynoszącej nie więcej niż 20 ml i dopuszczalnym błędzie granicznym pomiaru wynoszącym ± 20 ml.

§ 6. Osoby prowadzące szkolenia w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin, w zakresie stosowania środków ochrony roślin lub w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin powinny mieć:

- 1) ukończoną szkołę ponadgimnazjalną prowadzącą kształcenie w zawodzie technik rolnik, technik ogrodnik, technik leśnik lub technik mechanizacji rolnictwa i uzyskać tytuł zawodowy w danym zawodzie lub
- 2) ukończone studia wyższe na kierunku rolnictwo, ogrodnictwo, leśnictwo, technika rolnicza i leśna lub pokrewnym.

§ 7. 1. Osoby prowadzące szkolenia w zakresie integrowanej produkcji roślin powinny:

- 1) mieć ukończone studia wyższe na kierunku rolnictwo, ogrodnictwo, leśnictwo, technika rolnicza i leśna lub pokrewnym oraz
- 2) posiadać zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie integrowanej produkcji roślin, zgodnie z programem szkolenia określonym w załączniku nr 1 do rozporządzenia, prowadzonym przez:
  - a) Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach lub
  - b) Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, lub
  - c) Instytut Hodowli i Aklimatyzacji Roślin – Państwowy Instytut Badawczy w Radzikowie, lub

- d) Instytut Ochrony Roślin w Poznaniu – Państwowy Instytut Badawczy, lub
- e) wyższą szkołę rolniczą.

2. Przepisu ust. 1 pkt 2 nie stosuje się do pracowników jednostek naukowych, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615), zajmujących się integrowaną produkcją roślin w ramach prowadzonych przez nich badań.

§ 8. 1. Osoby prowadzące szkolenia w zakresie środków ochrony roślin w części dotyczącej bezpieczeństwa i higieny pracy powinny mieć ukończoną szkołę ponadpodstawową lub ponadgimnazjalną prowadzącą kształcenie w zawodzie technik bezpieczeństwa i higieny pracy oraz posiadać tytuł zawodowy w danym zawodzie, lub mieć ukończone studia wyższe o specjalności w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, lub studia podyplomowe w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

2. Osoby prowadzące szkolenia w zakresie środków ochrony roślin w części dotyczącej sprzętu do stosowania środków ochrony roślin montowanego na pojazdach szynowych powinny:

- 1) posiadać kwalifikacje określone w § 4 lub
- 2) mieć:
  - a) ukończoną szkołę ponadgimnazjalną prowadzącą kształcenie w zawodzie technik transportu kolejowego,
  - b) ukończone studia wyższe na kierunku transport ze specjalnością kolejnictwo lub eksploatacja pojazdów szynowych lub pokrewne.

§ 9. Program szkolenia podstawowego i uzupełniającego w zakresie:

- 1) integrowanej produkcji roślin jest określony w załączniku nr 2 do rozporządzenia;
- 2) doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin jest określony w załączniku nr 3 do rozporządzenia;
- 3) stosowania środków ochrony roślin:
  - a) przy użyciu sprzętu przeznaczonego do stosowania tych środków, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych, jest określony w załączniku nr 4 do rozporządzenia,

- b) sprzętem agrolotniczym jest określony w załączniku nr 5 do rozporządzenia,
  - c) metodą fumigacji jest określony w załączniku nr 6 do rozporządzenia,
  - d) sprzętem przeznaczonym do stosowania tych środków montowanym na pojazdach szynowych jest określony w załączniku nr 7 do rozporządzenia;
- 4) badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin:
- a) dla osób prowadzących badania sprzętu naziemnego jest określony w załączniku nr 8 do rozporządzenia,
  - b) dla osób prowadzących badania sprzętu agrolotniczego jest określony w załączniku nr 9 do rozporządzenia.

§ 10. Szkolenia w zakresie środków ochrony roślin są prowadzone w grupach nie większych niż 30 osób.

§ 11. 1. Podmiot prowadzący szkolenia w zakresie środków ochrony roślin dokumentuje swoje działania, prowadząc wykaz obejmujący:

- 1) daty i zakres przeprowadzanych szkoleń;
- 2) imiona i nazwiska osób prowadzących szkolenia;
- 3) imiona i nazwiska, numer PESEL albo nazwę i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość osób, które ukończyły szkolenia oraz numery wydanych zaświadczeń o ich ukończeniu.

2. Podmiot prowadzący szkolenia w zakresie środków ochrony roślin przechowuje wykaz, o którym mowa w ust. 1, przez okres 5 lat od dnia zakończenia szkolenia.

§ 12. 1. Zakres informacji o osobach, które uzyskały zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie środków ochrony roślin przekazywanych wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa, obejmuje dane określone w § 11 ust. 1.

2. Informacje, o których mowa w ust. 1, dotyczące osób, które uzyskały zaświadczenie o ukończeniu szkolenia w zakresie środków ochrony roślin w okresie:

- 1) od dnia 1 stycznia do dnia 31 marca danego roku, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa do dnia 31 maja tego roku;

- 2) od dnia 1 kwietnia do dnia 30 czerwca danego roku, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa do dnia 31 sierpnia tego roku;
- 3) od dnia 1 lipca do dnia 30 września danego roku, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa do dnia 30 listopada tego roku;
- 4) od dnia 1 października do dnia 31 grudnia danego roku, przekazuje się wojewódzkiemu inspektorowi ochrony roślin i nasiennictwa do dnia 31 marca kolejnego roku.

§ 13. Wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie środków ochrony roślin jest określony w załączniku nr 10 do rozporządzenia.

§ 14. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.³⁾

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

²⁾ Rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).

³⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie szkoleń w zakresie ochrony roślin (Dz. U. Nr 256, poz. 1721), które traci moc z dniem wejście w życie niniejszego rozporządzenia na podstawie art. 108 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Załączniki
do rozporządzenia
Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi
z dnia ..., (poz. ...)

Załącznik nr 1

**PROGRAM SZKOLENIA DLA OSÓB PROWADZĄCYCH SZKOLENIA W ZAKRESIE
INTEGROWANEJ PRODUKCJI ROŚLIN**

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Integrowana produkcja roślin w Polsce i na świecie	4
	Ochrona roślin w konwencjonalnych, integrowanych i ekologicznych systemach produkcji roślinnej	
	Ewolucja koncepcji i strategii integrowanej produkcji roślin	
	Ekologiczne podstawy integrowanej produkcji roślin	
	Prewencja jako ważny element integrowanej produkcji roślin	
	Doradztwo w zakresie integrowanej produkcji roślin	
2	Przepisy prawne	3
	Przepisy w zakresie ochrony roślin	
	Przepisy w zakresie nasiennictwa	
	Przepisy w zakresie nawozów i nawożenia	
3	Tryb uzyskiwania certyfikatów integrowanej produkcji roślin	1
4	Metody ochrony roślin wykorzystywane w technologiach integrowanej produkcji roślin	10
	Metoda hodowlana	
	Metoda biologiczna	
	Metoda biotechniczna	
	Metody agrotechniczne	
	Metody fizyczne i mechaniczne	
	Metoda chemiczna	
	Strategia zapobiegania uodparnianiu się agrofagów	
	System wspomagania decyzji	
5	Planowanie i zakładanie upraw	20
	Stanowisko uprawy	
	Rodzaje podłoży do produkcji pod osłonami i ich przygotowanie	
	Materiał rozmnożeniowy, jego przygotowanie i ocena jakości	
	Dobór odmian	
	Płodozmian	
	Rola międzyplonów i mulczowania gleby	
	Mechaniczne zabiegi agrotechniczne	
	Terminy i metody siewu i sadzenia	
6	Racjonalne nawożenie	14
	Metody określania niedoboru lub nadmiaru składników pokarmowych w glebie i w roślinach	
	Gospodarka składnikami pokarmowymi	
	Nawożenie organiczne, mineralne i dokarmianie dolistne	
	Wapnowanie gleb	
7	Ograniczanie zachwaszczenia	20
	Agroekologiczne podstawy ochrony przed chwastami	
	Rozpoznawanie chwastów i charakterystyka zbiorowisk	

	Agrotechniczne metody ograniczania zachwaszczenia Dobór herbicydów w integrowanej produkcji roślin Technika nanoszenia herbicydów	
8	Zabiegi uprawowe i pielęgnacyjne Uprawa gleby Nawadnianie upraw Zabiegi pielęgnacyjne w poszczególnych uprawach	15
9	Ochrona przed chorobami Wpływ czynników klimatycznych na występowanie chorób Przegląd sprawców chorób roślin Ocena stopnia porażenia roślin przez choroby i progi ekonomicznego zagrożenia Sygnalizacja i prognozowanie występowania chorób Dobór fungicydów i bakteriocydów w integrowanej produkcji	30
10	Ochrona przed szkodnikami Przegląd szkodników roślin Sygnalizacja i prognozowanie występowania szkodników Metody ograniczania występowania szkodników a progi ekonomicznego zagrożenia Dobór zoocydów w integrowanej produkcji roślin	32
11	Zbiór, zasady przechowywania i przygotowanie produktów do obrotu Zbiór i ocena jakości plonów Przechowywanie i czynniki wpływające na jakość i trwałość Przygotowanie do transportu, obrotu i sprzedaży Omówienie zasad funkcjonowania europejskich i światowych systemów jakości żywności	6
12	Wytyczne Dobrej Praktyki Rolniczej Zasady przechowywania nawozów Zasady przechowywania środków ochrony roślin Utrzymywanie czystości i higieny w gospodarstwie Ochrona siedlisk przyrodniczych, wód, gleb i powietrza Przeciwdziałanie erozji gleby	6
13	Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin Technika opryskiwania upraw polowych i sadowniczych Rozpylacze i zasady ich stosowania Kalibracja opryskiwaczy Kryteria oceny w badaniach okresowych opryskiwaczy Przygotowanie cieczy użytkowej, mycie opryskiwacza Zagospodarowanie odpadów	21
14	Bezpieczeństwo i higieny pracy (BHP) Toksyčność środków ochrony roślin i potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi Sposoby wnikania środków ochrony roślin do organizmu: skóra, drogi oddechowe, przewód pokarmowy, błony śluzowe - spojówki Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia Bezpieczeństwo pracy (odzież i sprzęt ochronny, prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport, higiena w czasie i po pracy) Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin: objawy zatruc, pierwsza pomoc w przypadku zatruc	2
15	Ekonomiczne podstawy uprawy roślin według technologii integrowanej produkcji roślin	3
16	Prowadzenie dokumentacji związanej z integrowaną produkcją roślin	6

17	Kontrola integrowanej produkcji roślin	7
18	Bibliografia uzupełniająca i przygotowanie prac zaliczeniowych w formie indywidualnych projektów pod kierunkiem wykładowcy	10
Ogółem		210

PROGRAM SZKOLENIA W ZAKRESIE INTEGROWANEJ PRODUKCJI ROŚLIN

A) Program szkoleń podstawowych

Rośliny sadownicze		
Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Obowiązujące przepisy prawne w zakresie integrowanej produkcji roślin	0,5
2	Planowanie i zakładanie uprawy sadowniczej Rola użytków ekologicznych w uprawie integrowanej Wybór stanowiska uprawy Właściwy dobór odmian w aspekcie odporności na patogeny Obsadzanie obrzeży plantacji jako element ograniczający przenikanie zanieczyszczeń Przygotowanie gleby pod złożenie upraw sadowniczych Systemy sadzenia roślin sadowniczych Sposoby cięcia i formowania roślin sadowniczych	1
3	Pielęgnacja gleby Niechemiczne metody zwalczania chwastów Dobór herbicydów do sadu integrowanego Rola ściółkowania	1,5
4	Nawożenie upraw sadowniczych Analiza chemiczna gleby Analiza chemiczna liści Wizualna ocena roślin Racjonalne nawożenie Nawożenie upraw sadowniczych, a ochrona środowiska Pobieranie próbek gleby Pobieranie próbek liści Stosowanie nawozów mineralnych i organicznych a ochrona środowiska	1,5
5	Ochrona upraw sadowniczych przed chorobami Sposoby prowadzenia lustracji upraw sadowniczych w celu wykrycia chorób Charakterystyka ważniejszych chorób w poszczególnych uprawach sadowniczych Niechemiczne metody ochrony przed chorobami Zastosowanie progów szkodliwości dla chorób Dobór fungicydów zalecanych do integrowanej produkcji roślin	2
6	Ochrona upraw sadowniczych przed szkodnikami Sposoby prowadzenia lustracji upraw sadowniczych w celu wykrycia szkodników Charakterystyka ważniejszych szkodników Niechemiczne metody ochrony upraw sadowniczych przed szkodnikami Rola organizmów pożytecznych i ich introdukcja w sadowniczych uprawach integrowanych Zastosowanie progów szkodliwości dla szkodników Chemiczne zwalczanie szkodników Zwalczanie gryzoni w uprawach sadowniczych Ochrona upraw sadowniczych przed ptakami Zoocydy zalecane do integrowanej produkcji roślin	3,5

7	Środki ochrony roślin a ochrona środowiska	1,5
	Zabronione zabiegi w uprawach prowadzonych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	
	Ochrona organizmów pożytecznych i ich rola w integrowanej produkcji roślin	
	Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne: pszczoły, owady pożyteczne i mikroorganizmy, ryby, zwierzęta	
	Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin	
	Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin bardzo toksycznymi i toksycznymi	
	Właściwe postępowanie z opryskiwaczem przed i po zabiegu	
	Stosowanie środków ochrony roślin w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych oraz rezerwatów przyrody	
	Porównanie metod ochrony roślin stosowanych w rolnictwie ekologicznym, konwencjonalnym i w integrowanej produkcji roślin	
	Monitoring pozostałości środków ochrony roślin w produktach roślinnych i w środowisku	
8	Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP)	1
	Toksyczność środków ochrony roślin i potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi	
	Sposoby wnikania do organizmu: skóra, drogi oddechowe, przewód pokarmowy, błony śluzowe - spojówki	
	Bezpieczeństwo pracy (odzież i sprzęt ochronny, prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport, higiena w czasie i po pracy)	
	Ocena zagrożenia i zasady BHP na poszczególnych stanowiskach pracy przy sporządzaniu cieczy roboczej, opryskiwaniu upraw sprzętem ciągnikowym, zabiegach aparaturą plecakową, zabiegach w uprawach pod osłonami, zaprawianiu nasion	
	Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin: objawy zatruc, pierwsza pomoc w przypadku zatruc	
9	Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin	2
	Technika opryskiwania	
	Rozpylacze i zasady ich stosowania	
	Kalibracja opryskiwaczy	
	Kryteria oceny w badaniach okresowych opryskiwaczy	
	Przygotowanie cieczy użytkowej, mycie opryskiwacza	
Zagospodarowanie odpadów		
10	Sposób ewidencjonowania czynności w prowadzeniu upraw sadowniczych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	0,5
11	Kontrola integrowanej produkcji roślin	1
Ogółem		16

Rośliny warzywne		
Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Obowiązujące przepisy prawne w zakresie integrowanej produkcji roślin	0,5

2	Lokalizacja plantacji i wybór stanowiska uprawy Rola użytków ekologicznych w uprawie integrowanej Wybór stanowiska uprawy Właściwy dobór odmian w aspekcie odporności na patogeny Płodozmian i zmianowanie (rola roślin strukturotwórczych, międzyplonów i resztek roślinnych w zachowaniu materii organicznej i składników pokarmowych w glebie) Przygotowanie gleby pod założenie uprawy warzywnej Terminy i sposoby siewu i sadzenia roślin warzywnych	1,5
3	Nawożenie integrowanych upraw warzyw Gospodarka składnikami pokarmowymi a ochrona środowiska Analiza chemiczna gleby podstawą racjonalnego nawożenia (technika i terminy pobierania prób) Zastosowanie nawożenia organicznego jako podstawowego źródła składników pokarmowych (nawozy naturalne - dopuszczalne dawki i terminy stosowania, nawozy zielone) Uzupełniające nawożenie mineralne - bilans składników pokarmowych Ocena wizualna wzrostu i rozwoju roślin, analiza chemiczna próbek liściowych (głównie w uprawach pod osłonami), technika pobierania prób Stosowanie nawozów mineralnych i organicznych a ochrona środowiska	1,5
4	Ochrona warzyw przed chwastami Agroekologiczne podstawy ochrony przed chwastami Rola Dobrej Praktyki Rolniczej w ochronie przed chwastami Niechemiczne metody ochrony przed chwastami Dobór herbicydów w integrowanej ochronie przed chwastami Metody ograniczania zużycia herbicydów w integrowanej uprawie (zastosowanie adiuwantów, dawki dzielone, zabiegi pasmowe i precyzyjne)	2
5	Ochrona warzyw przed chorobami Sposoby prowadzenia lustracji uprawy w celu wykrycia chorób Charakterystyka ważniejszych chorób roślin warzywnych Rola Dobrej Praktyki Rolniczej w ochronie przed chorobami Niechemiczne metody ochrony uprawy przed chorobami Zastosowanie progów szkodliwości dla chorób Zwalczanie chemiczne chorób Dobór fungicydów zalecanych do integrowanej produkcji	3
6	Ochrona warzyw przed szkodnikami Sposoby prowadzenia lustracji upraw warzyw w celu wykrycia szkodników Charakterystyka ważniejszych szkodników warzyw Rola Dobrej Praktyki Rolniczej w ochronie przed szkodnikami Niechemiczne metody ochrony upraw warzyw przed szkodnikami Rola organizmów pożytecznych w integrowanej uprawie	2

	warzyw Zastosowanie progów szkodliwości dla szkodników Dobór zoocydów zalecanych w integrowanej produkcji roślin Chemiczne zwalczanie szkodników	
7	Środki ochrony roślin a ochrona środowiska Zabronione zabiegi w uprawach prowadzonych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin Ochrona organizmów pożytecznych i ich rola w integrowanej produkcji roślin Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne: pszczoły, owady pożyteczne i mikroorganizmy, ryby, zwierzęta Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin bardzo toksycznymi i toksycznymi Właściwe postępowanie z opryskiwaczem przed i po zabiegu Stosowanie środków ochrony roślin w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych oraz rezerwatów przyrody Porównanie metod ochrony roślin stosowanych w rolnictwie ekologicznym konwencjonalnym i w produkcji integrowanej Monitoring pozostałości środków ochrony roślin w produktach roślinnych i w środowisku	1
8	Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP) Toksyczność środków ochrony roślin i potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi Sposoby wnikania do organizmu: skóra, drogi oddechowe, przewód pokarmowy, błony śluzowe - spojówki Bezpieczeństwo pracy (odzież i sprzęt ochronny, prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport, higiena w czasie i po pracy) Ocena zagrożenia i zasady BHP na poszczególnych stanowiskach pracy przy sporządzaniu cieczy roboczej, opryskiwaniu upraw sprzętem ciągnikowym, zabiegach aparaturą plecakową, zabiegach w uprawach pod osłonami, zaprawianiu nasion Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin: objawy zatruc, pierwsza pomoc w przypadku zatruc	1
9	Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin Technika opryskiwania Rozpylacze i zasady ich stosowania Kalibracja opryskiwaczy Kryteria oceny w badaniach okresowych opryskiwaczy Przygotowanie cieczy użytkowej, mycie opryskiwacza Zagospodarowanie odpadów	2
10	Sposób ewidencjonowania czynności w uprawach warzywnych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	0,5
11	Kontrola integrowanej produkcji roślin	1
	Ogółem	16

Rośliny rolnicze		
Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Obowiązujące przepisy prawne w zakresie integrowanej produkcji roślin	0,5
2	Planowanie i organizacja integrowanej produkcji roślin Rola zmianowania w kształtowaniu żyzności gleb i stanu sanitarnego zasiewów Znaczenie międzyplonów Wybór stanowiska uprawy Właściwy dobór odmian Terminy i sposoby siewów roślin rolniczych Zasady uprawy roli w produkcji integrowanej Rola użytków ekologicznych	2
3	Pielęgnacja gleby po wykonaniu zasiewów Niechemiczne metody zwalczania chwastów Dobór herbicydów w uprawie integrowanej roślin rolniczych Możliwość stosowania zmniejszonych dawek herbicydów	1
4	Nawożenie integrowanych upraw rolniczych Plan nawożenia dla gospodarstwa i poszczególnych pól płodozmianu Rola nawozów naturalnych w podtrzymaniu żyzności gleby Zasady określania potrzeb nawozowych roślin i dawek nawozów Doradztwo nawozowe w integrowanej produkcji roślinnej Wykorzystanie testów glebowych i roślinnych Dolistne dokarmianie roślin Zasady bezpiecznego stosowania nawozów mineralnych, naturalnych, organicznych i organiczno-mineralnych Nawożenie upraw rolniczych a ochrona środowiska Stosowanie nawozów mineralnych i organicznych a ochrona środowiska	1,5
5	Ochrona upraw rolniczych przed chorobami Sposoby prowadzenia lustracji uprawy w celu wykrycia chorób Charakterystyka ważniejszych chorób roślin rolniczych Zastosowanie progów szkodliwości dla chorób Dobór fungicydów zalecanych do integrowanej produkcji roślin	2,5
6	Ochrona upraw rolniczych przed szkodnikami Sposoby prowadzenia lustracji upraw rolniczych w celu wykrycia szkodników Charakterystyka ważniejszych szkodników upraw rolniczych Niechemiczne metody ochrony upraw rolniczych przed szkodnikami Rola organizmów pożytecznych w integrowanej uprawie roślin rolniczych Zastosowanie progów szkodliwości dla szkodników Chemiczne zwalczanie szkodników	2,5

7	Środki ochrony roślin a ochrona środowiska Zabronione zabiegi w uprawach prowadzonych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	1,5
	Ochrona organizmów pożytecznych i ich rola w integrowanej produkcji roślin Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne: pszczoły, owady pożyteczne i mikroorganizmy, ryby, zwierzęta Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin bardzo toksycznymi i toksycznymi Właściwe postępowanie z opryskiwaczem przed i po zabiegu Stosowanie środków ochrony roślin w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych oraz rezerwatów przyrody Porównanie metod ochrony roślin stosowanych w rolnictwie ekologicznym, konwencjonalnym i w produkcji integrowanej Monitoring pozostałości środków ochrony roślin w produktach roślinnych i w środowisku	
8	Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP) Toksyczność środków ochrony roślin i potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi Sposoby wnikania do organizmu: skóra, drogi oddechowe, przewód pokarmowy, błony śluzowe - spojówki Bezpieczeństwo pracy (odzież i sprzęt ochronny, prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport, higiena w czasie i po pracy) Ocena zagrożenia i zasady BHP na poszczególnych stanowiskach pracy przy sporządzaniu cieczy roboczej, opryskiwaniu upraw sprzętem ciągnikowym, zabiegach aparaturą plecakową, zabiegach w uprawach pod osłonami, zaprawianiu nasion Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin: objawy zatruc, pierwsza pomoc w przypadku zatruc	1
9	Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin Technika opryskiwania Rozpylacze i zasady ich stosowania Kalibracja opryskiwaczy Kryteria oceny w badaniach okresowych opryskiwaczy Przygotowanie cieczy użytkowej, mycie opryskiwacza Zagospodarowanie odpadów	2
10	Sposób ewidencjonowania czynności w uprawach rolniczych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	0,5
11	Kontrola integrowanej produkcji roślin	1
	Ogółem	16

B) Program szkoleń uzupełniających

Rośliny sadownicze		
Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Obowiązujące przepisy prawne w zakresie integrowanej produkcji roślin	0,5
2	Planowanie i zakładanie uprawy sadowniczej Właściwy dobór odmian w aspekcie odporności na patogeny Sposoby cięcia i formowania roślin sadowniczych	0,5
3	Pielęgnacja gleby Niechemiczne metody zwalczania chwastów Dobór herbicydów do sadu integrowanego	0,5
4	Nawożenie upraw sadowniczych Racjonalne nawożenie Stosowanie nawozów mineralnych i organicznych a ochrona środowiska	0,5
5	Ochrona upraw sadowniczych przed chorobami Niechemiczne metody ochrony przed chorobami Zastosowanie progów szkodliwości dla chorób Dobór fungicydów zalecanych do integrowanej produkcji roślin	1
6	Ochrona upraw sadowniczych przed szkodnikami Niechemiczne metody ochrony upraw sadowniczych przed szkodnikami Rola organizmów pożytecznych i ich introdukcja w sadowniczych uprawach integrowanych Zastosowanie progów szkodliwości dla szkodników Chemiczne zwalczanie szkodników Zoocydy zalecane do integrowanej produkcji roślin	1,5
7	Środki ochrony roślin a ochrona środowiska Zabronione zabiegi w uprawach prowadzonych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin Ochrona organizmów pożytecznych i ich rola w integrowanej produkcji roślin Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne: pszczoły, owady pożyteczne i mikroorganizmy, ryby, zwierzęta Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin bardzo toksycznymi i toksycznymi Właściwe postępowanie z opryskiwaczem przed i po zabiegu Stosowanie środków ochrony roślin w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych oraz rezerwatów przyrody	1
8	Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP) Toksyczność środków ochrony roślin i potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi Sposoby wnikania do organizmu: skóra, drogi oddechowe, przewód pokarmowy, błony śluzowe - spojówki Bezpieczeństwo pracy (odzież i sprzęt ochronny, prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport,	0,5

	<p>higiena w czasie i po pracy)</p> <p>Ocena zagrożenia i zasady BHP na poszczególnych stanowiskach pracy przy sporządzaniu cieczy roboczej, opryskiwaniu upraw sprzętem ciągnikowym, zabiegach aparaturą plecakową, zabiegach w uprawach pod osłonami, zaprawianiu nasion</p> <p>Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin: objawy zatruc, pierwsza pomoc w przypadku zatruc</p>	
9	<p>Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin</p> <p>Technika opryskiwania</p> <p>Rozpylacze i zasady ich stosowania</p> <p>Kalibracja opryskiwaczy</p> <p>Przygotowanie cieczy użytkowej, mycie opryskiwacza</p> <p>Zagospodarowanie odpadów</p>	2
10	Sposób ewidencjonowania czynności w prowadzeniu upraw sadowniczych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	0,5
11	Kontrola integrowanej produkcji roślin	0,5
	Ogółem	9

Rośliny warzywne		
Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Obowiązujące przepisy prawne w zakresie integrowanej produkcji roślin	0,5
2	<p>Lokalizacja plantacji i wybór stanowiska uprawy</p> <p>Właściwy dobór odmian w aspekcie odporności na patogeny</p> <p>Płodozmian i zmianowanie (rola roślin strukturotwórczych, międzyplonów i resztek roślinnych w zachowaniu materii organicznej i składników pokarmowych w glebie)</p>	0,5
3	<p>Nawożenie integrowanych upraw warzyw</p> <p>Gospodarka składnikami pokarmowymi a ochrona środowiska</p> <p>Stosowanie nawozów mineralnych i organicznych a ochrona środowiska</p>	0,5
4	<p>Ochrona warzyw przed chwastami</p> <p>Niechemiczne metody ochrony przed chwastami</p> <p>Dobór herbicydów w integrowanej ochronie przed chwastami</p> <p>Metody ograniczania zużycia herbicydów w integrowanej uprawie (zastosowanie adiuwantów, dawki dzielone, zabiegi pasmowe i precyzyjne)</p>	1
5	<p>Ochrona warzyw przed chorobami</p> <p>Niechemiczne metody ochrony uprawy przed chorobami</p> <p>Zastosowanie progów szkodliwości dla chorób</p> <p>Zwalczanie chemiczne chorób</p> <p>Dobór fungicydów zalecanych do integrowanej produkcji roślin</p>	1
6	<p>Ochrona warzyw przed szkodnikami</p> <p>Niechemiczne metody ochrony upraw warzyw przed szkodnikami</p> <p>Rola organizmów pożytecznych w integrowanej uprawie warzyw</p> <p>Zastosowanie progów szkodliwości dla szkodników</p>	1

	Dobór zoocydów zalecanych w integrowanej produkcji roślin	
7	Środki ochrony roślin a ochrona środowiska Zabronione zabiegi w uprawach prowadzonych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin Ochrona organizmów pożytecznych i ich rola w integrowanej produkcji roślin Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne: pszczoły, owady pożyteczne i mikroorganizmy, ryby, zwierzęta Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin bardzo toksycznymi i toksycznymi Właściwe postępowanie z opryskiwaczem przed i po zabiegu Stosowanie środków ochrony roślin w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych oraz rezerwatów przyrody	1
8	Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP) Toksyczność środków ochrony roślin i potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi Sposoby wnikania do organizmu: skóra, drogi oddechowe, przewód pokarmowy, błony śluzowe - spojówki Bezpieczeństwo pracy (odzież i sprzęt ochronny, prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport, higiena w czasie i po pracy) Ocena zagrożenia i zasady BHP na poszczególnych stanowiskach pracy przy sporządzaniu cieczy roboczej, opryskiwaniu upraw sprzętem ciągnikowym, zabiegach aparaturą plecakową, zabiegach w uprawach pod osłonami, zaprawianiu nasion Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin: objawy zatruc, pierwsza pomoc w przypadku zatruc	0,5
9	Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin Technika opryskiwania Rozpylacze i zasady ich stosowania Kalibracja opryskiwaczy Przygotowanie cieczy użytkowej, mycie opryskiwacza Zagospodarowanie odpadów	2
10	Sposób ewidencjonowania czynności w uprawach warzywnych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	0,5
11	Kontrola integrowanej produkcji roślin	0,5
	Ogółem	9

Rośliny rolnicze		
Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Obowiązujące przepisy prawne w zakresie integrowanej produkcji roślin	0,5
2	Planowanie i organizacja integrowanej produkcji roślin Rola zmianowania w kształtowaniu żyzności gleb i stanu sanitarnego zasiewów	0,5

	Znaczenie międzyplonów	
	Właściwy dobór odmian	
	Rola użytków ekologicznych	
3	Pielęgnacja gleby po wykonaniu zasiewów Niechemiczne metody zwalczania chwastów Dobór herbicydów w uprawie integrowanej roślin rolniczych Możliwość stosowania zmniejszonych dawek herbicydów	1
4	Nawożenie integrowanych upraw rolniczych Nawożenie upraw rolniczych a ochrona środowiska Stosowanie nawozów mineralnych i organicznych a ochrona środowiska	0,5
5	Ochrona upraw rolniczych przed chorobami Zastosowanie progów szkodliwości dla chorób Dobór fungicydów zalecanych do integrowanej produkcji roślin	1
6	Ochrona upraw rolniczych przed szkodnikami Niechemiczne metody ochrony upraw rolniczych przed szkodnikami Rola organizmów pożytecznych w integrowanej uprawie roślin rolniczych Zastosowanie progów szkodliwości dla szkodników Chemiczne zwalczanie szkodników	1
7	Środki ochrony roślin a ochrona środowiska Zabronione zabiegi w uprawach prowadzonych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	1
	Ochrona organizmów pożytecznych i ich rola w integrowanej produkcji roślin Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne: pszczoły, owady pożyteczne i mikroorganizmy, ryby, zwierzęta Właściwe postępowanie ze środkami ochrony roślin bardzo toksycznymi i toksycznymi Właściwe postępowanie z opryskiwaczem przed i po zabiegu Stosowanie środków ochrony roślin w strefach ochronnych źródeł i ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych oraz rezerwatów przyrody	
8	Bezpieczeństwo i higiena pracy (BHP) Toksyczność środków ochrony roślin i potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzi Sposoby wnikania do organizmu: skóra, drogi oddechowe, przewód pokarmowy, błony śluzowe - spojówki Bezpieczeństwo pracy (odzież i sprzęt ochronny, prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport, higiena w czasie i po pracy) Ocena zagrożenia i zasady BHP na poszczególnych stanowiskach pracy przy sporządzaniu cieczy roboczej, opryskiwaniu upraw sprzętem ciągnikowym, zabiegach aparaturą plecakową, zabiegach w uprawach pod osłonami, zaprawianiu nasion Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin: objawy zatruc, pierwsza pomoc w przypadku zatruc	0,5

9	Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin	2
	Technika opryskiwania	
	Rozpylacze i zasady ich stosowania	
	Kalibracja opryskiwaczy	
	Przygotowanie cieczy użytkowej, mycie opryskiwacza	
	Zagospodarowanie odpadów	
10	Sposób ewidencjonowania czynności w uprawach rolniczych zgodnie z zasadami integrowanej produkcji roślin	0,5
11	Kontrola integrowanej produkcji roślin	0,5
Ogółem		9

**PROGRAM SZKOLENIA W ZAKRESIE DORADZTWA DOTYCZĄCEGO ŚRODKÓW OCHRONY
ROŚLIN**

A) Program szkoleń podstawowych

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	<p>Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów</p> <p>Dopuszczanie środków ochrony roślin do obrotu</p> <p>Warunki prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin</p> <p>Wymagania w zakresie obrotu, konfekcjonowania i stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Zakres działania Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, w tym: nakaz wycofania środka ochrony roślin z obrotu, zakaz stosowania środka ochrony roślin, kontrola jakości środków ochrony roślin, kontrola prawidłowości stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie ze środkami przeterminowanymi, niepełnowartościowymi oraz z opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin</p> <p>Wprowadzanie do obrotu podrobionych środków ochrony roślin, w tym:</p> <p>a) niebezpieczeństwa wynikające z wprowadzania do obrotu podrobionych środków ochrony roślin,</p> <p>b) metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin</p>	4
2	<p>Charakterystyka i stosowanie środków ochrony roślin</p> <p>Skład środków ochrony roślin</p> <p>Formy użytkowe środków ochrony roślin</p> <p>Okres karencji i okres prewencji</p> <p>Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożeń dla zdrowia człowieka, pszczoł i organizmów wodnych</p> <p>Podział środków ochrony roślin</p> <p>a) ze względu na funkcję:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roztoczebójcze (akarycydy), - bakteriobójcze (bakteriocydy), - grzybobójcze (fungicydy), - chwastobójcze (herbicydy), - owadobójcze (insektycydy), - mięczakobójcze (moluskocydy), - nicieniobójcze (nematocydy), - regulatory wzrostu roślin, - odstraszające szkodniki (repelenty), - gryzoniobójcze (rodentycydy), - przyciągające szkodniki (atraktanty), 	6

	<ul style="list-style-type: none"> - kretobójcze (talpicydy), - wirusobójcze (wirocydy), - inne, <p>b) ze względu na sposób oddziaływania na organizmy szkodliwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontaktowe, - żołądkowe, - inhalacyjne, - fungitoksyczne, - fungistatyczne, - desykujące, - inhibujące wzrost i rozwój, - inny 	
3	<p>Zagadnienia z zakresu ochrony roślin uprawnych</p> <p>Podstawowe wiadomości o organizmach szkodliwych i ich zwalczaniu, w tym o:</p> <p>a) organizmach chorobotwórczych,</p> <p>b) chwastach,</p> <p>c) szkodnikach</p> <p>Przegląd metod ochrony roślin, w tym: agrotechnicznej, hodowlanej, mechanicznej, fizycznej, biologicznej, chemicznej, integrowanej oraz kwarantanna</p>	4
4	<p>Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin</p> <p>Sposoby stosowania środków ochrony roślin w zależności od ich formy użytkowej: opryskiwanie, zaprawianie, rozsiewanie, podlewanie, gazowanie, zamglawianie, sublimowanie, zwabianie</p> <p>Sposoby stosowania środków ochrony roślin do dezynfekcji, dezynsekcji i deratyzacji pomieszczeń i magazynów</p> <p>Badanie sprawności technicznej sprzętu używanego do stosowania środków ochrony roślin</p>	3
5	<p>Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko</p> <p>Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne</p> <p>Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie ze środkami ochrony roślin i opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin</p> <p>Środki ochrony środowiska wodnego i wody pitnej, w tym:</p> <p>a) zasady doboru środków ochrony roślin pod kątem wpływu na środowisko wodne i wodę pitną,</p> <p>b) efektywne techniki stosowania środków ochrony roślin zapobiegające skażeniu wody.</p>	2
6	<p>Bezpieczeństwo i higiena pracy przy sprzedaży środków ochrony roślin</p> <p>Przegląd obowiązujących przepisów</p> <p>Zagrożenie dla zdrowia człowieka podczas obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin</p> <p>Drogi wchłaniania środków ochrony roślin do organizmu: doustna, skórna, oddechowa i przez błonę śluzową</p> <p>Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia</p> <p>Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin</p>	5

Zasady profilaktyki, w tym: a) badania lekarskie, b) wyposażenie apteczki pierwszej pomocy medycznej, c) informacje o najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej oraz numery telefonów do ośrodków toksykologicznych	
Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin oraz w razie wystąpienia innych nagłych wypadków	
Przepisy przeciwpożarowe i zasady postępowania w czasie pożaru, w tym: a) przyczyny i rodzaje zagrożeń, b) drogi pożarowe	
Postępowanie w przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin	
Ochrona pracy kobiet i ochrona pracy młodocianych	
Ogółem	24

B) Program szkoleń uzupełniających

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów	2
	Warunki prowadzenia działalności gospodarczej w zakresie obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin	
	Wymagania w zakresie obrotu, konfekcjonowania i stosowania środków ochrony roślin	
	Zakres działania Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa w ramach nadzoru nad obrotem i stosowaniem środków ochrony roślin, w tym: nakaz wycofania środka ochrony roślin z obrotu, zakaz stosowania środka ochrony roślin, kontrola jakości środków ochrony roślin, kontrola prawidłowości stosowania środków ochrony roślin	
	Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin	
	Postępowanie ze środkami przeterminowanymi, niepełnowartościowymi oraz z opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin	
	Wprowadzanie do obrotu podrobionych środków ochrony roślin, w tym: a) niebezpieczeństwa wynikające z wprowadzania do obrotu podrobionych środków ochrony roślin, b) metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin	
2	Zagadnienia z zakresu ochrony roślin uprawnych	2
	Przegląd metod ochrony roślin, w tym: agrotechnicznej, hodowlanej, mechanicznej, fizycznej, biologicznej, chemicznej, integrowanej oraz kwarantanna	
3	Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin	1
	Badanie sprawności technicznej sprzętu używanego do stosowania środków ochrony roślin	
4	Bezpieczeństwo i higiena pracy przy sprzedaży	1

środków ochrony roślin	
Przegląd obowiązujących przepisów	
Zagrożenie dla zdrowia człowieka podczas obrotu i konfekcjonowania środków ochrony roślin	
Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia	
Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin	
Zasady profilaktyki, w tym: a) badania lekarskie, b) wyposażenie apteczki pierwszej pomocy medycznej, c) informacje o najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej oraz numery telefonów do ośrodków toksykologicznych	
Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin oraz w razie wystąpienia innych nagłych wypadków	
Postępowanie w przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin	
Ogółem	6

**PROGRAM SZKOLENIA W ZAKRESIE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN PRZY
UŻYCIU SPRZĘTU PRZEZNACZONEGO DO STOSOWANIA TYCH ŚRODKÓW, Z
WYŁĄCZENIEM SPRZĘTU MONTOWANEGO NA POJAZDACH SZYNOWYCH**

A) Program szkoleń podstawowych

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	<p>Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów</p> <p>Wymagania w zakresie nabywania i stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Badania sprawności technicznej opryskiwaczy</p> <p>Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin</p> <p>Zagrożenia wynikające ze stosowania podrobionych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska</p> <p>Metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin</p>	1
2	<p>Charakterystyka i stosowanie środków ochrony roślin</p> <p>Skład środków ochrony roślin</p> <p>Formy użytkowe środków ochrony roślin</p> <p>Okres karencji i okres prewencji</p> <p>Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożeń dla zdrowia człowieka, pszczół i organizmów wodnych</p> <p>Podział środków ochrony roślin:</p> <p>a) ze względu na funkcję:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roztoczbójcze (akarycydy), - bakteriobójcze (bakteriocydy), - grzybobójcze (fungicydy), - chwastobójcze (herbicydy), - owadobójcze (insektycydy), - mięczakobójcze (moluskocydy), - nicieniobójcze (nematocydy), - regulatory wzrostu roślin, - odstraszające szkodniki (repelenty), - gryzoniobójcze (rodentycydy), - przyciągające szkodniki (atraktanty), - kretobójcze (talpicydy), - wirusobójcze (wirocydy), - inne, <p>b) ze względu na sposób oddziaływania na organizmy szkodliwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontaktowe, - żołądkowe, - inhalacyjne, - fungitoksyczne, - fungistatyczne, - desykujące, 	2

	<ul style="list-style-type: none"> - inhibitujące wzrost i rozwój, - inne, <p>Czynniki warunkujące skuteczne działanie środków ochrony roślin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dobór środka ochrony roślin, b) termin przeprowadzenia zabiegu, c) dawka środka ochrony roślin, d) warunki atmosferyczne, e) łączne stosowanie agrochemikaliów 	
3	<p>Zagadnienia z zakresu ochrony roślin uprawnych</p> <p>Podstawowe wiadomości o organizmach szkodliwych i ich zwalczaniu, w tym o:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) organizmach chorobotwórczych, b) chwastach, c) szkodnikach, <p>Przegląd metod ochrony roślin, w tym: agrotechniczna, hodowlana, mechaniczna, fizyczna, biologiczna, chemiczna, integrowana oraz kwarantanna</p> <p>Podstawowe wiadomości z zakresu dobrej praktyki ochrony roślin</p> <p>Zwalczanie szkodników artykułów rolno-spożywczych</p>	2,5
4	<p>Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin</p> <p>Sposoby stosowania środków ochrony roślin w zależności od ich formy użytkowej: opryskiwanie, zaprawianie, rozsiewanie, podlewanie, gazowanie, zamgławianie, sublimowanie, zwabianie</p> <p>Przygotowanie opryskiwacza do pracy, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) sprawdzenie stanu technicznego poszczególnych urządzeń opryskiwacza pod kątem ich wpływu na jakość wykonania zabiegu, b) dobór parametrów pracy i regulacja opryskiwaczy, c) dobór rozpylaczy <p>Technika opryskiwania - użytkowanie opryskiwaczy</p> <p>Badania sprawności technicznej opryskiwaczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) organizacja systemu badań w regionie, b) wymagania techniczne dla opryskiwaczy, c) przygotowanie opryskiwacza do badania 	4,5, w tym 3,5 godziny zajęć praktycznych
5	<p>Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko</p> <p>Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne</p> <p>Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie ze środkami ochrony roślin i opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin</p> <p>Postępowanie z opryskiwaczem przed zabiegiem i po zabiegu wykonanym przy użyciu środków ochrony roślin</p> <p>Środki ochrony środowiska wodnego i wody pitnej, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zasady doboru środków ochrony roślin pod kątem wpływu na środowisko wodne i wodę pitną, 	2

	b) efektywne techniki stosowania środków ochrony roślin zapobiegające skażeniu wody.	
	Stosowanie środków ochrony roślin w strefach ochronnych ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych oraz rezerwatów przyrody	
6	Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin	2
	Przegląd obowiązujących przepisów	
	Zagrożenia dla zdrowia człowieka podczas stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy	
	Drugi wchłaniania środków ochrony roślin do organizmu: doustna, skórna, oddechowa i przez błonę śluzową	
	Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia	
	Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin	
	Ocena zagrożenia na poszczególnych stanowiskach pracy, w tym przy:	
	a) sporządzaniu cieczy roboczej,	
	b) zabiegach wykonywanych opryskiwaczem ciągnikowym,	
	c) zabiegach wykonywanych opryskiwaczem plecakowym,	
	d) zabiegach wykonywanych w uprawach pod osłonami,	
	e) zaprawianiu nasion	
	Zasady profilaktyki, w tym:	
	a) badania lekarskie,	
	b) wyposażenie apteczki pierwszej pomocy medycznej,	
	c) informacje o najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej oraz numery telefonów do ośrodków toksykologicznych	
	Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin oraz w razie wystąpienia innych nagłych wypadków	
	Przepisy przeciwpożarowe i zasady postępowania w czasie pożaru, w tym:	
	a) przyczyny i rodzaje zagrożenia,	
	b) drogi pożarowe	
	Postępowanie w przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin	
Ogółem		14

B) Program szkoleń uzupełniających

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów	1
	Wymagania w zakresie nabywania i stosowania środków ochrony roślin	
	Badania sprawności technicznej opryskiwaczy	

	<p>Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin</p> <p>Zagrożenia wynikające ze stosowania podrobionych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska</p> <p>Metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin</p>	
2	<p>Charakterystyka i stosowanie środków ochrony roślin</p> <p>Czynniki warunkujące skuteczne działanie środków ochrony roślin:</p> <p>a) dobór środka ochrony roślin, b) termin przeprowadzenia zabiegu, c) dawka środka ochrony roślin, d) warunki atmosferyczne, e) łączne stosowanie agrochemikaliów</p>	0,5
3	<p>Zagadnienia z zakresu ochrony roślin uprawnych</p> <p>Przegląd metod ochrony roślin, w tym: agrotechniczna, hodowlana, mechaniczna, fizyczna, biologiczna, chemiczna, integrowana oraz kwarantanna</p> <p>Podstawowe wiadomości z zakresu dobrej praktyki ochrony roślin</p> <p>Zwalczanie szkodników artykułów rolno-spożywczych</p>	1
4	<p>Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin</p> <p>Przygotowanie opryskiwacza do pracy, w tym:</p> <p>a) sprawdzenie stanu technicznego poszczególnych urządzeń opryskiwacza pod kątem ich wpływu na jakość wykonania zabiegu, b) dobór parametrów pracy i regulacja opryskiwaczy, c) dobór rozpylaczy</p> <p>Technika opryskiwania - użytkowanie opryskiwaczy</p> <p>Badania sprawności technicznej opryskiwaczy:</p> <p>a) organizacja systemu badań w regionie, b) wymagania techniczne dla opryskiwaczy, c) przygotowanie opryskiwacza do badania</p>	2,5, w tym 1,5 godzina zajęć praktycznych
5	<p>Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko</p> <p>Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne</p> <p>Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie ze środkami ochrony roślin i opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin</p> <p>Postępowanie z opryskiwaczem przed zabiegiem i po zabiegu wykonanym przy użyciu środków ochrony roślin</p> <p>Stosowanie środków ochrony roślin w strefach ochronnych ujęć wody oraz na terenie uzdrowisk, otulin parków narodowych oraz rezerwatów przyrody</p>	0,5
6	<p>Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin</p> <p>Przegląd obowiązujących przepisów</p>	0,5

Zagrożenia dla zdrowia człowieka podczas stosowania środków ochrony roślin przy użyciu opryskiwaczy	
Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia	
Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin	
Ocena zagrożenia na poszczególnych stanowiskach pracy, w tym przy: <ul style="list-style-type: none"> a) sporządzaniu cieczy roboczej, b) zabiegach wykonywanych opryskiwaczem ciągnikowym, c) zabiegach wykonywanych opryskiwaczem plecakowym, d) zabiegach wykonywanych w uprawach pod osłonami, e) zaprawianiu nasion 	
Zasady profilaktyki, w tym: <ul style="list-style-type: none"> a) badania lekarskie, b) wyposażenie apteczki pierwszej pomocy medycznej, c) informacje o najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej oraz numery telefonów do ośrodków toksykologicznych 	
Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin oraz w razie wystąpienia innych nagłych wypadków	
Postępowanie w przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin	
Ogółem	6

**PROGRAM SZKOLENIA W ZAKRESIE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN
SPRZĘTEM AGROLOTNICZYM**

A) Program szkoleń podstawowych

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów Dopuszczanie środków ochrony roślin do obrotu Wymagania w zakresie nabywania i stosowania środków ochrony roślin Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin Zagrożenia wynikające ze stosowania podrobionych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska Metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin	1
2	Ochrona roślin uprawnych i lasów przed szkodnikami i organizmami chorobotwórczymi Podstawowe wiadomości o biologii niektórych organizmów szkodliwych Zastosowanie zabiegów agrolotniczych w zwalczaniu organizmów szkodliwych	2
3	Charakterystyka i podział środków ochrony roślin oraz możliwości ich stosowania sprzętem agrolotniczym	1
4	Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko, w tym na organizmy pożyteczne w uprawach, lasach i strefach ekotonowych Środki ochrony środowiska wodnego i wody pitnej, w tym: a) zasady doboru środków ochrony roślin pod kątem wpływu na środowisko wodne i wodę pitną, b) efektywne techniki stosowania środków ochrony roślin zapobiegające skażeniu wody.	1
5	Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin Przegląd obowiązujących przepisów Zagrożenia dla zdrowia człowieka podczas stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożeń dla zdrowia człowieka, pszczoł i organizmów wodnych Drogi wchłaniania środków ochrony roślin do organizmu: doustna, skórna, oddechowa i przez błonę śluzową	1

	Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia	
	Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin	
6	Sprzęt agrolotniczy w zabiegach ochrony roślin, w tym: podział, budowa, zastosowanie, sprawność techniczna	3
7	Naprowadzanie samolotów i śmigłowców na pola zabiegowe oraz zasady bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym	2
8	Organizacja i koszty prac agrolotniczych	1
9	Badanie sprawności technicznej opryskiwaczy	2
	Ogółem	14

B) Program szkoleń uzupełniających

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów	1
	Dopuszczanie środków ochrony roślin do obrotu	
	Wymagania w zakresie nabywania i stosowania środków ochrony roślin	
	Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin	
	Zagrożenia wynikające ze stosowania podrobionych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska	
	Metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin	
2	Charakterystyka i podział środków ochrony roślin oraz możliwości ich stosowania sprzętem agrolotniczym	0,5
3	Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko, w tym na organizmy pożyteczne w uprawach, lasach i strefach ekotonowych	1
4	Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin	0,5
	Przegląd obowiązujących przepisów	
	Zagrożenia dla zdrowia człowieka podczas stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym	
	Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożeń dla zdrowia człowieka, pszczoł i organizmów wodnych	
	Drogi wchłaniania środków ochrony roślin do organizmu: doustna, skórna, oddechowa i przez błonę śluzową	
	Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia	
	Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin	
5	Sprzęt agrolotniczy w zabiegach ochrony roślin, w tym: podział, budowa, zastosowanie, sprawność techniczna	1

6	Naprowadzanie samolotów i śmigłowców na pola zabiegowe oraz zasady bezpiecznego stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym	1
7	Badanie sprawności technicznej opryskiwaczy	1
Ogółem		6

**PROGRAM SZKOLENIA W ZAKRESIE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY
ROŚLIN METODĄ FUMIGACJI**

A) Program szkoleń podstawowych

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów Dopuszczanie środków ochrony roślin do obrotu Zasady nabywania i stosowania środków ochrony roślin Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin Zagrożenia wynikające ze stosowania podrobionych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska Metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin	1
2	Charakterystyka i zasady stosowania środków ochrony roślin Skład środków ochrony roślin Formy użytkowe środków ochrony roślin Okres karencji i okres prewencji Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożeń dla zdrowia człowieka, pszczół i organizmów wodnych Podział środków ochrony roślin a) ze względu na funkcję: - roztoczebójcze (akarycydy), - bakteriobójcze (bakteriocydy), - grzybobójcze (fungicydy), - chwastobójcze (herbicydy), - owadobójcze (insektycydy), - mięczakobójcze (moluskocydy), - nicieniobójcze (nematocydy), - regulatory wzrostu roślin, - odstraszające szkodniki (repelenty), - gryzoniobójcze (rodentycydy), - przyciągające szkodniki (atraktanty), - kretobójcze (talpicydy), - wirusobójcze (wirocydy), - inne, b) ze względu na sposób oddziaływania na organizmy szkodliwe: - kontaktowe, - żołądkowe, - inhalacyjne, - fungitoksyczne, - fungistatyczne,	2

	<ul style="list-style-type: none"> - desykujące, - inhibitujące wzrost i rozwój, - inne <p>Czynniki warunkujące skuteczne działanie środków ochrony roślin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dobór środka ochrony roślin, b) termin przeprowadzenia zabiegu, c) dawka środka ochrony roślin, d) warunki atmosferyczne <p>Środki ochrony roślin przeznaczone do zwalczania szkodników artykułów rolno-spożywczych</p>	
3	<p>Zagadnienia z zakresu ochrony roślin</p> <p>Podstawowe wiadomości o biologii organizmów szkodliwych - ich oznaczenie i zwalczanie</p> <p>Przegląd metod ochrony roślin, w tym szczegółowa charakterystyka metody chemicznej</p> <p>Zasady wykonywania zabiegu dezynsekcji gazowej i technika wykonywania tego zabiegu, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) stosowane środki ochrony roślin, b) właściwości chemiczne i fizyczne środków ochrony roślin, c) mechanizm działania środków ochrony roślin, d) warunki zastosowania środków ochrony roślin, e) przygotowywanie pomieszczenia, f) dawkowanie i sposób rozmieszczenia środków ochrony roślin, g) odwietrzanie pomieszczenia, h) kontrola pozostałości gazu w pomieszczeniu <p>Wymagania dotyczące ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin</p>	4
4	<p>Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin</p> <p>Sposoby stosowania środków ochrony roślin w zależności od ich formy użytkowej: opryskiwanie, zaprawianie, rozsiewanie, podlewanie, gazowanie, zamglawianie, sublimowanie, zwabianie</p> <p>Przygotowywanie sprzętu do wykonywania zabiegu</p> <p>Rodzaje sprzętu</p> <p>Sprawność techniczna i wpływ na jakość zabiegu</p> <p>Usuwanie podstawowych usterek</p> <p>Zabezpieczenie sprzętu po wykonanym zabiegu</p>	4, w tym 3 godziny zajęć praktycznych
5	<p>Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko</p> <p>Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne</p> <p>Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie ze środkami ochrony roślin i opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin</p>	2
6	<p>Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin</p> <p>Przegląd obowiązujących przepisów</p> <p>Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożenia dla zdrowia</p>	3

człowieka	
Drogi wchłaniania środków ochrony roślin do organizmu: doustna, skórna, oddechowa i przez błonę śluzową	
Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia	
Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin	
Zasady profilaktyki: a) badania lekarskie, b) wyposażenie apteczki pierwszej pomocy medycznej, c) informacje o najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej, telefony do ośrodków toksykologicznych	
Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin oraz w razie wystąpienia innych nagłych wypadków	
Przepisy przeciwpożarowe i sposób postępowania w czasie pożaru, w tym: a) przyczyny i rodzaje zagrożenia pożarowego, b) drogi pożarowe	
Postępowanie w przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin	
Ogółem	16

B) Program szkoleń uzupełniających

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	<p>Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów</p> <p>Dopuszczanie środków ochrony roślin do obrotu</p> <p>Zasady nabywania i stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin</p> <p>Zagrożenia wynikające ze stosowania podrobionych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska</p> <p>Metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin</p>	1
2	<p>Charakterystyka i zasady stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Czynniki warunkujące skuteczne działanie środków ochrony roślin:</p> <p>a) dobór środka ochrony roślin,</p> <p>b) termin przeprowadzenia zabiegu,</p> <p>c) dawka środka ochrony roślin,</p> <p>d) warunki atmosferyczne</p> <p>Środki ochrony roślin przeznaczone do zwalczania szkodników artykułów rolno-spożywczych</p>	1
3	<p>Zagadnienia z zakresu ochrony roślin</p> <p>Zasady wykonywania zabiegu dezynsekcji gazowej i technika wykonywania tego zabiegu, w tym:</p> <p>a) stosowane środki ochrony roślin,</p> <p>b) właściwości chemiczne i fizyczne środków ochrony roślin,</p> <p>c) mechanizm działania środków ochrony roślin,</p> <p>d) warunki zastosowania środków ochrony roślin,</p> <p>e) przygotowywanie pomieszczenia,</p> <p>f) dawkowanie i sposób rozmieszczenia środków ochrony roślin,</p> <p>g) odwietrzanie pomieszczenia,</p> <p>h) kontrola pozostałości gazu w pomieszczeniu</p> <p>Wymagania dotyczące ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin</p>	0,5
4	<p>Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin</p> <p>Przygotowywanie sprzętu do wykonywania zabiegu</p> <p>Rodzaje sprzętu</p> <p>Sprawność techniczna i wpływ na jakość zabiegu</p> <p>Usuwanie podstawowych usterek</p> <p>Zabezpieczenie sprzętu po wykonanym zabiegu</p>	2, w tym 1,5 godziny zajęć praktycznych
5	<p>Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko</p> <p>Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne</p>	1

	Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin	
	Postępowanie ze środkami ochrony roślin i opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin	
6	Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin	0,5
	Przegląd obowiązujących przepisów	
	Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożenia dla zdrowia człowieka	
	Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia	
	Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin	
	Zasady profilaktyki: a) badania lekarskie, b) wyposażenie apteczki pierwszej pomocy medycznej, c) informacje o najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej, telefony do ośrodków toksykologicznych	
	Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin oraz w razie wystąpienia innych nagłych wypadków	
	Postępowanie w przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin	
	Ogółem	6

**PROGRAM SZKOLENIA W ZAKRESIE STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY
ROŚLIN SPRZĘTEM PRZEZNACZONYM DO STOSOWANIA TYCH ŚRODKÓW
MONTOWANYM NA POJAZDACH SZYNOWYCH**

A) Program szkoleń podstawowych

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	<p>Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów</p> <p>Dopuszczanie środków ochrony roślin do obrotu</p> <p>Zasady nabywania i stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin</p> <p>Zagrożenia wynikające ze stosowania podrobionych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska</p> <p>Metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin</p>	1
2	<p>Charakterystyka i zasady stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Skład środków ochrony roślin</p> <p>Formy użytkowe środków ochrony roślin</p> <p>Okres karencji i okres prewencji</p> <p>Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożeń dla zdrowia człowieka, pszczół i organizmów wodnych</p> <p>Podział środków ochrony roślin</p> <p>a) ze względu na funkcję:</p> <ul style="list-style-type: none"> - roztoczbójcze (akarycydy), - bakteriobójcze (bakteriocydy), - grzybobójcze (fungicydy), - chwastobójcze (herbicydy), - owadobójcze (insektycydy), - mięczakobójcze (moluskocydy), - nicieniobójcze (nematocydy), - regulatory wzrostu roślin, - odstraszające szkodniki (repelenty), - gryzoniobójcze (rodentycydy), - przyciągające szkodniki (atraktanty), - kretobójcze (talpicydy), - wirusobójcze (wirocydy), - inne, <p>b) ze względu na sposób oddziaływania na organizmy szkodliwe:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontaktowe, - żołądkowe, - inhalacyjne, - fungitoksyczne, 	2

	<ul style="list-style-type: none"> - fungistatyczne, - desykujące, - inhibitujące wzrost i rozwój, - inne 	
	<p>Czynniki warunkujące skuteczne działanie środków ochrony roślin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) dobór środka ochrony roślin, b) termin przeprowadzenia zabiegu, c) dawka środka ochrony roślin, d) warunki atmosferyczne 	
	Środki ochrony roślin przeznaczone do zwalczania szkodników artykułów rolnospożywczych	
3	<p>Zagadnienia z zakresu ochrony roślin</p> <p>Podstawowe wiadomości o biologii organizmów szkodliwych - ich oznaczenie i zwalczanie</p> <p>Przegląd metod ochrony roślin, w tym szczegółowa charakterystyka metody chemicznej</p> <p>Zasady wykonywania zabiegu dezynsekcji gazowej i technika wykonywania tego zabiegu, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) stosowane środki ochrony roślin, b) właściwości chemiczne i fizyczne środków ochrony roślin, c) mechanizm działania środków ochrony roślin, d) warunki zastosowania środków ochrony roślin, e) przygotowywanie pomieszczenia, f) dawkowanie i sposób rozmieszczenia środków ochrony roślin, g) odwietrzanie pomieszczenia, h) kontrola pozostałości gazu w pomieszczeniu <p>Wymagania dotyczące ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin</p>	4
4	<p>Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin</p> <p>Rodzaje sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Rozpylacze i ich wpływ na jakość wykonania zabiegu ochrony roślin</p> <p>Nowe tendencje w konstrukcji opryskiwaczy kolejowych</p> <p>Opryskiwacze kolejowe – budowa, technika stosowania, badania i regulacja</p> <p>Wykrywanie i naprawa uszkodzeń opryskiwaczy kolejowych</p> <p>Regulacja i modernizacja opryskiwaczy kolejowych</p>	4, w tym 3 godziny zajęć praktycznych
5	<p>Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko</p> <p>Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne</p> <p>Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin</p> <p>Postępowanie ze środkami ochrony roślin i opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin</p>	2
6	<p>Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin</p> <p>Przegląd obowiązujących przepisów</p>	3

	Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożenia dla zdrowia człowieka	
	Drogi wchłaniania środków ochrony roślin do organizmu: doustna, skórna, oddechowa i przez błonę śluzową	
	Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia	
	Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin	
	Zasady profilaktyki: a) badania lekarskie, b) wyposażenie apteczki pierwszej pomocy medycznej, c) informacje o najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej, telefony do ośrodków toksykologicznych	
	Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin oraz w razie wystąpienia innych nagłych wypadków	
	Przepisy przeciwpożarowe i sposób postępowania w czasie pożaru, w tym: a) przyczyny i rodzaje zagrożenia pożarowego, b) drogi pożarowe	
	Postępowanie w przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin	
	Ogółem	16

B) Program szkoleń uzupełniających

Lp.	Temat	Liczba godzin
1	2	3
1	Wybrane zagadnienia w zakresie obowiązujących przepisów Dopuszczanie środków ochrony roślin do obrotu Zasady nabywania i stosowania środków ochrony roślin Postępowanie w przypadku reklamacji środków ochrony roślin Zagrożenia wynikające ze stosowania podrobionych środków ochrony roślin dla zdrowia ludzi, zwierząt oraz dla środowiska Metody rozpoznawania podrobionych środków ochrony roślin	1
2	Charakterystyka i zasady stosowania środków ochrony roślin Czynniki warunkujące skuteczne działanie środków ochrony roślin: a) dobór środka ochrony roślin, b) termin przeprowadzenia zabiegu, c) dawka środka ochrony roślin, d) warunki atmosferyczne Środki ochrony roślin przeznaczone do zwalczania szkodników artykułów rolno-spożywczych	1
3	Zagadnienia z zakresu ochrony roślin	1

	Zasady wykonywania zabiegu sprzętem przeznaczonym do stosowania środków ochrony roślin montowanym na pojazdach szynowych. Wymagania dotyczące ewidencji zabiegów wykonywanych przy użyciu środków ochrony roślin	
4	Technika wykonywania zabiegów w ochronie roślin Przygotowywanie sprzętu do wykonywania zabiegu Rodzaje sprzętu Sprawność techniczna i wpływ na jakość zabiegu Usuwanie podstawowych usterek Zabezpieczenie sprzętu po wykonanym zabiegu	2, w tym 0,5 godziny zajęć praktycznych
5	Zapobieganie negatywnemu wpływowi środków ochrony roślin na środowisko Oddziaływanie środków ochrony roślin na organizmy pożyteczne Zmiany zachodzące w środowisku na skutek stosowania środków ochrony roślin Postępowanie ze środkami ochrony roślin i opróżnionymi opakowaniami po środkach ochrony roślin	0,5
6	Bezpieczeństwo i higiena pracy przy stosowaniu środków ochrony roślin Przegląd obowiązujących przepisów Klasyfikacja środków ochrony roślin pod względem stwarzania przez nie zagrożenia dla zdrowia człowieka Środki ochrony osobistej i zasady ich użycia Prawidłowe przechowywanie, pakowanie i transport środków ochrony roślin Zasady profilaktyki: a) badania lekarskie, b) wyposażenie apteczki pierwszej pomocy medycznej, c) informacje o najbliższym zakładzie opieki zdrowotnej, telefony do ośrodków toksykologicznych Pierwsza pomoc przy zatruciach środkami ochrony roślin oraz w razie wystąpienia innych nagłych wypadków Postępowanie w przypadku rozlania lub rozsypania środków ochrony roślin	0,5
Ogółem		6

**PROGRAM SZKOLENIA W ZAKRESIE BADAŃ SPRAWNOŚCI TECHNICZNEJ SPRZĘTU
PRZEZNACZONEGO DO STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN DLA OSÓB
PROWADZĄCYCH BADANIA SPRZĘTU NAZIEMNEGO**

Lp.	Temat	Liczba godzin	
		wykłady	ćwiczenia
1	Charakterystyka środków ochrony roślin	1	
2	Podział i rodzaje sprzętu ochrony roślin	1	
3	Rozpylacze i ich wpływ na jakość zabiegu	1	1
4	Technika ochrony upraw polowych i sadowniczych	1	
5	Wymagania podzespołów opryskiwaczy	1	
6	Badanie rozkładu cieczy - stół typu Lurmark	1	2
7	Badanie rozkładu cieczy - stół elektroniczny	1	2
8	Badanie wydatku rozpylaczy opryskiwaczy	1	1
9	Badanie wydajności pompy	1	1
10	Regulacja opryskiwaczy	1	3
11	Ocena stanu technicznego opryskiwaczy	1	3
12	Nowe tendencje w konstrukcji opryskiwaczy	1	
13	Opryskiwacze specjalistyczne	1	
14	Regulacja opryskiwaczy specjalistycznych	1	1
15	Modernizacja opryskiwaczy	1	2
16	Naprawa opryskiwaczy i ich kalibracja	1	1
17	Zasady badań sprzętu ochrony roślin	1	3
18	Zasady funkcjonowania podmiotów prowadzących badania opryskiwaczy	1	
19	Wybrane przepisy prawne	2	
Ogółem		20	20

**PROGRAM SZKOLENIA W ZAKRESIE BADAŃ SPRAWNOŚCI TECHNICZNEJ SPRZĘTU
PRZEZNACZONEGO DO STOSOWANIA ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN DLA OSÓB
PROWADZĄCYCH BADANIA SPRZĘTU AGROLOTNICZEGO**

Lp.	Tematy	Liczba godzin	
		wykłady	ćwiczenia
1	Charakterystyka środków ochrony roślin	2	
2	Zasady badań sprzętu ochrony roślin	1	
3	Podział i rodzaje sprzętu ochrony roślin	1	
4	Technologia zabiegów agrolotniczych	1	
5	Budowa i zasada działania aparatury do stosowania środków ochrony roślin metodą agrolotniczą	1	
6	Ocena stanu technicznego aparatury agrolotniczej	1	4
7	Nowe tendencje w konstrukcji aparatury agrolotniczej	1	
8	Regulacja aparatury agrolotniczej	1	3
9	Modernizacja aparatury agrolotniczej	1	2
10	Naprawa aparatury agrolotniczej	1	2
11	Opryskiwacze specjalistyczne	1	
12	Zasady funkcjonowania podmiotów prowadzących badania	1	
13	Wybrane przepisy prawne	1	
Ogółem		14	11

WZÓR

**ZAŚWIADCZENIE O UKOŃCZENIU SZKOLENIA
W ZAKRESIE ŚRODKÓW OCHRONY ROŚLIN**

Pieczęć podmiotu
prowadzącego szkolenie

ZAŚWIADCZENIE NR ...
o ukończeniu szkolenia*

Pan/Pani .....

(imię i nazwisko)

numer PESEL albo nazwa i numer dokumentu potwierdzającego tożsamość** .....

był(a) słuchaczem szkolenia w zakresie:***

- integrowanej produkcji roślin
- doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin
- stosowania środków ochrony roślin przy użyciu sprzętu przeznaczonego do stosowania tych środków, z wyłączeniem sprzętu montowanego na pojazdach szynowych
- stosowania środków ochrony roślin sprzętem agrolotniczym
- stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji
- stosowanie środków ochrony roślin sprzętem przeznaczonym do stosowania tych środków, montowanym na pojazdach szynowych
- badań sprawności technicznej sprzętu naziemnego przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin
- badań sprawności technicznej sprzętu agrolotniczego przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin

zorganizowanego przez .....

w dniu (ach) .....

Przewodniczący komisji:

Członkowie komisji:

.....
(podpis i pieczęć podmiotu
prowadzącego szkolenie)

.....
(data wydania zaświadczenia)

-
- * zaświadczenie w zakresie integrowanej produkcji roślin, w zakresie doradztwa dotyczącego środków ochrony roślin albo w zakresie stosowania środków ochrony roślin zachowuje ważność przez 5 lat od dnia ukończenia szkolenia.
  - ** w przypadku osoby nieposiadającej numeru PESEL.
  - *** zaznaczyć właściwe.

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 72 ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie określa:

- 1) warunki organizacyjno-techniczne prowadzenia poszczególnych rodzajów szkoleń w zakresie środków ochrony roślin;
- 2) kwalifikacje wymagane od osób prowadzących poszczególne rodzaje szkoleń w zakresie środków ochrony roślin, z uwzględnieniem programu szkolenia dla osób prowadzących szkolenia w zakresie integrowanej produkcji roślin;
- 3) programy poszczególnych rodzajów szkoleń podstawowych i uzupełniających w zakresie środków ochrony roślin, uwzględniające, w przypadku szkoleń w zakresie:
  - a) stosowania środków ochrony roślin – sposób stosowania tych środków,
  - b) badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin – rodzaje tego sprzętu;
- 4) maksymalną liczbę osób w grupie, dla jakiej prowadzi się szkolenia w zakresie środków ochrony roślin;
- 5) zakres i sposób dokumentowania prowadzenia szkoleń w zakresie środków ochrony roślin;
- 6) zakres danych przekazywanych wojewódzkiemu inspektorowi oraz termin przekazywania tych informacji;
- 7) wzór zaświadczenia o ukończeniu szkolenia w zakresie środków ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie wdraża postanowienia art. 5 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71), dotyczącego szkoleń.

Zgodnie z tym artykułem:

„1. Państwa członkowskie zapewniają wszystkim użytkownikom profesjonalnym, dystrybutorom i doradcom dostęp do odpowiednich szkoleń prowadzonych przez podmioty wyznaczone przez właściwe organy. Dotyczy to zarówno szkoleń

początkowych, jak i uzupełniających, mających na celu odpowiednio nabycie i aktualizację wiedzy.

Szkolenia są zaplanowane tak, by zapewniały takim użytkownikom, dystrybutorom i doradcom zdobycie wystarczającej wiedzy dotyczącej tematów wymienionych w załączniku I, z uwzględnieniem ich różnych ról i obowiązków.

2. Do dnia 26 listopada 2013 r. państwa członkowskie tworzą systemy certyfikacji i wyznaczają właściwe organy odpowiedzialne za ich wdrożenie. Minimalnym wymogiem jest, by certyfikaty te stanowiły dowód wystarczającej wiedzy na tematy wymienione w załączniku I zdobytej przez użytkowników profesjonalnych, dystrybutorów i doradców w wyniku odbytego szkolenia lub w inny sposób.

Systemy certyfikacji obejmują wymogi i procedury dotyczące przyznawania, odnawiania i wycofywania certyfikatów”.

Obecnie sprawy objęte zakresem projektowanego rozporządzenia są uregulowane w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie szkoleń w zakresie ochrony roślin (Dz. U. Nr 256, poz. 1721).

Projektowane rozporządzenie nie zmienia w sposób istotny dotychczasowych warunków prowadzenia szkoleń.

W związku z tym, że projekt ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin przewiduje szkolenia podstawowe i uzupełniające, w projektowanym rozporządzeniu określono programy szkolenia uwzględniające te rodzaje szkoleń.

Projektowane rozporządzenie określa dodatkowo programy szkoleń dla osób stosujących środki ochrony roślin sprzętem montowanym na pojazdach szynowych. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia ... o środkach ochrony roślin osoby stosujące środki ochrony roślin sprzętem montowanym na pojazdach szynowych są obowiązane ukończyć odpowiednie szkolenie w zakresie środków ochrony roślin. Obowiązek odbycia szkolenia przez takie osoby nie wynika natomiast z przepisów ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin, której przepisy w tym zakresie zostaną zastąpione projektowaną ustawą z dnia ... o środkach ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie określa także zasady prowadzenia szkoleń w zakresie badań sprawności technicznej sprzętu przeznaczonego do stosowania środków ochrony roślin. Do tej pory osoby prowadzące badania stanu technicznego opryskiwaczy, w oparciu o przepisy ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin,

zobligowane były do ukończenia odpowiedniego szkolenia prowadzonego przez jednostki wskazane w przepisach wykonawczych do tej ustawy.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie wdraża postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów i w związku z powyższym jego projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. **Podmioty, na które będzie oddziaływać projektowane rozporządzenie**

Projektowane rozporządzenie dotyczy podmiotów prowadzących szkolenia w zakresie środków ochrony roślin i uczestników tych szkoleń.

2. **Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego**

Wydanie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na dochody i wydatki budżetu państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. **Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy**

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. **Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw**

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw. Wydanie rozporządzenia jest konsekwencją implementacji postanowień dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów.

5. **Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny**

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. **Konsultacje społeczne**

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Business Centre Club, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Forum Związków Zawodowych, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związku Zawodowego Pracowników Rolnictwa w RP, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnym Samorządnym Związkiem

Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polską Izbą Nasienną, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w RP, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni”, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Krajową Radą Spółdzielczą, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych LEWIATAN oraz Zrzeszeniem Producentów Nasion Ogrodniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów „SOGNAS”.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾

z dnia

w sprawie sposobu postępowania z próbkami środków ochrony roślin

Na podstawie art. 95 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób pobierania próbek środków ochrony roślin do badań laboratoryjnych ich składu lub właściwości fizycznych lub właściwości chemicznych;
- 2) wzór protokołu pobrania próbek środków ochrony roślin;
- 3) sposób zabezpieczenia próbek środków ochrony roślin;
- 4) sposób postępowania z próbkami pobranymi do badań laboratoryjnych oraz z pozostałościami po tych próbkach.

§ 2. 1. Próbki środków ochrony roślin są pobierane, z zastrzeżeniem ust. 2, w oryginalnie zamkniętych opakowaniach, w jakich środek ochrony roślin jest wprowadzany do obrotu, i przesyłane do laboratorium bez otwierania.

2. W przypadku opakowań większych niż 5 l lub 5 kg pobierana jest próbka z tego opakowania, w ilości niezbędnej do przeprowadzenia badań.

3. Opakowanie wraz ze środkiem ochrony roślin, z którego została pobrana próbka tego środka zabezpiecza się na czas trwania badań w sposób chroniący środek przed zmianą jego właściwości.

§ 3. 1. Z pobrania próbek środka ochrony roślin sporządza się protokół.

2. Protokół pobrania próbki sporządza się w trzech egzemplarzach, z których jeden pozostawia się, za pokwitowaniem, kontrolowanemu albo osobie przez niego upoważnionej, drugi pozostawia się w aktach sprawy, a trzeci przekazuje się laboratorium przeprowadzającemu badania.

---

¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).

§ 4. Wzór protokołu pobrania próbki określa załącznik do rozporządzenia.

§ 5. 1. Pobierane próbki należy zabezpieczyć przed zmianą składu lub właściwości, zamianą przez opatrzenie opakowania cechami, znakami lub pieczęciami urzędowymi, które uniemożliwiają naruszenie opakowania.

2. Każdą próbkę zaopatruje się w etykietę, która powinna zawierać następujące informacje:

- 1) nazwę środka ochrony roślin;
- 2) datę i miejsce pobrania próbki;
- 3) imię i nazwisko osoby pobierającej próbkę;
- 4) numer protokołu pobrania próbki.

3. Pobrane próbki należy przechowywać zgodnie z warunkami wskazanymi w etykiecie środka ochrony roślin i transportować w sposób i w warunkach zabezpieczających je przed zmianą właściwości.

4. Pracownik Inspekcji dostarcza pobraną próbkę do laboratorium wykonującego badanie osobiście lub za pośrednictwem poczty polskiej lub innego przedsiębiorcy prowadzącego działalność w zakresie dostarczania przesyłek.

§ 6. 1. Wojewódzki inspektor po przeprowadzeniu badań, na wniosek kontrolowanego, zwraca mu za pokwitowaniem, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, próbkę lub jej pozostałości.

2. Jeżeli próbka lub jej pozostałości mogą stwarzać zagrożenie dla życia lub zdrowia, po przeprowadzeniu badań, z zastrzeżeniem ust. 3, laboratorium poddaje je utylizacji.

3. Jeżeli próbka lub jej pozostałości stanowią lub mają stanowić dowód rzeczowy w postępowaniu karnym albo w postępowaniu w sprawach o wykroczenie, o ich przeznaczeniu decyduje organ, który prowadzi takie postępowanie.

§ 7. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

8. Numer partii

.....
.....

9. Wielkość próbki

.....
.....
.....

(wskazać z jakiego opakowania pobrano próbkę i o jakiej wielkości, wypełnić w przypadku pobrania próbki z opakowania)

10. Imię, nazwisko, stanowisko służbowe osób/y pobierającej próbkę.....

.....
.....

11. Przyczyna pobrania

próbki.....

(należy wybrać jeden z rodzajów urzędowej kontroli: rutynowa, interwencyjna)

12. Laboratorium wykonujące

badanie.....

UWAGI:.....

.....
.....
.....

Podpis i pieczęć przedsiębiorcy/podmiotu, u którego pobrano próbkę

.....
.....

Podpis i pieczęć osoby/osób pobierających próbkę

.....
.....

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie jest wydawane na podstawie upoważnienia zawartego w art. 95 ust. 4 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie określa:

- 1) sposób pobierania próbek środków ochrony roślin do badań ich składu lub właściwości fizycznych lub właściwości chemicznych,
- 2) wzór protokołu pobrania próbek środków ochrony roślin,
- 3) sposób zabezpieczenia próbek środków ochrony roślin,
- 4) sposób postępowania z próbkami pobranymi do badań laboratoryjnych oraz pozostałościami po tych próbkach.

Wydanie projektowanego rozporządzenia ma na celu realizację obowiązków państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wynikających z art. 68 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str.1), dotyczącego monitorowania i kontroli realizacji przepisów tego rozporządzenia przez podmioty objęte zakresem jego regulacji.

Zgodnie z art. 68 rozporządzenia nr 1107/2009 „państwa członkowskie przeprowadzają urzędowe kontrole w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem”.

Określenie zasad pobierania próbek środków ochrony roślin do badań jest jednym z elementów systemu kontroli jakości wprowadzonych do obrotu środków ochrony roślin. Badanie składu, jak również właściwości fizycznych lub chemicznych środka ochrony roślin pozwala na stwierdzenie czy środki te są wprowadzane do obrotu zgodnie z zezwoleniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi lub, czy badane preparaty nie imitują środków ochrony roślin.

Projektowane rozporządzenie opiera się na zasadach pobierania próbek środków ochrony roślin stosowanych dotychczas przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, wydane na podstawie art. 84 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin.

Projektowane rozporządzenie ma na celu realizację obowiązków państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wynikających z art. 68 rozporządzenia nr 1107/2009 i w związku z powyższym jego projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414, z późn. zm.) projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty objęte projektowanym rozporządzeniem

- Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa,
- podmioty prowadzące obrót środkami ochrony roślin.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na dochody i wydatki budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego

Projektowane rozporządzenie nie wpłynie na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skierowany do konsultacji z zainteresowanymi organizacjami społeczno-zawodowymi, między innymi z: Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Izbą Gospodarczą Handlowców, Przetwórców Zbóż i Producentów Pasz, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajowym Związkiem Plantatorów Buraka Cukrowego, Komisją Krajową NSZZ „Solidarność”, Krajową Radą Spółdzielczą, Krajowym Związkiem Plantatorów Roślin Okopowych, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Krajowym Związkiem Rewizyjnym Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polskim

Stowarzyszeniem Ochrony Roślin, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa w Rzeczypospolitej Polskiej, Stowarzyszeniem Producentów Środków Ochrony Roślin, Polską Izbą Nasienną, Radą Gospodarki Żywnościowej, Stowarzyszeniem Konsumentów Polskich, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Federacją Konsumentów, Polskim Towarzystwem Fitopatologicznym, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni” oraz Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Krajowym Zrzeszeniem Producentów Rzepaku, Business Centre Club, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”, Konfederacją Pracodawców Polskich, Związkiem Zawodowym Wsi i Rolnictwa „Solidarność Wiejska”.

**ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ROLNICTWA I ROZWOJU WSI¹⁾**

z dnia

w sprawie pobierania próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin²⁾

Na podstawie art. 95 ust. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.³⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa:

- 1) sposób pobierania próbek do badań laboratoryjnych na obecność pozostałości środków ochrony roślin, zwanych dalej „badaniami”;
- 2) wzór protokołu pobrania próbek do badań;
- 3) sposób zabezpieczenia próbek pobranych do badań;
- 4) sposób postępowania z próbkami pobranymi do badań oraz pozostałościami po tych próbkach.

§ 2. 1. Próbki roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów pobierane są do badań w obecności posiadacza roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, albo w obecności osoby przez niego upoważnionej.

2. Protokół pobrania próbek do badań sporządza się w trzech egzemplarzach, z których jeden pozostawiany jest osobie, o której mowa w ust. 1, drugi pozostawiany jest w aktach sprawy, a trzeci przekazywany jest do laboratorium przeprowadzającego badania.

3. Pobieranie próbek do badań obejmuje pobranie próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów, zwanych dalej „próbkami pierwotnymi”, z której wydziela się po ich połączeniu próbkę na której będą przeprowadzane badania na obecność pozostałości środków ochrony roślin, zwanej dalej „próbką laboratoryjną”.

4. Sposób pobierania próbek pierwotnych do badań określa załącznik nr 1 do rozporządzenia.

5. Minimalne wielkości próbek laboratoryjnych określa załącznik nr 2 do rozporządzenia.

§ 3. Wzór protokołu pobrania próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów do badań określa załącznik nr 3 do rozporządzenia.

§ 4. Próbkę laboratoryjną roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów pobrane do badań umieszcza się, niezwłocznie po ich pobraniu, w czystym, wykonanym z obojętnych materiałów opakowaniu, które zapewni ochronę próbek przed zanieczyszczeniami, uszkodzeniami i ubytkiem.

§ 5. 1. Opakowanie, o którym mowa w § 4, plombuje się i umieszcza się na nim numer protokołu pobrania tej próbki.

2. Do opakowania, o którym mowa w § 4, dołącza się protokół pobrania próbki.

§ 6. 1. Próbkę laboratoryjną dostarcza się do laboratorium wykonującego badanie na obecność pozostałości środków ochrony roślin:

- 1) niezwłocznie;
- 2) z zachowaniem warunków uniemożliwiających zmianę jakości pobranej próbki;
- 3) w sposób uniemożliwiający zamianę próbki;
- 4) w sposób zabezpieczający próbkę przed wpływem czynników zewnętrznych.

2. Próbkę laboratoryjną świeżych roślin schładza się do temperatury 5°C.

§ 7. 1. Próbkę pobrane do badań oraz ich pozostałości przechowywane są w laboratorium przeprowadzającym badanie przez okres 2 miesięcy od dnia zakończenia tego badania.

2. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 1, próbki pobrane do badań oraz pozostałości tych próbek unieszkodliwia się zgodnie z przepisami o odpadach.

§ 8. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

-
- ¹⁾ Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi kieruje działem administracji rządowej – rolnictwo, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi (Dz. U. Nr 248, poz. 1486).
- ²⁾ Rozporządzenie wdraża częściowo postanowienia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/128/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiającej ramy wspólnotowego działania na rzecz zrównoważonego stosowania pestycydów (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 71).
- ³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 20, poz. 106, Nr 31, poz. 206 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 47, poz. 278 oraz z 2011 r. Nr 54, poz. 278, Nr 63, poz. 322, Nr 106, poz. 622 i Nr 171, poz. 1016.

**SPOSÓB POBIERANIA PRÓBEK ROŚLIN, PRODUKTÓW ROŚLINNYCH LUB
PRZEDMIOTÓW DO BADAŃ NA OBECNOŚĆ POZOSTAŁOŚCI ŚRODKÓW
OCHRONY ROŚLIN**

1. Sposób pobierania próbek pierwotnych owoców do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin w sadach i na plantacjach owocowych - owoce pobiera się z drzew albo z krzewów wzdłuż przekątnej sadu albo plantacji, z różnych stron korony drzewa albo krzewu, a także z różnej jego wysokości i głębokości, w sposób określony w tabeli nr 1, z tym że w przypadku pobierania próbek pierwotnych owoców:

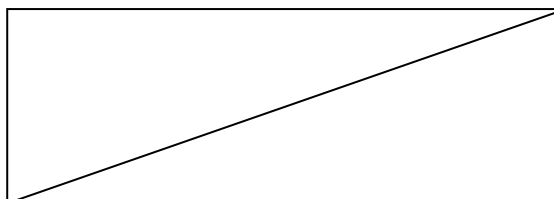
- 1) truskawki – próby pierwotne pobiera się z 5 sąsiadujących ze sobą krzewów truskawki;
- 2) porzeczek lub winorośli – pobiera się grona owoców.

Tabela 1. Liczba miejsc pobierania próbek pierwotnych owoców

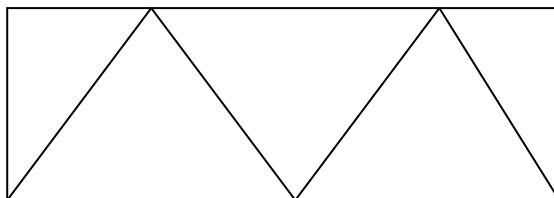
Drzewa owocowe		Krzewy owocowe		Truskawki, maliny itp.	
Powierzchnia uprawy (ha)	Liczba drzew	Powierzchnia uprawy (ha)	Liczba krzewów	Powierzchnia uprawy (ha)	Liczba miejsc
do 0,5	5	do 0,5	5-10	do 0,1	5
0,5 - 1	10	0,5 - 1	10 - 15	0,1 – 0,5	10
1 - 10	20	1 - 2	20	powyżej 0,5	20
10 - 30	25	powyżej 2	30		
powyżej 30	min.30				

2. Sposób pobierania próbek pierwotnych roślin okopowych i warzyw do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin - próbki pierwotne roślin okopowych i warzyw pobiera się w sposób określony w tabeli nr 2, jednym z niżej podanych sposobów:

1) po przekątnej powierzchni pola

2) zakosami wzdłuż powierzchni pola

W przypadku pobierania próbek pierwotnych:

- 1) ziemniaków oraz roślin korzeniowych – z jednego miejsca należy pobrać po kilka bulw spod 3 sąsiadujących ze sobą krzaków ziemniaków albo kilka sąsiadujących ze sobą roślin korzeniowych, i oczyścić je na sucho z gleby;
- 2) kapusty brukselskiej – próbka pierwotna pobrana z jednego miejsca musi zawierać główki;
- 3) pomidora, ogórka i papryki – owoce pobiera się z różnych stron i wysokości rośliny.

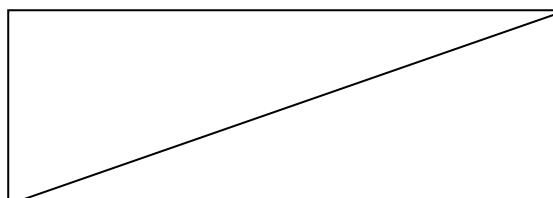
Tabela 2. Liczba miejsc pobierania próbek pierwotnych warzyw i roślin okopowych.

Rośliny okopowe, warzywa	
Powierzchnia uprawy (ha)	Liczba miejsc
do 1	5 - 10
1 - 5	10 - 15

5 - 10	15 - 20
10 - 20	20 - 25
powyżej 20	25 - 30

3. Sposób pobierania próbek pierwotnych roślin zbożowych do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin - próbki pierwotne roślin zbożowych pobiera się w sposób określony w tabeli nr 3, ścinając wszystkie kłosa z dwumetrowych odcinków pola, jednym z niżej podanych sposobów:

1) po przekątnej powierzchni pola:

2) zakosami wzdłuż powierzchni pola:

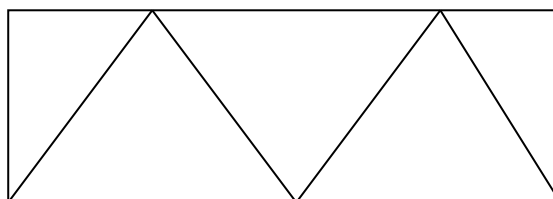

Tabela 3. Liczba miejsc pobierania próbek pierwotnych roślin zbożowych.

Rośliny zbożowe	
Powierzchnia uprawy (ha)	Liczba odcinków
do 2	10
2 - 5	15
5 - 10	20
10 - 20	25
20 - 30	30
30 - 50	40
50	50

4. Sposób pobierania próbek pierwotnych gleby do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin - próbki pierwotne pobiera się równomiernie po przekątnej powierzchni, z której są pobierane, z głębokości 0,3 m w sadach i na gruntach ornych oraz z głębokości 0,1 m na łąkach i pastwiskach. W sadach próbki pierwotne pobiera się w obrębie korony drzew, w odległości nie mniejszej niż 1 m od drzewa.

W przypadku pobierania próbek pierwotnych z obszaru o powierzchni:

- 1) do 1 ha - próbki pierwotne pobiera się z całej tej powierzchni tego obszaru;
- 2) od 1 do 20 ha - próbki pierwotne pobiera się z wyznaczonej powierzchni, reprezentatywnej dla tego obszaru, o powierzchni 1 ha;
- 3) powyżej 20 ha - próbki pierwotne pobiera się wyznaczając na każde 20 ha tego obszaru reprezentatywne powierzchnie próbobrania, o powierzchni 1 ha.

W przypadku pobierania próbek pierwotnych w szklarni, odrębne próbki pierwotne pobiera się z każdego segmentu zawierającego ten sam rodzaj gleby.

Z powierzchni, wyznaczonej do pobierania próbek pierwotnych, pobiera się 15 – 25 próbek pierwotnych o masie 0,2 kg, przy czym w przypadku pobierania próbek pierwotnych w szklarni pobiera się 5 – 10 próbek.

Minimalne wielkości próbek laboratoryjnych

	Klasyfikacja produktu	Przykłady	Rodzaj pobieranej próbki pierwotnej	Minimalna wielkość każdej z próbek laboratoryjnych
1.	Wszystkie świeże owoce Wszystkie świeże warzywa, w tym ziemniaki i buraki cukrowe, z wyłączeniem ziół			
1.1.	Świeże produkty o małych rozmiarach, jednostki < 25 g	Owoce jagodowe, groch, fasola, kapusta brukselka, rzodkiewka	Całe jednostki, lub opakowania albo jednostki pobrane za pomocą przyboru do pobierania próbek	1 kg
1.2.	Świeże produkty o średnich rozmiarach, jednostki na ogół 25 g do 250 g	Jabłka, marchew, ziemniaki, cebula, sałata, pomidory	Całe jednostki	1 kg (co najmniej 10 jednostek)
1.3.	Świeże produkty o dużych rozmiarach, jednostki na ogół > 250 g	Kapusta, ogórki, winogrona (w gronach)	Całe jednostki	2 kg (co najmniej 5 jednostek)
2.	Rośliny strączkowe	Strąki, suszone; groch, suszony		1 kg
	Rośliny zbożowe			1 kg
	Rośliny oleiste			0,5 kg
3.	Zioła	Świeża nać pietruszki	Całe jednostki	0,5 kg
		Inne, świeże		0,2 kg
4.	Gleba			
4.1.	Gleba kamienista			2 kg
4.2	Gleba inna niż określona w pkt 4.1			1 kg

Wzór protokołu pobrania próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin

Wzór

WYPEŁNIA LABORATORIUM
Data przyjęcia próbki do badań
Numer identyfikacyjny próbki
Status badania

.....
(pieczęć jednostki organizacyjnej WIORiN)

PROTOKÓŁ POBRANIA PRÓBKII
do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin

1. Próbkka Nr ..... 2. Data pobrania próbki.....
numer próbki nadany przez próbobiorcę

3. Rodzaj badania: urzędowa kontrola próbka interwencyjna

4. Rodzaj produkcji: konwencjonalna integrowana inna (podać jaka)

5. Miejsce pobrania próbek

miejscowość		gmina		województwo	
przechowalnia	☐	szklarnia	☐	tunel foliowy	☐
inspekt	☐	sad produkcyjny	☐	pole uprawne	☐
inne (podać jakie) ☐					

6. Dane identyfikacyjne podmiotu kontrolowanego

.....
.....

7. Rodzaj próbki (gatunek, odmiana, pobrana część rośliny)

.....

8. Sposób opakowania próbki (folia polietylenowa, papier, szkło, inne – wymienić jakie) .....
właściwe podkreślić

9. Wielkość próbki ..... 10. Powierzchnia uprawy (ha) .....

11. Zastosowane środki ochrony roślin przez producenta

(wg ewidencji wykonywanych zabiegów lub oświadczenia rolnika – zaznaczyć właściwe)

.....
nazwa, dawka, termin

UZASADNIENIE

Projektowane rozporządzenie stanowi wykonanie upoważnienia zawartego w art. 95 ust. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 849, z późn. zm.).

Projektowane rozporządzenie określa:

- 1) sposób pobierania próbek do badań laboratoryjnych na obecność pozostałości środków ochrony roślin,
- 2) wzór protokołu pobrania próbek do badań laboratoryjnych na obecność pozostałości środków ochrony roślin,
- 3) sposób zabezpieczenia próbek pobranych do badań laboratoryjnych na obecność pozostałości środków ochrony roślin,
- 4) sposób postępowania z próbkami pobranymi do badań laboratoryjnych na obecność pozostałości środków ochrony roślin oraz pozostałościami po tych próbkach.

Wydanie projektowanego rozporządzenia ma na celu realizację obowiązków państwa członkowskiego Unii Europejskiej wynikających z art. 68 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1107/2009 z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG (Dz. Urz. UE L 309 z 24.11.2009, str. 1), dotyczącego monitorowania i kontroli realizacji przepisów tego rozporządzenia przez podmioty objęte zakresem jego regulacji.

Zgodnie z art. 68 rozporządzenia nr 1107/2009 „państwa członkowskie przeprowadzają urzędowe kontrole w celu zapewnienia zgodności z niniejszym rozporządzeniem”.

Określenie zasad pobierania próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów do badań na obecność pozostałości środków ochrony roślin, jest jednym z elementów systemu kontroli prawidłowości stosowania środków ochrony roślin. Badanie roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów na obecność pozostałości środków ochrony roślin pozwala na stwierdzenie zastosowania środków ochrony roślin, dla których nie zostało wydane zezwolenie na wprowadzanie do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub które zostały zastosowane w innych uprawach, niż wskazane w tym zezwoleniu i w etykiecie. Badania takie mogą pośrednio wskazywać także na zastosowanie środka ochrony roślin w dawce

większej, niż wskazana w etykiecie lub w terminie, w którym nie powinien on zostać zastosowany lub obszarze, na którym nie powinien być stosowany.

Projektowane rozporządzenie opiera się na zasadach pobierania próbek roślin, produktów roślinnych lub przedmiotów do badań na obecność środków ochrony roślin, stosowanych dotychczas przez Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa, w oparciu o wytyczne Głównego Inspektora Ochrony Roślin i Nasiennictwa, wydane na podstawie art. 84 ust. 3 ustawy z dnia 18 grudnia 2003 r. o ochronie roślin.

Projekt rozporządzenia nie dotyczy pobierania prób żywności (środka spożywczego) w rozumieniu art. 2 rozporządzenia (WE) nr 178/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2002 r. ustanawiającego ogólne zasady i wymagania prawa żywnościowego, powołującego Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności oraz ustanawiającego procedury w zakresie bezpieczeństwa żywności.

Projektowane rozporządzenie jest zgodne z prawem Unii Europejskiej.

Projektowane rozporządzenie ma na celu realizację obowiązków państwa członkowskiego Unii Europejskiej, wynikających z art. 68 rozporządzenia (WE) nr 1107/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 października 2009 r. dotyczącego wprowadzania do obrotu środków ochrony roślin i uchylającego dyrektywy Rady 79/117/EWG i 91/414/EWG i w związku z powyższym jego projekt nie podlega procedurze notyfikacji w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, późn. zm.).

Stosownie do art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 69, poz. 1414, z późn. zm.), projekt rozporządzenia zostanie udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

OCENA SKUTKÓW REGULACJI (OSR)

1. Podmioty objęte projektowanym rozporządzeniem

Projektowane rozporządzenie dotyczy Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa.

2. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sektor finansów publicznych, w tym na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

3. Wpływ projektowanego rozporządzenia na rynek pracy

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy.

4. Wpływ projektowanego rozporządzenia na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na konkurencyjność gospodarki oraz na przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

5. Wpływ projektowanego rozporządzenia na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie projektowanego rozporządzenia nie będzie miało wpływu na sytuację i rozwój regionalny.

6. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia zostanie skonsultowany z organizacjami społeczno-zawodowymi hodowców roślin i instytucjami działającymi w obszarze regulowanym rozporządzeniem, między innymi z: Business Centre Club, Federacją Związków Pracodawców, Dzierżawców i Właścicieli Rolnych, Federacją Branżowych Związków Producentów Rolnych, Forum Związków Zawodowych, Konfederacją Pracodawców Polskich, Krajową Radą Izb Rolniczych, Krajową Sekcją Pracowników Ochrony Roślin przy Zarządzie Głównym Związków Zawodowych Pracowników Rolnictwa RP, Krajowym Związkiem Producentów Nasion Ogrodniczych i Materiału Szkółkarskiego, Krajowym Związkiem Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym Rolników Indywidualnych „Solidarność”, Niezależnym Samorządnym Związkiem Zawodowym „Solidarność”, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków Zawodowych, Ogólnopolskim Porozumieniem Związków

Zawodowych Rolników i Organizacji Rolniczych, Polską Izbą Nasienną, Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych, Polskim Związkiem Ogrodniczym, Sekcją Krajową Pracowników Administracji Rządowej i Samorządowej NSZZ „Solidarność”, Związkiem Rzemiosła Polskiego, Związkiem Zawodowym Centrum Narodowe Młodych Rolników, Związkiem Zawodowym Pracowników Rolnictwa RP, Związkiem Zawodowym Rolnictwa „Samoobrona”, Związkiem Zawodowym Rolników „Ojczyzna”, Związkiem Zawodowym Rolników Rzeczypospolitej „Solidarni” oraz Zrzeszeniem Producentów Nasion Ogrodniczych, Materiału Szkółkarskiego i Grzybów „SOGNAS”.